המחיר: 6.50 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2030 56 עמודים שנה 40 א' אב תשל"ו, 28.7.76

העולם הזה

הדו"ח המלא על הפרשה

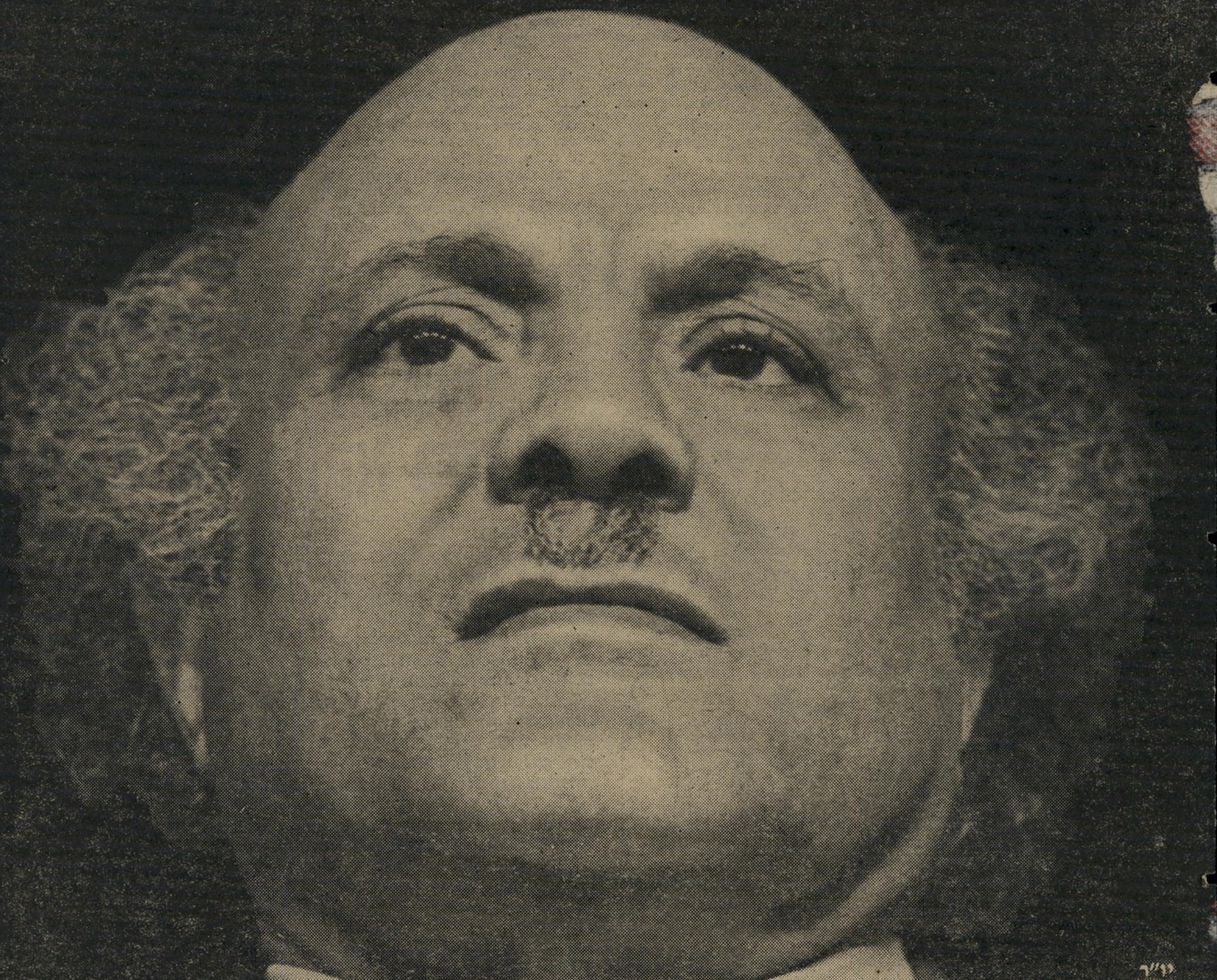

יו"ר
ישראל ישעיהו

שתיקתו של בן־גוריון הבישלה את הפרשה

קולונל בורקין מספר על גולדה

„קולונל, אני רוצה שתדע שאתה ידידי לעולם," השתפכה ראש־ממשלת ישראל, גולדה מאיר, בפני קולונל ג'יימס ב. בורקין, באחת משיחותיהם הממושכות. חמש שנות שירותו של קולונל בורקין בישראל כראש משלחת הפנטגון, קירבו את השניים עד מאד. מסכת יחסיהם המייוחדים שזורה בהרבה נימים אישיות, ובמרכזה עומדת, אולי, הכרת־התודה מצד גולדה לקולונל על שסייע לבלום את התפשטות מחלת־הדם שבה נתקפה, ועל התייצבותו לימינה בשעות קשות.

כשהגיע קולונל בורקין לתל־אביב היה מאחוריו שירות צבאי ממושך ועתיר־נסיון במילחמותיה של ארה"ב, שבהן נפצע שלוש פעמים. בהגיעו לארץ, כניס־פח־הצבאי האמריקאי, היתה גולדה מר־כירת המיפלגה, שזה לא מכבר נכנסה לתפקידה.

ראש־הממשלה דאז, לוי אשכול, גילה יחס עויין לארה"ב, והתכוון לפעול ל־סילוק האמריקאים מן הארץ. למיכשול בדרכו עמדה גולדה מאיר, מזכירת ה־עבודה, שנקטה קו פרו־אמריקאי חד־משמעי, במידה רבה בשל יחסיה החדוקים עם ראש מישלחת הפנטגון בישראל, ח־קולונל בורקין.

בורקין התמצא במיבנה הפנימי של מערכת השילטון בישראל, שהיתה בנוייה במידה רבה על יחסי כוחות בין־סיעתיים. בעוד שראש־הממשלה השתייך לסיעה המרכזית במפלגתו, היתה גולדה מאיר בסיעת מיעוט. אשכול ביקש לנצל מחדל בכינוס ועידת־המיפלגה, כדי ל־חדיח את גולדה.

אותה עת שהתה גולדה בארה"ב, על־פי הזמנת הפנטגון, וכאשר הוזעקה לפתע לחזור חשה שמשהו אינו כשורה. באמ־צעות אחד מאנשי־חקשר שלה ביקשה מקולונל בורקין לבדוק את סיבת קרי־אתו חדחופה של אשכול לשובה. בורקין לא קיבל את הפנייה בלב קל, אבל ידע כי על כף המאזניים נמצאים האינטרסים של ארה"ב, וכי חדחת גולדה פירושה קץ לידידות בין שתי המדינות וסילוקה של ארה"ב, אולי לעד, מעמדת־מפתח רצינית במזרח־התיכון. בורקין התקשר אל פינחס ספיר, שר האוצר ואחיש ח־מרכזי במיפלגה, ונועץ בו. תגובת ספיר חיתה: „עשית דבר גדול בפנייתך אלי. עשית דבר גדול למען ישראל."

באחד חימים באה גולדה אל קולונל בורקין וגילתה את אוזניו כי אינה נחנית מתמיכת נציגי רפ"י ומפ"ם במערך, והיא חוששת כי בבחירות חבאות למוסי"לות ינסו להדיחה. קולונל בורקין יעץ לח לחקים יחידה נבחרת בסדר־מדל של גדוד, שתמנה שתי פלוגות צנחנים, פלוגת טנקים ופלוגת ג'יפי תול"ר. גולדה חס־בירה לקולונל שאין בדעתה לחיות ראש־ממשלה, וכי היא „בסך־הכל אשה זקנה שרוצה לחיות עם נכדיה בקיבוץ." כך, למעשה, נולד הרעיון לחקים בישראל כוחות צנחנים ושיריון. גולדה „נדלקה" להצעה, ומדריכי שיריון וצנחנים אמרי־קאיים אימנו בארה"ב את חיילי צח"ל למטרה זו. חיילים אלה אכן חצילו, לאחר־מכן, את גולדה.

בינואר 1969 שתו אשכול ופמלייתו בנופש בטבריה, ושם תיכננו במפורט את הדחת גולדה מכהונתה במיפלגה. היה ברור להם כי אין בדעתה לוותר בקלות על מישרתה, ולכן נצטווה ראש שירותי־הביטחון לעצרה. כמה מחייליה של גול־דה עמדו על פירטי התוכנית, ובבוא חרגע לקחו את נישקם האישי, התפרצו למועדון־הקצינים וחיסלו את הנוכחים. כתום המעשה טילפנו לגולדה, וגילו את הדבר באוזניה. היא שיבחה את פעולתם וטילפנה לקולונל בורקין: „החפיכה החלה."

נאום בן דור המ"יסדים אל בני דור ההמשך שגם הם חוקא בסדר

בני דור-ההמשך היקרים,

כינוס זה, שאליו באתם בהמוניכם, מוכיח קבל-עם שאין אתם, בני-דור-ההמשך, נופלים מאיתנו, מנהיגיכם, בני דור-המייסדים.

זה נכון, אנחנו מבוגרים יותר, חכמים יותר, מנוסים יותר. נכון, אנחנו הבאנו אתכם לעולם — ולא רק אתכם — גם את כל מה שסביבכם, שהרי אנחנו דור-המייסדים. לפנינו היה כאן תוהו-ובוהו, ואנו באנו ואמרנו יהי אור — והנה, תסתכלו, יש אור.

אבל אין צורך שתרגישו את עצמכם נחותים מאיתנו. גם אתם דווקא בסדר — עובדה — הנה אתם יושבים כאן באלפיכם למולנו, פיכם פעור מצימאון לדברינו, ועיניכם מלאות הערצה לנו ולמיפעלנו.

ולמרות שאתם בני דור-ההמשך, בשר-ודם פשוט, חומר שעוצב בידינו, החלטנו לבחור בכם מכל דורות-ההמשך, ולכם נעניק את ארצנו ואת תורתנו. ואתם, בתמורה, מצווים לעבוד אותנו באמונה, כנדרש מדור-המשך הראוי לדור-מייסדיו.

אנו פונים אליכם כאל חברים, כאל אחים צעירים, וחוזרים ואומרים: אתם באמת בסדר גמור. אילמלא היינו אנחנו כפי שהיינו, יכולתם אולי אפילו אתם להיות כמונו.

שאו ברכה.

הידידים הטובים, קולונל בורקין (מימין) וגולדה מאיר, בתצלום משותף

ח"כינו החמודים והעוקצנים

ח"כ מרשה פרידמן, מהסיעה הסוציאליסטית העצמאית, הציעה לדון במליאת הכנסת בבעייתן של נשים המוכות על־ידי בעליהן — תופעה שכיחה בקרב הנשים הפונות ללישכות־הסעד. למענת ח"כ פרידמן אין המישטרה נוהגת להתערב, אלא במיקרים של חבלות חמורות — וגם אז מוגשת תלונה כנגד הבעל המכה רק כעבור שלושת־ריבעי השנה.

להלן פרוטוקול הדיון:

ח"כ מרדכי בן־פורמט, בן 6½ (מערך)

„ומה עם הנשים שמרביצות לבעלים שלהן?..."

ח"כ חנינא תוף, בן 13 אבל עם זקן (הליכוד)

„ולמה לא עוצרים את החותנות שרצות אחרי הבעלים של הבנות שלהם עם מטאטא ומערוך והם נורא שמנות ומזיעות... חי חי..."

ח"כ שרלוק הולמס בן 6¼ בעוד חודש (הליכוד)

„זה בגלל שהן בנות מפושתנות. שיילכו לשחק בדלי וכף שיילכו."

ח"כ משה תיש, בן 11 (ליבראלים עצמאיים)

„וגם אין להן פיפי כמו לבחורים, ורק בובות מעניינות אותם. ובכלל אם מישהו מרביץ להן, זה בטח בגלל שהן התחילו."

ח"כ יוסף חלוני, בת 8 (זכויות האזרח)

„אדוני היו"ר, שר־הבריאות מרים לי כל חזמן את השימלה. תגיד לו!"

שר הבריאות

„היהי... יש לה תחתונים ורודים... יש לה תחתו־נים ורודים..."

ח"כ יוסף חלוני, בת 8 (זכויות האזרח)

„אולי שר־המישטרה מוכן להתערב? שר־הברי־אות מרביץ לי וסוחב לי כל הזמן בשערות! למה המישטרה לא עושה משהו?"

שר המישטרה

„כבוד היו"ר, כנסת נכבדה. למישטרה אין כל אינפורמציה בנושא... הי הי הי... באמת תחתונים ורודים... הי הי... מה יש? תסחבי לו בשערות בחזרה."

ח"כ מרדכי בן־פורמט, בן 6½ (מערך)

„חבר'ה, יש כדור, מי בא החוצה?"

יו"ר הכנסת

„יאללה, בואו! שהבנות ישמרו על החולצות. הישיבה נעולה."

מה קרה ב־20.7.1976

ביום שלישי, ה־20 ביולי, דיברו כל האנשים במכולת על הסאלטה ה־כפולה והבורג שעשתה קומאנצ'י. כו־לם היו נלהבים לא רק מן הביצוע, אלא גם מן הנחיתה המושלמת.

ביום שלישי, ה־20 ביולי, פתחו את מהדורת־החדשות בטלוויזיה בתיאור הסאלטה הכפולה והבורג שעשה ה־כפיר' המשופר בעזרת שפמו המסולסל.

וביום שלישי, ה־20 ביולי, כיצעה גם החללית האמריקאית „ויקינג' נח־תה מושלמת על אדמת המאדים, אבל אף אחד לא התרגש מזה יתר על המידה כי „ויקינג' לא עשתה סאלטה כפולה ובורג, כפי שנדרש מחללית אלמונית ביום עמוס אירועים כיום שלישי ה־20 ביולי 1976.

הברווזון המפואר

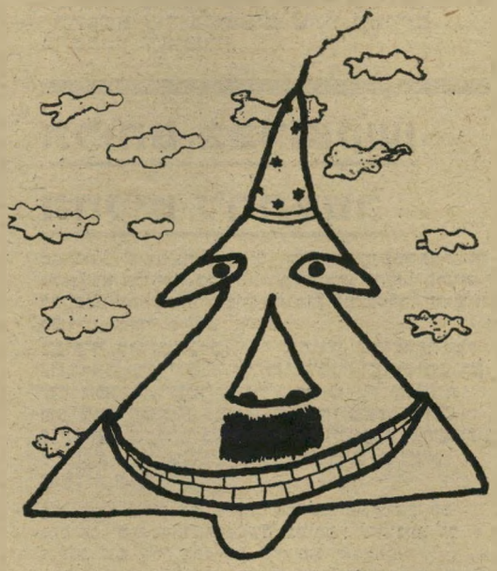

דעת הביקורת

פעם ידע כל ילד את הסיפור על הברווזון המכוער.

היום יודע כל ילד את הסיפור על הברווזון המפואר.

פעם היה הברווזון ברווזון, והופיע בסיפורי־ילדים.

היום הברווזון הוא מטוס־קרב, ומופיע ב־שחקים.

קידמה, יעני.

בכלל, תקידמה כל־כך התקדמה, עד שהיום כל כלי־הנשק הם ילדותיים כל־כך, חמודים כל־כך, מתוקים כל־כך.

למיל הלאנס, למשל, יש פצצונות, איזה חמש מאות כאלו מוצקאלאך.

ולכפיר יש ברווזון, וגם הוא חמוד ומתוק כמו שאר ידידיו בעלי־חחיים הפוצקאלאך.

ויש גם כפיר עם שפמון, מין צ'רלי צ'פלין של השחקים, שמטייל לו בשמיים עם מקל קטן ומצחיק את כל הילדים הזיסקאלאך.

וגם כנפונים־חמודונים וטילונים־מתוקונלים ופגזונים־חביבונים.

וולט דיסני ילד על ידם.

כי ככה זה הקידמה — אף ילד לא רוצה את הברווזון המכוער מהביצה האפורה. כל הילדים רוצים את הברווזון המפואר מהשמיים התכולים.

והכי־הכי נחמד יהיה, כשמטוסי הקוציניו

ידיעות אחרונות — מעריב

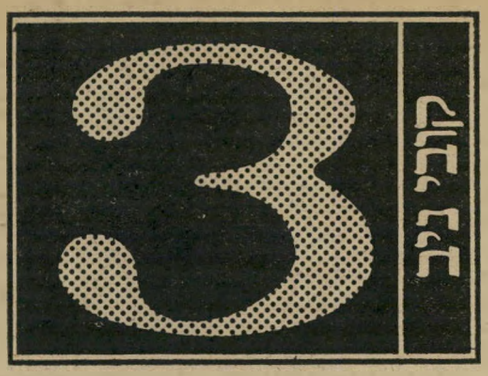

עם מיתקן המוציניו יטילו את פצצות־הפוציניו.

ואז, במקום „באתי־ראיתי־ניצחתי," יכתבו בכותרות העיתונים

„קוציניו־מוציניו־פוציניו."

מבחן אינטליגנציה

לשמיח שלמניכם נתלשו חשערות בריבוע התחתון מימין

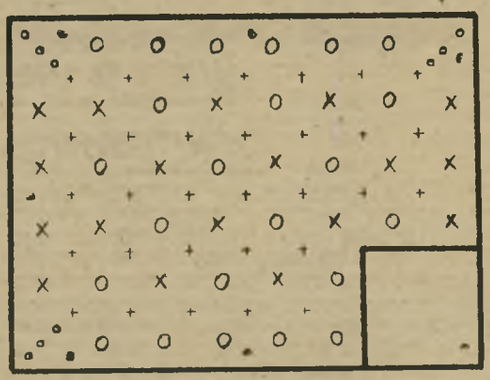

סמנו בעינוך סביב הריבוע המתאים לשטיח התלוש

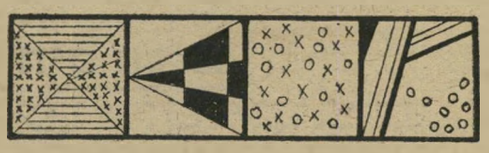

א ב ג ד

אי־אפשר לתקן את השטיח התלוש.

יפה. עכשיו נסו לענות על השאלות הבאות:

1. מדוע לא פורסמה בשום עיתון חקירה על מלכי מודעות השמיחים?

כי אז היו העיתונים מפסידים עמודי מודעות ששווייס הרבה כסף.

נכון. יפה מאד.

2. ומה עם השירות לקוראים?

מה עם השירות לקוראים?

נכון, גם זה נכון. יפה מאד, באמת יפה.

3. ואיך תיראה עכשיו „כלבוטק"?

דניאל פאר יספור ניירות־מואלם, נורית ארד תב־דוק תקן של מלח, וגדעון רייכר יבקש שנעזור למיש־טרה למצוא רוצחים.

כל הכבוד. ממש יפה. בהחלט כל הכבוד.

אתם רואים — שוב ניצחתם.

אתם מאזינים לגל הקק

התחרות, כך לימדו אותנו, מביאה להי־שגים.

התחרות, כך אמרו לנו, היא תמיד לטו־בת הציבור.

ועכשיו גם לי יש סיפור שמאשר את זה אחת ולתמיד —

ב„גל הקל" של „שידורי ישראל" יש תוכ־

כתבנו מדווח ערכנית מזירת החירכון

נית מאד פופולארית, שקוראים לה „שירים ושערים". המון כתבים יושבים בשבת בכל מיגרשי־הכדורגל, ומדווחים על כל וולה, פאול, פנדל, קרן, גול, בננה, פילפל ומלמי־ליאו.

שירות לציבור.

אבל ב„גלי צה"ל" לא ידעו מה לע־שות — בעניין הזה „שידורי ישראל" דפקו אותם. לא התייאשו חכמי צה"ל, ישבו שלו־שה ימים ושלושה לילות וחשבו, ולבסוף מצאו —

עשו תוכנית בצהרי יום ו' על מצב התנועה בארץ, וגם שם מבריק נתנו לה — „גלגלי צה"ל".

וכך, כל יום שישי בצהריים יושבים המון כתבים — אחד בהליקופטר, אחד בתחנת־משטרה, אחד בתוך רמזור, אחד בתור טייער, אחד מחופש למעבר־חצייה — ומדוו־חים על כל פנצ'ר, זקנה דרוסה, וינקר מקול־קל, מדחן, תאונה, צילצול במנוע, כימעט־תאונה, פקקי־תנועה, פקקי־חשמל, פקקי בק־בוקים ופקקים לפורים.

שירות לציבור.

אבל בזאת, כך שמעתי, לא אמרו ב„גלי צה"ל" את המילה האחרונה. לקראת תיכ־נון החורף הם עומדים לשדר תוכנית, חד־שה, תוכנית חדישה, תוכנית נפלאה, תוכ־נית יומית —

תוכנית על מצב בתי־השימוש הציבוריים בשעות הלחץ.

אלפי כתבים צעירים ונמרצים ידווחו מעל ומתוך האסלות, מאחרי ומלפני המשתנות — על התורים, התפוסה, הלחץ, התנועה, הני־קיון, הריח, האווירה, הכתובות, הזרימה, השטיפה, הסתימות — ויכסו את הבעייה מכל זווית אפשרית.

„פרררררררר" תפתח הקריינית הסכ־סית בצרידות, „אתם מאזינים לגל הקק של גלי צה"ל" ותשים תקליט שובב לפתיחה.

עוד שירות לציבור.

והכל בזכות התחרות.

מערכון סאטירי בענייני דיומא

א' פוסע עם חברתו ב'. חם הולכים יד ביד. נכנס ג'.

ג': (מופתע) מה, אתם מחזיקים ידיים?

א': כן, מת יש? אתה לא מחזיק ידיים עם החברה שלך?

ג': לא.

ב': למה לא?

ג': אתם יודעים כמה עולה חיום להחזיק יד?! (צחוק).

ג': תגיד, זאת יד ראשונה או שנייה?

א': (מצביע על ב') זאת? בקושי יד חמי־שית! (הרבה צחוק).

וכן הלאה.

תשקיף

ארכיבישוף בירושלים

חשוד בניסיון לאונס

ראש אחת הכנסיות בירושלים, שהוא בדרגת ארכיבישוף, חשוד כי ניסה לאנוס שתי נשים יהודיות, עובדות של מוסד ממלכתי.

השתיים התלוננו בפני הממונים עליהן, כי בעת שהגיעו ללישכתו של הארכיבישוף, כדי לקבל ממנו חומר עבור מוסד ממלכתי, נעל אותן אישהדת בחדרו וניסה לקיים עימן יחסי־מין כפוי.

מכיוון שבסופה של אותה תקרית לא כוצע כל אונס, ולשתי העובדות לא נגרם כל נזק, הוחלט באותו מוסד שלא להעביר כדי את תלונת העובדות לטיפול המישטרה, כדי לא לגרום להחרפת היחסים עם אותה כנסייה שכה מכהן הארכיבישוף.

אגב, הארכיבישוף מועמד להעלאה־בדרגה בקרוב, והוא עתיד להיות הפטריארך של אותה כנסייה בירושלים.

אין פידאיון

במונטריאול

הידיעות החוזרות־ונישנות בעיתונות העולם, בדבר חיזוקי־כביכול של פידאיון ערבים לקנדה, במטרה לכצע פיגועים באירועי אולימפיאדת מונטריאול, הן משוללות יסוד, ואין בהן אפילו צל של אמת.

אמצעי־הביטחון שנקטו הקנדים על־מנת לאבטח את האולימפיאדה הם מן המעולים ביותר שנקטו אי־פעם באירוע כלשהו, כולל על־ידי ישראלים. בדיקה יסודית של הידיעות השונות שהתפרסמו בעיתונות, הוכיחה כי הן מצוצות מן האצבע.

חקירה נגד

ח"כ חריש

מישרד מבקר־המדינה הורה למישטרת־ישראל לערוך חקירה, כיצד הגיע לידיו של ח"כ המערך מיכה חריש מיסמך חסוי של מבקר־המדינה.

פנייה זו נעשתה בעיקבות פנייה של ראש־ציריית גיבעתיים, קובא קרייזמן, אל מבקר־המדינה, שבה התלונן כי מיכתבים שהופנו ממישרד המבקר אליו, אישית, כמכותב בילעדי וללא העתקים, הגיעו לידיו של ח"כ חריש, והוא עשה בהם שימוש פומבי במיסגרת מאבקו הציבורי נגדו.

על פי חוות־דעת מישפטית שביקש קרייזמן, יש במעשהו של חריש משום עבירה על חוק מבקר־המדינה. **אולם, כיוון שח"כ חריש נהנה מחסינות פרלמנטרית ויכול לטעון כי עשה שימוש במיסמך במיסגרת תפקידו הפרלמנטרי, התבקשה עתה המישטרה לבדוק מי העביר את המיסמך לידיו של ח"כ חריש, ומי משתף עימו פעולה במישרד מבקר־המדינה.**

שר־הבי"טחון הורה

לבורקה: שחוק!

ידידו הישראלי של שליט אוגנדה אידי אמין, אלוף־משנה ברוך („בורקה") בר־לב, ננוף בצורה רישמית בוטה ביותר על הראיונות שהעניק לעיתונות הזרה בעת שהותו בחו"ל, שבהן סיפר כיצד סייע לאידי אמין לתפוס את השילטון באוגנדה בכוח. בורקה אומנם חזר בו מסיפורו, והכחיש את הדברים שיוחסו לו, אולם ידיעות שהגיעו למישרד־החוץ מכל רחבי תבל, מצביעות על התאודה שבה זכו דבריו של בורקה, זעל הנזק שגרמו לדימויה של ישראל.

עם שובו לארץ, נצטווה בורקה על־ידי שר־הביטחון שימעון פרס, לנצור את לשונו ולא להתבטא עוד בנושאים שהיו קשורים כתפקידו באוגנדה.

הלוחם בפרוטקשן

החלי"ט להתפטר

סגן־ניצב יעקוב נחמיאס, מי שהופקד במישטרת־ישראל על נושא הלחימה בסחיטת דמי־חסות, החליט סופית להתפטר מתפקידו ולפשוט את מדי המישטרה, חודשים ספורים אחרי שלבש אותם.

בניגוד לידיעות כאילו נובעת פרישתו של נחמיאס מחדלפת עדותו לפני ועדת־חפנים של הכנסת, שבה מסר פרטים על מימצאי חקירתו בנושא גביית דמי־חסות, פרש נחמיאס בעיקר משום שלא הועמדו לרשותו, לטענתו, די אמצעים כדי ללחום בנושא שעליו הופקד.

אין לבלבל את יעקב נחמיאס עם סגן־ניצב סמי נחמיאס, כפי שהדבר נעשה במיספר עיתונים. גם יעקוב וגם סמי נחמיאס היו סגני־אלופים בצה"ל ועם פרישתם מהצבא התגייסו למחלקת המודיעין של המישטרה. סמי נחמיאס, הממונה כיום על המודיעין המישטרתי, ממשיך בתפקידו.

אוטבה חוסרט

בפול הוליוודי

נוכח ההתעניינות חסרת־התקדים מצד מיספר רב ביותר של חברות־הפקה קולנועיות, כהסרטת סרט על מיבצע־יונתן באנטבה, מתגבשת והולכת תוכנית שלפיה ישתפו כמה מחברות־הסרטים ההוליוודיות הגדולות פעולה, במטרה להפיק סרט־ענקים אחד על המיבצע.

מתוך חשש כי תחרות בנושא זה, והפקת מיספר סרטים על המיבצע, עלולה לגרום לפגיעה מיסחרית בכל הסרטים שיופקו, נוטים מפיקי הסרטים שיופקו, נוטים מפיקי הסרטים, שהתלהבו מן המיבצע לשתף פעולה בנושא, ולבקש מממשלת־ישראל לסייע לפול הוליוודי כזה. עוד השבוע עומד להגיע לארץ, לי־מטרה זו, נשיא חברת־ההפקה הגדו־לה „פאראמונט".

עסק־הביש יגיע

לבית־המישפט?

לא מן הנמנע כי עסק־הביש המפורסם משנת 1954, שגרם לתהפוכות כה רבות בצמרת ישראל, יגיע בכל זאת, סוף־סוף, לבירור מישפטי פומבי ומוסמך. אפשרות זו נפתחה בעיקבות הופעתם של שני ספרים, משני עברי המיתרס, שבהם מטיחים גיבורי הפרשה האשמות חמורות ביותר זה בזה.

בעוד ש„האדם השלישי", אברי זיידנוורק־אלעד, מאשים לפחות אחד מחברי־הרשת בכך שהחישין עיניו באוזני המצרים ושמן מלכודת לזכיותו, טוענים חברי־הרשת, הנמצאים עתה בישראל, שאברי היה מלכתחילה סוכן שירות־הביטחון המצרי, ומסר אותם לשילטונות. שני הספרים יכולים לספק עילות לתביעה על לשון־הרע.

בעוד שהארץ, שהיה צריך להתחיל בפירסום סיפרו של אברי ביום הששי שעבר, דחה את הפירסום כדי לברר את ההשלכות המישפטיות, מיהר ידיעות אחרונות להתחיל בפירסום הספר הנגדי, פרי־עטו של אביעזר גולן.

הגימנזיסטים שעישנו

סמים הורחקו

מ„רחביה"

שמונה תלמידי הכיתה השביעית בגימנסיה „רחביה" בירושלים קיבלו בשבוע שעבר הודעות על הפסקת לימודיהם בגימנסיה בשנה הבאה. הנימוק הרישמי היה היותם „גורמים שליליים בבית־הספר." תלמידים אלה היו קשורים לפרשת עישון הסמים, שפורסמה לפני חודשים אחדים.

מנהל גימנסיה רחביה שמואל מיכאלי, הבטיח אז באמצעי־התיקשורת כי תלמידים לא יסולקו מבית־הספר בגלל עישון סמים. הוא טען שהטיפול במעשני־סמים ייעשה בתוך שטח בית־הספר, על־ידי מחנכים, רופאים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים. עתה הסתבר כי מאום לא נעשה לפתור את הבעיה, ובסיום השנה החליטה המועצה הפדגוגית של בית־הספר להשעות את השמונה.

כדי להשתיק את הפרשה ואת מחדלו של מנהל בית־הספר מיהר מישרד־החינוך והתרבות לעשות עיסקה עם המורחקים. הם סודרו בבתי־ספר תיכוניים אחרים בירושלים, תמורת הבטחה „שלא ידברו."

הישראלים קוראים

עיתונים –

הרבה, מהר ובבית

האוכלוסיה היהודית הבוגרת במדינה מחויקה, קרוב לוודאי, בשיא העולמי של קריאת עיתונים יומיים. סקר על הרגלי קנייה וקריאת עיתונים, שנערך לפי הזמנת איגוד המפרסמים בישראל מגלה:

91.3% מכלל האוכלוסיה היהודית הבוגרת קוראים לפחות עיתון יומי אחד, ואילו 26.6% קוראים לפחות שני עיתונים בימי־חול. זהו שיעור קריאת־עיתונים מן הגבוהים בעולם.

הסקר מגלה, כי 64.5% מקוראי העיתונים אינם מקדישים יותר משעה אחת ביום לקריאת עיתונים, כאשר 29.7% מקדישים לכך פחות מחצי־שעה ביום. 92.7% מקוראי העיתונים קוראים את עיתוניהם בביתם. רק 4.8% קוראים עיתון בעבודה, לטענתם, ואילו 2.1% קוראים עיתונים בשעת נסיעה. במדינות אחרות בעולם, שיעור קריאת עיתונים בשעת הנסיעה הוא הגבוה ביותר.

הוחלף הסגן הערבי

ב„בירת הנוער"

פתיחתה של עיר־הנוער הירושלמית, בירת הנוער, שנועדה לימים אלה הועמדה בספק, כתוצאה מסיכסוכים ומריבות שפרצו בין ראש הכירה היהודי לבין סגנו הערבי. כתוצאה מסיכסוכים אלה הופסקו עבודות ההקמה של עיר־הנוער הירושלמית למיספר ימים.

בירת־הנוער הוקמה על־ידי מחלקת החינוך והתרבות בעיריית ירושלים, במתכונת עיר־הנוער המוקמת מדי שנה בירידי המזרח בתל־אביב. הייחוד של עיר־הנוער הירושלמית הוא בכך שהיא משותפת לתלמידים יהודים ממערב העיר ולתלמידים ערבים ממיזרחה, ומיועדת לקירוב הלבבות בין תלמידי שני העמים בבירה. מטרה זו לא הושגה השנה באשר ראש־העיר, תלמיד־תיכון יהודי, הסתכסך עם סגנו, תלמיד־התיכון הערבי. רק אחרי שסגן ראש־העיר הוחלף, חודשו עבודות ההכנה של עיר־הנוער במטרה לפתוח אותה לפני הנוער הירושלמי בתאריך המיועד.

התאוששות מהירה

לאישיות הבכירה

האישיות הבכירה, שהיתה קשורה במאורע חשוב שהתרחש לפני כחודש, ושהובהלה ליחידה לטיפול־נמרץ כי חולייכ אחרי שאובחן חשד להתקף־לב, התאוששה ועומדת לחזור בקרוב לתפקידה.

מסתבר, כי אחרי בדיקות חוזרות ונישנות התברר כי מה שאובחן תחי־לה כהתקף־לב, לא היה אלא התמוט־טות פיזית, כתוצאה ממצב ממושך של מתח ועומס־עבודה. האיש, שלא יצא לחופשה זה שנים רבות, הצטווה לנוח לפני שיחזור לתפקידו.

SONY®

HMK-70
מגבר 70 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
עם ראש מגנטי
טיונר FM/AM/LW
טייפ קסטות "DOLBY" סטריאו
זוג רמקולים SS-610, 35 וואט*

HMP-70
מגבר 70 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
עם ראש מגנטי
טיונר FM/AM/LW סטריאו
זוג רמקולים SS-610, 35 וואט*

HP-319 (ראה צילום)
מגבר 40 וואט הספק P.P.
פטיפון אוטומטי
טיונר FM/AM סטריאו
טייפ קסטות סטריאו
זוג רמקולים SS-510, 35 וואט*

HMK-20
מגבר 20 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
טיונר FM/AM סטריאו
טייפ קסטות סטריאו
זוג רמקולים

* קיימת אפשרות שילוב עם רמקולים יותר גדולים: SS-4050, 7050, 5050

בואו לראות, לחוש ולשמוע מוסיקה באולמי התצוגה של סוני, ת"א, מגדל שלום, אחד-העם 9, טל. 52431

לכבוד
ישפאר חברה אלקטרונית למסחר בע"מ
ת.ד. 29130 ת"א

הנני מבקש פרטים נוספים
על מערכת סטריאו: ____________

שם: ____________
כתובת: ____________
טלפון: ____________

פרסום מלניק/רפאל טיראן

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גזופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

שערי הקדמי של הגיליון האחרון של העולם הזה (2029) היה יוצא־דופן. הוא לא כלל גילוי עתונאי, כמקובל, ולא הוקדש למאורע ציבורי או פוליטי. הוא עסק בנושא מתחום החדשות השוטפות — כמעט כרוניקה: פציעתו של הסופר עמוס עוז בתאונת־דרכים.

ההחלטה להקדיש את השער הקדמי לנרשא מעין זה — השייך בדרך כלל לתחום כותרות החדשות של עתונים יומיים — התקבלה כתוצאה מהשתלשלות מקרים מוזרה. התאונה בה נפצע עמוס עוז בצורה אנושה אירעה ביום הראשון בשבוע שעבר, בשעות אחרי־הצהריים. הידיעה על כך הגיעה למערכת ממקורות משטרתיים ביום ראשון בלילה, שעות מיספר אחרי שעמוס עוז כבר הובהל אל שולחן הניתוחים בבית־החולים שערי־צדק בירושלים.

היינו בטוחים, והיה זה רק טבעי, שהידיעה על התאונה והפציעה תתפרסם בעמודי החדשות של עתוני יום המחר. מידע שוטף על כל תאונות־הדרכים במדינה זורם למערכות העתונים בצורה שיגרתית. לא נראתה שום סיבה מדוע העיתונות, המפרסמת מידע על כל תאונה בה נפצעים או נהרגים אנשים אלמונים, לא תפרסם ידיעה גם על תאונה זו. זהו אחד מתפקידיה הבסיסיים של כל עיתונות: להביא כל מידע חשוב לידיעת קוראיה.

ניתן לסווג כל תאונה בה מעורבת אישיות ציבורית לסוג הידיעות בעלות חשיבות. אין זה משנה אם מדובר באישיות מהתחום הפוליטי, הכלכלי, הביטחוני או התרבותי. קשה בכלל להעלות על הדעת שעיתונות־ראויה־לשמה באיזה מקום בעולם תתעלם מפציעתו החמורה באתונה של סופר חשוב, ברמה מקבילה לזו של עמוס עוז בנוף הספרותי הישראלי. אפילו פראבדה הסובייטי נוהג לפרסם ידיעות מעין אלה כחדשות.

משום כך הופתענו למחרת היום כאשר לא מצאנו בעיתונות הישראלית אפילו רמז לידיעה על התאונה, בה נפצע עמוס עוז. בדקנו את הסיבה לאי־פירסומה של הידיעה ולהפתעתנו הסתבר כי הסיבה היחידה לאי־הפירסום היתה פשוטה ותמימה: כללי־התיקשורת בארץ פשוט לא ידעו על התרחשותה של אותה תאונה ועל פציעתו של עוז.

בשלב זה החלטנו להעניק לידיעה את הטיפול המועמק לחדשות שמשום מה לא מוצאות את דרכן אל עמודי החדשות של העיתונות הישראלית. תוך הקפדה מליאה על בדיקת כל פרטי התאונה ופציעתו של עוז, ליקטנו את המידע ממקורות שונים. פרטי התאונה הוברר במישטרת רמלה ואילו אודות מצבו הקשה של עוז הפצוע למדנו בביקור בבית־החולים שערי־צדק בירושלים.

בשעה שהידיעה הורדה לדפוס, עדיין היה מצבו של עוז קשה והוא טרם יצא מכלל סכנה. זו הסיבה שהענקנו לשער את הכותרת: עמוס עוז נאבק על חייו, שתיארה מצב אובייקטיבי שהיה קיים בעת שנפתבה הידיעה — ביום ב' בלילה.

■ ■ ■

גם אז עדיין לא תיארנו לעצמנו שהידיעה תישאר בלעדית של העולם הזה. סברנו לתומנו כי למחרת, ביום השלישי, תתפרסמנה ידיעות על התאונה, שלאחריהן יופיע העולם הזה עם פירוט מדוקדק ונרחב יותר של פרטי הפרשה העצובה.

אבל גם היום השלישי חלף מבלי שדבר התאונה יפורסם בעתון כלשהו או ברדיו. כך קרה, לגמרי במקרה, שהעולם הזה היה העתון הראשון שהופיע עם סיפור פציעתו של עמוס עוז — ידיעה שלגבי מאות־אלפי קוראיו ומעריציו של הסופר היה בה ודאי משום חדשה עתונאית מדרגה ראשונה.

עתה, אחרי שהעולם הזה כבר יצא לאור עם סיפור פציעתו הקשה של עמוס עוז על שערו, לא היה עוד צל של ספק כי למחרת היום לא יוכלו שאר אמצעי־התיקשורת להתעלם מהתאונה.

אבל לא. שוב, בצורה מוזרה, כאילו שקעו בתוך תרדמה עמוקה, התעלמו כל עתוני ישראל ביום הרביעי בשבוע שעבר מהחדשה שזעקה מעל שער העולם הזה. היחיד שציטט את הידיעה מהמקור היה אהוד מגור, בתוכנית הבוקר שלו בשידורי ישראל.

רק ביום הרביעי בלילה החלו שידורי ישראל לפרסם את דבר התאונה שאירעה לעמוס עוז, במהדורות החדשות הליליות.

ביום החמישי, ארבעה ימים אחרי התאונה, ויומיים אחרי הפירסום בהעולם הזה, הופיעו סוף סוף הידיעות על פציעתו של עוז בעמודי החדשות של העיתונות הישראלית. היה זה כישלון מקצועי חסר תקדים, שהעיד על טיפול תמהוני ושלומיאלי בחדשה עתונאית מהמדרגה הראשונה. לא יתואר כלל שאיזה שהוא עתון בעולם היה מרשה לעצמו כישלון מסוג זה.

והנה, כאשר הופיעו סוף סוף הידיעות בעתונים, ארבעה ימים אחרי התאונה, הן לא התפרסמו בצורת חדשות, אלא בסיגנון מתחסד המנוסח כהכחשה.

הגדיל לעשות מכולם הארץ, שהעניק לידיעה שפירסם ביום החמישי את הכותרת: „לא נשקפת סכנה לחייו של הסופר עמוס עוז". כותבי הידיעה ועורכיה לא מצאו כמובן לנכון להסביר לקוראיהם מדוע הם מפרסמים ידיעה מעין זו באיחור כה גדול. הם גם לא הזכירו, חלילה, את הפירסום הראשון בהעולם הזה. אבל הכותרת בה הכתירו את ידיעתם נועדה לערער בצורה עקיפה את האימון בכותרת השער של העולם הזה. היה זה, כאילו התכוונו לומר: לא דובים ולא יער. אין אמת במה שהתפרסם בהעולם הזה. בסיגנון של בתולה־זקנה וצדקנית ניסה מנסח הידיעה לעורר רושם כאילו העולם הזה — מבלי להזכירו כמובן — הגזים בתיאור חומרת פציעתו של עוז.

כדי לחפות על כישלון עתונאי של כתביו לא טען הארץ שהסכנה — שהיתה קיימת — לחייו של עוז, חלפה. הוא ניסח את הידיעה כך כאילו לא היתה קיימת סכנה כזו ביכלל.

הכותרת של ידיעות אחרונות (ראה גלופה) היתה הוגנת. הידיעה עצמה, שהתבססה על פרטים שפורסמו בהעולם הזה, איזכרה את העובדה שהגיליון הראשוני נעשה מעל עמודי עתון זה. מעריב, לעומת זאת, בחר בדרך ביניים. הכותרת שלו הטוענת כי „אין נשקפת סכנה לחיי עמוס עוז" מנוסחת בצורה מרמזת, אולם הידיעה עצמה מנוסחת כך שגם הקורא הממוצע של מעריב יוכל להבין כי חל שיפור במצבו של עוז, שהיה אנוש אחרי התאונה, ואין נשקפת עוד סכנה לחייו.

כל צורת הטיפול העתונאי הזאת בידיעה עתונאית פשוטה ורגילה מזכירה יותר את קלושמרל, מאשר עיתונות של מדינה רציונאלית ושפויה.

אל תוך הסערה המגוחכת הזאת נסחפה גם הנהלת בית־החולים שערי־צדק, שמסרה — כפי שפורסם בידיעות אחרונות — כי היא שוקלת לתבוע את העולם הזה לדין, בגין צילום ופירסום תמונתו של עמוס עוז המאושפז ביחידה לטיפול־נמרץ בבית־החולים.

זוהי, כמובן, שטות מוחלטת. אין שום עילה מתקבלת על הדעת לתביעה מעין זו. אבל אם הנהלת בית־החולים חוששת שמא חדר צלם המערכת לחדר בבגדים בלתי־מחוטים, בניגוד לנדרש, אני יכול להרגיעה. התמונה צולמה בעדשה טלסקופית מחוץ לחדר היחידה לטיפול־נמרץ, ממרחק רב, כך שלא היתה שום סכנה של זיהום.

■ ■ ■

בנוסף לתגובות העתונאיות, נתקלנו גם בכמה תגובות אנושיות בעקבות פירסום הכתבה על פציעתו של עמוס עוז. אנשים שונים ניסו לחלוק על זכותה של עיתונות לעסוק במאורעות מעין אלה, תוך טענה שהם מהווים מעין חדירה לתחום הפרט.

„זכותו של אדם לשמור בסוד את דבר פציעתו, או את פרטי הפציעה, ואין זה מעייניה של עיתונות לדווח על כך, אם האיש אינו רוצה בכך." התריסו כנגדנו זוהי מסוג הטענות שהעיתונות המודרנית כבר אינה מוטרדת בהן, העולות וצצות מחדש בכל פעם שמדובר במקרה פרטי וספציפי. אין טעם לחזור לוויכוח ישן זה, שהוכרע כבר מזמן. הכלל המקובל כיום הוא שזכותו של ציבור לדעת שקולה כנגד רצונו של פרט למנוע פירסום, כשמדובר במקרי פציעה או מחלה, ובעיקר כשמדובר באנשי־שם.

מה עוד שברוב המקרים זהו אינטרס של הנפגע עצמו שהמידע על מצבו יגיע לידיעת הציבור הרחב.

יש אומנם דרגות שונות להכרה זו בזכות הציבור לדעת. במדינת ישראל קשה לצפות שראש־הממשלה או אחד השרים, שהחלים מניתוח מעי־עיוור, יציב לראווה בפני צלמי־עיתונות את הצלקת שנותרה על ביטנו — כשם שעשה בזמנו נשיא ארצות־הברית לינדון ג'ונסון. אבל אפשר לצפות גם שרופאיה של אישיות בכירה ימסרו דו"ח לציבור על מצבה כשהיא

„העולם הזה", 20.7.76
זכות הציבור לדעת

לא נשקפת סכנה לחייו של עמוס עוז

„הארץ", 22.7.76
סיגנון מתחסד

הסופר עמוס עוז יצא מכלל סכנה

„ידיעות אחרונות", 22.7.76
דיווח הוגן

„אין נשקפת סכנה לחיי הסופר עמוס עוז הפצוע"

„מעריב", 22.7.76
דרך הביניים

מאושפזת, ולא ינסו להעלים את דבר המחלה כפי שאירע, למשל, בתקופתו של לוי אשכול ז"ל.

באשר לעמוס עוז עצמו, שהוא לא רק סופר נודע ברחבי תבל, אלא גם דמות מוסרית־מצפונית עבור דור שלם. אין ספק שהוא ניכלל בקטיגוריה זו של אנשי־שם שפציעתם או מחלתם אינה רק ענין פרטי שלהם. הרופאים היו מיטיבים לעשות אילו פירסמו בכל יום ביולטין מוסמך על מצב התאוששותו.

כמו כולם, שמחנו לשמוע על כך שעוז יצא מכלל סכנה והוא מגלה סימני התאוששות. בית העולם הזה מצטרף בכל לב לאיחולי ההחלמה המהירה שכל מי ששמע את דבר פציעתו מאחל לו.

עמוס עוז בחדר היחידה לטיפול נמרץ
התחסדות כחיפוי לכישלון עיתונאי

שמש בריא
עיבוי שיזוף עם ויטמין
אוליביה
Olivia
Olivia
Sun bath

עלייה עיברית, עלייה חופשית

שתי ידיעות עיתונאיות שנדפסו בשבועות האחרונים בעיתוני ישראל, ולא נכנסו למדורי „היום לפני שלושים שנים", ראויות לאיזכור: מנכ"ל המחלקה לעלייה וקליטה בסוכנות, עוזי נרקיס, אמר בבאר־שבע: „...הלוואי שאפשר יהיה לומר על מדינות אחרות בעולם שאין הן קולטות יהודים מישראל, כפי שאפשר לומר על מרוקו..."

בידיעה אחרת נאמר, כי האירגונים הציוניים באר־צות־הברית תובעים מהאירגון היהודי האמריקאי „היאס", שלא יכיר בעולם יהודיים מברית־המועצות, שהיגרו לארצות־הברית אחרי ששהו בישראל, כ„פלי־טים". או, במילים אחרות: שהאירגון „היאס" לא יתמוך בכספים ועזרה אחרת, ב„עולים" או „יורדים" שבאלה.

אין צורך בפירוש־רבין או פירוש־דולצ'ין, כדי להבין את הפירוש הזהה של שתי הידיעות: המימסד היהודי וחציוני, יחד עם המימסד הישראלי, מקווים שכל מדינות העולם יסגרו את שעריהן בפני יהודים מישראל, ובאותן מדינות שהשער יישאר בהן פתוח, תימנע עזרה כלשהי מהמהגרים הישראליים היהודיים.

עיון שיטחי בעיתונים היהודיים והישראליים מלפני שלושים וארבעים שנים יוכיח לנו, כי בתיקון קל אפשר היה „לשפץ" את שתי הידיעות ולהשוותן לנאומים וחאחרות של מנהיגים יהודיים וציוניים, מארץ־ישראל ומחגולה ברחבי העולם, שבהם התלוננו על „כל העמים" על כי אינם מתירים לפליטים יהודיים להיכנס לארצותיהם ולהתיישב בהן.

המוסר הכפול של „המנהיגים" הישראליים והיהודיים, מתגלה לכל עין בלתי־מזויינת פעם נוספת. מסע תעמולה היסטרי, בלתי־מרוסן, מתנהל בכל העולם למען „חופש־ההגירה של יהודים מברית־המועצות", ומדינת ישראל אף מתירה ל„גויים" סובייטיים להגר אר־צה, ובלבד שהגירה שכזו תשרת את מטרות התעמולה האנטי־סובייטית הארסית שמנהלת ישראל וחתסתדרות הציונית קיבלו על עצמן — מטעם החשגחה העליונה של אירגונים מסויימים מאד בוושינגטון, פורמוזה, פרטוריה, סנטיאגו ומאדריד.

עיקרון חופש־ההגירה מכל הארצות לכל הארצות, ראוי להישמר — לדעת המנהיגות היהודית וחישראלית — לגבי כל הארצות, פרט לישראל. אזרחים ישראליים הרוצים לחגר, דינם להישמץ כ„נמושות", ולהתחייב בחרמים שונים ומשונים מטעם ממשלת ישראל והסוכנות היהודית.

■ ■ ■

המוסר הכפול מתגלה גם בחתך אחר של כללי היושר האינטלקטואלי, של הקואליציה ליכוד־מערך בסוכנות או המערך־מפד"ל־ל"ע בממשלה: המימסד הציוני ויתר כבר מזמן על חובת ההגשמה, העלייה, האישית של אלה המתהלכים עם שילטי „אני ציוני" על חזותיהם הנפוחים מגאווה לאומית. הרב הרצברג, נשיא הקונגרס היהודי האמריקאי, חמרצה בסימפוזיונים חשובים ומפרסם מאמרים בעיתונים ישראליים, הכריז על עצמו כחלק מ„האומה היהודית חעולמית", ובתור „אזרח האומה היהודית" הוא רוצה בחלק מהאחריות להכרעות ולשילטון במדינת ישראל, שהיא הטריטוריה של האומה חזו.

באף לא אחד מנאומיו או מאמריו, אין חרב הנכבד מציע לקבל על עצמו את האזרחות הישראלית ולהתיישב בארץ. אך חוא נוטה בנפש חפצה להשתתף במסעי החרם והחפלייה נגד יחודים ממדינת־ישראל, הרוצים להצטרף לאומה היהודית הגדולה ולהתיישב במקום שבו הרוב הגדול של בני אומה זו יושב כיום, בארצות־הברית של אמריקה, דרך משל.

אי־אפשר לדרוש היגיון או מסקנות ישרות ממנהיגים כדולצ'ין, אלמוגי, הרצברג או נרקיס. אילו היה היגיון כזה ברשותם, לא היו יושבים במישרדים העכשים של הסוכנות היהודית או הקונגרס היהודי. אך אפשר לחציג להם שאלת, שתשובה בצידה בלאו־הכי: מדוע לא יכול יהודי־ישראלי להצטרף לאחיו היהודיים בארצות־הברית, ולהיות חלק מחאומה היהודית, שמדינתה היא מדינת־ישראל, לתרום למגבית, ללכת לבית־הכנסת הרפורמי של הרצברג או לשבת במושבי־הכבוד של מיפעל איגרות־חעצמאות, לשתות „לחיים" עם אלופי הקונסולים וחכללים וחשגרירים באו"ם, וללקק שפתיים מנחת בראותם מרחוק את תקומת עם ישראל במולדתו החופשית והעצמאית אחרי אלפים שנות גלות, אמן.

ומדוע לא? בר בורוכוב, סירקין וברנר חדשים דרושים לנו, כדי לגלות עפר מעיניהם ואוזניהם של אלה שקדמו להם. הפירמידה של העם היהודי התהפכה פעם נוספת. בני־ישראל במדינת־ישראל, הם אלה ש„חתנהגה היהודית" יעדה להם את תפקיד שואבי־המים וחוטבי־העצים, בוני הפיראמידות והאנדרטאות לתורמים ונדבנים. בני העם היהודי „העולמי" של הרצברג ונרקיס, הם אלה שיבואו לבקר את הפיראמידות הישראליות כתיירים ונדבנים, ויזכו בתארי־כבוד של דוקטור לפי־לוסופיה או דוקטור לשואה, כשהעם העומד מנגד (מאחרי מחסומי המישטרה) שומע את הקולות, ורואה אור גדול.

אלכס מסים, ניו־יורק

יהודים וערבים - השקפה אחרת

לפני שנים אחדות הגעתי, במיסגרת עבודתי, לקריית־גת. חיח זה ערב יום־השואה־והגבורה. בכיכר המרכזית הוקמה במה, שעתידה היתה לשמש גם את חגי־גות יום־העצמאות. מעל לבמה, ולכל אורכה, התנוססה כרזה ובה רשימה ארוכה של כל אותם שמות נוראים וכה מוכרים לנו: אושוויץ, דכאו, ברגן־בלגן, בוכנוואלד, וכו', ולבסוף שם שחרג בצילצולו מטור מקאברי זה, ואשר לא נתקלתי בו עד כה.

שאלתי ידיד, אחד מתושבי המקום, למשמעות השם וזאת היתה תשובתו: „העיירה מאוכלסת רובה־ככולה יוצאי צפון־אפריקה. זכר המחנות והשואה לא עורר שום הד בליבם, מפאת חסרונה של החווייה חטראומאטית הנחוצה ליצירת הזדחות ריגשית עמוקה עם האסון. לכן טיכסו המארגנים, חדורי הכוונות הטובות, עצה, ודלו מאיישם את שמו של אתר בתוניסיה, שם החלו הנאצים, בעת שילטונם הקצר במקום, להקים מחנה־ריכוז." מיותר, אולי, לציין כי ניסיון דחוק זה לא חשיג את התכלית המבוקשת. רוב תושבי העיירה לא שמעותו מעולם, וגם בלב המעטים שזכרו משמעות השם, לא רטטה שום נימה.

נזכרתי באפיזודה זו בקריאת סיפרו של אלבר ממי יהודים וערבים. ממי נירדף, כנראה, על־ידי תסביך־נחיתות לנוכח חסבל חרצון, שהיה מנת־חלקם של החיודים בארצות הנצרות ושיאו בשואה ההיטלראית. הוא ניסה להשתחרר מתסביך זה על־ידי המצאת חקבלה מפוקפקת ומעוותת בין האנטישמיות האירופית־נוצרית המסורתית, לבין מצב החקהילות היהודיות בארצות חאיסלאם בעת האחרונה. ממי כתב: „ההשוואה בין הסבל היהודי בארצות הנצרות לבין הסבל היחודי בארצות האיסלאם היא חסרת כל ערך. הרי זה כאילו נדרשנו לבחור בין חדבר והחולירע." לביסוס קביעה מרכזית זו, הוא סיפר בין חשאר על „העוני המחריד" שראה בגיטאות בצפון־אפריקה.

אכן, אי־אפשר להתעלם מקיומה של דלות יהודית בארצות האיסלאם, אך עוני זה לא היה תוצאה של התנכלות ממלכתית, אלא ביטוי לעוני הכללי המאפיין ארצות אלה. לאמיתו של דבר, החיפך חוא חנכון. היחודים, כיסוד עירוני ומשכיל יחסית, נחנו מרמת־חיים גבוחה מהממוצע המקומי. הם היוו בדרך־כלל עילית חברתית וכלכלית.

בחמשך הביא ממי רשימה ארוכה של פרעות שנעשו ביהודים בארצות־ערב במאה ח־20. אך למרות שהיה ברור שיקומו מערערים על תיאוריו ועל־כותיו, לא חביא שום ביסוס דוקומנטארי או ביבליוגרפי, אלא היפנה אותנו סתמית לעיתונות התקופה. במאמר מוסגר, הייתי תוחה על אי־הכללת תוניס, ארץ חולדתו, ברשימה. האם היה זה מצפונו אשר עיכבו, תת־הכרתית, מלהשחיר מציאות שהכיר היטב, ומנע ממנו לפרסם בדותות וגוזמות?

חנה, חיחס לא הזרע במייוחד.

והנה עדותו של מר שארל חדאד, חנשיא לשעבר של חקחילה היחודית בתוניס: „חיינו יחד במשותף במשך מאות בשנים בשימחה יותר מאשר במיבחנים."

תחוכחה חניצחת המערערת את כל הבניין שממי כה טורח לבנות, היא העובדה הגלוייה שחלקם של יחודי ארצות חאיסלאם בעליות שטרם קום חמדינה, היה דל יחסית, למרות חקירבה הגיאוגרפית.

אך ההשגה שלי על התמונה שמנסה לצייר ממי, אינה מצטמצמת למישור העובדות בלבד — למרות החשיבות, כשלעצמה, שיש בהעמדת הדברים על אמיתותם. ההשגה היא בעיקר על כוונתה, מסקנותיה ותוצאותיה של התיזה שלו. ממי הקדיש את סיפרו „לאחי היחודים ולאחי הערבים", הקדשה תמוחה במיקצת, שכן לאחר החאשמות החמורות שחוא מטיח בערבים, כיצד ניתן עוד לכנותם אחים?

ולעצם החשגה — המציאות היא שממי, למרות חזדחותו חשלמה עם ישראל, ממשיך לחיות בצרפת וכבל תנראה גם צאצאיו ימשיכו לחיות שם. גורלו כגורלם, שלומו, שיגשוגו ורווחתו ייקבעו בחתאם לחתפתחויות חעיניינים שם. חוא יכול לחרשות לעצמו לראות ביחודים ובערבים שני יסודות אנטאגוניסטיים, מבלי שחדבר ישפיע כחוא־זח על עתידו.

לנו בארץ זו, שבה חמציאות מכתיבה חיים בצוותא עם ערבים בעל־כורחנו, בין אם חדבר מוצא חן בעיני מישחו ובין אם לאו, חייב כל חכם — חרואח את חנולד — לדחות תיזה חמנופפת בעוולות שעוללו ערבים ליחודים, ועל־ידי כך לספק צידוק מצפוני ליחס מקביל. עלינו להצביע ולחדגיש דווקא תופעות של חבנה יחודית ערבית, אותן תופעות שממי משתדל בכל מאודו להתעלם מהן או לטלטן.

ועוד חשגה לי על ממי, ותפעם חיא מתייחסת ישירות למאבקנו כספרדים ויוצאי־המיזרח במערכת לשיוויון של אמת ולחיסול הפער. באחד הראיונות חגיבה הגברת גולדה מאיר — ראש־הממשלה לשעבר וכלת פרס־ישראל בחווה בפעס, נגד תביעות על קיפוח ופער. חיא דיברה על „אנשים שהגיעו לכאן ישר ממערות, ושחשתמרו באסלות לאיחסון ירקות, חשתמשו בפיג'מות שניתנו להם כשי על־ידי חמדינה כסמר־טוטים או אף כדגלים," ובחתייחסה לחלק ברור מאד באוכלוסייה, חיא האשימה אותם ב„עצלות תורשתית." (כנאמר בסיפרו של ממי).

השקפות מסוג זה, לצערנו חרב, אינן נדירות, וכל מי שחתנסה במאבק ובפעילות לחיסול חפער, ודאי נתקל בהן.

כל חמתאר את חיינו בארצות־מוצאנו כחייי־גיהנום, משמיט את חקרקע — ביודעין, או שלא ביודעין — מתחת לתביעתנו הנחרצת לשיתוף של ממש בקבלת ההחלטות, ולמאמץ של אמת לסגירת חפער החברתי־עדתי.

ויקטור חלבה, תל־אביב

הסוד שלי... NO·CAL

הסוד שלי הוא הסוד של נו-קל
משקה אמריקאי
מפורסם בעולם כולו.

אני שותה . . . ושותה . . . ושותה . . .
ושומרת על הגזרה.

NO-CAL בשמו כן הוא. ללא קלוריות,
ללא סוכר וללא ציקלומט. זה משקה
חוסס, טעים ומרווה אך לא משמין.
ויתרנו על הקלוריות אך לא על הטעם.
NO-CAL מוגש לך ב-3 טעמים -
אורנג', קולה ולימון.
NO-CAL משקה אמריקאי
בבקבוק חד־פעמי בהישג ידך
בכל נקודות המכירה בארץ.

NO·CAL
*חדש מאמריקה

אני שותה... ושותה... ושותה... ושומרת על הגזרה

מכתבים

בנעליו של אידי אמין

יש לי הרגשה, שסידורי־הביטחון בנימ־לי־תעופה מסויימים באירופה, נגקטים לפי קריטריון של „תוכנית כבקשתך לטרו־ריסטים." אחרת, איך אפשר להסביר את הקלות שבה עלו המחבלים על מיטענם על מטוס אייר־פראנס באתונה?

לפי ניסיוני האישי, כל נימלי־התעופה באירופה מצויידים היטב לגילוי „מחט בערימת־שחת." בחוגי המודיעין של נאט"ו, מיזרח־גרמניה ידועה כמומחית לענייגים ערביים, ופראג — לחומרי־נפץ מתוחכ־מים. הנ"ל גם לא־כל־כך בררניים בנוי צולי־לרעה של הדואר הדיפלומטי. לפי

התיאוריה הזו, חוטי־הביצוע מובילים לשם, והמימון בא מלוב.

מיבצע הצלת החטופים הוכיח, שהממ־שלה יכולה לתפקד בצורה יוצאת־מן־הכלל, אם יש קצת רצון טוב. ההסברה באחרית המיבצע היתה יעילה ולעניין, והתגובות של העולם החופשי היו ממש חיוביות.

תגובות האירגון האפריקאי היו מס־שפתיים חלוש לאידי אמין. הוא איבד 99% מהכאריזמה האפריקאית שלו. שום מנהיג של היבשת השחורה איננו מוכן כעת להיות בתוך הנעליים של פילדמרשאל „גפוליאון אמין דאדא."

אברהם קופר, אנטוורפן, בלגיה

טרמפים פלקטיביים

ביום רביעי, ה־17.6.76, הזדקקתי לשי־רותו של אגד בנסיעה מצפת למיסעף 7 ליד כרמיאל. אוטובוס מס' 501 (מיספר הקו) לא עצר בתחנה ביציאה מצפת, והותיר בה כשישה חיילים שחיכו לשירותיו. זה היה אוטובוס שיצא מצפת בשעה 5.05 לכיוון חיפה.

התרגזתי, ודלקתי אחריו במכונית של חבר. בצומת סאסא נעצר האוטובוס, הורידי והעלה נוסעים. עליתי עליו, והנהג סירב לקחת אותי, בטענה שהוא אינו עוצר במיסעף 7, מקום־מבוקשי.

קשה היה לי להאמין, ונסעתי עם חברי למיסעף 7, כדי לברר את העניין. על התחנה היה רשום מיספר קו האוטובוס, 501, מסקנה: הוא צריך לעצור. והוא אומנם נעצר, אך כמאה מטר לפני התחנה, שם הוריד נוסעים. הוא עבר על־פני התחנה המקורית במהירות, מבלי לאסוף ממנה חמישה חיילים שחיכו לשירותיו.

איתותים ממושכים בידיים וצעקות לא

הועילו. פשוט לא התחשק לנהג, באותו יום, לקחת טרמפיסטים.

לדעתי, יש להביא את העניין לידיעת הציבור. ואם יש הסבר כלשהו להתנהגותו של הנהג, אשמח לדעת עליו.

יובל רמון, צה"ל

השחתת הלשון

מרבים לדבר בעת האחרונה על שיבוש העיברית בפי שרים וח"כים. אבל יש פגע רע יותר מן העיברית המשובשת: השחתת השפה, סילוף מובנן של מילים — וכל זה לצורך הסעייה ולתעמולה פוליטית.

במה דברים אמורים? קחו, למשל, מלים נהירות וברורות כמו: שלום, ביט־חון, עם, גלות, ציונות. צאו וראו כיצד משתמשים בהן אבירי השמאל. הנה, למ־של, גלות. מהי גלות? מתברר שמושג זה כולל גם את... יהודה ושומרון. כך, בפשטות, כותב א.ב. יהושע (על אדות המתנחלים): „דתיים שכמותם תמיד הרגי־שו עצמם מצויין בגולה... הם בכלל המצי־או אותה."

ומה לגבי השלום? מסתבר שגם אי־לוחמה הוא בעצם מין שלום. שר־המישפ־טים הגדיר אותו „שלום פסיבי." מסתבר, שהרבה מרץ אקטיבי מופנה להשגת ה־שלום הפסיבי הזה.

באשר לביטחון: מי שסבור לתומו שהקמת מדינת פלסטינית בגדה ובעזה עלולה לסכן את ערינו, ייטיב לעשות אם ישמע לעצותיו של מתי פלד. ידען זה סבור שקירוב סרטן רצחני לידינו הוא בגדר אינטרס בטחוני. מדינה כזאת היא, לדב־ריו, „נכס ביטחוני" לישראל.

גם בהגדרת המילה „עם" חל שינוי: היום מסכימים רבים שלעם הערבי זכות מיין־חדת־במינה. לפי הסכמה זו ניתן להעניק גם לפלג מן העם הערבי הגדרה נפרדת של עם. כל זה, למרות השיתוף בדת, בתרבות, בלשון, בהיסטוריה. למתעמק בדבר מתברר, שהפרדה זו אינה עניין תאורטי, אלא מכוונת להשגת מטרה פו־ליטית ברורה: מדינה שתבוא במקום ישראל. אילו היה בא פלג מן העם היהו־די (למשל, יהודי ניו־יורק) ותובע הגדרה־עצמית נפרדת בשל היותו לאום נפרד — האם היה מישהו מתייחס לכך ברציגות?

ואחרונה־חביבה — „ציונות": חלומם של ציונים טובים להתיישב בכל חלקי ארץ ישראל נחשב היום כ„ציונות לא־

שפוייה." ציונות שפוייה משמעה התכח־שות לעניין אי־רציונלי כמו „הזכות." ה־הסכמה הבינלאומית להכיר בזכותנו על ארץ־ישראל משני עברי הירדן (1922), היא בגדר — „משיחיות ומיסטיקה." מאי־דך גיסא, יכולים אותם שפויים להציג את אמונתם בכוונות פתח והערבים לשלום, כתורה מדינית הגיונית. הנה, למ־של: אנשי הפתח השקולים במעלות, או ליד גופתו המנוקבת של פרנסיס מלוי.

תאמרו: מילים, מילים, מילים. אבל — בדרך השחתת הלשון וסירוס התוכן ה־נכון של מושגים, ניתן להטעות עם ולחר־ליכו אלי פי־פחת.

הרצל חקק, ירושלים

הצנת־הקולנוע הלא־אחרונה

במערב־הפרוע ההוליוודי, הדבר הכי חשוב בצהרי היום, ליד דלפק הבאר וב־אורוות־הסוסים, הוא מי ישלוף ראשון. הבוקרים על מירפסות־העץ, ורגליהם שלוחות קדימה, אינם משיחים בבצורת הקשה, במחירי הבירה העולים או במצבו של התא המישפחתי (בכל אופן, לא לפני המצלמות). הם גם אינם מתלוננים על ריבוי השודדים בסביבה, כי ממילא ברור שהם היו ויהיו.

מובן מאליו, שחם ריצים בשריף מוצלח ככל האפשר. אין חשריף נדרש לתיות בעל השכלה אקדמאית, או לדאוג למחלת הפה־הטלפיים של עדרי־הבקר. כמו־כן לא ייתבע השריף להרחיק את מכת ה־זבובים, הבאים בהמוניהם עם חום הקיץ.

דבר אחד מבקשת העיירה על כל תוש־ביה מבעל הכוכב המוזהב: שיידע לש־לוף, ושיעשה את זה מהר וטוב. כמובן, מהר יותר משודד אחד והיום, על רקע ההתפתחויות המרחיבות, מהר יותר מ־חמישה ושישה גם־יחד.

שם, בעיירה, היכה לאחרונה השריף,

Say hello to Max.

הכר את מקס

הסיגריה החדשה באורך ענק של 120 מילימטר

מתוצרת קנט

• דקה, ארוכה ולבנה כולה
• מקסימה בצורתה
• עצומה בטעמה

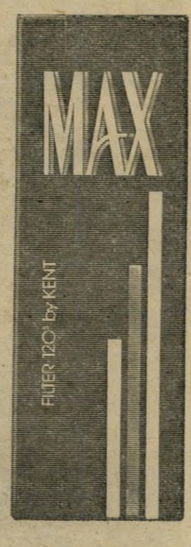

מחירה ביתר הסיגריות האמריקניות

רק 26.00 לייר

Rich Skin Care Cream
קרם הזנה עשיר לפנים, לצוארך ולאיזור עינייך.

Outdoor Girl

Outdoor Girl מוותרת על אריזות מפוארות ויקרות ומגישה לך מבחר אופנתי של מוצרי טיפוח ואיפור מעולים במחיר נמוך בב־50% מחברות קוסמטיקה מעולות אחרות.

מכסימום יופי במינימום הוצאה

מפיצים: הלטים בע"מ טל' 03-255763; 04-665505

מכתבים

באישון־לילה ובשליפה מן המותן, כנר־סייה שלמה של שודדים. הוא הפחיד אותם סובאים וחוגגים, ליד גופתה העירומה והכבולה של בתו של מנהל־הבנק המקומי.

השמש זרחה מעל הבתים הנמוכים ב־ציבעי טריקולור, כששב השריף אל רחוב הראשי של העיירה והנערה בידיו. מאחרי הנהר התכוננו כנופיות־שודדים חדשות לפשוט על הבקר, ועל נשותיה היפות של העיירה.

אבל בינתיים, עד שיגייסו המפיקים ההוליוודיים כספים חדשים למימון הסרט

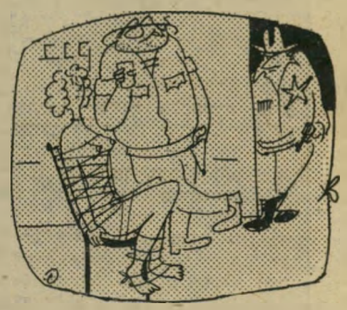

הבא, יצאה העיירה להשיק כוסיות־ויסקי לכבודו של השריף הגיבור, לצלילי מוסיקת־בוקרים סואנת. היה שמח כשירד עלינו הסוף, ואחר־כך נדלקו האורות באולם. בחוץ ציפו לנו מחירי מזון נטולי־סובסידיות, פער עדתי, הפגנות אלימות בשכם ובג'נין, מיספרי היורדים האחרונים, ו — צווי־המילואים.

סיני פתר, תל־אביב

מה שינה המיבצע?

ראשית־כל, רצוני לשבח את המדור החדש „זה היה העולם הזה שהיה לפני 25 שנה." המדור מעניין ומרתק, ובעיקר: נוסטאלגי, בבחינת: זאת היתה המדינה שהיתה — לפני 25 שנה. המדור חשוב במיוחד לקוראים הצעירים החדשים של העולם הזה. כך יקבלו קוראים אלה מושג על הימים שחלפו ואינם.

ועוד: בתחילה אכן הייתי משוכנע שזאת בדיחה טובה, אך כשגמרתי לקרוא את סיפורו של אלי תבור („קורא יקר," העולם הזה 2808) על „ההיבט הנוסף" שבעיקבות „מיבצע אנטבה," השתכנעתי שהסיפור שלכם על ה„קומנדו" המיוחד שמינו הרמטכ"ל ושר אי־הביטחון, כדי למנוע סיקור מהעיתון על חזרת השבויים מאנטבה, אכן שריר ונכון.

מצער ומרגיז להיווכח שכך פני הדברים. האם אין למטכ"ל עיסוקים חשובים יותר מאשר לוחמה זעירה — בהעולם הזה?!

ומשהו אחר לגמרי: שמחתי לקרוא (2028) את הדיווח שלכם על הופעתו של אורי אבנרי במועדון־העיתונאים, לאחר חרם ממושך על־פי הוראה מגבוה.

שמחתי במיוחד לקרוא — בין השורות — על כוונתו של אורי אבנרי לרוץ בבחירות הבאות לכנסת. דרך צלחה!!! אך הערה אחת לי: אבנרי אכן היה זה שהצביע על יצחק רבין כמועמד לראשות־הממשלה, בקדנציה הראשונה לכהונתו בכנסת, דברים שחזר ואמר במועדון העיתונאים. אך אם זכרוני איני בוגד בי, הרי לפני כמה שבועות פירסם העיתונאי שלמה נקדימון הצהרה של אבנרי, שאילו היה צריך היום להצביע על מועמד לראשות־הממשלה, היה חושב פעמיים אם האיש המתאים הוא יצחק רבין. האם מיבצע אוגנדה שינה את הכל?

ד. בן־חורין, ירושלים

טעות יעומם צודקת

זוהי הפעם הראשונה ש„ועדת הכרעות" מיוחדת, שהוקמה לפי החוק האוסר הכרת־מישנה של קרע הלאום, גוזרת משפט דמרשיעה בבירון, מספר ניכר של ישובים הקלאיים.

„הארץ", 9.7.76

ישראל דניריאנו, גיבעת־שמואל

94 טיולים מודרכים ל-

★ אירופה ★ ארצות הברית
★ המזרח הרחוק ★ סביב העולם
★ דרום אמריקה ומקסיקו

טיולים מיוחדים לצעירים לאירופה

חוברת חינם עם פרטים מלאים בכל משרדי הנסיעות בארץ

אירופה טורס
EUROPA-TOURS

הטיול הטוב ביותר עם

...ושוב הבנק הבינלאומי הראשון נותן לך יותר-

תשלום ראשון על חשבון הבנק

חסכון 18000

עד 15.8.76

הבנק הבינלאומי הראשון

בטקס בחירת

מלכת המים

1976

אשר יתקיים בתל־אביב

ביום ד' 11.8.76

ב־היכל התרבות

יחזה הקהל

במיבחר דיגמי האופנה של

איב דה־מרדיקס

National

למערכת שתארת לעצמך, דברים שלא חשבת עליהם.

כשאתה חושב על מערכת הסטריאו שהיית רוצה בביתך, אתה מתאר לעצמך מערכת בעלת עיצוב מרשים המשמיעה צלילים נקיים ומופלאים.

אתה חושב על משהו כללי ואינך מתאר לעצמך שמערכת כזו אמנם קיימת ויש בה דברים שלא חשבת עליהם אפילו בדמיונך.

המדובר במערכת הסטריאו SG1020 המתאימה לכל מה שאתה מתאר לעצמך מבחינת העיצוב החדשני, אך יש בה דברים שכלל לא חשבת עליהם.

ראשית, זו מערכת הכוללת מגבר (PMPO) 30W+מקלט רדיו+פטיפון+טייפ קסטות סטריאופוני. שנית, אתה מוצא תידוש מהפכני במקלט הרדיו—במקום הסרט הנע ימינה ושמאלה על לוח כוונון התחנות, יש ב־SG1020 נקודת אור המראה לך במדויק את התחנה הנקלטת, ונורה קטנה הנדלקת אוטומטית ומודיעה לך אם השידור שנקלט הוא סטריאופוני או לא.

שלישית, לפניך פטיפון הכולל דיסקית תקליטים הפועלת חלקות ובמיוחד ללא תנודות, כך שהמחט היורדת על התקליט נקלטת באופן מדויק ביותר ואינה גורמת לשריטות.

זרוע יציבה בעלת ראש משובח, מעבירה אליך דרך זוג הרמקולים צלילים מדויקים, צלולים וללא כל זיוף.

ואחרון אחרון—ב־SG1020 אתה מוצא טייפ קסטות בעל מערכת אוטומטית לקביעת גובה הצליל בעת ההקלטה, מערכת בקרת צליל בעת ההאזנה ומערכת העצירה העצמית (AUTO STOP) הידועה של נשיונל.

האם חשבת על כל זאת כשתארת לעצמך את הסטריאו שלך?

להשיג בחנויות המשמל המובחרות.

מרכז התצוגה אבן גבירול 18 תל־אביב.

National
צעד קדימה אל המחר

National, Panasonic and Technics are brandnames of Matsushita Electric.

פרסום קרמון

אף לא אגורה שחוקה אחת ל„קרן הצביעות"

הנושאת לשווא את שמו של צה"ל!

לא אתרום!

היה־נא הדבר רשום באותיות שחורות על גבי נייר לבן:
האזרח אורי אבנרי מסרב לחרוט את תרומתו ל„קרן צה"ל."

לא אלף לירות. לא מאה לירות. אף לא לירה מיסכנה אחת.

לא שבוע עבודה, ולא יום של חופשה. לא כלום.

גרוע מזה:

אני קורא לכל אזרחי המדינה לחדול לאלתר מן המישחק הוולגארי והמטופש.
אף לא אגורה שחוקה אחת ל„קרן הצביעות הנושאת שם צה"ל!

■ ■ ■

קדם כל, אף לירה אחת מכל המיליונים האלה, הנתרמים ביד נדיבה „למען צה"ל", לא תגיע לצה"ל. יש לכך סיבה פשוטה:

כל לירה המגיעה לצה"ל, בצורה כלשהי, באה לו מתקציב־המדינה.
אם רוצים להגביר את זרם הכספים לצה"ל, פשוט אין דרך מיל־בד הגדלת תקציב־הביטחון.

אין איש מציע זאת.

להיפך, זה עתה הקטינו את תקציב־הביטחון. וכמה מאישי־הביטחון הדגולים ביותר במדינה הביעו, באותה הזדמנות, את דעתם שקיצוץ כזה אינו מזיק, ואולי אף מועיל. אין זה סוד שאיש כמו אריק שרון, למשל, מאמין שגם עתה תקציב־הביטחון הוא מנופח ובלתי־יעיל, מכיוון שאינו מבוסס על הבסיס היחידי המאפשר תקציב מצומצם, יעיל, קומפאקטי: דוקטרינה ביטחונית ברורה.
וכאן: כספי „קרן־צה"ל" יעברו לידיו הגדושות של יהושע רבינוביץ, אבל הם לא יעברו משם לתקציב הביטחון.

הם יישפכו, פשוט, אל תוך החבית־בלא־תחתית של קופת־הממשלה. הם יממנו את הכלכלה המושחתת, ההורסת את המוראל הלאומי. הם יאפשרו להנהגה כלכלית רקובה להתחמק במשך כמה ימים נוספים מן הצורך לבצע את הרפורמות הגדולות, הדרושות להבראת המדינה.

קרן צה"ל אינה אלא קרן־הצבי.
אנשים טובים תורמים את הכסף היקר למען מטרה רמיונית נעלה, והכסף ישמש לריפוד כיסיהם של הפרוטקציונרים השמנים, המקבלים מידי הממשלה אשראי־בלא־ריבית, רווחים־בלא־סיכון, מענקים־בלא־מאמץ.

אילי ההון השחור מניחים כיום כמה אלפי לירות על השולחן, ביודעם היטב שאותן לירות תחזורנה אליהם מחר מתחת לשולחן, בתוספת של אלפי אחוזים.
אל־נא יופיע שמי ברשימה זו.

■ ■ ■

אם אפשר בכלל להעביר את כספי ההתנדבות הציבורית לצה"ל, מבלי שייידבקו אל כפות ידיו של שר־האוצר?

לא. אי־אפשר. אלא אם כן...
אלא אם כן נשלח מישלחות פרטיות לארצות־הברית, נקנה טאנק אחד וזרה שם, ונעביר אותם ישר לצה"ל.

קל לתאר את התמונה. ביום־העצמאות ה־30 של המדינה ייערך המיצעד הגדול. הטור המשוריין יהיה מרשים במייוחד. על הטאנק הראשון יהיה רשום, באותיות שחורות גדולות: „נתרם על־ידי ויצ"ן סביון." קנה התותח המתנייע ישא שלט: „שי לצה"ל מאת גן־ילדים ערוני ג', קריית־שמונה." הכפיר יגרור אחריו מודעה שמימית: „כבוד לצה"ל! מתנת רוטארי הרצליה־פיתוח."

מגוחך? גרוטסקי?

לא יותר מאשר עצם הרעיון להפוך את צה"ל לאובייקט של צדקה, מעין מתחרה לאגודה למילחמה בסרטן ולליגה לטיפול בנערות סוטות.
כי הכבוד צה"ל? אוי לכבוד, אשר אלה הם סממניו!

■ ■ ■

כן אני שומע את מחאתו של הקורא הנאמן: „למה להתקיף? מדוע לזלזל? יתכן כי התוצאה היא אידיוטית, אבל הרי הכוונה טובה! האנשים רוצים להביע במעשה של התנדבות את תודתם לצה"ל על מיבצע אנטבה. האם זה פסול?"

חוששני שעלי להשיב על כך: כן, זה פסול.
כי כל התגובה הרגשנית המוגזמת על מיבצע אנטבה — פסולה.

זה היה מיבצע גדול. מי שהחליט עליו, קיבל על עצמו אחריות נוראה. הוא סיכן את חייהם של מאות אזרחים וחיילים. מבין כל האלטרנטיבות האכזריות, היתה זאת (לדעתי) ההחלטה הנכונה. אבל לה־ריע על כך? להשתולל מרוב התלהבות?

הלוחמים שיצאו למיבצע, יוני וחבריו, חירפו את נפשם כדי להציל אחרים. די היה בכדור תועה אחד, די היה במיקרה עיוור בלתי־צפוי, כדי שהעניין כולו יסתיים באסון נורא.

הם ביצעו את המשימה בדייקנות ובאומץ־לב. על כך מגיעה להם תודת כולנו. תודה שקטה, רצינית, אילמת, ההולמת את גודל האחריות וחומרת המשימה.

ואין ערכון גדול יותר ליוחמים ולמשימתם מאשר פולחן־האלילים שנערך להם, כאילו הוו לודרים בקרקס רומאי, וחוכי־שוורים בקרי־ריחה, זמרי־פיפ בעצרת של כני־טיפשי־שערה, או שחקני־כדורגל כי־אוי־מפיארה.

■ ■ ■

כן קבור כלב — כלב גדול. האורגיה של קבלת־הפנים, ההיסטריה הממוסחרת של אלבומים וספרים־בני־רגע, כל הקלחת הציבורית הזאת אחרי אנטבה — מה היא מזכירה, בעצם?
האין היא מזכירה בדיוק נמרץ את קבלת־הפנים הנערכת במדינות רבות, וגם בישראל, לעיבחרת־כדורגל לאומית, החוזרת כמנצחת ממאבק בינלאומי?

איזה אושר! איזו הרגשה של עליונות! דפקנו אותם! עשינו מהם קציצות! רמסנו אותם! מרחנו אותם על המיגרש!

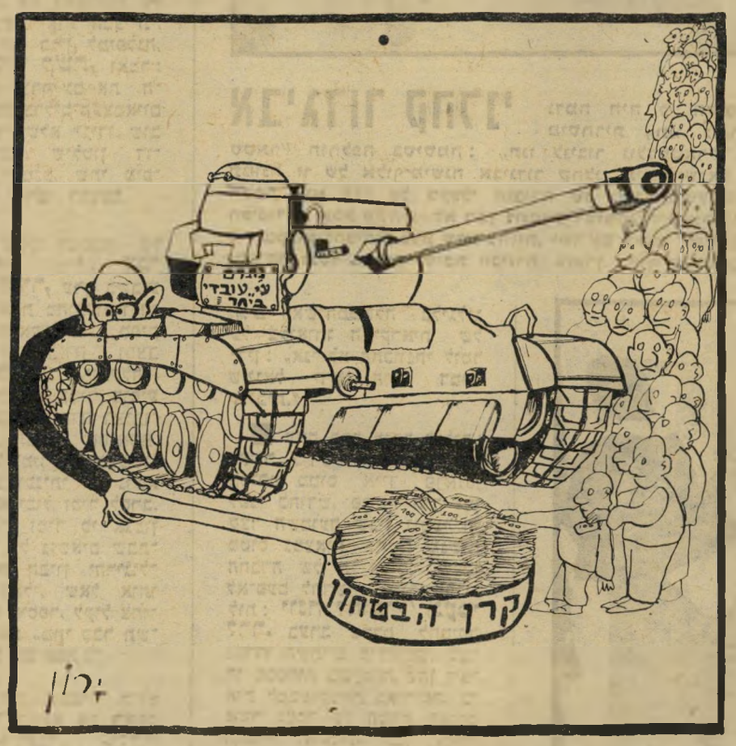

מי זה „אנחנו"?

אותם שחזו במישחק, עם כוס ויסקי ביד, מעל מסך הטלוויזיה? אותם שטרחו וקנו כרטיסים ליציע? אותם שישנו במיטתם בעת המישחק וקראו עליו בעיתון?

זוהי הילה שאולה, תעונג זול ונוח של משתתפים־מרחוק. אין צורך להסתכן בשבירת רגל, לעבור אימונים מפרכים, להשתעבד למישמעת חמורה. „אנחנו" גיבורים, „אנחנו" חזקים, „אנחנו" הכי טובים בעולם — כל זה בשעה שאנחנו שוכבים במיטה, ממלאים את כרסנו ושותים בירה מהמקרר. ספורט־באמצעות־בא־כוח.

כל זמן שזה נוגע לכדורגל — ניחא. הכדורגל הוא מילחמה־מדומיינת, תחליף־לקרב, פורקן בלתי־אלים לייצרים תוקפניים, ואינו מזיק לאיש.
אבל כאשר מתייחסים כך לאנשים היוצאים למשימה של חיים־או־מוות, היוצאים לחרוג ולהעלולים ליהרג — הרי יחם כזה מגעיל.

■ ■ ■

אני חישד ברבים ממתמוגגי־אנטבה, מתורמי־קרן־צה"ל וקוני־ספרים־נמסים (עלמישקל קפה־נמס), שהם מנסים לקנות בדרך זו מחילה לחטאים כמוסים.

האם אין אלה אותם האנשים שקיללו אתמול את מפקדי צה"ל, שאמרו כי המדינה והצבא רקובים עד היסוד, שדיברו על ירידה והחזרת פינקסי־מילואים?
האם לא עברו אנשים אלה מ־היסטריה אחת לשניה, מאורגיה של השמצה־ללא־גבול לאורגיה של רימום־עד־כלות?

האם תרומתם אינה כופר בלתי־מודע, פיצוי תת־הכרתי?

אם כן, הרי זו תגובה בלתי־בריאה, חולנית ומסוכנת — בדיוק כמו התגובה הקודמת. מוראל מפוברק ומרקיע־שחקים אינו טוב מחוסר־מוראל. אין הוא אלא הצד השני של אותו מטבע.
ביום־הכיפורים ראינו מה קורה כאשר חופכים את אלופי צה"ל ל־דארלינגים של החברה הגבוהה, לזכות החוג הנוצץ. אחרי יום־הכיפורים ראינו מה קורה כאשר מורחים אותם בבוץ ומדביקים למיצחם את קין.

האין אנחנו יכולים לסגל לעצמנו יחס רציונאלי?

האם איננו יכולים להעריך את כושרו של אלוף כמו בני פלד, מבלי למחול לו על הכאת נהג בכביש או גילויי עריצות כלפי פקודיו?

האם איננו יכולים למתוח ביקורת חריפה וצודקת על גילויים כאלה, מבלי לגרוע מן ההערכה שאנו רוחשים לו על חלקו במיבצע אנטבה?
בקיצור, האם אנחנו יכולים להתייחס אל האיופים כאל בני־תמותה, בשר־ודם, שיש לכרוך אותם עד יעילות ואומץ־לב ומסירות, ולבקר אותם על רשלנות וחוסר־כישרון ועצלנות מחשבתית — הכל לפי הצורך וכייחס הנכון?

■ ■ ■

צה"ל הוא מכונה צבאית — מכונה הדרושה עדיין, למרבה הצער, להבטחת קיומנו הפיסי.
כמו כל מכונה, הוא זקוק לבדיקה מתמדת, לפיקוח יעיל, ומדי פעם בפעם לאוברול.

קריאות „הידד" מופרזות, כמו קריאות „בוז" מוגזמות, מפריעות לעבודה שקטה ורצינית זו.

מיבצע אנטבה הוכיח שיש לצה"ל כיום היכולת לתכנן מיבצע־קומנדו מתוחכם, וכי יש בו האנשים הנועזים הדרושים לביצועו.

לא פחות — ולא יותר.

אין בכך תשובה — חיובית או שלילית — על השאלה אם הוסקו הלקחים מכישלונות יום־הכיפורים. האם קמו מיסגרות יעילות יותר, במקום אותן שנכשלו? האם גובשה דוקטרינה ביטחונית סבירה, שהיתה חסרה לגמרי לפני שלוש שנים? האם חוסלו תופעות הברדקיזם, שנחשפו בצורה כה מבהילה בעת גיוס־הפתע? האם הוקמו ואומנו הכוחות המסויימים, שחסרו גם בלט בשדה־הקרב?

כל הבעיות האלה מחייבות דיון רציני, ענייני ומעשי. לא הודעות בנוסח „יחי אנחנו" מידי אנשי־יחסי־ציבור במדים, ו־לא מסיבות־עיתונאים מדושנות־עונג של מפקדים בכירים.
ובוודאי לא מפעיי־התעוררות בי־נוסח הסובייטי יחתרמות ל„קרן־צה"ל" דמיונית.

לא היסטריה. לא אורגיה. לא מיסחר ברגשות. לא רכיבה על גב הלוחמים. לא ניצול למטרות פרטיות או מיפלגתיות. לא פולחן־אלילים. לא צעקות של אל־אל— ישראל.
אלא יחס של ביקורת ענייניות, שקולה ומאוזנת, כלאה לחברה דמוקרטית הזקוקה למשאיר זה כדי לעמוד על נפשה, עד בוא השלום.

הגבר חסר לאשה כמו שהאופניים חסרים לדג, קבעה חברת־הכנסת

■ בשבועיים האחרונים מרבה מנהיג־הליכוד **מנחם בגין** לסייר ביחידות־השדה של צה"ל. בשבוע שעבר הוא הגיע בחצות־לילה ליחידה צבאית, אשר חייליה חזרו ב־אותו זמן ממסע לילי מפרך. בגין נאם לפני החיילים ואמר להם, כשהוא מתכוון למיבצע אנטבה: „חיילים יקרים, עדיין לא השלמתם המשימה!" ה־חיילים העייפים והמיועזים נב־הלו, סברו שבגין מתכוון לכך שהם עדיין לא השלימו את אימוני־הלילה, ואחד מהם צעק לעברו: „מר בגין, עכשיו ב־אמת ליכלכת!"

■ לאחר פרשת המחמאות ההדדיות בין ראש־הממשלה לבין ח"כ מנחם בגין בעיקבות מיבצע אנטבה, והעובדה שרק רבין ובגין מסרו הודעות ב־כנסת על הפרשה, טענו חברי־כנסת רבים, כי לאחרונה מסתמן במדינה מישטר דו־מיפלגתי — של מיפלגת־העבו־דה ושל הליכוד. כאשר הודיעה בשבוע שעבר, בוועדת־השרו־תים של הכנסת, יושב־ראש הוועדה ח"כ **חייקה גרוס־מן**, כי המערך והליכוד מבק־שים לדחות את ההצבעות על חוק ביטוח־הבריאות הבעייתי, קם חברו של בגין למיפלגה, ח"כ **בן־ציון קשת**, ואמר: „אני מציע לצרף גם את ה־מפד"ל והליברלים־העצמאיים לבקשה, כדי שלא יגידו שוב שיש במדינה שילטון דו־מיפלגתי." ואמנם, שתי מיפ־לגות אלה צורפו להצעה.

■ מי שהיה הממונה על המוסד, אלוף (מיל.) **צבי** („צביקה") **זמיר**, ערך בשבוע שעבר את אחת מהופעותיו ה־פומביות הראשונות. מפיק תוכנית־הרדיו בירה ומצב רוח, **יעקוב** („יענקלה") **אגמון**, גילה כי זמיר מופיע ברשימת חברי הוועדה הציבו־רית למען תשלום מס־אמת. הוא פנה אל זמיר וביקש ממנו להתראיין בתוכניתו על נושא זה, ולכך לא יכול זמיר לסרב. כאשר הבחין זמיר כי אגמון שואל אותו על נושאים שבת־חום פעולות הביון והריגול־הנגדי הישראלי, שאל אותו זמיר פעמים מיספר, לקול צחו־קו של הקהל: „מתי כבר תש־אל אותי על מס־אמת?"

■ באותה תוכנית הילל ושיבח זמיר דווקא את ראש־הממשלה לשעבר, **גולדה מאיר**. הוא טען, כי מכל ראשי־הממשלות עד כה היתה גולדה ההוגנת ביותר כלפי המוסד ונתנה את הגיבוי הח־זק ביותר לכל פעולותיו ואנ־שיו. בהטיחו ביקורת עקיפה בראש־הממשלה, **יצחק רבין**, טען זמיר, כי גולדה מעולם לא היתה מגלה, אפילו לא ב־פליטות־פה, חומר שהועבר ל־ידיעתה על־ידי המוסד.

■ זמיר הודה לראשונה, באותו ראיון, כי שהה במינ־כן בעת רצח אחד־עשר ה־ספורטאים הישראליים באו־לימפיאדה הקודמת. לדעת זמיר, אילו היו חיילים ישרא־ליים במקום, היתה התוצאה טראגית פחות. הוא האשים את הכוח הגרמני במחדל, ב־אומרו: „הצלפים לא היו די טובים ונאמנים למשימה. לא היו שם לוחמים ישראליים לא מבחינת התושייה ולא מב־חינת התיכנון."

■ כאשר שמע ראש־הממשלה יצחק רבין את טענתו של הפרופסור **ייגאל ידין**, כי הפירוש התנ"כי ל־מושג „גביא־שקר" שונה מזה שייחס לו, לטענתו, רבין, **מין**. טען פלומין בלהט רב: „אחרי המישחק נגד גואטמא־לה, לא צריך לתת לספורט כלום!"

■ כאשר ניגשו חברי־כנסת לברך את שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב** ואת רע־ייתו **גרטה**, שהיא מזכירת סיעת מפ"ם בכנסת, על הול־דת נכדתם **גילי**, בתו של בנו של השר, כתב על־המיש־מר **שמואל** („שמואליק") **שם־טוב**, סיפר השר ל־מברכיו כי: „הנכדה שלי היא התינוקת הכי יפה בארץ!" העירה גרטה שם־טוב לבעלה: „כל סבא חושב שהנכדה שלו היא התינוקת הכי יפה בארץ." אך שם־טוב לא נכנע: „אבל שלי היא באמת הכי יפה!"

■ ידידיו של מזכיר מחוז מיפלגת העבודה בחיפה, **אורי אגמי**, טוענים כי לאחרונה לקה אגמי ב„מחלת יצחק." בכל שיחה בת מיספר דקות מצליח אגמי להזכיר לפחות תריסר פעמים את השם יצחק, כשהוא אומר: „יצחק אמר לי... אני אמרתי ליצחק... יצחק ואני הסכמנו." הכוונה כמובן לראש־הממשלה, יצחק רבין, אשר אגמי הפך באח־רונה ממקורביו. אגמי גם טוען כי רבין אף הבטיח לו מקום ריאלי ברשימת מיפלגת העבו־דה לכנסת הבאה.

■ בעיקבות הכתבה ב־העולם הזה (2028) על ההוצ־אות של חבר־הכנסת **משה ורטמן**, הודיע ורטמן בישיבת סיעת־המערך בכנסת, שנערכה ביום השלישי שעבר, כי „כדי למנוע לוזות־שפתיים," הוא יגיש לסיעה דו"ח כספי על הקופה שלה בכל מושב של הכנסת.

■ דעתה של ח"כ **מרשה פרידמן**: „הגבר חסר לאשה כמו שהאופניים חסרים לדג."

אביגדור קהלני

נדמה היה כי הסיסמה ה־מיסחרית „תנו לגבר גולד־סטאר" חוחלפה בסיסמה: „תנו לגיבור גולדסטאר", למראה תמונה זו של אלוף־משנה אביגדור קהלני, גיבור־ישראל ומחבר הספר „עוז 77" על מעללי הגבורה של גדודו במילחמת יום־הכיפורים. אלא שקהלני לא הפך דוגמן־פירסומת. הוא צולם במיקרה ליד בקבוקי־הבירה, בעת שבא לחזות, יחד עם אשתו (מימין) וחיילי יחידתו, בנשף בחירת נסיכת הכינרת, שנערך בחוף־השקט בטבריה.

שימעון פינקל

איש־התיאטרון הוותיק (מימין) ומי שהיה מנהל תיאטרון „הבימה", נפגש לאחרונה בפתיחת־תערוכת־ציורים עם במאי־תיאטרון ותיק אחר, שמואל בונים. בשיחה התברר כי כל אחד מהם חוטא באהבה נוספת, מילבד התיאטרון. פינקל ידוע כסופר, בעיקבות שני הספרים שהוציא לאור, שעוררו סערה בחוגי התיאטרון בארץ. ואילו בונים נותן ידו במיכחול, וערך תערוכה שבה הציג את ציוריו. השיחה בין השניים הסתיימה באיומים הדדיים. פינקל איים שהוא יתחיל לצייר, ואילו בונים איים, שהוא יכתוב ספרים.

הגיב ראש־הממשלה בליגלוג על בקיאותו המיקראית של ידין: „אני לא התכוונתי לומר שייגאל ידין הוא דמות תנ"כית."

■ עתה כבר מותר לגלות: כאשר נודע לראשונה על חטיפת מטוס אייר פראנס, לפני כחודש, פשטה תוך זמן קצר השמועה שבין נוסעי ה־מטוס נמצאות שתיים מנשות החברה של תל־אביב, שעלו לא־פעם לחדשות בטורי־הרכי־לות: **יונה לחוביץ'** ו**נעמי לוך**. בערב שקדם לחטיפה נפרדו השתיים מידידיהן, כש־הן מספרות בשימחה שהן יוצ־אות למסע־קניות באירופה. כ־אשר נמסר על הסכת המטוס החטוף לאוגנדה, כבר ציירו מכריהן של השתיים בעיני־רוחם תמונות דימויוניות על מה שעלול לקרות שם לשתי נשות־החברה אלה. אולם ה־חששות התבדו תוך זמן קצר. הסתבר, כי השתיים החליטו לטוס לפאריס, באותו יום עצמו, במטוס אמריקאי. כתוצ־אה מכך יכלו ידידיהן הדוא־גים של השתיים לגלותן ב־מלון־הפאר הפאריסאי ג'ורג' החמישי, במקום בטרמינל ה־ישן של אנטבה.

■ איש מישרד־האוצר, ז־אחד ממנהלי המועצה הציבו־רית להימורים בספורט, **בן־עמי צוקרמן**, הופיע בשבוע שעבר, יום לאחר המישחק ה־חלש של ניבחרת ישראל ב־כדורגל נגד ניבחרת גואטמא־לה שנערך במונטריאול, בפני ועדת־הכספים של הכנסת, ו־הגיש כמה בקשות לתיקון טכ־ני של התקנון. הבקשות נת־קבלו על דעת הכל, מילבד ח"כ הליכוד **יחזקאל פדו־**

אנשים

כמו האופניים לדג."

■ שאלה מביכה הוצגה באחד הראיונות בטלוויזיה ה־אמריקאית לסופר **עמוס אי־לון**. המראיין שאל אותו: „האם הספר שלך נמכר?" **אילון מיהר להשיב:** „עוד מעט תופיע מהדורה שנייה!"

עוזרו של צדוק, **יחיאל** („חי־ליק") **גוטמן**, ממעט לבוא בימים אלה למישרד, כיוון ש־אשתו **תמי** נסעה לחופשה ל־לונדון, והשאירה לו את הטי־פול בשני התאומים שלהם, בני השנה. הסיבות של עוזרו של בר־לב, **בועז אפרבאום**, להזניח בשבוע שעבר את

רות׳י גורליצקי

רקדנית הג׳אז והמורה לבלט, רעייתו של השחקן אילי גורליצקי (הבלונדית מימין) נפגשה בשבוע שעבר בפתיחת תערוכת־אמנות עם שרה גורפינקל, רעייתו של צלם־ובמאי הסרטים דויד גורפינקל. השתיים, הנמצאות בחודשי־הריונן האחרונים, החליפו חוויות ועצות כיצד להמשיך להיראות יפות, רעננות ומושכות במשך ההריון.

פיצ׳ין

הדמות הירושלמית המוכרת, הכריז באחרונה מיל־חמה על היורדים. איש־הקולנוע, שהוא דמות כימעט־הכרחית בכל מסיבה, הודיע שהוא והבקבוק הצמוד אליו לא יבואו עוד למסיבות־פרידה של העומדים לעזוב את הארץ. „הירידה היא מכת־המדינה ואנחנו, הבקבוק ואני, לא ניתן יד לכך."

שיסע אותו המראיין: „מה יש? המהדורה הראשונה לא היתה בסדר?"

■ שלושה שרים סובלים עתה מהיעדרויות תכופות של ה־עוזרים שלהם: שר־המישפטים **חיים צדוק**, שר המיסחר והתעשייה **חיים כר־לב** ו־שר המישטרה **שלמה הלל**. עבודתו היו פוליטיות יותר. אפלבאום החליט לשהות במ־שך שבוע שלם בחיפה, עיר־מגוריו, ולהתבסס בחיי המיש־מרת הצעירה של מיפלגת־העבודה בעיר. עוזר שר המיש־טרה **כרוך לשם** נעדר אף הוא תכופות מהמישרד. לשם עסוק בימים אלה בהשלמת ה־מאסטר שלו בתקשורת המונים.

הורוסקופ

בריאותך הלקוייה לאחרונה תלך ותשתפר. אבל אל תעז לאמץ את עצמך יותר מדי. אחרת תקלקל את הכל. לך, טלה, צפוייה פגישה עם בת מזל אריה. פגישה זו תשפיע על מהלך חייך בעתיד. במקום העבודה צפוייה התקדמות, אם תצליחי להתגבר על מיכשול שינסו לשים בדרכך השבוע.

אתם נמצאים על פרשת דרכים. השתדלו לשקול היטב את הצעד אותו אתם עומדים לנקוט. טעות קלה תהיה גורלית. היזהרו. לך, בת שור, מצפות בשבוע זה כמה היתקלויות בלתי־נעימות. אם תדעי איך לטפל במקור הרע, תיחלצי מכל אי־נעימות. אם תנהגי בפזיזות, המצב יחמיר.

הקפד לשמור על יציבות רגשותיך. צפויים לך השבוע שינויים מרחיקי לכת בחוג משפחתך. אצלך, בת תאומים רווקה, עלול הדבר להתבטא בקרע עם בן חזוג. הימנע מהוצאות כספיות בלתי נחוצות, והעדף השקעות בטוחות על סיכונים העשויים אולי להשתלם יותר בעתיד הרחוק יותר. כל מעשה פזיז וחסר־מחשבה עלול להעמידך במצב מסוכן.

חיכוכים ואי־הבנות, המכבידים עליך במשך השבועות האחרונים, עשויים להיעלם השבוע. אם יקום בך האומץ לומר את הדברים הנכונים בשעה הנכונה, למרות שבזאת אתה חושף את עצמך לביקורת וללחצים. ביקורת ולחצים אלה צפויים מגורמים שאינם מהווים צד בבעיותיך האישיות. גם שותפך וידידך עשוי להראות סימנים ראשונים של חוסר־נאמנות.

היומיים הראשונים של השבוע מתאימים לעריכת חשבון נפש ולהבהרת מטרות לטווח ארוך. דאג לכך שתימצא בחברתם של ידידים מהימנים ורציאליסטיים, שיוכלו להדריכך ולסייע לך בקבלת החלטות חשובות. היה זהיר בכל הנוגע להוצאות כספיות שתקבענה את עתידך מבחינה חומרית.

הצלחה בקאריירה האישית. כישלון בחיי המשפחה. רומן צדדי אותו ניהלת, התגלה לבעלך. הוא ינסה לעבור על כך לסדר היום. אבל הוא לא יצליח. הדבר מטריד את רוחו. הוא פועס עלייך. בסוף השבוע יצופו מחשבות נקמה בליבו, ואז יבוא המשבר חסופי ביחסים שלכם.

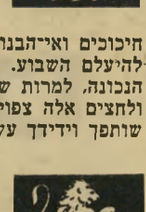

השבוע התרכז עד כמה שאפשר בעבודתך. בעוד שבוע־שבועיים תוכל לעבור למעשים. השתדל לתקן קשרים שניתקת. התרכז בסילוק חובות קטנים ומטרידים וסלק כל מיכשול מן הדרך. עשה הכל בכוחות עצמך ואל תהיה תלוי ברצונות של אחרים. צפוי לך רומן עם בן מזל גדי.

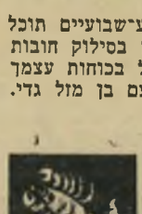

אל תהיה יותר מדי ביקורתי לגבי מאמציהם ועבודתם של האחרים. אם יש לך מה להעיר, אמור זאת, אך בצורה ענייניה ולא בנימה מבטלת. שמור על יחסי עבודה תקינים ותזכה לתמורה באותו מטבע. גישה פילוסופית לבעיות תוכיח את עצמה כמשתלמת בימים אלה. היה סבלני.

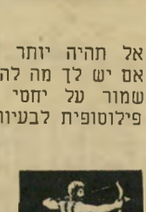

קשריך עם קבוצת אנשים בלתי־שיגרתיים, שניתן להגדירם במילים עדינות כ„תמהונים", עלולים לסבך אותך השבוע במצבים בלתי־נעימים ובקשיים שונים. אתה מתקשה להתרכז בעבודתך, חש את עצמך זר ובמיוחד בבית, עלול לדבוק ברעיונות תלושים, כמו בריחה מן המציאות. הצלחה רבה תאיר לך בן קשת בשטח הרומנטי, אך שמור על קור רוח.

שבוע שקט יחסית, שיאפשר לך לנוח מבחינה רגשית ולאגור כוח לקראת אתגרים גדולים שיוצבו לפניך בעתיד הקרוב ביותר. אתה יכול, אמנם, לפתוח במאמצים ולקצור הישגים נאים כבר עתה, אך מאחר שכושר שיפוטך רחוק משיאו, האינטואיציה שלך בוגדת בך לעיתים קרובות.

התקדמות בעבודה. אבל רק בתנאי שתדע מה רוצים הבוסים שלך. אם תיכנע לדרישות שלהם, תצא נישכר. מצב בריאותך הלקוי משתפר, אבל המשך להיזהר עוד כמה ימים. את, בת דלי, השתדלי לנצל כל רגע במחיצתו. אתה מנסה לשכוח אותה אך אין הדבר עולה בידך, ובצדק. לא כל אחת מסוגלת לסבול את שגעונותיך ותיסכוליך הרבים.

חישמרי ביחסייך האינטימיים עימו, אם אינך נשואה לו ואם לא תיכננתם חיי־משפחה לעתיד. הוא אוהבך בכנות. השתדלי להיות מבינה ולהתאזר בסבלנות, כי בסופו של דבר זה ישלתם לך. השבוע תוכלי להינות בעזרת חושייך. האזנה למוסיקה טובה תפתח אופקים חדשים.

זוג צעיר!
ההצעה הטובה ביותר לרכישת דירה באזור המרכז

השווה בעצמך

בואו לגור מחוץ לעיר – קרוב לתל־אביב – בקרית נורדאו, נתניה, ליד רמת פולג; בשכונה מתוכננת אשר תכלול תחנה לאם ולילד, מעון ילדים, גני ילדים, בתי ספר, מרכז מסחרי ומוסדות ציבור אחרים.

ברח' יעקב כצנלסון, בבנינים בני 4 קומות

דירות בנות 3 חדרים, בשטח 69 מ"ר 140,100

דירות בנות 3 חדרים, בשטח 71 מ"ר 143,200

בבנין „כוכב" בן 8 קומות

דירות בנות 3 חדרים, בשטח 75 מ"ר 163,000

ברח' ש"י עגנון, בבנינים בני 8 קומות

דירות בנות 3 חדרים, בשטח 78 מ"ר 173,000

המחיר כולל פיתוח סביבתי: כבישים, מדרכות, גינות, מקומות חניה מוסדרים וכו'.

הנוחיר אינו כולל נוס ערך נוסף, אשר ישולם ע"י הרוכש בנוסף.

להתרשמות ישירה יותר הננו מזמינים אותך לביקור **בדירה לדוגמה** הפתוחה לקהל המבקרים כל השבוע (מלבד יום ו') בשעות 10 עד 1 לפנה"צ ובימים א'–ה' מ־4 עד 7 אחה"צ.

בעת הביקור תוכל להתרשם מרמת התכנון והבניה ואף לקבל ייעוץ אישי כולל מנציגנו במקום.

הסעות מאורגנות לדירה לדוגמה ולאתר הבניה יתקיימו בימים ב' ו־ד' בשעה 3.30 אחה"צ מסניף החברה ברח' הארבעה 18/א', תל־אביב.

פרטים והרשמה לדירות המוצעות בקרית נורדאו – בדירה לדוגמה בימים ובשעות הביקור, ובסניף החברה בתל־אביב בימים א'–ה' בין השעות 8 עד 12 לפנה"צ ובימים א', ג', ה' בין השעות 2 עד 4 אחה"צ.

זוגות צעירים! הצטרפו אל עשרות משפחות של חבר'ה צעירים שהגיעו למסקנה:

דירת „שיכון ופיתוח"

בקרית־נורדאו נתניה

ההצעה הטובה ביותר עבורינו.

לפרטים נוספים מלא ושלח את התלוש הרצ"ב:

לכבוד
שיכון ופיתוח לישראל בע"מ
רחוב הארבעה 18א' תל־אביב.

עבור ההצעה הטובה – בקרית נורדאו.

נבקשכם לשלוח לנו פרטים נוספים על קרית נורדאו בנתניה.

שם: .....

כתובת: .....

.....

ה.הזוה7.28

דירות שיכון ופיתוח-דירות איכות ורווחה

ג.ב.: „שיכון ופיתוח" מציעה בקרית נורדאו נתניה מבחר דירות גם למכירה חופשית ולזכאי משרד השיכון.

אחה והלירה

לירה ישראלית אחת תשכ"ז

מיסתרי קריית־כורש

יותר ממאה וילות שהיו צריכות לקום על שפת הים של ראשון־לציון, ולהוות את שכונת עולי פרס העשירים, קריית־כורש, טרם הושלמו. החוזים עם עיריית ראשון־לציון הופרו מזמן אך ראש־העיריה, **חנניה גיבשטיין**, אינו פועל ל־

יהודים, התקשר עם עיריית ראשון־לציון והציע כי יבנה את השכונה על חולות העיר, סמוך לים, כדי ליצור תקדים של בעלות ראשון־לציון על החולות שעיריית בת־ים תבעה לעצמה. העירייה הקצתה, ללא מיכרז, באישור מישרד־הפנים, שטח של 150 דונם שעליו תיכנן גילבוע הקמת 108 וילות, והחל ל־הציען ליהודי פרס. תוך חצי שנה נמכרו כל הווילות על הנייר. הפרסים הזמינו, על חשבונם, את ראש־העירייה חנניה גיבשטיין ורעייתו, וכן את מהנדס העיריה **שאול ציזלר**, לטכס חתימת ההסכם בטהרן, וערכו להם סיור מקיף ב־ארצם.

לפי ההסכם התחייבה העירייה לשאת ב־כל הוצאות הפיתוח, כולל רישות לכבישים, מים, ביוב וחשמל, ו־לגבות מכל וילה בעש־רת אלפים לירות הו־צאות פיתוח. בשנת 1972 הונחה אבן־הפי־נה, והוחל בעבודות־הבנייה. מייד לאחר־מכן החלו סיכסוכים בין הפרסים, כאשר גילבוע הודיע כי הוא רק הארכיטקט ויעיר

עיריית ראשון לציון | **הסוכנות היהודית „קרית כורש" „תור ועלה"**

הזמנה

א. ג. נ.,

הנך מוזמן להשתתף בטקס הנחת אבן פינה ל„קרית כורש" שיתקיים ביום רביעי כ"ו אייר תשל"ב (10.5.72) בשעה 4 אחה"צ על חולות ראשון לציון.

בהשתתפות:

פנחס ספיר — שר האוצר

ל. א. מנקוס — יו"ר הנהלת הסוכנות

עוזי נרקיס — ראש המחלקה לעלייה וקליטה של הסוכנות

מרדכי זר — ח"כ יו"ר ההסתדרות עולי אירן בישראל

חנניה גיבשטיין — ראש עיריית ראשון לציון

נציג „האגודה"

הזמנה לחנוכת אבן־הפינה

נאומים ורוח —

שכונת הווילות הלא־גמורה

— וילות אין

מימושם. זוהי פרשה נוספת בשרשרת מיפעלי יהודי פרס ועיריית ראשון־לציון, שנתקעו בחולות העיר ללא מוצא. על פרשה אחרת, שכונת גני־יהודית, שם נת־נה העירייה שטח של 100 דונם תמורת 2 מיליון לירות לקבוצה פרטית אחרת ש־נתקעה, עמד „העולם הזה" בהרחבה בגיליון 2027.

בשנת 1969 יזם הארכיטקט **צבי גיל־בוע**, הקשור במיפעלי־בנייה רבים בפרס, הקמת שכונת וילות עבור יהודי פרס, בגלל גל האנטישמיות שפשט אז בארצם. לאחר שקיבל הסכמתם של כמה עשרות לטפל בצד הניהולי. הפרסים שלחו נציגים שונים לבדוק אם מרמים אותם, והקימו אגודה עותומנית לצרכי הקמת הקירייה. היועץ המישפטי של האגודה היה **אב־רהם בר**, שהוא גם היועץ המישפטי של עיריית ראשון־לציון.

בגלל הסיכסוכים, עומדות כיום רק 50 וילות בשלבי בנייה שונים. ההסכם עם העירייה הופר מזמן, אך משום־מה אין העירייה מבטלת אותו.

גילבוע אף הוא נפגע, כיוון שטרם קי־בל את הוצאות התיכנון שלו, המסתכ־מות במאות אלפי לירות.

רווחים מופרזים בשטיחי לבד

יבואנים החלו מציעים גם בישראל מה שקרוי שטיחי לבד. מוצר זה נועד במקו־רו לאולמות־תעשייה או מלונות, אולם בגלל מחיריו הנמוכים הוא חודר גם ל־דירות.

שטיח־לבד נמכר על־ידי יבואניו לצרכן במחיר של 135 לירות המטר, מחיר נמוך, כיוון שלא חלים עליו מיסים קצובים כמו בשטיחים רגילים. למרות זאת, מצי־עים כמה סוחרים שטיחי־לבד אלה ב־400 לירות המטר.

גם מיפעל „שטיחי כרמל" עומד להו־ציא בקרוב שטיח מתחרה, בשיטת הטפ־טינג, שיימכר לצרכן ב־135 לירות המטר.

זנבר רוצה להמשיך

נגיד „בנק ישראל", **משה זנבר**, ש־הודיע כמה פעמים על סיום תפקידו ב־אוקטובר השנה, וראש־הממשלה ושר־האוצר, כבר החלו בחיפוש מחליף לו, שינה את דעתו. נראה כי ההצעות ש־הוצעו לו, ניהול „מיפעלי נייר חדרה" או „פרוטארום", אינן קוסמות לו, והוא הביע את רצונו להמשיך בתפקידו חמש שנים נוספות.

נסיון ההמשך שלו נעזר בסירובם של בעלי־המניות של „הבנק הבינלאומי הרא־שון" לשחרר את מנהלם, **דויד דולן**, לתפקיד הנגיד.

בעוד שר־האוצר, **יהושע רבינוביץ**, שוקל אם כדאי לו להסכים לבקשת זנ־בר, נראה כי ראש־הממשלה **יצחק רבין** נחוש בהחלטתו להחליפו.

סל־המטבעות והחגים

כאשר היתה הלירה צמודה לדולר, היו כמה ימים בשנה שבהם לא ניתן היה לסגור עיסקות במטבע־חוץ. אלה היו ימי החג באמריקה, שבהם הבנקים סגו־רים שם ואין מתפרסמת הודעה על שער הדולר. במיקרים אלה עשו הסכמים משו־ערים, והתאימו עצמם לשער האמיתי אחרי החג. דבר זה גרם עבודה רבה נו־ספת.

עכשיו צמודה הלירה לחמש מטבעות, של חמש מדינות. לכל אחת מאלה כמה עשרות ימי־חג בשנה, שבהם הבנקים סגורים, והימים אינם חופפים. התוצאה: קרוב לחמישים ימים בשנה לא יהיה אפ־שרי כלל לסגור עסקות במטבע־חוץ, ו־עבודת הבנקאות הקשורה בכך תגדל בכעשרים אחוזים.

שם בלי חוכן

מה קורה לגוף שקונצרן „כלל" מש־תלט עליו?

לפני כמה חודשים קנתה כלל 75% בחברה ששמה „דוב שומרוני בע"מ". חב־רה זו היתה סוכנת של כמה חברות צר־פתיות גדולות, בתחום ציוד ומתכת, ו־סיפקה את הידע לגשר העילי בשדרות רוקח בתל־אביב.

דוב שומרוני עצמו, מייסד החברה, נשאר בעמדת מיעוט ובתפקיד ניהולי. מייד לאחר הרכישה העבירה „כלל" את מישרדי החברה ממקומם הקודם בדרך יפו, לבניין המפואר של „כלל". „כלל" חייבה את החברה לשלם 15 אלף לירות לחודש דמי־שכירות, כאשר קודם־לכן שילמה החברה פרוטות, במיבנה צנוע. שומרוני נוכח כי „כלל" חולבת את החב־רה, מכר את כל מניותיו והשאיר בה רק את שמו.

האם המיגרש אחראי לכל עיסקות הרכב?

בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב תתברר בקרוב שאלה בעלת חשיבות רבה לגבי בעלי מכוניות. האם לבעלי מיגרש למכירת מכוניות אחריות לגבי עיסקות שנעשו לא עם המיגרש, אלא עם פרטיים שהעמידו את המכוניות למכירה במיגרש?

בדרך־כלל רוכש המיגרש את המכוניות העומדות בו, והוא שמוכרן. אולם חלק ניכר של העיסקות הוא של בעלי־רכב המעמידים את המכונית למכירה במיגרש, והיא נמכרת בינם לבין הקונה ישירות, בלי קשר למיגרש עצמו.

מקרה־לדוגמה כזה עולה מפסק־דין שניתן בבית־מישפט־השלום בתל־אביב בימים אלה. עורך־הדין **מיכאל דותן**, פנה למיגרש־המכוניות „רכב תיכון" בתל־אביב, נכנס למישרדו של בעל המגרש וסיפר על רצונו. במישרד היה אותה שעה הנתבע **גדליה שיבק**, שהוא סוחר רכב ללא מיגרש שהעמיד מכונית למכירה במיגרש „רכב תיכון". כפי שמציין השופט, עסקות כאלה מקובלות, וכשהן יוצאות לפועל משלמים דמי־עמלה לבעלי המיגרש. גדליה עשה עיסקה עם התובע מיכאל דותן: הוא קנה את מכוניתו של דותן, ומכר לו מכונית אחרת שעמדה במיגרש. התובע היה משוכנע כי הוא עושה עיסקה עם בעלי המיגרש.

לאחר־מכן נתגלה, כי המכונית שקנה אינה טובה, והוא החזירה למיגרש וביקש אחרת תמורתה. כיוון שלא קיבלה, פנה לבית־המישפט נגד המוכר גדליה שיבק ונגד בעלי מיגרש „רכב תיכון".

דותן אישר בעדותו, כי שיבק נתן לו כרטיס־ביקור של מיגרש „רכב תיכון", ורשם מאחור את שמו. כן ציין, כי כאשר הוחלט למכור לו מכונית, נעשתה העיסקה בביתו ולא במיגרש, וכאשר מסרו לו את המכונית הוא התבקש שלא להיכנס למיגרש והו־ציאו אליו החוצה את ניירות המכונית וחלקים שלה. כן אישר כי לא שילם דמי־תיווך לבעלי־המיגרש, וכי שיבק לא הציג עצמו כעובד המיגרש.

השופט החליט לחייב בדין גם את שיבק וגם את בעלי „רכב תיכון", כאחראים לעיסקה, וזאת בהסתמך על חוק השליחויות תשכ"ה. בעלי „רכב תיכון" עירערו על הפסק־דין בבית־המישפט־המחוזי.

סכנה חדשה למיפעלי האשלג

מיפעלי ים־המלח, המייצרים אשלג, וחברת חפוספטים עומדים ל־פני סכנה חדשה, המאיימת להחזיר אותם לשנות הששים, כאשר הוצף העולם באשלג קנדי זול, שגרם למיפעלי ים־המלח הפסד של 120 מיליון לירות.

מזה שנה קיים שפל בביקוש לאשלג ולפוספטים, ביגלל צמצום הביקוש מצד החקלאים מחד ובגלל העלאת מחירי הפוספטים על־ידי מרוקו. היצרנית ה־גדולה בעולם, שהעלתה את המחיר ליותר מ־45 דולר הטון, פי שלושה כימעט. הע־לאת המחירים על־ידי מרוקו הביאה את חברת הפוספטים לתוכנית־הרחבה גדולה, המסתיימת עתה. מיפעלי ים־המלח, ש־סיימו הרחבה לפני שנתיים, מייצרים מאז 1.2 מיליון טון אשלג לשנה, וכמחציתם מתווספים למלאי הנשאר בארץ, ביגלל הירידה בביקוש.

עתה הגיעו קריאות־אזעקה מאירופה, המוצפת באשלג ובפוספט זול מארצות־הברית. האמריקאים מוכרים פוספט ב־אירופה ב־37 דולר, לעומת המחיר של מרוקו וישראל, שהוא סביב 48 דולר ה־טון. הם גם מציעים אשלג במחיר של 67 דולר הטון, לעומת המחיר האירופי ה־קיים של 84 דולר הטון. ההצפה מצד האמריקאים באה אחרי שיפאן, הפילי־פינים, אינדונזיה וצ'ילי הפסיקו כימעט לקנות מוצרים אלה. האמריקאים רוצים בייצוא, שכן בארצם הם מקבלים עבור טונה פוספט 12 עד 20 דולר בילבד.

עיתוני העולם דיווחו: ישראל הפכה ספק־הנשק המרכזי לצבא הנוצרי־הימני בלבנון * לרשות אש"ף עומד עתה צבא סדיר * האם צפוייה פשרה אסד־אראפאת? * לאן מועדות פני אסד: להסדר כפוי עם ישראל, או להקמת סוריה־רבתי עויינת?

העבר הזמין חתול

כתע הופיעו הכתבות בכל רחבי העולם, בעיתונים המכובדים ביותר. לא בצורת שמועות בלתי־מאושרות, אלא כידיעות מוסמכות, שאושרו על־ידי מיטב המקורות המהימנים בעולם.

הנוצרים הימניים בלבנון, כך נאמר בידיעות, מקבלים עתה סיוע צבאי מאסיבי מידי ישראל.

במקום הנשק הקל והרבגוני, שניקנה פה ושם בצורה מאולתרת, מצטייד עכשיו הצבא הנוצרי־הימני במיטב הנשק הכבד המסופק על־ידי מקור אחד: ישראל. לפי אותן

מאת

אורי אבנרי

ידיעות בלילות עוגנות הספינות מול חוף יוניה, עיירת־הבירה הנוצרית, ודוברות מהירות פורקות את הטאנקים והתותחים המגיעים מישראל הקרובה.

בעלי־הכתבות, ברובם אמריקאים ובריטים, הסתמכו על דיבריהם של מפקדים נוצריים בכירים ושגרירים מערביים, שהודו באספקה זו בפה מלא. כמה פרשנים אף הוסיפו כי האמריקאים מפרסמים עתה את הידיעות ־האלה בכוונה, כדי להפריך את הטענה שהנשק בא במישרין מארצות־הברית או מנאט"ו. ישראל פועלת, לפי דבריהם של פרשנים אלה, כשליחת ארצות־הברית.

חייל נוצרי לבנוני שומר על אזרחים מוסלמיים

כך מאשרים עתה העיתונים המוסמכים ביותר בארצות־הברית דבר, שהיה עד כה רק בגדר השערה או שמועה: שאכן קיימת מערכת מאורגנת הכוללת את ארצות־הברית, סוריה, ישראל והימין הנוצרי בלבנון עצמה, כשהמטרה היא למחוץ את השמאל הלבנוני ואת אש"ף.

הקואליציה הכנענית

השאלה הגדולה השבוע היתה: האם תצליח קואליציה זו להשיג הכרעה צבאית סופית?

אין ספק שלפחות גורם אחד רצה והאמין בכך: מנהיגי הימין הנוצרי הלבנוני.

בארזני עיתונאים זרים התבטאו מנהיגים אלה בחופשיות בלתי־רגילה. הם הישוו את עצמם לישראל, דיברו על מדינה נוצרית שתקום בלבנון אחרי חלוקת הארץ במלחמה — כפי שקרה בארץ־ישראל ב־1948. הם דיברו גם על קואליציה אפשרית בין המדינה היהודית והמדינה הנוצרית, שיעמדו במשותף מול הנחשול האדיר של „הלאומנות הערבית־המוסלמית".

משום כך המשיכו הנוצרים השבוע במילחמה בכל כוחם, התעלמו כמה פעמים מהסכמים על הפסקת־האש, התנגדו אף לפינוי פצועים מן המובלעות הפלסטיניות, שנוצרו במדינת־החלוקה שלהם, במיזרח ביירות.

אולם יש בתוכנית זו סתירה אחת, שתהיה הרת־אסון לבעליה.

הגשמתה תיתכן רק בחסות סורית, והודות למיבצעים צבאיים סוריים נרחביים. אולם סוריה היא דווקא אחד המעוזים העיקריים של אותה „לאומנות ערבית־מוסלמית", שאת עולה רוצה הימין־הנוצרי בלבנון לפרוק.

הימין הנוצרי בלבנון דומה לעכבר, המזמין את החתול לגרש את העכברים האחרים, מתוך תיקווה שלאחר־מכן יחזור החתול הביתה ויותיר אותו לבדו בשטח.

סוריה לא הכירה מעולם בזכותה של לבנון לקיום עצמאי. בעיניה, נקרעה לבנון מגופה של סוריה, בעיקבות קנוניה קולוניאלית צרפתית. יתר על כן, בסוריה שולטת מיפלגת אל־בעת („התקומה") בעלת האידיאולוגיה הקיצונית החותרת לאיחוד העולם הערבי תחת דגל הלאומנות הערבית החילונית.

רק תמימות עילאית או קנאות עיוורת, המתעלמת מן העובדות, יכולה להביא לאמונה כי ניצחון סורי־ימני־נוצרי בלבנון יביא להקמת מדינה נוצרית עצמאית בחלק בלשהו של הלבנון. התוצאה של ניצחון כזה תהיה הפיכת לבנון למדינת־חסות סורית, כחלק מפדרציה של סוריה־רבתי, הנשלטת על־ידי דמשק.

אולם הימין הנוצרי הגיע לקיצוניות כזאת של שינאת־אחים, עד שהוא מוכן להסתכן בכך, אם יעזור לו הדבר לחסל את השמאל הלבנוני, השנוא עליו מכל.

השאלה היא: האם הדבר אפשרי?

הדרך לסוריה־רבתי

דברים בכירים של אש"ף מסרו השבוע הערכת־מצב, השונה מאד מן התיקוות הנוצריות־הימניות.

הם הודו שהכוח השמאלי־אש"פי נתון במצור, וכי מצבו קשה. אולם הם בטחו ביכולתו לעמוד במצור זה הרבה זמן, למגר נסיונות לחשיג הכרעה צבאית נגדם.

האם חותרים הסורים להכרעה כזאת?

לכאורה נראה שכן הדבר. נאומו של חאפז אל־אסד השבוע היה קיצוני ביותר. הוא השמיץ את אש"ף בסיגנון בוטה, שיבח את הנשיא הנוצרי המודח־למחצה סוליימאן פרנג'יה, שהוא לכל הדיעות אדם מאוס למדי.

אפשר היה להסיק מנאומו של אל־אסד, ממה שנאמר בו וגם ממה שלא נאמר בו, כי מנוי וגמור עימו ללכת עד הסוף, דהיינו:

- לכבוש את כל שיטחה של לבנון,
- לשבור את אש"ף ככוח עצמאי, ולהפכו למכשיר סורי, באמצעות אירגון אל־סעיקה,
- להפוך את לבנון למדינת־חסות סורית,
- לעבור סופית מן הגוש הסובייטי לגוש האמריקאי,
- להשתתף בגוש אמריקאי־סעודי־מצרי־סורי,
- **להגיע לידי הסדר כולל, שייכפה על־ידי האמריקאים על ישראל, ושבמיסגרתו יוחזרו השטחים המוחזקים לבעליהם, ותימסר הגדה המער־**

---

* רעיונות דומים היו בשעתו באופנה גם בישראל. אחד הדוגלים בהם הרי ערי ז'בוטינסקי המנוח, בנו של זאב ז'בוטינסקי, שחלם על „פדרציה כנענית" של ישראל ולבנון.

בית לפלסטינים פרו־סוריים ו/או לירדן, שתהיה אף היא מדינת־חסות סורית.

למראית עין, הדרך ליעדים אלה חלקה. אולם למעשה זוהי דרך־חתחתים.

מכשולים בדרך

פני הגשמת החלום עומדים כמה וכמה מיכשולים, שכל אחד מהם הוא כבד־משקל:

● **בסוריה עצמה, קשה מאד לאל־אסד להצדיק את מילחמת הצבא הסורי בלכנון לצד הנוצרים הכרלנים וישראל, נגד ערבים לאומיים ומוסלמים.**

בקאריקטורות תואר אל־אסד כנוסע־צלב, כשסמל הצלב מקשט את חזהו, ובמאמרים הוגדר כבן־בריתו של יצחק רבין. אל־אסד מוכרח לחשוש מפני התקוממות בצבא הסורי, אם תימשך המילחמה בנסיבות אלה.

● **הנעלם הגדול בחשבון הוא ברית־המועצות.**

האם יכולה המעצמה הסובייטית האדירה להשלים עם אובדן סוריה — שפירושו סוף ההשפעה הסובייטית בכל המרחב הערבי, שבו הושקעו ב־21 השנים האחרונות מאמצים סובייטיים כבירים? אחרי אובדן מצריים, האם תוכל ההנגה הסובייטית הנוכחית להחזיק מעמד, אם תאבד גם את סוריה? האם לא תתפתה לבצע מיבצע גדול, ואף הרה־סכנות, כדי למנוע זאת כימעט בכל מחיר? ואם כן, מה תהיה צורת המיבצע, ומתי יבוא? האם ילבש צורה של עידוד התקוממות נגד אל־אסד בסוריה עצמה?

● **כל שינוי מהותי ביחסי־הכוחות בעולם הערבי מוכרח לעורר תגובה ערבית נגדית.**

מצריים אמנם מעוניינת לצאת מן הבידוד, שלתוכו נקלעה בעיקבות הסכם־הביניים

נשק סובייטי בידי חיילים נוצריים לובשי־מסכות *

עם ישראל, ואין ספק שקוסם לה הרעיון של גוש סעודי־מצרי־סורי. אך היא לא תוכל להשלים עם הקמת סוריה־רבתי, שיגדיל בהרבה את כוחה של סוריה במרחב הערבי, על חשבון הכוח המצרי. הוא הדין לגבי מדינות ערביות אחרות, כמו סעודיה.

כל הגורמים האלה, יחד עם הכוח המזויין של השמאל ואש"ף בלבנון עצמה, צריכים למתן את שאיפותיו של אל־אסד. הם מצביעים לעבר הצורך בפשרה כלשהי.

פשרה סורית־אש"פית?

אכן, כצד הסימנים שהעידו על השאיפה להכרעה צבאית, הופיעו השבוע כמה וכמה סימנים שרמזו על הנכונות לפשרה כלשהי.

נאומו הגדול של הנשיא אנוואר אל־סאדאת, ביום־המהפכה המצרי, אמנם תקף את סוריה, אך לא בקיצוניות בלתי־מתפשרת. את הארס העיקרי שלו היפנה אל־סאדאת לעבר יריבו, מועמר קזאפי, שאותו הגדיר כ„המשוגע מלוב". הוא לא כינה את אל־אסד בכינויים דומים.

---

* האחד מחזיק רובה בלגי מציוד נאט"ו, השני קאלאצ'ניקוב רוסי, השלישי רובה אמריקאי מסוג מ־16.

נערה מוסלמית בת 12 בוכה למראה ביתה הבוער

אותה שעה כבר שהתה בדמשק מישלחת מטעם אש"ף, בראשות „שר־החוץ" פארוק אל־קדומי, הנמנה עם מייסדי אירגון פתח. אין ספק שהיא הוזמנה לשמוע את תנאיו של אל־אסד לפשרה סורית־אש"פית.

צאתה של המישלחת לדמשק גרם לביקורת חריפה ולאיומים סתומים מפי בעלי־הברית של אש"ף, ראשי השמאל הלבנוני. ברור לגמרי כי אלה חששו מפני האפשרות שאכן תקום פשרה סורית—אש"פית על חשבונם — פשרה שתנטרל את אש"ף ותאפשר לסורים לחסל את השמאל הלבנוני.

האם תיתכן פשרה כזאת?

אין ספק שתנאיו של אל־אסד יהיו חמורים ושקבלתם תחווה השי־תעבדות של אש"ף למעצמה הסורית.

אולם בניגוד לתדמיתם בישראל, תאזז אל־אסד ויאסר עראפאת הם שניהם טכסיסנים זהירים, ואינם קנאים עיוורים. לנשיא הסורי כדאי להציע כיום לאש"ף תנאים שהפלס־טינים יוכלו לקבלם, תחת להילחם עד הסוף המר, כשגבם אל הקיר. וכדאי לעראפאת להסכים לתנאים קשים, כדי להציל את כוחות אש"ף. מידת החומרה של התנאים תהיה תלוייה, בוודאי, במצב הצבאי בשטח, כפי שהוא נראה לאסד ו/או לעראפאת. היא תהיה גם תלוייה באלטרנטיבות העומדות לפני אש"ף.

אילו חוסלה הנוכחות האש"פית העצמאית בלבנון, בעיקבות הכרעה צבאית (אם זו אפשרית), היה קורה אחד משני דברים:

● אש"ף הלגיטימית, של עראפאת, היתה עוברת לקאהיר, ולוחמת נגד אש"ף הפרו־סורי, בהנהגת אל־סעיקה, שהיה משתלט על הפלסטינים בסוריה ובלבנון. אז היתה מתעוררת גם השאלה לגבי נאמנותם של ראשי הציבור בגדה המערבית. אין ספק שליבם הוא עם עראפאת.

● מרכז־הכובד של הפלסטינים האנטי־סוריים היה עובר ללוב, התנועה היתה מתפרקת לרסיסים קטנים, שכולם היו עוסקים בטרור ביגלאומי ומתחרים זה בזה.

בשביל איש כמו עראפאת, שמירת האחדות של התנועה, תוך עצמאות גדולה ככל האפשר, תעמוד בראש סולם העדיפויות. לכן יתכן מאד שהוא ישתדל להסתדר איכשהו עם הסורים, מתוך תיקווה כי

(המשך בעמוד 23)

הרוגים בשכונת־עוני מוסלמית שנכבשה בידי הנוצרים

תחרות צילום של „שמן"

„יפיפית החוף שלי"

חברת „שמן" בע"מ מכריזה על תחרות צילומי חובבים שתתן ביטוי ליופיין של נערות ישראל המבלות בימות הקיץ בחופי הרחצה ובבריכות השחיה ברחבי הארץ.

התחרות תתקיים בחסות 2 משפחות מוצרי הטואלט של „שמן": משפחת „הוואי" ו־משפחת „וולוטה". היא תתנהל בשני מסלולים מקבילים וכל משתתף יוכל ליטול חלק בשני המסלולים גם יחד בתנאי שיעמוד בתנאי התחרות המפורטים להלן.

הפרסים: (לכל אחת משתי התחרויות בנפרד)

פרס ראשון — 1,000. ל"י
פרס שני — 500. ל"י
פרס שלישי — 250. ל"י

שבעה פרסי ניחומים — חבילות שי של מוצרי „שמן".

חברת „שמן" מודה מראש לכל משתתפי התחרות ומאחלת להם הצלחה.

תנאי התחרות:

1. כל צלם חובב יכול להגיש מספר בלתי מוגבל של צילומים, בתנאי שהצילומים לא יהיו זהים.
2. המצולמות תהיינה בנות 18 — 35.
3. התמונות תהיינה בשחור לבן בגודל גלויה או 13×18.
4. בצידו השני של כל צילום יופיע שם הצלם, כתובתו ומספר הטלפון וכן שמה של המצולמת.
5. לכל תמונה יש לצרף שלוש אריזות ו/או תוויות של מוצרי „שמן", מהם לפחות אחת של המוצר שבמסלולו משתתף המתחרה, כלומר מוצרי **„הוואי"** (סבון, דאודורנט, שמן שיזוף) או **„וולוטה"** (סבון, קרם שיזוף).
6. את הצילומים והאריזות יש לשלוח יחד אל ת.ד. 40020, תל־אביב ולציין על המעטפה תחרות „יפיפית החוף שלי".
7. המועד האחרון למשלוח הצילומים — 10.9.76.

שמן

מוצרי איכות לכל המשפחה.

סקופ

מאורת הנחשים בכנסת

מאחרי הקלעים של בית־הנבחרים נטושה מילחמה לחיים ולמוות -

האשמות־השחיתות הופנו תחילה נגד פקידים, אחר־כך נגד קצין הכנסת - ועתה הן מאיימות על יושב־ראש הכנסת בעצמו

לפני כארבע שנים התגלה נחש חי בתוך מישכן הכנסת. הרעש והמהומה זכורים לכל מי שהיה אז בבית.

סדרנים התרוצצו, מישמר הכנסת הוזעק, מומחי־העירייה לנחשים הוזמנו וכל אלה הסתערו על הנחש עד שהצליחו לרוצץ את ראשו. כל הכוח הזה המשיך לחפש נחשים נוספים בכל פינה בכנסת. אנשי המושבים והקיבוצים בקרב חברי־הכנסת ידעו לספר כי הנחשים צצים תמיד בזוגות. רק אחרי שהמקום חוטא והפינות, החורים והמחילות נסתמו, יכול היה קצין הכנסת, יצחק („איזי") בנגל, להודיע בחגיגיות רבה ל־חברי הכנסת המודאגים: „הסכנה חלפה!"

אבל היתה זו טעות אופטית. הנחש הזוחל על גחונו אמנם חוסל, אך כל העוב־דים בבית יודעים כי בחדרי החדרים, בלשכות ובמיסדרונות, קיימים עוד נחשים רבים, ההולכים על שתיים. הם מפעפעים, על מיקרים בהם הוא עבר עבירה או חטא. אך כל מי ששהה בשנים האחרונות בכנסת מיספר שעות הכיר את סיפורי הרכילות וההשמצות והגילויים כביכול, שאותם מטי־חים זה בזה פקידים בכירים בבית, בסיפו־רים ש„לא לציטוט ולא לייחוס", במיכתבים אנונימיים ובצילומי מיסמכים המתגלים ל־פתע.

הירידות נטושה בין שני המחנות העיק־ריים במינהלת הכנסת, מחנהו של קצין ה־כנסת ומחנהו של מוכיר הכנסת. כאשר כל אחד מהם רוכש לו וגורר לתוך מחנהו כל מי שהוא יכול לגייס. החל בחברי־כנסת ו־כלה באחרון הסדרנים. היא תוססת בחסתר כבר שנים רבות. עתה היא התפרצה ל־ידיעת הציבור הרחב ככדור שלג המתעצם והולך: בתחילה רמס הכדור מיספר עוב־דים זוטרים של הכנסת, שאחד מהם עומד עתה לדין. הכדור התגלגל לעברו של קצין הכנסת, דמות בכירה ביותר בבית, שדרגתו מקבילה לזו של ניצב במיש־טרה, או אלוף בצה"ל. עתה מאיים הכדור לרמוס תחתיו את יושב־ראש הכנסת, ישר־אל ישעיהו, עצמו.

מאת

יוסי ינאי

מתיזים ארס, תוקפים ומסתלקים במהרה. ההבדל חיחידי בין נחשים אלה לבין הנחש המצוי הוא שהמצוי הוא יצור בודד או מופיע בזוגות, אך נחשי־האדם שבמאורת הכנסת מתחברים ללחקות, יוצרים כיתות ותוקפים בעדרים, על פי כל חוקי הטקטיקה והאסטרטגיה של כנופיות הרחוב.

כשהופיעה הידיעה על חשדות באי־סדרים אצל קצין הכנסת לא תמה על כך איש מבאי הבית. מעטים חשדו בטוהר כפיו של בנגל, או לפחות לא יכלו להצביע

גיבורי העלילה: יצחק בנגל, ישראל ישעיהו, נתנאל לורך

(המשך מעמוד 21)

מבקר הכנסת הגיש, לפני כחודש וחצי, דין־וחשבון לישראל ישעיהו. היה זה דין־וחשבון לא־מלא והמבקר, שמעון לי־ברמן, הבטיח לישעיהו דין־וחשבון מלא יותר אחרי מיספר חודשי־חקירה נוספים. שמועות שהגיעו לאזניו של ישעיהו גילו לו כי בדין־וחשבון המלא יותר יתייחס המבקר אל „אי־סדרים" אצל ישעיהו עצמו.

שכר ורכב

א ולם די היה בדין־וחשבון החלקי, שכבר הוגש, כדי להתסיס את האווי־רה. החומר כולו נכתב על קצין־הכנסת איזי בנגל, האיש החזק בכנסת, ויד ימינו של ישעיהו. בדו"ח מציין ליברמן, פנסיו־נר בן 73, שהיה פקיד מישרד־האוצר וה־משמש כמבקר־הכנסת בשנתיים האחרונות, שתי האשמות חמורות כנגד בנגל.

● שהוא קיבל שכר מוועדת־הבחירות המרכזית בתקופות הבחירות של 1969 ו־1973 — בניגוד לתקשי"ר, לניקיון־הכפיים הציבורי ולסדר הטוב.

● שהוא זייף את הוצאות־הרכב שלו.

לדברי המבקר, קיבל בנגל סכום של 5000 לירות, סכום ענק באותם הימים, עבור עבודתו בוועדת־הבחירות המרכזית של 1969, וסכום של 22 אלף לירות עבור עבודתו בוועדה ב־1973.

המבקר אינו מתייחס לסוגיה אם מותר היה לקצין־הכנסת לעבוד עבודה נוספת ולקבל עבורה שכר. הוא רק מציין, כי משכורתו של בנגל בכנסת מקבילה למש־כורת ניצב במישטרת־ישראל, והיא מש־כורת עצומה „גבוהה יותר מזו של יו־שב־ראש הכנסת עצמו. מן הראוי," טען מבקר־הכנסת, „שבנגל היה עושה את ה־עבודה עבור ועדת־הבחירות המרכזית ללא שכר, משום שהעבודה, שאותה הוא עשה, היא העבודה הרגילה שלו במישכן הכנ־סת, שעבורה הוא מקבל שכר."

גירסתו של בנגל שונה לחלוטין: „לא למשל, ביריד־המיזרח בתל־אביב.

אך מאז עברה הכנסת למישכן המפואר, המתפקד לדוגמה (לא מעט בזכות קצין־הכנסת ואנשיו), נוח לוועדה הרבה יותר לעבוד בה — ובמקום להקים בכל פעם מנגנון שלם חדש, על עשרות פקידים ושומרים, להיעזר במנגנון הקיים של הכנ־סת. לאנשי הכנסת יזהי הכנסה נוספת, לוועדה זה יותר זול ונוח, והכל נהנים.

אך ייתכן מאד שהדבר מעורר כמה סס־קות לגבי הסדר הטוב — ועליהם הצביע מבקר־הכנסת.

טענה נוספת של מבקר־הכנסת היא של־בנגל לא היו מגיעות כלל חופשות, כך שהוא לא יכול היה לקבל את העבודה אברהם כ"ץ מהליכוד. המלצת הוועדה הי־תה שיש למנות מבקר פנימי לכנסת.

לישעיהו לא היה תקן למבקר, וגם היום אין ישעיהו מוכן לגלות מאיזה תקציב שולמה משכורתו. הוא ביקש ממזכיר־הכנ־סת, נתנאל לורך, למצוא אדם מתאים. לורך מצא ידיד קרוב שלו, מי שהיה פקיד בכיר באוצר ויצא לפנסיה. הוא הביא או־תו לישעיהו, וליברמן נתקבל מיד.

עצם קבלת המבקר אז, לפני שנתיים וחצי, דייה להעיד על הסדרים בכנסת. מילבד העובדה שלא היה לו תקן, גם לא ערך ישעיהו מיכרז, כפי שמחייב הסדר הציבורי הטוב. גם העובדה שיושב־ראש הכנסת עצמו, מי שעלול להיות אחד המ־בוקרים, הוא זה הממנה את המבקר, מעור־רת שאלות. ואמנם, התברר כי מיד אחרי שהמבקר הגיש ליושב־ראש הכנסת דין־וחשבון שלא מצא חן בעיני ישעיהו וש־פגע באחד מהמקורבים לו, היתה הפעולה היחידה שאותה עשה ישעיהו: לפטר את המבקר.

נראה היה כי הדין־וחשבון יישאר טמון במגירתו של ישעיהו. 12 ימים תמימים אחרי הגשתו חיבר בנגל מיכתב תשובה, מפורט וממוסמך, ליושב־ראש הכנסת, ובו הכחיש וסתר אחת־אחת את טענותיו של ליברמן. בסוף המיכתב ביקש בנגל מיו־שב־ראש הכנסת להעביר את הדו"ח ל־מבקר־המדינה.

שתי חבורות

מ ה **מפתיע מאחרי** האשמות והא־שמות־נגד אלה?

מאחרי הקלעים של הכנסת נטוש מזה שנים מאבק סמוי בין שתי קבוצות: זו של בנגל, קצין הכנסת, ונאמנו, קצין־האתיונות חיים קומר, וזו של מזכיר הכנ־סת, נתנאל לורך, וסגנו וממלא־מקומו ה־קבוע, שמואל יעקובסון.

כדי להבין מדוע קיימת איבה כה עמו־קה בין שני מנגנונים אלה, יש להבין את תפקידיהם.

תפקידו של מזכיר הכנסת הוא לעסוק בכל הצד הפרלמנטרי של עבודת־הכנסת. לורך ויעקובסון אחראים על כל העבודה הפרלמנטרית, ההצעות לסדר־היום והשאיל־תות. חשוב מזה: הם העומדים ליד היו־שב־ראש התורני במליאה, מייעצים לו ב־ענייני הנוהל הפרלמנטארי, במיוחד במצ־בי־לחץ עדינים. לרבים מחברי־הכנסת, וב־עיקר לחדשים שביניהם, אין מושג על ה־תקנון והסדר הפרלמנטרי, ועל מזכיר ה־כנסת לכוונם. פעמים רבות אפשר לראות את חברי־הכנסת, ולעיתים אף את השרים, משחרים לפיתחם של לורך או יעקובסון, כדי לבקש עצה או הסבר פרלמנטרי או תקנוני.

תפקידו המוגדר של קצין הכנסת הוא הביטחוני. הוא אחראי ומפקד על שתי זרו־עות הביטחון של הכנסת: מישמר־הכנסת, השומר על הבניין, וסדרני־הכנסת, המתפ־עלים אותו מתוכו.

תפקיד אחד חסר בבית לגמרי, והוא מנכ"ל הכנסת. אין בצמרת הכנסת איש מיוחד שידאג לניהול החיים השוטפים של מנגנון הכנסת, עבודות הבינוי, המינהל והפיתוח. יתכן שאיש מיושבי־ראש הכנ־סת, כולל היושב־ראש הנוכחי, לא רצו במנכ"ל, מתוך מגמה לשמור על שליטתם הישירה על מהלך העניינים.

משך שנים ארוכות מילא את תפקידי המנכ"ל המזכיר הוותיק, משה רוזטי. אך בתקופת רוזטי היו תפקידי המנכ"ל צנו־עים ביותר. הכנסת היתה מועדון קטן ו־אינטימי, כמעט מישפחתי, שישב בבית קטן, בית פרומין במרכז ירושלים והעבודה הפרלאמנטרית נעשתה בחדרים זעירים, קיטונים ממש.

כשנחנך מישכן הכנסת החדש בגיבעת רם, התברר לפתע כי להנהלת הכנסת ניתי־נה מעצמה: מין מדינה־בתוך־מדינה עם שירותים צמודים, אמצעי־ביטחון חמורים ביותר* ותקציבי ענק. החלל הריק של מנכ"ל הכנסת חייב היה להתמלא. בנגל, שנכנס באותה תקופה לעבודה כקצין־הכנ־סת, קיבל לידיו סמכויות יותר ויותר רח־בות, למורת־רוחם של מזכירי־הכנסת. ה־מאבק בין הקצין והמזכיר על סמכויות ובי־צור עמדות הביא למילחמת־חורמה בין שני גורמים אלה, הנטושה עד היום.

מיכתבים אנונימיים

ה יריות הראשונות היו השמועות שהופצו במיזנון והמיכתבים האנוני־מיים, שנשלחו לחברי־הכנסת ולמערכות העיתונים. בנגל הואשם בכך שהוא מביא את אשתו למיזנון הכנסת בזמני הארוחות, כדי שהיא תסעד על חשבון משלם־המי־סים. במיכתב אנונימי אחר הואשם כאילו הוא מביא את הכביסה המלוכלכת של בני ביתו לכנסת, כדי שהיא תישלח לכביסה יחד עם מדים של מישמר־הכנסת. אולם אשתו של בנגל לא נראתה בכנסת כימעט מעולם.

פעם אחרת הופצו שמועות כאילו גנב כספי־ציבור על־ידי לקיחת עמלות מעמ־לות שונות מספקי הכנסת ומקבלניה. נדר־הביטחון המשוכללת של הכנסת, שנבנתה לאחרונה, היתה בסיס לשמועה זו, שהגי־

* בעוד שבבית פרומין היו תקריות בט־חוניות, ביניהן זריקת הפצצה לאולם ה־מליאה ופציעתם של בן־גוריון וחיים משה שפירא, לא היתה אף תקרית ביטחונית או בטיחותית במישכן החדש.

היריבים: קצין־הכנסת בנגל ומזכיר־הכנסת לורך באולם

המילחמה המסעירה את הכנסת נטושה בין מנגנונו של קצין הכנסת ובין מנגנונו של מזכיר הכנסת, המתחרים על הסמכות לנהל את המישכן

רק אני עבדתי. ב־1969 עבדו 70 מעוב־די־הכנסת בוועדת־הבחירות המרכזית, וב־1973 עבדו 140 מעובדי־הכנסת בוועדת־הבחירות המרכזית." שופטי בית־המישפט העליון, שעמדו בראש ועדות־הבחירות, ביקשו וקיבלו אישור מיושבי־ראש הכנסת, להעסקתו בשכר. ב־1969 ביקש השופט־העליון אלפרד ויתקון מיושב־ראש הכנסת קדיש לוז את האישור, ואילו ב־1973 בי־קש השופט־העליון חיים כהן את האישור מהיושב־ראש הנוכחי, ישעיהו.

ספקות בסדר הטוב

ב נגד **אף מציין,** שאת עבודתו עבור ועדת־הבחירות לכנסת הוא עשה ב־ימים שהגיעו לו על־חשבון חופשתו ואח־רי שעות־העבודה הרגילות שלו. גם לכך אין מבקר־הכנסת מתייחס.

בשיחות פרטיות טען מבקר־הכנסת כי בנגל הכריח את ועדת־הבחירות המרכזית לשכור את שרותיו בכסף מלא. הוא איים, לדברי ליברמן, על הוועדה שאם לא יש־כרו אותו וישלמו לו שכר, הוא לא יפתח את שערי־הכנסת בפני הוועדה. החוק קו־בע שאי־אפשר לפתוח את דלתות הכנסת ללא נוכחותו של קצין הכנסת או סגנו, או כל מי שיקבל מינוי דומה מיושב־ראש הכנסת.

בנגל מתייחס אל טענה זו בזילזול: „אני התחננתי לצאת לחופשה, ולא לק־בל את העבודה הזאת. אבל הלחץ של השופטים העליונים ושל יושבי־ראש הכנ־סת היה כבד מדי. כל מי שמכיר את השופטים העליונים ויתקון וכהן יודע ש־מגותר להעליות על הדעת שמישהו יכתיב להם תנאים."

ואכן: אי־אפשר כלל להפעיל את בני־יין הכנסת, שהוא אתר ביטחוני ראשון במעלה, ללא פעולתו של קצין־הכנסת או סגנו.

בבחירות שלפני 1969 לא ישבה ועדת־הבחירות המרכזית בבניין הכנסת, ששכנה בבניין קטן ובלתי־יעיל. ב־1965 ישבה,

שכיבה יושב־ראש הכנסת ב־8 ב־יוני את דו"ח המבקר, הוא מיהר לע־רוך כמה פעולות. הוא העביר אותו לבנ־גל וביקש את תגובתו. ישעיהו פנה אל כל מי שידע על הדו"ח, והשביע אותו לשמור אותו בסוד מהעיתונאים.

אולם הצעד החריף ביותר שלו היה לפ־טר את המבקר.

כל פרשת מבקר־הכנסת היא לעג ליושר ולסדר הציבורי. עד לפני שנתיים וחצי לא היה כלל מבקר בכנסת. הכנסת לא היתה כפופה גם למבקר־המדינה, שהרי הכנסת היא הממנה את מבקר־המדינה.

לפני שנתיים וחצי, כשגל הרינונים על שחיתויות בקרב עובדי־הכנסת הגיע עד לאזניהם של חברי־הכנסת עצמם, לא עמד ישעיהו בלחץ ומינה ועדת־מישנה של וע־דת־הכנסת, שתחקור ברינונים. חברי הוועד־דה היו ח"כ יוסי שריד מהמערך וח"כ

* למבקר היתה טעות. הנסיעה היתה ל־קריית־גת, ולא לאשקלון.

הנוספת תמורת פדיון חופשה. בנגל: „החופשה הצבורה שלי בצה"ל, שממנו עברתי לתפקיד בקצין־הכנסת, היתה גדו־לה עוד הרבה יותר מאשר התקופה שבה עבדתי ב־1969 בוועדת־הבחירות." גם לג־בי עבודתו ב־1973 טוען בנגל כי חופשתו היתה הרבה יותר גדולה ממיספר הימים שעבד עבור ועדת־הבחירות המרכזית.

טענה אחרת של המבקר היא על דיור־חים כפולים על הוצאות־רכב. המבקר מביא דוגמה: בנגל נסע ברכב של מיש־מר הכנסת לאשקלון*, אולם רשם את ה־הוצאה כאילו נסע במכוניתו הפרטית, שעבורה הוא מקבל הוצאות. בנגל מודה בכך. „זו היתה טעות אנושית שלי בריי־שום והתנצלתי עליה. לא היתה כאן שום כוונה לרמות. אני מקבל בין כה וכה תש־לום גלובאלי עבור הרכב שלי, וריישום הקילומטראז' הוא פורמלי בילבד."

המבקר הפנסיונר

כ

עה גם למבקר־הכנסת, שלפיה הצליחו עובדים מסויימים להרוויח מאות אלפי לירות מבנייתה. בנגל: „הגדר כולה עלתה רק 100 אלף לירות."

גם קומר, עוזרו של בנגל, לא יצא נקי מהשמועות. למערכות העיתונים הגיעו מיכתבים, השואלים מהיכן היה לקומר כסף לבנות וילה מפוארת בגיבעה הצרפתית בירושלים, בעת שהכנסתו היחידה היא משכורת של פקיד בכנסת. אגף־החקירות של המכס קיבל מיכתב אנונימי המאשים את קומר בהחזקת רכוש מוברח. שוטרי־מכס מצוידים בצו חיפוש ערכו ביקור וחקירות בביתו, וקומר אמנם נאלץ לשלם, לדבריו, קנס בסך 500 לירות.

אולם גם השמצות לעבר הכיוון השני נשמעות מפה ופה. כאשר מונה ליברמן כמבקר, היו שטענו, כי הוא קרוב־משפחה של מזכיר הכנסת, וכי לורך סידר לליברמן את הג'וב. מאוחר יותר התפוצצה פרשת תיקון דוד המים בביתו של לורך. היה מי שדאג להדליף כי עובדי הכנסת תיקנו בביתו של המזכיר דוד מים חמים במסגרת תפקידם בכנסת. לורך הסביר אז כי הוא היה בחו"ל ובני משפחתו הם שהזמינו את העובדים.

אחד משורשי הרע הוא חלוקת כרטיסי־הטיסה לחו"ל בין הפקידות הבכירה בכנסת. את ישעיהו ליוה בביקורו לנורווגיה קצין־הכנסת, בטענה שהוא צריך לשמור על ביטחונו של הישב־ראש. נתנאל לורך עצמו נוסע מיספר רב של פעמים בשנה לחו"ל, מטעם הכנסת, ומתלווה כימעט לכל משלחת פרלמנטארית היוצאת מהארץ, וכן אלה יוצאות הרבה. בשנה שעברה היה צריך בנגל לנסוע עם משלחת שיצאה למיזרח הרחוק, אולם ברגע האחרון הוא ביטל את הנסיעה, מאחר והרינונים בכנסת סיפרו שהוא סידר אף לאשתו נסיעה על חשבון הבית.

מצב היחסים הפנימיים בכנסת הגיע לדרגה כזו, שאף אחד מהפקידים הבכירים אינו מוכן לדבר, אפילו שיחה ידידותית, עם רעהו בתוך המישכן. בנגל בטוח שכמה מטלפנאיות הכנסת מאזינות לשיחות שלו ומוסרות דו"ח למתנגדיו. כאשר מגיעה אליו שיחה בנושא עדין, הוא מבקש מהמטלפן להתקשר בקו הישיר שלו, שאינו עובר דרך המרכזת.

הפצצות הבאות

אולם מצב זה הוא מישחק־ילדים לעומת הפצצות שהכין המבקר, עוד לפני שהועף מהכנסת — פצצות שהוא יפרסמן כנקמה על זריקתו, כפי שהוא אייים לעשות, או שתצופנה על פני הקרקע בדרכים אחרות. הפעם הגיעו השמועות עד ליושרו האישי של הישב־ראש הכנסת עצמו.

בשבועות הקרובים עלולה להתפוצץ בבית־מישפט, בתיק שאינו נוגע לפרשה זו, פרשת שיפוץ ביתו הפרטי של ישראל ישעיהו בחולון, שנעשה לפי הטענה, על־ידי עובדי הכנסת ופועלים הקשורים עם המישכן. רינונים אחרים מספרים על אישים בכירים מקרב עובדי־הכנסת, הקשורים עם המישטרה, שהפעילו — כביכול — לחצים בשמו של הישב־ראש על המישטרה בעניינים הנוגעים לבנו של ישעיהו, גלעד. שמועות שלא הוכחו, אם כי קל לזהות את מקורן, מספרות על התערבות של פקידות בכירה בכנסת למען בתו של הישב־ראש, על פי בקשתו של ישעיהו, בעת שהיא היתה נתונה במישפטי גרושין עם בעלה לשעבר, יוסי גמזו.

חשבונות השיפוצים של דירת־השרד של יושב־ראש הכנסת, שנעשו בתקופה בה היה ראובן ברקת היושב־ראש, נשלפו מהגינזוחים כדי להוכיח שהיה מי שדאג שחשבונות יהיו מנופחים, ושקיבל את יתרת התשלום תמורת סידור העבודה לספק. אפילו פרשה מלפני 25 שנה נחקרה על־ידי מתנגדי בנגל. הם גילו כי בתקופה שבה הוא היה בצבא, הוא גידל אווזים בחצר ביתו בצהלה, ומכר בתקופת הצנע ביצים לשכניו — דבר שהיה, לדעתם, מנוגד לחוק.

כדור־השלג ממשיך להתגלגל במהירות עצומה, כשהוא מתעבה והולך. בחודשים הקרובים צפויות פרשיות רבות בכל הנוגע ליושר ולסדר הציבורי, בהם יואשמו אישים בכירים, ביניהם ישעיהו עצמו, בשחיתות. יתכן כי מנגנון הכנסת יספק הרבה מחומר־הנפץ של מערכת הבחירות הקרבה ובאה.

דבר אחד ניתן לומר בוודאות: כנאה להחברה הדמוקרטית מהווה בית־הנבחרים של ישראל בבואה נאמנה לאווירה הציבורית במדינה כולה.

העכבר הזמין חתול

(המשך מעמוד 19)

בהמשך הזמן ייווצר מצב שיחזיר לאש"ף את מהוא עצמאותו.

אפשרות זו היא, על כן, סבירה — אם כי רחוקה מוודאית.

צבא פלסטיני

דבר אחד ברור: כל פיתרון בלבנון, שלא יביא לשבירתו המוחלטת של אש"ף, יכלול גורם חדש, שאי־אפשר עוד להתעלם מקיומו.

אש"ף של היום שוב אינו אש"ף כפי שהיה קיים לפני מילחמת־האזרחים בלבנון.

כמרוצת המיל חמה הרצחנית, קם לאש"ף צבא עצמאי גדול, בעל ותק קרבי רב, שהתמודד עם צבא סדיר (הסורי), ועם נשק מתוחכם (הסורי, ועתה גם הנוצרי). אש"ף של היום שוב אינו איגוד של איר־גוני־פידאיון, המסוגלים לכך היותר לבצע פעולות פיגוע־זוברת. הוא הפך גוף בעל יכולת צבאית סדירה ו־חצי־סדירה.

לעובדה זו תהיה, בלי ספק, השפעה רבה על העתיד.

„שלום אמריקאי"

מה תהיה השפעת התהליכים האלה על ישראל?

חשוב להבין כי מדיניותה של ממשלת־רבין לגבי הכעייה הפלסטינית אינה תוצאה של מדיניות ערבית, אלא תוצאה של מדיניות אמריקאית.

ישראל לא נכנסה לשום הסכם, גלוי או סודי, עם סוריה. מעשיה של ישראל לא נבעו מפשרה ישראלית־סורית, שבה הבטיחה דמשק לירושלים הבטחות מדיניות, תמורת שיתוף־פעולה.

ישראל גם אינה פועלת על־פי הסכם פוליטי ישראלי—לבנוני—נוצרי. להסכם פוליטי כזה אין כל ערך, מאחר שאין כל סיכוי שתקום מדינה נוצרית־לבנונית שלא תהיה תלוייה בסוריה.

ישראל פועלת לכך אורך הדרך על פי הבנה ישראלית־אמריקאית. אמריקה היא הקשורה עתה בי־מימסד הלבנוני־נוצריימני, באמצעות סוכנות־הביון המרכזית, ובי־משטרו של אל־אסד בסוריה.

האופטימיסטים בירושלים יכלו לקוות כי דרך זו תוביל בסופו של דבר ל„שלום אמריקאי" במרחב, שימצא את ביטויו ב־הסדר מקיף בין ישראל ובין הגוש המצרי—סורי—סעודי—ירדני, שיכלול את אש"ף המשועבד לסוריה, תחת חסות אמריקאית. ראשית הביצוע: 1977.

ברור למדי מה תהיה צורתו של הסדר כזה: החייאת תוכנית־רוג'רס, חזרה לגבולות 1967 תוך שינויי־גבול מסויימים ופידורי־ביטחון, הקמת ישות פלסטינית כלשהי בחסות סורית־ירדנית, סיום מצב־המילחמה.

יתכן מאד שיצחק רבין נוטה, בלבו, לפיתרון כזה.

הפסימיסטים, לעומת זאת, רואים לנגד עיניהם מצב הרה־אסון לישראל: הקמת סוריה־רבתי לאורך כל גבולות ישראל מראש־הניקרה ועד עקבה, כמעצמה צבאית ערבית־לאומית מאוחדת, בעזרת עיראק וי־מצריים, תוכל מעצמה כזאת לחדש, בבוא היום, את מילחמת יום־הכיפורים, בתנאים הרבה יותר מסוכנים לישראל.

ההתפתחויות הנוכחיות מובילות לאחת משתי האפשרויות הי־אלה, או לשתיהן.

הן מרחיקות את ישראל מן האפשרות השלישית, שיצחק רבין פוסל אותה מכל־וכל: תמיכת ישראל בעצמאות הפלסטינית, תוך הסכם שבעיקבותיו תקום בגדה וברצועה מדינה פלסטינית עצמאית, שלא תהיה תלוייה בסוריה או בכל מדינה ערבית אחרת.

אפשרות זו עדיין קיימת, וייתכנו עוד התפתחויות שיעלו אותה על־הכמה באופן דרמאתי.

רק אפשרות אחת שבקה חיים לחלוטין בשדות־הקרב של לבנון: החלום של ארץ־ישראל השלמה.

טוטו

ספורט-טוטו

השבוע משחקי האינטרטוטו והליגות האופטרליות

* * *

מינימום הפרס הראשון

350.000 ל"י

(כולל העברה)

* * *

מינימום כלל הפרסים

525.000 ל"י

(כולל העברה)

* * *

יום חמישי — המועד האחרון למסירת הטפסים.

עשה לך מנהג קבוע— מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

סטן גץ

סקסופוניסט ונגן ג'אז מן המעולים באמריקה.

העתונות העולמית משבחת:

* „גץ נחן בארבע הסגולות של מוסיקאי גדול: טעם, חופש, אינדיבידואליות ואומץ" ז'אן לואי ג'יניברה „פוס מגאזין", פריז

* „הרביעיה החדשה של סטן גץ, היא אולי הלהקה הטובה מסוגה בעולם כיום... ספק אם סטן גץ ניגן טוב יותר בחייו". "Observer" London

* „...מאורע יוצא דופן... טוב מאי פעם". Den Morgensten

סטן גץ ולהקתו סידרת הופעות קצרה:

- ירושלים: 2 באוגוסט, בניני האומה, בשעה 8.30 בערב.
- קיסריה: 3 ו־9 באוגוסט, בתיאטרון הרומי, בשעה 8.30 בערב.
- תל־אביב: 5 ו־7 באוגוסט, בהיכל התרבות, בשעה 8.30 בערב.
- חיפה: 8 באוגוסט, באודיטוריום, בשעה 8.30 בערב.

כרטיסים ניתן להשיג במשרדי הכרטיסים ובערבי המופעים בקופות. מכירה מוקדמת בין השעות 16—11 בקופת התיאטרון בקיסריה, בימים א'—ה'. התחבורה לקיסריה מובטחת ע"י „אגד־תיור" — מתל־אביב: יוצאים האוטובוסים ברח' הירקון 198 בשעות 8.15—19.00. מנתניה: ממשרד „אגד־תיור" בכיכר העצמאות בשעות 18.45—19.30. מחיפה: „אגד", רח' כורי בשעות 18.45—19.15.

הפסטיבל הישראלי 1976

המועמדות בתחרות

מלכת המים 1976

נועלות בימי הקיץ הלוהטים

סנדלי אל-גה

התפרצות חדשה של מפקד חיל־האוויר, האלוף בני פלד, והפעם נגד קציניו־שלו

קצינים עפים מחיל־האוויר

בעד: האלוף בנימין פלד

נגד: אלוף־משנה עיבד

ב יום חיל־האוויר נוהגים לערוך בחיל, טכסים ומיסדרים חגיגיים. מלבד הטכס המרכזי עם רס"ר שיקל המפורסם, המטס והגיספחים הצבאיים, נערך בכל יחידה, ותהיה הזעירה ביותר בחיל, מיסדר חגיגי שבו קוראים פקודת־יום של מפקד חיל־האוויר, האלוף בנימין ("בני") פלד, שומעים נאום מפי המפקד המקומי וחשים באווירת החג המיוחדת לחייל זה.

אך עוד חודש לפני יום חיל־האוויר שחל בשבוע שעבר, נערכו ברבים מבין בסיסי החייל מיסדרים חגיגיים מייוחדים. לחיילי וקציני החיל, שחשבו בתחילה כי המפקד שלהם טעה בתאריך, התברר במהרה כי נושא המיפקד החגיגי שונה לחלוטין.

בחרדת־קודש ניצבו המפקדים לפני חייליהם, בבסיסים השונים של חיל־האוויר, וקראו באוזניהם מיברק מייוחד ששלח מפקד החיל אל כל בסיסי חיל־האוויר.

הנושא בו דן המיברק היה מישטר ומישמעת לבוש חיילי צה"ל.

כאשר קיבלו מפקדי היחידות את המיברק, הם הבינו כי הוא מכוון בעיקר נגד קצינים ומשרתי־קבע. העונשים שבהם מאיים בני פלד על חיילים שייתפסו ללא כובע או תג־יחידה, אינם יכולים להשפיע על טבח, ש"ן־גימ"ל או נהג. אלה אינם חדורים בגאווה החיילית המפורסמת של חיל־האוויר, באותה מידה שחדורים בה טייסים, מהנדסים, אנשי צוות־קרקע, פקחים או בקרים.

לחלק ממפקדי היחידות שקיבלו את המיברק עצם האיום, העונש בהעפה מחיל־האוויר והסיגנון של מפקד החיל, שבו הוא כתב, לראשונה בצה"ל, בנוסח "אני מצווה," היו זרים להם. אולם כאשר קראו את המיברק שוב, החליטו בכל זאת לפעול לפיו. במיברק נכללה הוראה ישירה, ש־"אינפורמציה זו תובא אישית לאוזניהם של כל ה־חיילים המשרתים בחיל־האוויר ללא הבדל דרגה או ותק.

היה במיברק גם איום ישיר עליהם, על המפקדים עצמם. בני פלד חודיע להם, כי אם הוא יתפוס מי מחייליהם כשהוא מפר פקודת מישטר ונוהל, הם־עצמם יינזפו, ותקריות אלה תוכנסנה כשיקול לחמשך שיבוצם בחיל־האוויר.

המיסמך: מיברקו של האלוף ליחידות ח"א

המהנדס מסר את הפרטים

ס גן א.", מהנדס אווירונאוטיקה, מי שהיה איש העתודה האקדמאית, צעד לתומו ביום החמישי לפני שבועיים, ברחוב קפלן בקירייה בתל־אביב. הוא הרחוב של המטכ"ל. לפתע נעצרה לידו מכונית צבאית והירשב בתוכה קרא אליו: "סגן, בוא הנה." א. הביט בקורא לו, והבחין כי זהו מפקד החיל שלו, בני פלד. הוא ניגש לחלון המכונית, הצדיע ונרכן לעבר המפקד. "תן לי את הפרטים שלך," אמר לו פלד. סגן א. מיהר למסור את הפרטים. באותן שניות הוא נזכר לפתע במיברק של מפקד חיל־האוויר, שעליו שמע כבר, ובעובדה שהוא עצמו מחלך ללא כובע. כובעי־הקצינים בחיל־האוויר הם עדיין כובעי־מיצחיות, ולא הכומתות הרגילות, כך שקציני החיל חייבים לחבוש אותם על ראשיהם, ואין להם אפשרות לתחוב אותם בכתפיית התחלצה.

משסיים פלד לרשום את הפרטים של סגן א., אמר לו: "אתה עף מחיל־האוויר עוד היום." הוא פנה אל נהגו והזרה לו: "סע!"

סגן א. הנדהם סיפר אחר־כך: "אני חתום בחיל־האוויר לחמש שנים. חתמתי קבע, כי אני יכול לעבוד שם במיקצוע שלי. אם זורקים אותי מחיל־האוויר, אין לי מה לעשות בצבא. חבל על כל הכסף של הלימודים שלי. כל מה שאני אעשה עכשיו, זה להתיר את החוזה שלי עם צה"ל."

אולם, למרות העלבון הרב שחש, החליט סגן א. להתיר את החוזה. הוא החליט להילחם בבני פלד באמצעים החוקיים שמעמיד לרשותו צה"ל. סגן א. פנה לפרקליטות הצבאית הראשית, בבקשת סעד מישפטי. כאשר הגיע לשם, התברר לו כי הוא כבר המת־לונן החמישי. מלבד השניים, הסרן וסגן־המישנה שעליהם דיווח פלד בגאווה רבה במיברקו כאילו הם יועפו משורות חיל־האוויר עוד ביום מישלוח המיברק, הצליח פלד תוך שבוע אחד לתפוס שני קצינים נוספים בדרגות סגן, לקחת את פרטיהם ולהודיע להם כי הם יעופו מהחיל.

הפרקליט הצבאי הראשי אלוף־מישנה צבי עינבר, הודיע למועפים, כי לפלד אין רשות להכניס סוג חדש של עונש לתוך חוקת השיפוט הצבאי ("חש"ץ"). חוקת צה"ל מציינת עונשים קבועים לגבי עבירות של מישטר ונוהל, כגון אי־חבישת כובע או אי־נשיאת תג־יחידה. על מגיש התלונה — במיקרה זה מפקד חיל־האוויר — להעמיד את החייל או הקצין שנתפס, בפני קצין שיפוט בכיר או זוטר. בנסיבות מסויימות, התלויות בחומרת העבירה, בדרגתו של הנתפס או ברצונו של הנאשם, הוא יכול אף להתגלגל אל בית־דין. אם כי הסיכויים לכך, במיקרה של הופעה רשלנית, הם נדירים ביותר.

בידי קצין־השיפוט או בית־הדין אפשרות להטיל על הנאשם מיספר עונשים במידה שהם אכן מוצאים אותו אשם. עונשים אלה הם: התראה, הגרשמת בגליון־ההתנהגות; קנס; ריתוק לבסיס; נזיפה אשר אף היא נרשמת בגליון־ההת־

נהגות שלו: מאסר־על־תנאי, ומאסר ב־פועל. במיקרה של קצין־שיפוט זוטר יכול המאסר להגיע עד ל־35 יום; במיקרה של קצין־שיפוט בכיר עד ל־70 יום.

עונש שרירותי ללא חוק

ב שום מקום בחוקת השיפוט הצבאי לא מצויין, ובמקומות מסויימים מצויין אף ההיפך מכך, שמותר להעניש חייל ללא משפט או דין. בשום מקום בחוקת השיפוט הצבאי לא צויינה העברת חייל או קצין מחיל אחד למישנהו כעונש.

אין ספק שחיל־האוויר יכול להחליט, כי חייל זה או קצין אחר אינם מתאימים בתכונותיהם, או בידע שלהם, לחיל־האוויר. לגבי חיילי־חובה אין הדבר תופס כימעט. חיל־האוויר מסוגל לספק תעסוקה לכל חייל, כמו כל חיל אחר בצה"ל. לגבי אנשי־מיקצוע או קצינים חופשי יותר החיל, כמו כל חיל אחר בתחומו שלו, להחליט כי קצין מסויים אינו מתאים למיסגרת המ־יוחדת שלו, וכי צה"ל יכול למצוא לאו־תו קצין מיסגרת הולמת יותר.

אולם הבעייה בחיל־האוויר היא שזהו חיל מיקצועי ביותר. בטייסים, במכונאים, באנשי צוות־קרקע, מושקעים סכומי־עתק בלימוד מיקצועם הצבאי, סכומים שמגי־עים לעיתים אף ליותר ממיליון לירות (במיקרה של טייס, למשל.) הידע שאותו רוכשים אותם קצינים או משרתי־קבע, אינו יכול לשרת אותם או את צה"ל בשום חיל אחר, מכל מקום לא כפי שהוא יכול לשרת אותם בחיל־האוויר. התפרצותו של מפקד החיל במקומות ציבוריים, כאשר הוא תופס קצינים שלו ומעיף אותם מחיל־האוויר בו־ביום, גורמת נזק רק לצה"ל, ולא לאותם קצינים.

קצין, אשר מפקד חיל־האוויר בכבודו־ובעצמו מעיף אותו בגלל שלא חבש כובע ברחוב, מאבד בו־ברגע את גאוות־החיל שלו, גאווה שכל־כך מפורסמת בחיל־האוויר. צה"ל מאבד בעל־מיקצוע טוב, תמצית ומרכז חייהם, חוששים מסעיף מס' של המיברק, זה המדבר על האחריות האישית שלהם, ועל כך שאם חייל שלחם ייתפס ללא כובע, יוכנס הדבר כשיקול להמשך שיבוצם בחיל־האוויר. קצינים אלה פנו אל כמה מפקדי החיל, הידועים דרך אחרת," אמר פעם, "לוודא אם חייל ממלא כראוי את כל הפקודות הניתנות לו. ההקפדה על מילוי הפקודות הנוגעות לחבישת הכובע ולמשמעת הלבוש, מבהירה באיזו מידה ממלאים גם פקודות אחרות." עד כאן אין כל פסול בגישתו של פלד על הלבוש. חילות היבשה והים אינם איי גזירה שתפקידם לקלוט את הנזרקים מחיל־האוויר בגלל עבירות משמעת.

הפרקליט הצבאי הראשי הורה בינתיים לקצינים שנתפסו על־ידי בני פלד, ושפנו אליו, שלא לעזוב את החיל. גם לישכת

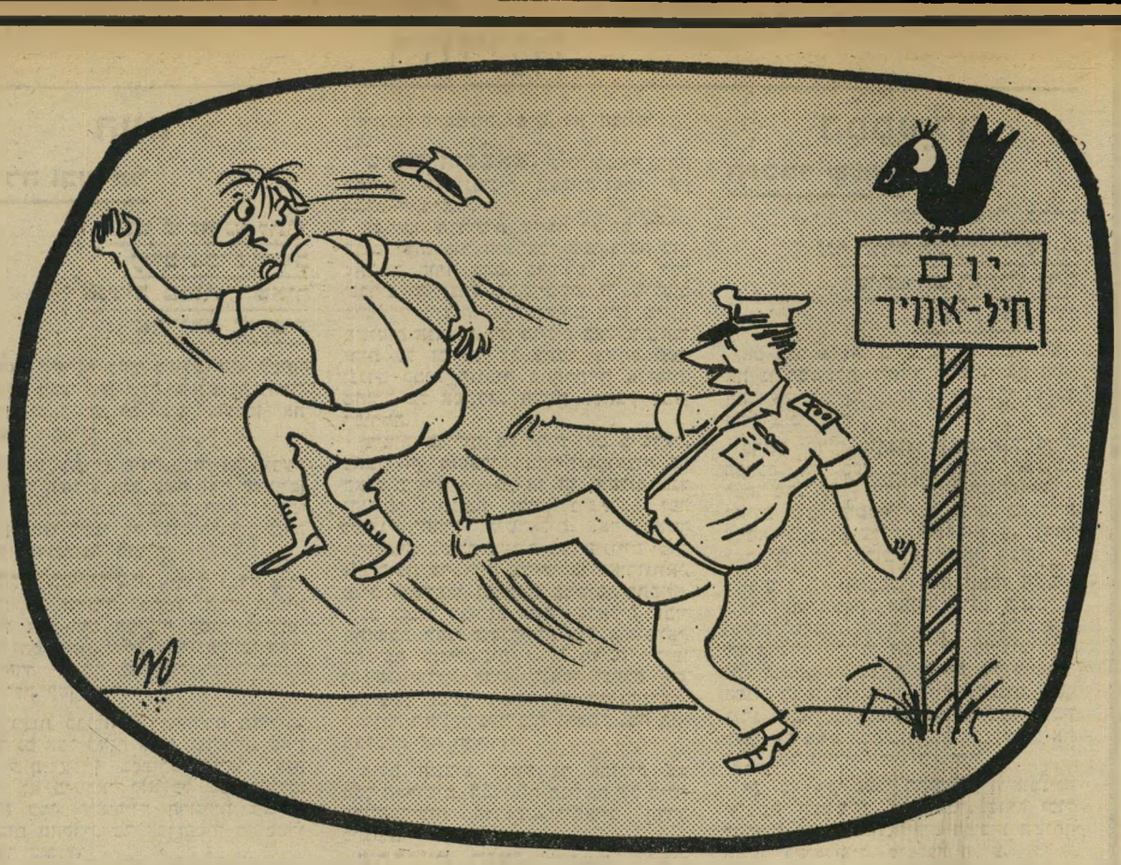

בני פלד הצטיין בפעולת אנטבה וזכה בהערכה כללית - אך אין הדבר מצדיק את המשך החפרצויותיו החמוהות שהגיעו עתה לשיא חדש

ועשרות או מאות אלפי לירות יורדות לטימין.

קיים היבט נוסף לכל הנושא.

בני פלד לא נקט באמצעים הקיצוניים לשמירה על ההופעה החיצונית, משום ש־הוא מחבב גינונים חיצוניים. עבורו, כמו עבור קצינים אחרים בצה"ל, מהווה הופעתם החיצונית של חייליו קנה־מידה ואמת־מיבחן למשמעת המקובלת בחיל. "אין שום ובחומרה בה הוא נוקט כלפי מפירי משמעת הלבוש בחיל־האוויר. אולם כאשר הוא מחליט להפעיל נגד פיקודיו עונש של גלות לחילות אחרים בצה"ל, עלול צעד מעין זה לגרום להתמרמרות. שכן, סבורים רבים בצה"ל, לא ייתכן לראות בחיל־האוויר חיל של יחסנים, שניתן לאיים עליהם בהגליה, כאילו בחיילות אחרים בצה"ל אין חשיבות למשמעת ולהקפדה נציב־קבילות־החיילים, רב־אלוף (מיל.) חיים לסקוב, עוסקת בסוגיה זו, כאשר מישפטניה מנסים למצוא דרך לבטל את רוע הגזירה, מבלי לפגוע בדימויו האי־שי של בני פלד.

הקצינים בעלי הדרגות אשר חיל־האוויר להם הוא יותר מבית, ומהווה כמקורבים במייוחד אל האלוף פלד, וביק־שו מהם להתערב אצלו לביטול ההוראה השרירותית. אך כאשר ניסו אלה לסנות אל פלד, הם נתקלו בתגובה חריפה ב־יותר.

מה יקרה לטייסים?

ר שת מפקד חיל־האוויר אינה יכולה שלא להזכיר את פרשת "מי־נוס 10 הקמ"ש" של האלוף שמואל ("גו־רודיש") גונן. כאשר שימש גורודיש מפ־קד מרחב שלמה, הוא קבע כי הנהגים בשטח השיפוט של המרחב יכולים לנסוע במהירות שלא תעלה על 10 קילומטרים־לשעה, פחות מן המהירות הקבועה בחוק. אולם גורודיש לא לקח את החוק לידיו. הוא, לפחות, נתן לחיילים שנתפסו על 10 הקמ"ש, אפשרות להתגונן. הם הו־עמדו לדין, ורק אז נקבע עונשם, בהתאם לחוקת השיפוט הצבאי.

הפרקליטות הצבאית הראשית בדקה, ב־עיקבות תלונות חיילים שהגיעו אליה, את חוקיות הורדת 10 הקמ"ש של גורודיש, והגיעה למסקנה כי היא אכן חוקית. אולם ההבדל בין הוראתו של גורודיש לבין זו של פלד ניכר מאד. בעוד גורודיש העמיד לדין את העבריינים, ונתן להם את הזכות האלמנטרית להוכיח כי אין הם אשמים, במידה שאכן לא היו אשמים, גוזר פלד את דינם של קציניו ללא־מישפט. העונשים של גורודיש היו במיסגרת העונשים הק־בועים בחוק, ואילו העונש שמטיל פלד אינו קבוע בשום חוק שהוא.

עד לכתיבת שורות אלה לא נתפס אף טייס בחיל־האוויר על־ידי מפקד החיל בעבירות האמורות. אין ספק כי ההוראה שלו, וציד הכובעים והתגים הפרטי שלו, יועמדו במיבחן חמור אם וכאשר הוא יתפוס טייס. אמר השבוע מפקד לסלד מותר, וזה יהיה גם חיובי, להעמיד לדין כל חייל וכל קצין אם ההופעה שלהם רשלנית — אבל לזרוק מחחיל? זה כבר יותר מדי!"

העם

בלילה ובערפל

מכט פיתאומי לתוך עולם שבו נעלמים אנשים מבלי להשאיר אחריהם עיקבות

ישראל היא אי בודד בעולם. היא עסוקה כל כולה בבעיותיה שלה, הפנימיות והחיצוניות. שאר העולם אינו מעניין את הישראלי המצוי.

אולם יש והעולם חודר בכוח אל תודעת הישראלי. השבוע הוא עשה זאת פעמיים, משני כיוונים. עיני ישראל הופנו לשתי ארצות בחצי השני של כדור־הארץ: קנדה בצפון וארגנטינה בדרום.

תחיית למיחמה. אירועי קנדה גרמו להתרגשות חיובית. במשך שבע יממות השבוע היה רוב הציבור צמוד למקלטי הרדיו והטלוויזיה, עקב אחרי אירועי האולימפיאדה — אף שישראל עצמה תפסה בהם חלק קטן מאד.

התרגשות כבירה זו, שעוררה האולימפיאדה גם אצל מאות אלפי ישראלים שאין להם שום עניין בספורט בשאר ימות השנה, לא בישראל ולא כל שכן בעולם, אישרה כמה תיאוריות הרווחות בעולם, בעיקבות מחקריו של הפרופסור האוסטרי קונראד לורנץ.

לפי תיאוריות אלה, הספורט הוא תחליף במיתקני־התעמלות. איש לא הצטער על כך.

שיטות הגסטאפו. שונה לגמרי היתה הפגיעה הארגנטינית בשלוות־נפשו של האדם הישראלי.

אמריקה הדרומית שייכת לאותם חלקי־עולם, שהציבור הישראלי אינו רוצה לדעת מה קורה בהם. במעורפל ידוע לכל שברוב הארצות בתת־יבשת זו שולטים משטרי־ערי־ריצות, ששיטותיהם אינן שונות משיטות הנאצים. הם מגינים באלימות אכזרית על זכויות של מעמד מיוחס קטן, ונגדם קמות תנועות מחתרתיות אלימות, מחוסר כל אפשרות חוקית למאבק למען רפורמה.

שיטות פסולות מעוררות זעם בישראל, כאשר הן מופעלות בברית־המועצות או בארצות־ערב — כי אז הן פועלות נגד יהודים, והתגובה עליהן משתלבת יפה במדיניות־החוץ הישראלית. אך כאשר מושמעות בעולם טענות נגד עינויים ומחנות־ריכוז ברבריים בצ'ילי או באורוגוואי, מגיב הישראלי הממוצע במשיכת־כתפיים.

גם כאשר הכריזה אשה ישראלית שביתשבת לפני השגירות של אורוגוואי, בהביעה ששילטונות אותה מדינה יודיעו לה על קורות אביה שנאסר ונעלם שם, לא עורר הדבר תגובה כלשהי בישראל. התגובה האינסטינקטיבית היתה: „מה היא מבלבלת את המוח?"

אולם השבוע קרעה יד אכזרית את מסך האדישות. המציאות הנוראה של מישטרי־העריצות הדרום־אמריקאיים חדרה פיתאום לישראל.

שתדינות הגטו. לשיבעה שליחים ציוניים בארגנטינה קרה מה שקרה לרבות גברים ונשים אחרים בארגנטינה, בצ'ילה, באורוגוואי, בברזיל ובמדינות אחרות. חיילים פרצו לביתו של שליח, אסרו אותו ואת אשתו. עיקבותיהם נעלמו, כמו שנעלמו עיקבות היהודים במישטר הנאצי, „בלילה ובערפל".

השילטונות הכחישו כל ידיעה על גורלם. האם נרצחו? האם עונו עד מוות? האם נשלחו למחנה־ריכוז מוסתר?

חמישה שליחים אחרים נעלמו בנסיבות דומות, כאשר נמצאו בנמל־תעופה.

אילו קרה הדבר באוגנדה או ברוסיה, היתה קמה בישראל זעקה של חרדה, שהיתה נשמעת מסביב לכדור־הארץ. אולם בדרום־אמריקה שורר מצב עדין. אין ישראל מתנגדת עקרונית למישטרי־עריצות פאשיסטיים שאינם פועלים נגד ישראל. לכן טיפל מישרד־החוץ בפרשה בכפפות של משי ובקול נמוך, כימעט בהתרפסות שהיתה אופיינית בעבר ליהודונים בגטו.

אפשר היה רק לקוות, כי עריצי ארגנטינה יתחשבו בתחנונים שתדלניים אלה, וישחררו את השליחים. אם כן, תישא הפרשה לפחות פרי אחד: אזרחי ישראל למדו לפתע לדעת מה קורה בשטחים נרחבים בעולם, שאינם מעניינים אותם בדרך־כלל כהוא־זה.

שר־החוץ אלון
סיגנון של הגטו

הממשלה

העכבר ששאג

הכ"ע יצאו לקרב נגד החוק השערורייתי — ושותפיהם הנחירו להם ניצחון קל וזול

אם סבר מישהו כי מיבצע־אנטבה יזקוף את גו הממשלה, ויחזיר לראשה את כוחה־ההכרעה כלפי פנים שחסר לה, הרי נסתבר השבוע כי טעה.

פרשת קדום נותרה ללא טיפול וללא הכרעה. אין ספק כי הממשלה ממשיכה לפחד מפני קומץ פורקי־העול ושותפיהם — מה־גם ששותפים אלה יושבים בממשלה עצמה ונתמכים על־ידי מנחם בגין, שהפך לאחרונה ידיד קרוב של יצחק רבין.

וכאילו לא די בכך, התפרסמה השבוע שערורייה נוספת, מאותו סוג: התנחלות חוקית־למחצה אחרת, בעופרה, שמעולם לא אושרה על־ידי הממשלה כייישוב־קבע, נהנית מתמיכה כספית גלוייה של מישרד־הפנים המפד"לי. נראה כי שר־הפנים, יוסף בורג, סבור כי מסוכן פחות לנעוץ סכין בגבו של ראש־הממשלה, מאשר לעורר את זעמם של זבולון המר וגייסותיו.

אך לא רק מפני החולדות הלאומניות חוששת הממשלה. גם עכבר שואג יכול להבהיל אותה. זאת הוכיח השבוע השותף הזוטר בקואליציה, מיפלגת הל"ע.

המיפלגות החזות. במשך ארבע שנים הכינה הממשלה את חוק ביטוח־הבריאות, שאינו אלא כסות חוקית להאדרת קופת־החולים של ההסתדרות והקופות הקטנות, על חשבון הציבור.

חוק זה הוא ההיפך מביטוח־הבריאות הממלכתי, המקובל במדינות־רווחה מודרניות מתוקנות, כמו בריטניה. מטרתו היא לחזק אחוזות מיפלגתיות, על־פי מפתח של „שמור לי ואשמור לך", ולהעביר את כספי הציבור לידי המיפלגות.

כל זה היה ברור למן הרגע הראשון של הופעת הצעת־החוק הזאת בזירה הציבורית, עוד בימי הכנסת הקודמת. שוחרי הבריאות־הממלכתית, ובראשם מיטב הרופאים, פסלו את ההצעה ודחו אותה.

אולם שום מיפלגה לא יצאה מכליה כדי להילחם במזימה בעודה באיבה.*

מחוגי השעון. גם מיפלגת הל"ע יש־בה שלוש שנים בחיבוק־ידיים, צפתה בשלווה אולימפית בהכנות לקבלת החוק. לפתע הציצה בשעון, ופרצה בזעקה קורעת־לב.

השעון הראה כי הגיעה שנת־הבחירות.

עם הופעתו של ייגאל ידין בזירה, התחיל מצב המיפלגה. ציבור־הבוחרים שלה קטן במילא, ונגיסת רסיסים שונים שקמו בקירבתה, בצד האיום של ידין, עלולה להביא עליה שואה. מה גם שבמשך שלוש שנים הצטיירה דמותה כמיפלגה מיסחרית, הערושה עסקים מצוויינים בממשלה, נהנית ממישמני הארץ ואינה לוחמת על דבר.

חוק ביטוח־הבריאות בא לל"ע ברגע הנכון. ההתנגדות לו היא פופולארית, במייוחד בחוגים שאליהם פונים הל"ע. המיפלגה נאחזה בהזדמנות בשתי ידיה, פתחה במאבק איתנים נגד החוק, השמיעה אפילו את האיום הנורא־מכל: פרישה מהקואליציה.

העכבר ניצח. בממשלה עצמה לא היה איש שהתייחס לאיום ברצינות, אך הכל הבינו את צרותיהם של ל"ע. באווירה של „שמור לי ואשמור לך", היו הכל מוכנים להנחיל לל"ע ניצחון קטן וזול.

לכן החליטה הממשלה, השבוע, לדחות את קבלת החוק בכמה חודשים, עד לחורף. קופת־חולים הכללית, שהעלתה זה עתה את מיסיה ושהטילה תשלום על קבלת תרופות, נאלצת להמתין עוד זמן־מה לי־הגשמת חלומה, המתגלם בהצעת־החוק.

העכבר שאג וניצח את האריות.

---

* סיעת העולם הזה — כוח חדש לחמה, בכנסת השישית והשבועית, בתוקף למען הנהגת שירות־בריאות ממלכתי חינם לכל, תוך הלאמת קופות־החולים. בשלב מסויים ליגלג שר־הבריאות דאז, ישראל ברזילי, על אורי אבנרי: „אתה נשארת החייל ה' אחרון בשדה־קרב זה..."

צעירה ישראלית

זועקת: „אבי

נאסר, עונה ונעלם

באורוגוואי!"

„ה מישטרה החשאית לא תניח לך לחיות בשקט, מוטב שתרד למחתרת!" כך הוזהר אדוארדו בלייר (48), יהודי וחבר הוועד־המרכזי של המיפלגה הקומוניסטית באורוגוואי, ימים אחדים אחרי שפרצה שם המהפיכה הצבאית, ב־27 ביוני 1973.

שנתיים ימים חי אדוארדו במחתרת, בתיקווה שהשילטונות יפסיקו את רדיפת הקומוניסטים. משך כל אותן שנים שמר על קשר־מיכתבים הדוק עם בתו אירנה (26), הנמצאת בישראל מזה שמונה שנים

הבת אירנה לווינהוף (בלייר), נאבקת לשיחרור אביה שנעצר על רקע פוליטי באורוגוואי. אירנה, אחות בבית־החולים **איכילוב**, סיימה בימים אלה שביתת־שבת בת שלושה ימים ליד בניין שגרירות אורוגוואי בירושלים.

בת ואבא אירנה (משמאל) עם אביה אדוארדו בלייר, שנעלם באורוגוואי לפני חודשים אחדים. אירנה נפגשה עם אביה ב־1973 באירופה. היתה זו פגישתם האחרונה.

ועובדת כאחות בבית־החולים איכילוב בתל־אביב. מיכתביו הוברחו מאורוגוואי ונשלחו אליה באמצעות אנשי־קשר, באירופה ומארצות־הברית.

באחד מימי חודש נובמבר 1975, ימים אחדים לפני יום הולדתו ה־48, התדפקו על דלת דירת המחבוא של אדוארדו במונטווידאו סוכני המישטרה החשאית האורוגוואית. הם גררו אותו בכוח לרחוב והכ־

זהו האיש שנעלם: אדוארדו בלייר

„אבא נעלם באורוגוואי!"

העצור לתוך דלי מים או לתוך שקית ניילון, או שילוב שתי השיטות ביחד. אני יודעת, אישית, על מיקרי־מוות רבים, אפילו של אנשים צעירים. עשרות אסירים מובאים מדי־שבוע לבית־החולים הצבאי במונטוידיאו, עם פצעים ושברים.

„כשקראתי את המיסמכים האלה, חשבתי רק על אבא שלי. גם הוא ארשפז, על־פי הידיעות והשמועות, בבית־החולים הצבאי במונטווידיאו. קיבלתי תצלומים, שצולמו בסתר, של אנשים מעונים, מידידין וידידי בארצות־הברית, כדי שאנסה לזהות את אבי. התצלומים מזעזעים, ואני ממש בוכה כשאני מסתכלת בהם.

„כל הרמזים האלה, השמועות והפירסומים, בעיתוני החוץ, גרמו לכך שהחלטתי שלא לשבת בשקט, ולהתחיל להילחם. אפילו מכאן, מהארץ, ואפילו שזה רחוק. הפניתי מיכתב אל נשיא אורוגוואי, חואן אמריה בורדברי, דרך שגרירו בארץ. מחיתי באיפן כללי על העלמתם של אנשים באורוגוואי. יש אומרים שבשנה מאז ההפיכה נעלמו, נעצרו, נאסרו או הומתו ששת אלפים אורוגוואיים. רק אחר־כך שאלתי לגורל אבי.

„נפגשתי עם השגריר האורוגוואי בישראל, אלכסינדרו פרופיבה. התשובה שהוא קיבל מאורוגוואי, היתה תמוהה: ‚מיכתב זה אינו ראוי לתשובה.' על־פי הצעתו שלחתי מיכתב וסף, ובו ביקשתי לברר רק בדבר שלומו של אבי. לא זכיתי בשום תשובה. גם פניותי הרבות לשגרירות האורוגוואית בארץ לא זכו במענה. השגריר האורוגוואי החליט להתעלם ממני, וכמוהו גם ממשלתו.

„פניתי למזכיר האו״ם, לצלב־האדום, למי לא. אף אחד לא ענה לי. כאילו קיים איזה קשר של שתיקה סביב מה שקורה היום באורוגוואי. הצעד האחרון שלי היה שבי־תת־השבת, והפנייה לחברי־הכנסת. רבים חתמו על מיברק לנשיא אורוגוואי, שבו הוא נדרש למסור ולפרסם פרטים על מקום הימצאו של אבי ועל מצב בריאותו. כמו כן כלל המיברק דרישה להחזיר לאבי את זכויות־האזרח שלו, ולשחררו ממאסרו.

„ביוזמתה של חברת־הכנסת מרשה פרידמן, פנה מנכ״ל מישרד־החוץ, שלמה אבינרי, לנציגות ישראל באורוגוואי, וביקש טווידיאו, החליט לוותר על תואר הדוקטור. ‚אמי סיפרה לי שהוא לא ניגש לבחינה האחרונה להסכמתו. הוא ויתר על רפואת־השיניים לטובת הלניניזם והמארכיסיזם, והחליט לנסות לשנות את העולם.' נזכרת אירנה, הנשואה לקרלוס (28), עורך־דין, העוזר לה במאבקה.

„לאחר שפנה לכיוון של פוליטיקה הוא התגרש מאמי ונשא לו אשה שנייה, רוסה, שילדה לו שני בנים ובת. תוך שנים אחדות הפך אישיות מוכרת באורוגוואי. הוא היה בעל השפעה לא רק במיפלגה הקומוניסטית, אלא באורוגוואי כולה.

„אני נפגשתי איתו, מאז שבאתי לארץ, פעמיים. בשנת 1970 נסעתי לאורוגוואי. אני עוד זוכרת איך הסתובבנו בלילות בסימטאות מונטווידיאו, ושתינו יין יחד עד הבוקר. ב־1973, חודשים אחדים לפני המהפכה, נפגשנו באירופה וערכנו יחד טיולים באיטליה ובצרפת. אבי היה אז בשיא הצלחתו. הוויכוחים הפוליטיים בינינו נמשכו תמיד עד הבוקר, על בקבוקים של יין כמו שאוהבים הדרום־אמריקאיים."

רק אחד מאלפים

הקשר שר אירנה עם אמה, קלי, ועם שאר בני־משפחתה באורוגוואי, רופף ובלתי־סדיר. לדיברי אירנה, דעת־הקהל בעולם בכלל ובארץ בפרט, אינה ערה לדיכוי השורר במולדתה. „אבא שלי הוא רק אחד מאלפים רבים," היא אומרת במרירות.

לשגריר אורוגוואי בארץ הגישה אירנה עצומה, שעליה חתומים יותר מ־500 אזרחים, „השגריר הבטיח לשלוח את העצומה בדואר הדיפלומטי הראשון שייצא," היא אומרת.

בביתם הנאה שבתל־אביב יושבים עכשיו אירנה וקרלוס לווינהוף, עם שני ילדיהם הקטנים, ומחכים. „אני בכל־זאת מאמינה בלחץ של דעת־הקהל," אומרת אירנה. „אני מאד רוצה ששביתת־השבת הקשה שלי תניב פירות. כל רצוני הוא ניסוחו למכונית. מאז נעלמו עיקבותיו.

כחודש לאחר היעלמו פורסמו בעיתונים ארגנטינאיים ידיעות כי „אדוארדו בלייר, המנהיג הקומוניסטי האורוגוואי, מוחזק כאסיר פוליטי בבית־כלא צבאי. בעיקבות עינויים קשים הוא אושפז, במצב חמור, בבית־החולים הצבאי במונטיוידיאו."

אשתו הראשונה, קלי, אשתו השנייה, רוסה ובני־משפחתו החיים באורוגוואי, לא הצליחו לברר מה עלה בגורלו. בתו אירנה לווינהוף (בלייר), מנישואיו הראשונים, החליטה „מחוץ לעולם הסגור," לפתוח במאבק לשיחרור אביה ולהפסקת עינוייו בידי זרועות הממשל הנוכחי באורוגוואי.

עינויים מזעזעים

סיפרה אירנה, שסיימה לפני ימים אחדים שביתת־שבת בת שלושה ימים מול בניין שגרירות אורוגוואי בירושלים: „בחודש ינואר התחילו להגיע ידיעות מדאיגות. עד אז היינו, אני ובני־משפחתי באורוגוואי, די מבולבלים. חודשיים לפני שאבי נעצר עצרו את אחי החורג חיירדו, בן ה־14. לאחר ששוחרר, כעבור שבועיים, הוא סיפר כי הוכה בידי אנשי המישטרה. מה היה חטאו איננו יודעים, וכנראה גם אנשי המישטרה לא ידעו בדיוק.

„הידיעות שהגיעו מאורוגוואי, ולא עוררו הדים בארץ, היו מזעזעות. קצין בצבא אורוגוואי, פיריה אלדונטה, פירסם בעיתונות האמריקאית מיכתב מזעזע, בליווי תצלומים שצילם לפני עריקתו לארצות־הברית. הוא גם סיפר לחברי בית־הנבחרים האמריקאי על עינויים מזוויעים שמענים בהם אסירים פוליטיים, ללא סיבה. שיטה נפוצה של עינויים באורוגוואי, על־פי סיפורו של העריק, היא שיטת ה‚דגל.' הטמפרטורה בקיץ האורוגוואי היא 33 מעלות. תולים את האסיר בידיו, ומכסים את ראשו בשק. ככה הוא תלוי שעות ארוכות. שיטת־עינויים אחרת היא שיטת ה‚מוט,' שבה משפדים אדם על מוט ברזל.

„יש וריאציות רבות לעינויים, ושמות מבחילים: ה‚צוללת' — דחיפת ראשו של מהם לנסות לאתר את אבי ולברר את מצבו."

אדוארדו בלייר נולד למישפחה דתית מאד. בילדותו למד ב‚חדר,' ואחר־כך בישיבה. „מספרים," אומרת אירנה, „שעד גיל 13 סעד רק כשהוא חבוש כיפה לראשו." אחרי שש שנות לימודי רפואת־שיניים באוניברסיטת מונטווידיאו, החליט לוותר על תואר הדוקטור. „אמי סיפרה לי שהוא לא ניגש לבחינה האחרונה להסכמתו. הוא ויתר על רפואת־השיניים לטובת הלניניזם והמארכיסיזם, והחליט לנסות לשנות את העולם." נזכרת אירנה, הנשואה לקרלוס (28), עורך־דין, העוזר לה במאבקה.

„לאחר שפנה לכיוון של פוליטיקה הוא התגרש מאמי ונשא לו אשה שנייה, רוסה, שילדה לו שני בנים ובת. תוך שנים אחדות הפך אישיות מוכרת באורוגוואי. הוא היה בעל השפעה לא רק במיפלגה הקומוניסטית, אלא באורוגוואי כולה.

„אני נפגשתי איתו, מאז שבאתי לארץ, פעמיים. בשנת 1970 נסעתי לאורוגוואי. אני עוד זוכרת איך הסתובבנו בלילות בסימטאות מונטווידיאו, ושתינו יין יחד עד הבוקר. ב־1973, חודשים אחדים לפני המהפכה, נפגשנו באירופה וערכנו יחד טיולים באיטליה ובצרפת. אבי היה אז בשיא הצלחתו. הוויכוחים הפוליטיים בינינו נמשכו תמיד עד הבוקר, על בקבוקים של יין כמו שאוהבים הדרום־אמריקאיים."

רק אחד מאלפים

הקשר שר אירנה עם אמה, קלי, ועם שאר בני־משפחתה באורוגוואי, רופף ובלתי־סדיר. לדיברי אירנה, דעת־הקהל בעולם בכלל ובארץ בפרט, אינה ערה לדיכוי השורר במולדתה. „אבא שלי הוא רק אחד מאלפים רבים," היא אומרת במרירות.

לשגריר אורוגוואי בארץ הגישה אירנה עצומה, שעליה חתומים יותר מ־500 אזרחים. „השגריר הבטיח לשלוח את העצומה בדואר הדיפלומטי הראשון שייצא," היא אומרת.

בביתם הנאה שבתל־אביב יושבים עכשיו אירנה וקרלוס לווינהוף, עם שני ילדיהם הקטנים, ומחכים. „אני בכל־זאת מאמינה בלחץ של דעת־הקהל," אומרת אירנה. „אני מאד רוצה ששביתת־השבת הקשה שלי תניב פירות. כל רצוני הוא רק לקבל מכתב מאבא שהוא משוחרר, ושהכל בסדר. אולי אז אפשר יהיה לשכנע אותו לעזוב את אורוגוואי.

„אבל גם אז עדיין לא יסתיימו המילחמות. ועד שלא ישוחרר אחרון האסירים הפוליטיים מבתי־הכלא באורוגוואי, אני לא אשתוק ולא אשב בשקט. ולא רק בגלל שאורוגוואי היא מולדתי!"

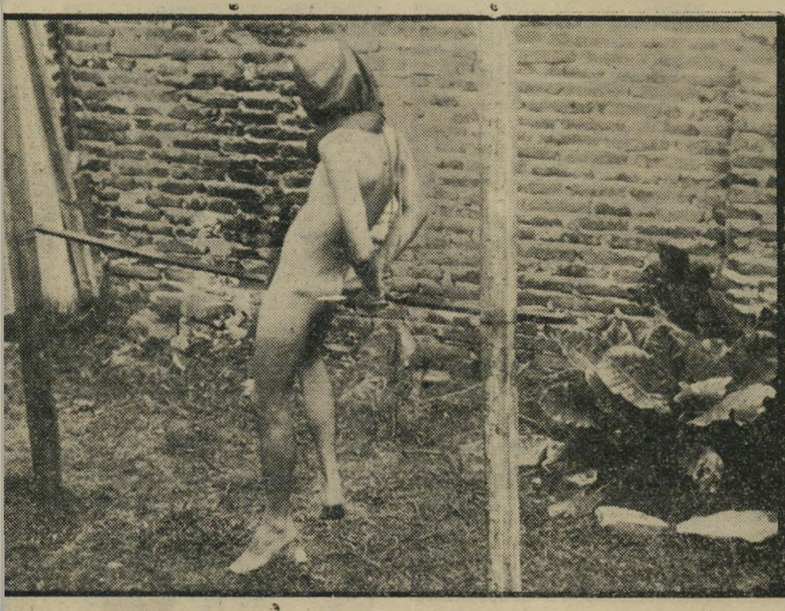

האם זה אבא?

תמונות אלה נשלחו לאירנה לווינהוף (בלייר) על־ידי ידידיה וידידי אביה, שברחו מאורוגוואי אחרי המהפיכה לצבאית ב־‚73. אירנה נתבקשה לזהות בתמונות את אביה, אדוארדו, האסור והמעונה עתה בכלא הצבאי באורוגוואי. „כשאני מביטה בתמונות האלה בא לי ממש לבכות, אפילו שזיהיתי בבירור שזה אינו אבי," אומרת אירנה. לעומתה במאבקה למען שיחרור אביה הצטרפה קבוצה של יהודים, שהקימו ועד ישראלי לסולידאריות עם העצורים.

איתן ירושלמי היה הישראלי היפה -

משהו מייוחד, אפילו אם זה בשעת קבו־רתו."

איתן הפך דמות אגדתית בזכות פעולו־תיו הנועזות — הוא השתתף בעשרות מבצעים מסוכנים של הצנחנים ובכל הקר־בות שלהם, שימש שומר־ראשם של ראש־הממשלה המנוח לוי אשכול ושל שר־הבי־טחון לשעבר משה דיין, נודע כצייד נועז. עבר ארבע מילחמות ויצא מכל פעולות אלה ללא שריטה.

איתן נולד לפני 39 שנים בעיר העתיקה בירושלים, שם התגוררה מישפחת אביו. ד"ר יוסף ירושלמי, זה הדור הרביעי. סבו של ד"ר ירושלמי ברח בזמנו מן הארץ, מאימת התורכים, לתוניס, שם הכיר את רעייתו וחזר איתה לירושלים. סבו של האב מן הצד השני היה ראש־ישיבה בעיר העתיקה. מישפחת ירושלמי עזבה את ירו־שלים לפני פרוץ קרבות מילחמת העצ־מאות, ועברה לתל־אביב. כאן נשא אביו של איתן את חנה קסלמן בתו של רואה־החשבון הידוע. בהשפעת החותן החל האב לומד ראיית־חשבון, כדי להתפרנס. הזוג הצעיר התגורר ברחוב פינסקר בתל־אביב.

הצ'יידים חטפו מכות

ברית הכבריו של איתן היו משכונת נורדיה. "איתן היה מוצא חברים בכרם התימנים ובשכונת שבזי, ומבקש בבית שיאכילו אותם," מספר האב. הבית היה תמיד פתוח וחברים של איתן שהו בו רוב הזמן. "הוא לא רצה במייוחד ללמוד," אומר האב בעצב. הוא היה בצופים, בשבט צופי דיונגוף, במקום שבו נמצא היום תיאטרון הבימה, ואת לימודיו התיכוניים לא למד באופן מסודר. בצופים הכיר את עודד תאומי ואת שמוליק קראוס, שנש־ארו ידידיו עד ליום מותו. שמוליק היה גם זה שהכיר לאיתן את רעייתו־לעתיד — שלומית גוטמן, שמסתבר כי התגוררה בשכנות, לידו, אך הם מעולם לא נפגשו בשכונה.

איתן, שהתגייס לצנחנים נישא ל־אחר שירותו הצבאי, ואז גם החל את עבודתו בצבא־הקבע כנהג, אצל האלוף אברהם יפה. כעבור שנים אחדות שעשת כנהג, ביקש לצאת לחופשה־ללא־תשלום, כדי לעבוד כשומר־ראש אצל אישים חשובים. תכונה מייוחדת היתה לו לאיתן. אצל כל מי שעבד, הפך מייד לבן־מישפחה. כך היה אצל אברהם יפה, כך עם לוי אשכול שקרא לו "בני," ואצל משה דיין. מרים

הקבר היה

חובב נשים איתן, שהיה גם צלם מעולה ואהוב על הנשים, מצלם את יהודית גוסלן, סגנית מלכת המים 1970, בעת סיור שערכו המועמדות על תואר מלכת־המים באיזור הפיורדים של אילת. שם הן נתקלו באיתן, שהתלהב למראה החתיכות והתנדב להראות להן את האיזור, שאותו הכיר היטב.

כשהתאסף קהל האוהדים לפני קיברו הפתוח של איתן ירושלמי, ב־בית־העלמין בגדרה, התברר שהקבר קטן מדי, והגודל שנחפר לא הביא בחשבון את מידות גופו העצומות, שאף המחלה הקשה שבה לקה, ושהביאה למותו, לא יכלה להן.

בעוד הקהל הרב מחכה להביאו לקבור־רה, התנדב אחד מחבריו הציידים של איתן, לרדת ולחפור את המידות הדרושות. ידידיו הרבים שניצבו סביב אמרו: "אי־תן — זה איתן. תמיד צריך לקרות איתו

אשה ואבא מימין: ליד איתן, רעייתו היפה שלומית, שהיתה אשתו משך 17 שנה. למעלה איתן עם אביו, ד"ר יוסף ירושלמי.

צייד מישפחתו של איתן מעולם לא קנתה בשר באיטליז. איתן ואביו סיפקו לעצמם לכל ידידיהם את חבשר שצדו במו־ידיהם. בתמונה: איתן עם חזיר־בר שאותו צד.

אבא ע כ שהצטרף לאב

וחם, ביטניק, אוהב־חיים ואיש־הטבע

גורילה

איתן מימין — מאחור, לפני שהתחיל לגדל זקן, כשומר־ראשו של משה דיין, שכיהן אז כשר־הביטחון ולידו רעייתו־לשעבר, רות. דיין נשאר עד הסוף בקישרי־ידידות עם איתן, ואף בא לבקרו בעת ששכב בבית־החולים, נתן לאיתן עשרות כדים עתיקים במתנה. מימין: שניים שהפכו אגדה עוד בחייהם: איתן ירושלמי עם חברו הטוב ביותר, איתן פלדמן ממושב ניר־משה. דרכם של שני האיתנים הצטלבה כל חייהם, אם בצבא או בעבודה משותפת ברשות שמורות־הטבע.

איתן היה תענוג לצאת. אף פעם לא היה משעמם.

אהבה נוספת של איתן היתה הצילום. הוא היה צלם מעולה, וחלומו של אברהם יפה היה לעשותו הצלם של שמורות־הטבע. הוא היה גם צלף מעולה, ואהבה נוספת, נסתרת שלו, היתה קריאת ספרים. הוא קצר הצלחה בלתי־מבוטלת אצל הנשים, בזכות הופעתו המרשימה וחוש־ההומור ה־בריא שלו, אך תמיד חזר אל רעייתו שלו־מית, ואל שלושת ילדיו, שאליהם היה קשור מאד — צחי (16), מיכל (12), ואופיר (4).

בהלווייתו של איתן השתתפו אלפי אנ־שים: נציגי הבדואים בדרום, שייכים של כפרים ערביים, שחקני־תיאטרון, חבריו ל־צנחנים, מפקדו־לשעבר אריק שרון שהיה גם חברו, יצחק ג'יבלי, ציידים שחטפו ממנו מכות, אנשים מכל חוגי החברה. כא־שר ספד לו אברהם יפה, בבית־העלמין בגדרה, אמר: „איתן שייך לדור המצומצם שעוד קיים במדינה. זה היה בחור שורשי שאהב את המדינה אהבה־לשמה. הכסף לא קבע אצלו — רק העניין בחיים."

ואכן, אלה שהכירוהו ידעו שהוא תמיד

(המשך בעמוד 36)

קטן מדי

שכול היתה אומרת שהיא נהנית לבשל, כדי ראות איך איתן אוכל.

בשנת 1964, כאשר הוקמה רשות שמורות־טבע, בראשותו של אברהם יפה, הצטרף גם יתן לחברה, ומאז נשאר בה. במקום זה מצא ורקן לכל מה שאהב: נוף, חיות, צמחים, נשים, ובעיקר חוויות. כל הציידים בארץ הכי־

לפני הסוף

איתן, בפיג'מה ובשיער שהכ־סיף טרם־עת, משקיף החוצה מחלון ביתו במבט נוגה, שלא נראה על פניו קודם.

הכירוהו, ובייחוד אלו שעברו על החוק. כי לאיתן היה איכפת, וכשהיה תופס צייד במקום האסור לצייד, היה מפליא בו את מכותיו. לא פעם קיבל איומים מציידים, שהם יחסלו אותו בתגובה על מכות־רצח שחטפו ממנו.

כאשר הסריטו, לפני כשנתיים, סרט על יעלים, שהה איתן חודשים ארוכים במיד־בר־יהודה, לצורך תצפיות. הוא גייס לעזו־רתו בדואים מהשבטים בסביבה, וחי אי־תם במשך כל תקופה זו, כשהוא מזמין מדי־פעם חברים לחאפלות שהיה עורך להם. חבריו ברשות שמורות הטבע היו רבים על הזכות לצאת איתו למארבים שם היו יושבים לילות ארוכים — ועם

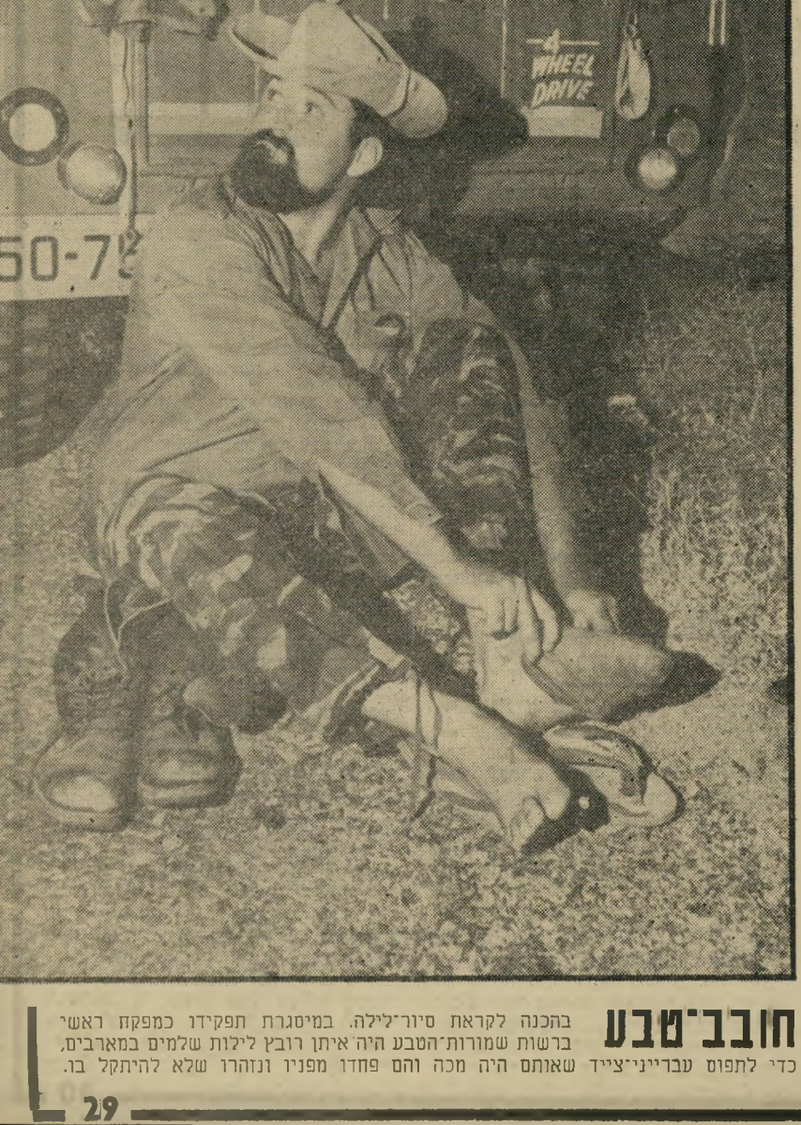

חובב־טבע

בהכנה לקראת סיור־לילה. במיסגרת תפקידו כמפקח ראשי ברשות שמורות־הטבע היה איתן רובץ לילות שלמים במארבים, כדי לתפוס עבריינים־ציידים שאותם היה מכה והם פחדו מפניו ונזהרו שלא להיתקל בו.

ב'גלל הפחדנות העלובה של שר־המישטרה ואי'בוד־העשתונות של המפקח הכללי, פרשה המישטרה את חסותה על כנופי"ת בי'ריונים שערכה בירושלים לינץ' ושוד לאור היום

טרגדיה ושמה הילל

קומדיה ושמה רוזוליו

„ה ציון! למה אתם לא עוזרים לו? הם הורגים אותו! איזה מין אנשים אתם? אתם חיות, לא בני־אדם!"

התיירים שהסתובבו ביום החמישי לפני שבועיים בסימטאות שכונת מאה־שערים בירושלים, הבחינו בתמונה שכמותה בוודאי לא היו מאמינים שיראו בשכונה החרדית. כ־30 אברכים, לבושי קפוטות, שציציות טליתותיהם מתנופפות ברוח, מסתערים, בידים, באלות ובאבנים על בחור צעיר, נמוך־קומה, השוכב על הכביש כשהוא מנסה בכל כוחו להצטמק ולהתכווץ כדי להימנע מלספוג את מהלומותיהם.

ליד הגוש השחור של הצעירים הדתיים החבוטים ניצבה צעירה בלונדית יפהפייה בעלת פני מלאך, לבושה בבגדים מודרניים, וקראה לעזרה. אברכים אחרים, שלהם לא נמצא מקום בתוך גוש־האדם הגדול שהתנפל על הצעיר השוכב על הקרקע, שימשו מקהלה מדברת וקראו לזה שתקף אותי, והיכו אותי מכות נמרצות.

„אני הייתי בצבא מפקד־טנק, עברו עלי במלחמת יום־הכיפורים דברים נוראים, אבל לפחד כמו שפחדתי באותם רגעים, לא פחדתי אף פעם בזמן המילחמה. אחרי איזה עשר דקות, שניראו ארוכות מאד, הם הצליחו להוציא מידי את המצלמה וגם לקרוע את רצועת השעון שלי ולקחת אותו.

„איכשהו הצלחתי לקום ולנסות להסתלק מהמקום. ביניתיים התאספו כמאה אברכים, שרדפו אחרי בחמת־זעם. לא הבנתי מה הם רוצים ממני. היתה להם המצלמה, והפילם שבתוכה. רק כשהסתכלתי בפרצופים שלהם, הבנתי: הם רצו דם. היתה להם בעיניים חמת־רצח מטורפת. זה היה מפחיד מאד."

סתר וטרי נמלטו מהמקום כל עוד רוחם בם. גדוד האברכים דלק אחריהם גם אל מחוץ למאה־שערים. למזלם, עברה במכונית במהירות כזו," השיב להם סתר. „מה שצריך לעשות זה לרדת מהמכונית, ולהסתובב בסימטאות שבהן היכו אותי." כשסירבו השוטרים להמשיך ולחפש, ביקש מהם סתר שיורידו אותו מהניידת במאה־שערים. „אל תעשה את זה, הם יהרגו אותך," הזהיר אותו אחד השוטרים. כאשר עמד סתר על דעתו, אמר לו הבכיר מבין השוטרים: „יש בסביבה כיתת חיילי הג"א. אם יתקפו אותך שוב, תזעיק אותם."

לסתר היו כמה סיבות טובות לחזור לבדו למאה־שערים, אפילו תוך הסתכנות נוספת. הוא היה חייב לחלץ את מכוניתו, שאותה השאיר בשכונה כאשר נמלט באסקורט המישטרתי. הוא ביקש לעשות מאמץ ולהצליח במקום שבו נכשלה — או, לאמיתו של דבר, לא ניסתה להצליח כלל — המישטרה: למצוא את מצלמתו, ששוויה כ־5000 לירות והמשמשת לו כלי־עבודה. הוא פשוט לא העלה בדעתו שיכול לקרות, במדינת ישראל, שאזרח במכונית במהירות כזו," השיב להם סתר. „מה שצריך לעשות זה לרדת מהמכונית, ולהסתובב בסימטאות שבהן היכו אותי." כשסירבו השוטרים להמשיך ולחפש, ביקש מהם סתר שיורידו אותו מהניידת במאה־שערים. „אל תעשה את זה, הם יהרגו אותך," הזהיר אותו אחד השוטרים. כאשר עמד סתר על דעתו, אמר לו הבכיר מבין השוטרים: „יש בסביבה כיתת חיילי הג"א. אם יתקפו אותך שוב, תזעיק אותם."

לסתר היו כמה סיבות טובות לחזור לבדו למאה־שערים, אפילו תוך הסתכנות נוספת. הוא היה חייב לחלץ את מכוניתו, שאותה השאיר בשכונה כאשר נמלט באסקורט המישטרתי. הוא ביקש לעשות מאמץ ולהצליח במקום שבו נכשלה — או, לאמיתו של דבר, לא ניסתה להצליח כלל — המישטרה: למצוא את מצלמתו, ששוויה כ־5000 לירות והמשמשת לו ככלי־עבודה. הוא פשוט לא העלה בדעתו שיכול לקרות, במדינת ישראל, שאזרח שלמה הגיע למיגרש הרוסים, והוסנה אל המפקח ישי.

40 תלונות ו־4 שוטרים

ך שי הוא איש־מישטרה דובר אמת.

והכנות שבדבריו, אילולא היו כה מגוחכים כשלעצמם, היו כובשים בוודאי את ליבו של צלם־המערכת. „מה אתה רוצה ממני?" שאל ישי את סתר. „יש לי 40 תלונות ו־4 שוטרים. אם אשלח שוטר לטייל איתך במאה־שערים ולנסות לזהות את מי ששדד והיכה אותך, זה יהיה מחוץ לכל פרופורציה." בפי ישי היתה הצעה: „תחזור לבדך למאה־שערים. אם תראה שם את אחד מאלה שתקפו אותך, או אם יתפסו אותך שוב, תחפש טלפון, תחייג 100 ותגיד למוקד שאני אמרתי שישלחו לך ניידת, אז הם יעשו את זה מהר."

שוד בחסות המישטרה

לעבר הצעיר המוכה: „גוי! אנחנו נהרוג אותך, רוצח!" ולעבר הצעירה שקראה לעזרה קראו: „פרוצה! גויה!"

נכדת המנהיג זעקה

צ עירה זו לא היתה אלא טרי גודמן, נכדתו של הקנאי הדתי, ממנהיגי אגודת ישראל לשעבר, הארי גודמן (העולם הזה 2029). הבחור המוכה היה צלם מערכת העולם הזה, שלמה סתר. המכים היו אברכים מאה־שערים, שלא צידדו ברעיון שצלם יצלם בחורה, והביעו זאת בדרך המוכרת להם היטב: מכות־רצח.

סיפר, אחרי המיקרה, שלמה סתר: „הכל התחיל כשצילמתי את טרי במאה־שערים. חשבתי שזהו אחד מאתרי־הצילום שיבטאו יותר מכל את טרי ואת מישפחתה. מאה־שערים זו הסביבה הטיבעית של סבה של טרי, הארי גודמן. גם טרי חשבה שזה רעיון טוב, ולכן הלכנו לצלם שם.

„לא ראיתי בכך כל בעייה. אני מכיר את ההתנגדות של אנשים דתיים למצלמות, אבל כל מאה־שערים מוצפת בתיירים המסתובבים חופשי עם המצלמות שלהם, ומצלמים ככל העולה על רוחם מבלי שאף אחד מהדתיים, המתפרנסים מהתיירים די יפה, יעיר להם על כך.

„אחרי שגמרנו כבר לצלם והתחלנו לצאת ממאה־שערים, הרגשתי לפתע, מאחורי, שמישהו מנסה לתלוש את המצלמה שהיתה תלויה על זרועי. הוא קרע את רצועת המצלמה. אינסטינקטיבית נשכבתי על הארץ, כשאני מסוכך בגופי על המצלמה. זה שתקף אותי הצליח לשבור את המבוק של המצלמה. צעקתי לעזרה, ואומנם התקבצו במקום חרבה מאד אברכים, אבל במקום לעזור לי הם עזרו מקום מכונית אסקורט משטרתית. סתר זינק לאמצע הכביש, והמכונית נאלצה לבלום במקום. במכונית ישבו שני קציניים, אחד בדרגת סגן־ניצב (מקביל לסגן־אלוף בצבא) והאחר בדרגת רב־פקד (מקביל לרב־סרן בצבא). היה איתם גם ילד ש־החזיק אנטנה של טלוויזיה בידו, בנו של אחד הקציניים. סתר ביקש מהם להתערב. „אנחנו לא יכולים לעשות כאן כלום, זה לא עניין שלנו," השיבו לו הקציניים. „מה שאנחנו מוכנים לעשות, זה לתת לך טרמפ לתחנה מבמיגרש הרוסים, שם תוכל להגיש תלונה."

את טרי סירבו השוטרים לקחת, למרות שגם היא היתה חבולה, בטענה שאין להם מקום במכונית. למזלה, עברה במקום מונית. סתר עצר את המונית, הכניס את טרי לתוכה ואחר־כך נכנס למכונית המישטרתית.

„אנחנו נהרוג אותך!"

כ שהגיע סתר למיגרש־הרוסים, שם שוכן מטה מרחב ירושלים של המישטרה ופנה ליומנאי, החלה פרשה הנראית כאילו נלקחה מתוך המהדורה הישראלית לסידרת סירטי הלעג למישטרה הצרפתית, בכיבוד של לואי דה־פינס.

היומנאי, שאליו פנה סתר, היה שוטר לדוגמה. אחרי ששמע את סיפורו ובחן את פניו המוכים וגבו שותת־הדם, אמר לסתר: „ניתן לך ניידת. אתה תיסע איתה, תזהה את התוקפים ואז נעצור אותם."

ניידת עם שני שוטרים וחייל, יצאה יחד עם שלמה סתר למאה־שערים. הם ערכו סיבוב חפוז במקום, והתכוננו כבר לחזור לבסיס המישטרתי. „אתה לא הצלחת לזהות אף אחד, אנחנו לא אשמים," אמרו לסתר. „אי־אפשר לזהות אנשים כשנוסעים יישדד לאור היום ויותקף במכות־רצח, והמישטרה לא תעשה את המאמץ הזעיר ביותר להחזיר לו את רכושו ולמצוא את תוקפיו.

שני צעירים, שזיהו את סתר כמי שחטף מכות קודם־לכן, ניגשו אליו. היו אלה שני אברכים. האחד הזדהה בשם יעקוב, אך סירב למסור לסתר את שם־מישפחתו, ואילו השני היה אמיץ יותר: הוא הציג לפני שלמה תעודת־זהות, שזיהתה אותו כאברהם פרל מבתי אונגרין 13 במאה־שערים. השניים הודו כי הם יודעים מי לקח את מצלמתו, והתנדבו לשמש מלאכי־שלום.

בשיחתם גילה לו יעקוב, כי אחיו היה זה שחטף את המצלמה והיה מראשי המכים. „אם תיתן לנו 50 לירות לצדקה, נסדר לך את העניין," אמרו. סתר הסכים להשקיע 50 לירות. הם קבעו עימו פגישה למחרת בבוקר, ליד הפתח של ישיבת בראסלאוו שבשכונה, והבטיחו להביא עימם את המצלמה.

בשעה הנקובה הופיע במקום סתר, וכן גם שני האברכים. „יש בעייה," אמר לו פרל. „האיש שמחזיק במצלמה שלך נסע לשבת לבני־ברק. תבוא ביום ראשון."

כשנפרד סתר מעליהם, הוא הבחין לפתע באחד מתוקפיו, זה שהיה ראשון למתנפלים עליו. באותן שניות הוא הבחין גם, על מירפסת אחד הבתים, בדמותו של תוקף אחר. את השני היה לו קל לזהות. היה זה אברך צעיר בעל שיער אדמוני לוהט. בינתיים ניגש התוקף הראשון אל סתר שוב. תוך שהוא דוחף אותו, הזהיר אותו האברך־הבריון: „אם לא תסתלק מכאן, אנחנו נהרוג אותך ואף אחד לא יידע איפה הגוויה שלך!"

סצינת הבריחה מן היום הקודם נשנתה, כששלמה סתר מסתלק מהמקום, והאברכים דולקים אחריו. אך הפעם החנה את מכוניתו כך שיוכל לזנק אליה ולהסתלק מייד.

לישי היתה הצעה נוספת: „תחזור בעוד יומיים, אחרי השעה 2 אחרי־הצהריים. אז יהיה לי יותר כוח־אדם, ואני אשלח אתך מישהו."

סתר לא המתין. באותו יום שבו היה צריך לקבל „מישהו" מישי בשעה 2 אחרי־הצהריים, נקבעה לו פגישה עם שני האברכים. כאשר הגיע למקום המיועד, בשעה 9.00 בבוקר, לא מצא שם איש.

לפתע צץ אברך צעיר, שאותו לא ראה סתר קודם־לכן, ואמר לו: „אתה קבעת פגישה כאן כדי שיחזירו לך את המצלמה?" הצלם השיב בחיוב. „בוא אתי, אני אביא אותך לפגישה ויחזירו לך את המצלמה." האברך הצעיר הינחה את סתר לעבר סימטה קטנה. רק הציב הצלם את כף־רגלו בסימטה, התנפלו עליו מן המארב כ־15 אברכים, מצויידים היטב באלות ובאבנים גדולות. ניכר בהם שהמתינו לו שם. המכות שחטף סתר, בפעם השלישית בפרישה זו, היו החמורות ביותר. הוא ספג מהלומות בעינו, בגבו ובצלעותיו. גרמו לו חתכים עמוקים ושיטפי־דם.

הישועה באה ממקור בלתי־צפוי. כמה פועלי־עירייה ערביים, שעבדו בתיקון הכביש ברחובה הראשי של מאה־שערים, נחלצו לעזרתו ושיחררוהו מידי תוקפיו.

סתר הגיע שוב למיגרש הרוסים. דמותו החבולה ושותתת־הדם הוציאה משלוותו אפילו את המפקח ישי. „תעלה למעלה אל הממונים עלי," אמר לו. „העניין הזה הסתבך, ואני לא רוצה לגעת בו." סתר הופנה אל שני קציניים לבושים אזרחית. האחד הזדהה לפניו כשרגא, האחראי על מחלקת הרכוש, והאחר כפקד (מקביל לסרן בצבא) אבי אמסלם, גם הוא מאותה מחלקה. מדור הרכוש טיפל בסתר, משום שמלכתחילה התייחסה המישטרה רק לשוד המצלמה, והתעלמה לחלוטין מן התקיפה המשולשת.

שרגא ואמסלם קראו לשוטר בשם בן־

ציון, הגברתן ביותר שנמצא בתחנה, והורו לו לצאת למקום יחד עם סתר.

סיפור יציאתם המשותפת של בן־ציון ושל שלמה סתר היה הסצינה המגוחכת ביותר בכל הפרשה, מספר סתר: „כותב־התסריטים של לואי דה־פינס היה בוודאי מלקק את אצבעותיו לשימעו. בן־ציון, שהיה לבוש אזרחית, חגר אקדח מתחת לחולצתו ואמר לי: ‚אני בדרך־כלל לא לוקח אקדח, אבל אל היות־הטרף של מאה־שערים, מסוכן ללכת בלי אקדח.' כשהגענו למאה־שערים, ראיתי את אחד התוקפים. הצבעתי עליו לפני בן־ציון, והשוטר אמר לי: ‚בסדר, ראיתי אותו, אפשר להמשיך.' לא הבנתי, שאלתי אותו: ‚למה אתה לא עוצר אותו?' הוא השיב: ‚השתגעת? כאן יהרגו אותנו. אני כאן לבד אתך. לכאן צריך להיכנס עם גדוד שלם. אם אני אגש אליו ואגיד לו שאני שוטר ושאני עוצר אותו, הוא יצחק לי בפרצוף.'"

סתר המשיך להסתובב עם בן־ציון, כש־הוא מזהה אחדים מתוקפיו, שהסתובבו ברחובות ללא כל פחד. סתר אף לקח את בן־ציון לביתו של פרל, וסיפר לו שפרל יודע בדיוק אצל מי המצלמה. הוא גם זיהה בפני השוטר את דיירתו של התוקף האדמוני.

כעבור כעשרים דקות של שוטטות ללא מטרה ברחובות מאה־שערים, ביקש בן־ציון לחזור אל המטה. השניים נסעו במ־כוניתו של סתר. משום שלא היתה ניידת פנויה וסתר נהג חזרה למיגרש־הרוסים. הרחק ממאה שערים, ליד מטה המישטרה הבחין סתר לפתע באחד האברכים־התוק־פים כשהוא עולה על אוטובוס. הוא אמר לבן־ציון: „הנה אחד מהם, הוא כבר לא במאה־שערים, כאן אפשר לעצור או־תו." תשובתו של בן־ציון: „תעזוב, הוא עלה על האוטובוס. לא כדאי לרדוף אחריו."

המישטרה אימפוטנטית

כשחזרו השניים למטה, עלה סתר ל־שוחח עם מפקדו של בן־ציון, שרגא. סתר התמרמר על החקירה־לא־חקירה של המישטרה ועל פחדנות שוטריה. תגובתו של שרגא: „אם לא תשנה את טון הדיבור שלך, אתה תעוף מכאן." אז הציע סתר למישטרה שיעשה את עבודתה תחתיה. „אם אני אביא לך לכאן, למטה, את אחד האברכים שהיכו אותי, ושיודע היכן המצ־למה, תעצור אותו ותחקור אותו?" שאל. תגובתו של שרגא: „אם אתה תביא הנה מישהו, אתה תהיה הראשון שאני אעצור."

בינתיים עסקה מערכת העיתון ב־ניסיונות לזרז את החקירה, ולהביא לכך שהמישטרה תמלא את חובתה. עורך העולם הזה, אורי אבנרי, העביר שדרים לשר־המישטרה שלמה הילל ולמפכ"ל רב־ניצב שאול רוזוליו, שבהם דרש להתחיל בחקירה. תגובתו של הילל היתה: „המיש־טרה חוקרת." תגובתו של רוזוליו, שנמ־סרה דרך דוברו, ניצב־מישנה שמואל צחי, היתה דומה.

סתר נדרש להתייצב הכן כדי שהמיש־טרה, כאשר תצליח לארגן כוח, תזמן אותו לצאת עם השוטרים כדי לערוך זיהויים ומעצרים. מאז התקרית הראשונה שבה נשדדה המצלמה, ועד לרגע הופעת גליון זה, עברו 12 יום. סתר לא הוזמן למיש־טרה, והחקירה לא החלה כלל.

לפני כשבוע ביקש דובר המישטרה, שמואל צחי, ארכה בת ימים אחדים. „אנח־נו עומדים לערוך פגישה עם הרב של הישיבה שסתר הצביע עליה, ולטפל בעניין בדרכי־נועם," אמר. לאחר הפגישה הודיע צחי, כי היא לא עלתה יפה, המצלמה לא נמצאה והתוקפים לא זוהו.

אין ספק, כי כאשר נודע למפקדי המיש־טרה, כי הנתקף־הנשדד הוא עיתונאי, הם החליטו לעשות את מירב המאמצים כדי לגלות את התוקפים. במיקרה כזה, שבו מעורב עיתונאי, לא יכולה המישטרה לספר את סיפוריה הרגילים, המחפים על אוזלת־יד ואי־יכולתה ללכוד אפילו גנב חובב.

הראייה לכך היא, שבראש החקירה הוצב דווקא תת־ניצב (מקביל לתת־אלוף ב־צה"ל) דויד קראוס, מפקד מרחב ירושלים. גם התעניינותם של שר־המישטרה, שלמה הילל ושל המפקח־הכללי, רוזוליו, בפרשה, היוו בוודאי תמריץ לפעילות מוג־ברת במאמצי המישטרה לגלות את התוק־פים ולמצוא את המצלמה.

אולם נראה, כי כל אלה אינם יכולים לחפות על כישלונה של מישטרת ישראל, ועל אי־יעילותה המוחלטת כיצד מנהלים חקירות. המישטרה, המכירה את מאה־שערים, פותחת להיכנס לשכונה זו, אך אינה מוכנה להודות, כי מבחינתה — מאה־שערים היא מחוץ לחוק ולשליטתה.

המישטרה מודה, כי אין לה כוח־אדם לטפל בתלונות על שוד ותקיפה המורה, וגם כאשר מורים המפקדים הבכירים לארגן כוח כזה, אין אפשרות לעשות זאת.

הטענה המושמעת על־ידי דובר המיש־טרה, ועל־ידי תת־ניצב דויד קראוס, כאי־לו המישטרה עדיין חוקרת בפרשה, מצוצה מן האצבע והיא שקר גס ומוחלט, שנועד לחפות על חוסר־האונים שלה.

במיקרים מועטים בלבד ניתנו למישטרה נתונים כה חשובים על מגש של כסף, כמו במיקרה זה. אולם גם כאן היא נכשלה.

שלמה סתר ציין בפני השוטרים שתי כתובות, ושמות של אברכים אשר אחד מהם היה מתוקפיו, והשני הודה, כי הוא יודע היכן נמצאת המצלמה. אנשים אלה לא נחקרו ולא נעצרו — איש כלל לא פנה אליהם.

סתר עמד לרשות המישטרה, וזיהה כמה מתוקפיו. המישטרה פחדה לעצור אותם.

סתר עמד לרשות המישטרה כדי לערוך חיפושים נוספים, ולזהות להם את תוקפיו בשנית, אך המישטרה אפילו לא זימנה אותו אליה במשך 12 ימים תמימים.

אי־אפשר שלא להגיע למסקנה, כי מיש־טרת ישראל של שנת 1976 פשטה את הרגל. אין ספק, כי אפילו המישטרה המקו־מית בעיירה נידחת בכווייט, היתה מצלי־חה יותר ממישטרת מרחב ירושלים.

שר־המישטרה איבד את השליטה על הנעשה בתוך המישטרה וגם הוא, כמו הציבור כולו, חייב להסכין עם תירוצים ושקרים המחפים על אי־יכולת ומחדלים. הקצונה הבכירה של המישטרה עסוקה במריבות אישיות פנימיות, אשר הביאו להתפוררותו המוחלטת של מוסד זה. המ־פקח־הכללי, שאול רוזוליו, איבד גם במק־רה זה את עשתונותיו, ולא היה בכוחו להוריד פקודה חד־משמעית למצוא את התוקפים והשודדים.

פרשת שלמה סתר חשפה לפני הציבור את אפסותה המוחלטת של מישטרת ישר־אל, כפי שאומר סתר עצמו: „אם בעיקבות פרשה זו תבין המישטרה, סוף־סוף, שהיא לא שווה אפילו אגורה אחת מתקציב המיליונים שלה, והאחראים לכך יסיקו את המסקנות — אולי כדאי היה אפילו לחטוף מכות ולאבד מצלמה."

ייתכן, כמובן, גם הסבר אחר להתנהגות המישטרה: שראשי המישטרה שמחים ב־ליבם על הכאת איש העולם הזה ואינם מוכנים לנקוף אצבע. כשם שעד היום לא מצאה המישטרה את האנשים ששרפו לפני ארבע שנים את מערכת, ואת מניחי ה־פצצות במערכת לפני כן — כן נראה כי גם הסעם תישאר התנפלות גסה על איש העולם הזה ופגיעה חצופה בחופש־העיתו־נות ייישארו ללא טיפול מישטרתי רציני.

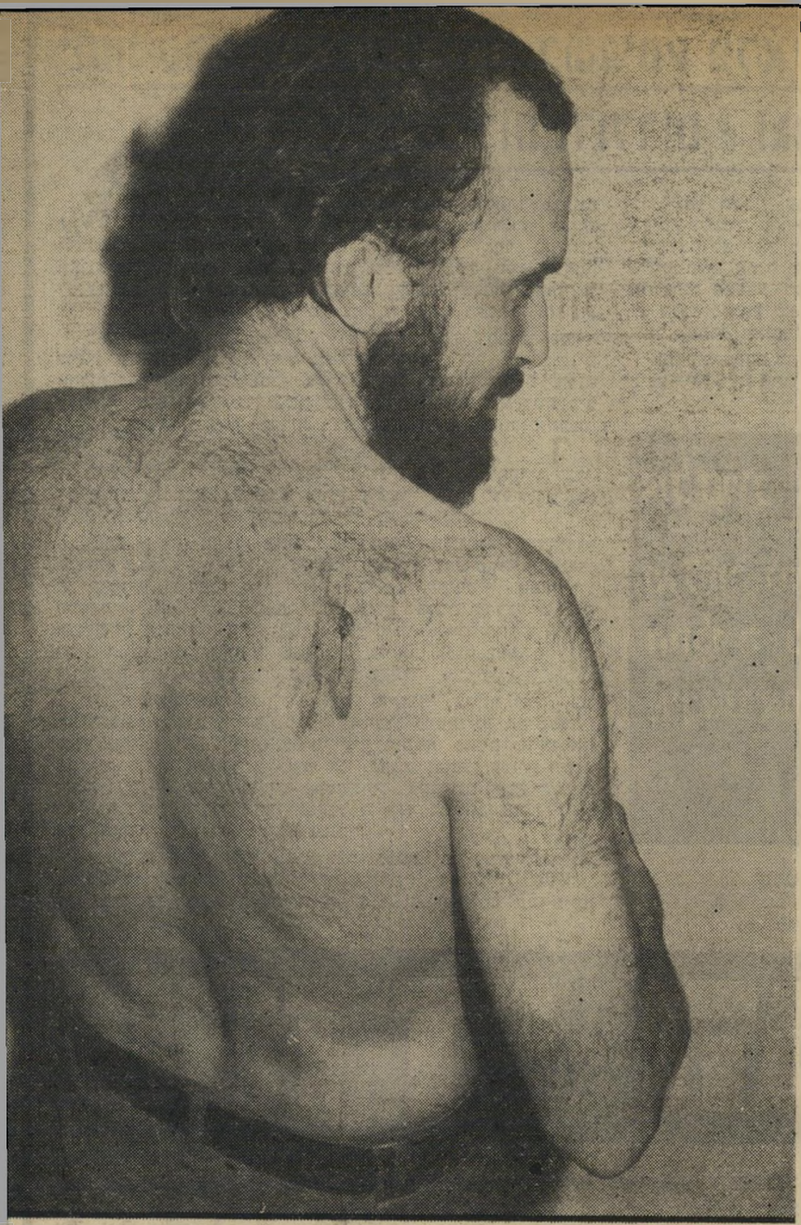

תחך ושיטפי־דם: שלמה סתר אחרי התקיפה מן המארב

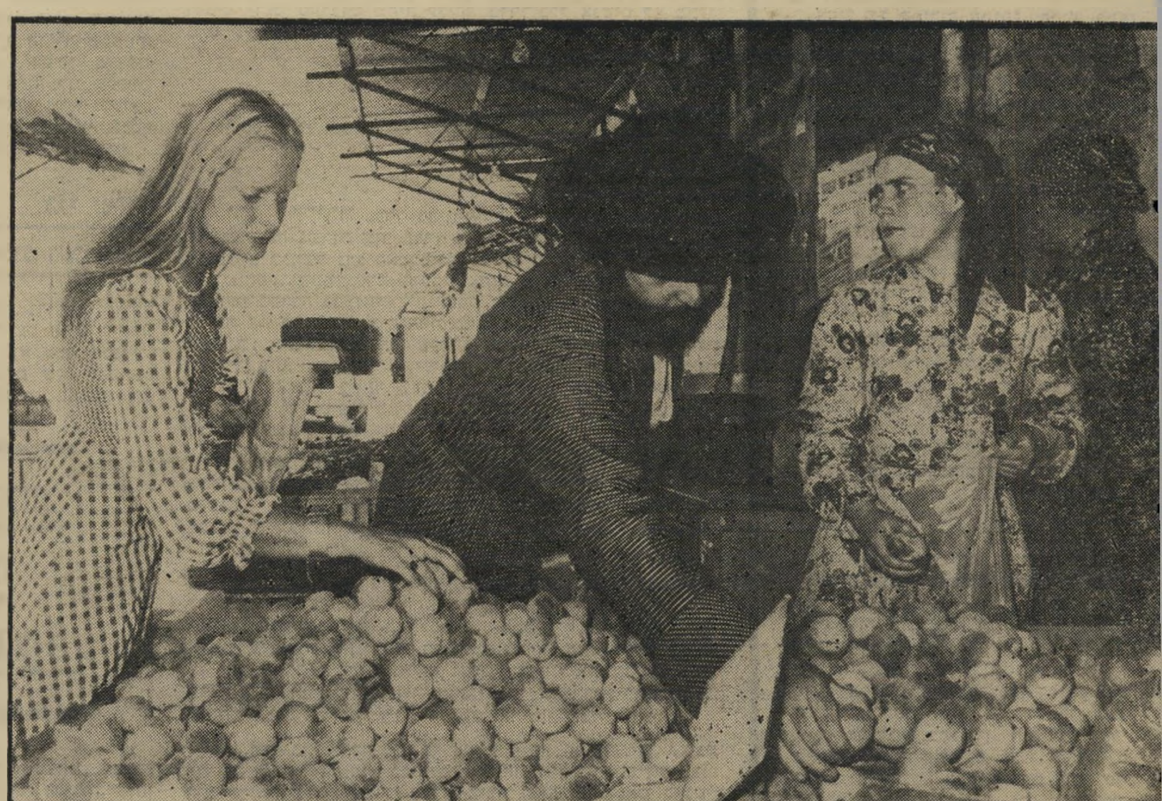

במרכז מאה־שערים: סרי גודמן, כפי שצולמה על־ידי שלמה סתר

יוסף קרמרמן יצא לדרכו כשכיסיו מלאים

אלפי לירות ודולרים - וגווייתו הגיעה שדודה

„א יפה טבעת־הזהב?" בקעה הזעקה סה־אחד מגרונם של בנותיו ובנו של יוסף קרמרמן, כאשר הגיעו לבית־החולים הממשלתי בצפת, לאסוף את חפציו לאחר פטירתו. תאונת־הדרכים שאירעה בבוקר יום השני, 12 ביולי, היא שגרמה למותו של סוחר־הבשר מקריית־חיים, ולבני־משפחתו היתה זו מכה נוספת בשרשרת הטרגדיות שפקדה אותם בשנה האחרונה.

באותו בוקר, בשעה 5.45, היה יוסף קרמרמן (63) בדרכו, כמדי־בוקר, מביתו שבקריית־חיים ליישובי הצפון. עד לפני שנים אחדות היה קצב ובעל אטליז בקרייה. לפני זמן־מה החליט להכנס לעיסקי ייבוא וייצוא של בשר וכך, בבקרים היה יוצא ליישובים ולקיבוצים באיזור צפת וטבריה, ושם היה עורך את עיסקות הבשר שלו.

באותו בוקר, כשעמד להיכנס, במכונית הפדו המיסחרית שלו, לעיקול־דרך מסוכן על כביש מירון, המוביל מעכו לצפת ולראש־פינה, הגיחה מולו משאית סמי־טריילר עמוסה כותנה.

לפתע ניתק החבל שאיגד את חבילות־הכותנה, והצרורות הכבדים החלו מתעופפים מן המשאית. אחדים מהם פגעו במכוניתו של קרמרמן. גג המכונית התרסק וכן השמשה הקידמית. „הפאתולוג המישטרתי קבע שאבי נפטר תוך שלוש שניות מהרגע שפגעה חבילת־הכותנה הראשונה במכונית," סיפר, ימים אחדים לאחר המיקרה, בנו הצעיר יאיר. „המכונית של אבי פגעה בסמי־טריילר, והתהפכה כתוצאה מאיבוד שיווי־המישקל."

את השתלשלות המאורעות אחרי התאונה שיחזר יאיר, בנו של הנפטר בעזרת בני־משפחתו, שקיבלו פרטים מן המישטרה: „המישטרה הגיעה למקום בשעה שש ועשרה. נהגים שראו את התאונה דיווחו עליה למישטרת עכו. נהגים שנסעו בכיוון השני, לצפת, דיווחו לבית־החולים הממשלתי, ואמבולנס הגיע למקום התאונה דקות אחדות אחרי המישטרה. לנו, בני המישפחה, נודע על התאונה רק יותר מאוחר בבוקר.

„כשהגענו לבית־החולים הממשלתי בצפת, יכול כבר הפאתולוג המישטרתי למסור לנו פרטים על התאונה. בהתחלה, כששמענו על מותו של אבא, היינו בהלם. אמי נפטרה לפני חודשיים, לאחר מחלה ממושכת. אני עצמי, מאז השיחרור מצה"ל, טיפלתי בה ימים ולילות במשך שמונה חודשים. קודם־לכן קרה אצלנו אסון נוסף במישפחה.

„חודשים אחדים לפני שיחרורי מצה"ל נפצעתי קשה בתאונה, תוך כדי ניסוי כלים חדשים בצבא. כל המיקרים האלה ביחד, נוסף למות האבא עכשיו, היו כבר יותר מדי.

„מאוחר יותר באותו יום ביקשנו את חפציו מהאחראי על כך בבית־החולים. אני ידעתי שאבי נשא איתו אלפיים דולר, שיבעת־אלפים לירות, שעון־זהב ושבעת־זהב. את אלפיים הדולר השאירה עבורי מכרה מארצות־הברית שביקרה אצלנו. אפילו ביקשנו ממנה שתשאיר לנו פתק בחתימת־ידה, שהיא נתנה לנו אלפיים דולר. לא רצינו בעיות עם אף אחד. אמרתי לאבי שלא יסתובב עם הכסף הזר עליו, אבל הוא באותו יום חשב להכניס את הכסף לבנק, כשיחזור מהסיבוב שלו ביישובים ובקיבוצים.

מי שדד את הגופה?

„ה וא תמיד הסתובב עם סכומי־כסף גדולים, לצורך ביצוע העיסקות שלו, ולכן היו בכיסיו גם 7000 לירות. כשיצאה אלינו האחות, והודיעה לנו שלא נמצא כסף בבגדיו, היינו המומים. היא השליכה לעברנו את הבגדים שלו, ואמרה: ‚זה כל מה שהיה עליו.' באותו רגע לא ידענו מה לחשוב. רק

„הם תלשו בכוח את טבעת־הנישואין מאצבעו!"

כשחזרנו הביתה, הבנו מה כאן קרה באמת. בדקנו ומצאנו, שבטוח שהוא לקח איתו אלפיים הדולר ואת שיבעת אלפי הלירות. מזה, להגיד את האמת, לא היה איכפת לאף אחד. איכפת היה מטבעת־הנישואין העשוייה זהב, ומשעון־הזהב.

„את השעון קנתה לו אמי לזכרת לפני מותה. תמיד אמרתי לו: ‚אל תעבוד עם השעון הזה!' לכן הוא נהג לשאת אותו בכיסו, ולעגוד את שעונו הישן והפשוט, שלא נגנב. את טבעת־הנישואין לא הסיר מאצבעו מעולם. היא תמיד היתה עליו, ומישהו פשוט תלש אותה מאצבעו. היתה עליו טבעת זהב נוספת. עקב התנפחות האצבע, לפני שנים אחדות, לא יכול היה להסיר אותה. גם הגבס כנראה לא יכול לה. את הטבעת הזאת קיבלנו, מאוחר יותר, אחרי שניסרו אותה מעל אצבעו."

בני המישפחה החליטו לבקש לבדוק את ההיעלמות המיסתורית. סיפר יואל רון, חתנו של יוסף קרמרמן ובעלה של בתו האמצעית,

אל קרובי הנפטרים!

נא לסור לחדר הטהרה מיד אחרי ההלויה לשם קבלת בגדי הנפטרים.

אין אנו אחראים עבור בגדי הנפטרים.

הנהלת בית הקברות
וחברה קדישא חיפה

שלט בבית־העלמין החיפאי
מי כן אחראי?

שודדי הגווית

בת־שבע: „אחרי ה‚שיבעה' ניגשתי למישטרת עכו. הם אמרו לי שהם מטפלים בנסיבות התאונה בלבד ואת התלונה שלי, בשם כל בני המישפחה, על גניבת הכסף, השעון והטבעת, העבירו למישטרת צפת. מישטרת צפת הודיעה לי שהיא חוקרת בעניין. את התלונה הגשנו יותר בגלל האספקט הציבורי של מה שקרה לחמי.

„שמעתי כבר על מיקרים רבים שגוויות של הרוגים בתאונות דרכים רוקנו מהרכוש שהיה עליהן. בדרך־כלל אנשים לא מתלוננים על זה. אנחנו החלטנו לסוגץ את העניין, ולעמוד בתוקף על כך שהמישטרה אכן תבצע חקירה יסודית בפרשה."

לתקוף את הבעייה

ע יקר החקירה נערך בבית־החולים הממשלתי בצפת. ייתכן שהגופה נשדדה עוד בדרך לבית־החולים, ואז עלולים להיות מואשמים בגניבה נהג האמבולנס, והעוזרים המלווים אותו. אפשרות נוספת, שהמישטרה חוקרת אותה, היא שגווייתו של יוסף קרמרמן נשדדה בבית־החולים עצמו. במיקרה זה עתידה המישטרה לחקור את כל עובדי בית־החולים שעבדו במישמרת־הבוקר ביום התאונה: רופאים, אחיות, פקידים, עובדי המחלקה הפאתולוגית וחדר־המתים, הסניטארים ועובדי כוח־העזר. האפשרות בעלת הסבירות הקטנה ביותר לדעת המישטרה היא ששוטרים, שגם להם היתה יד בטיפול בגופתו של קרמרמן, שדדו את הכסף, את טבעת־הנישואין ואת שעון־הזהב.

בתו הבכירה של קרמרמן, שושנה, המתגוררת בתל־אביב, מתכוונת גם היא לעשות הכל למציאת האשמים. בעלה, אלוף־מישנה , בעל תפקיד בכיר בחיל־החימוש, אמר: „אני מתכוון לדאוג לכך שהמישטרה תפעל, לפחות במיקרה הזה שלנו."

השבוע, לאחר סיום שיבעת ימי האבל מנהלים בני־המישפחה התרוצצות קדחתנית בין תחנות המישטרה בעכו ובצפת. יאיר קרמרמן (23), שעדיין לא התאושש מן ההלם של מות אימו ואביו גם־יחד בתוך פרק־זמן קצר כל כך, מתכוון לפנות לחברי־כנסת ולאישי־ציבור בצפון. „אני רוצה שהמיקרה הזה יועלה בכנסת. יש עוד הרבה מיקרים כאלה, וצריך לתקוף את הבעייה הזאת חזק," הוא אומר. החתן, אלוף־מישנה , מתכוון להתקשר עם שר־המישטרה, שלמה הילל, ולבקש את התערבותו בפרשה.

אין ספק כי שדידת גווייתו של יוסף קרמרמן, קורבן תאונת־הדרכים הטראגית, בדרך לבית־החולים או בתוך בית־החולים עצמו, היא פרשה שעוד תעורר סערה ציבורית חריפה. „אם באנשים שעובדים בבתי־חולים ומתיימרים לעזור לבני־אדם קיימת מידה כזאת של חוסר־מוסריות, למה כבר אפשר לצפות?" שואלת בת־שבע רון (קרמרמן).

במדינה

התיישבות

סכינים בצפרירים

מעדרים, סכינים ותת־מקלעים שימשו כריב בין מישפחות כמושב צפרירים

„האם מושב צפרירים נמצא בתחום שבו שולטים חוקי מדינת ישראל?" שאלה זו הופנתה במיכתב, שנשלח בסוף השבוע שעבר לאריה נחמקין, מזכיר תנועת המו־שבים. על המיכתב, המגולל סיפור ארוך של מחלוקת בין שתי קבוצות במושב הנידח ליד העיר בית־שמש, חתומים תיש־עה ראשי־מישפחות במושב.

אלימות נגד המתנגדים. סיפרה יעל טופול, צעירה נשואה, המתגוררת ב־מושב זה שנים אחדות: „לפי חוקי מדי־נת ישראל, אסור לאדם בעל עבר פלילי לשמש בתפקיד ציבורי. במושב צפרירים זה מותר, באותה מידה שאפשר לעשות כאן כל מעשה פלילי אחר. המישטרה מגיעה הנה רק פעם בשנה!

„מזכיר המושב, שמעון שאולקר, הוא בעל תיק פלילי עב־כרס במישטרה. למרות זאת, לאף אחד בתנועת המושבים לא איכפת שהוא המזכיר של המושב ועושה בו כרצונו."

חברי המושב מציגים שורה ארוכה של עבירות, שעל חלקן נשפט מזכיר המו־שב, שאיננו מכחיש את עצם קיום חתי־קים. בין השאר הואשם בתקיפה, באח־זקת כלי־נשק ללא־רישיון ובגרימת חבלות גופניות. סיפר אחד מחברי המושב: „המז־כיר פועל באלימות נגד מתנגדיו, ומפר את כל החוקים. לפי חוקי תנועת המו־שבים, אין לעודד יצירת חמולות במו־שבים ואין לאפשר את השתלטותן וכפיית דעתן על חברי מושב. שמעון שאולקר לא מתייחס לכל הדברים האלה, ומעודד יצירת חמולה סביב בני־מישפחתו, שתופ־סים את מרבית הקרקעות של צפרירים. מי שמנסה להתנגד, מקבל סכין בבטן."

המזכיר נשך. לפני שבועיים אירע מעשה־אלימות נוסף במושב. לדיברי עד־ראייה התנפלו, בשעות הבוקר של יום החמישי לפני שבועיים, בני מישפחת שאול־קר על בתים אחדים של חברי־מושב ממתנגדיו של המזכיר. „התארגנו שני מח־נות," סיפרה יעל טופול. „המזכיר ובני־מישפחתו היו מצויידים במעדרים וסכי־נים, והיה להם אפילו תת־מקלע עוזי. תוך דקות אחדות התחילה מילחמה. המז־כיר עצמו התנפל על אורי לוי, אחד מחב־רי המושב המתנגדים לו, ונשך אותו ב־כף־ידו.

„אחיו של המזכיר התנפל, חמוש במע־דר חד, על חברים אחדים ופגע בכמה אנשים. אורי לוי, שהשתטח על הריצפה כתוצאה מנשיכת המזכיר, ספג סכין ב־ביטנו ונפצע קשה. כתוצאה מכך אושפז בבית־החולים הדסה בירושלים ועבר שני ניתוחים. לדבריו, דקר אותו המזכיר בכ־בודו־ובעצמו.

„המישטרה התערבה רק מאוחר יותר, ופיזרה את הניצים, שחזרו פגועים וחבו־לים לבתיהם. עד כמה שידוע לי לא חק־רה המישטרה בעניין הניסיון־לרצח, והמז־כיר ממשיך לפעול כאילו לא קרה דבר, כשהוא ממשיך להיות נתמך על־ידי הוועד שלו ובני־מישפחתו."

„הם האשמים!" מקורבי המזכיר שמעון שאולקר מכחישים, כמובן, כי הם שפתחו במיתקפה. „זה ריב חמולות. ה־משטרה עזבה את זה! עיזבו את זה גם אתם," אמר לכתב העולם הזה אחד ממקור־רבין של המזכיר.

וכך, הרחק מן ההמון ומכותרות העי־תונים מתחוללות במושב צפרירים, המטר־פח למראית־עין, מילחמות שלא היו מבזי־שות אפילו את שכונת־התיקווה. „וזה עוד לא סוף פסוק," הבטיח צעיר מבני הכפר.

אחדים מחברי המושב מקווים ש„תקרית הסכינים", הכיגוי שהוצמד לתקרית שבה נפצע אורי לוי, תביא לכך שיותר תשומת־לב תושקע ביישוב. „המקום הזה לא ידוע. אף אחד לא שמע עליו. הוא כאילו לא שייך לארץ־ישראל. הכל כאן הפקר. אפילו הריב וחסיכסוך בין מזכיר־הכפר ובני־מישפחתו לבין מתנגדיו, הוא על דברים שאפשר לגמור בשקט, בלי להרוג או לפצוע בני־אדם. אבל במקום קטן מייד מתלהטים הרוחות, וכך גם קורה אחת לתקופה קצרה." גירסתה של תושבת חדשה יחסית, הצופה בהתרחשויות מהצד.

? מניין הגיעה מכונית־הפאר שבה השתמשו חיילי צה"ל באנטבה

תעלומת המרצדס השחורה

חיבה נשמע הסיפור כפרי־הזייה של עתונאים נלהבים מדי, שמחוסר פרטים מדוייקים על מיבצע־יונתן של צה"ל באנטבה, הוסיפו לו כהנה וכהנה, כיד ה־דימיון הטובה עליהם.

הסיפור התגלגל ופשט זמן קצר אחרי שראשוני חטופי מטוס האיירבוס של אייר פראנס חזרו ללוד. הוא פורסם לראשונה בעתון הערב החמוני של מערב־גרמניה, בילד צייטונג, יומיים או שלושה אחרי המיבצע.

טען אז הבילד צייטונג: חיילי צה"ל שפשטו על גמל־התעופה של אנטבה הביאו עמם במטוסי ההרקולס, מלבד ג'יפים ורכב־משוריין, גם מכונית אזרחית מדגם מרצדס. היתה זו מכונית מאותו דגם ובאותו צבע, שחור, כמו זה בה משתמש נשיא אוגנדה, אידי אמין דאדא.

בתוך מכונית המרצדס השחורה ישב חייל צה"ל בריא גוף, מחופש ומאופר כמו אידי אמין, לידו ישבו חיילים נוספים ב־מדים אוגנדיים, שנראו כמו שומרי־ראשו.

המכונית השחורה זינקה מתוך ההרקולס מיד עם נחיתתו ומיהרה לעבר בית־הנתי־בות הישן של אנטבה, שם היו כלואים בני־הערובה החטופים. החיילים האוגנדיים ב־מקום וכן חוטפי המטוס הוטעו למראה מכו־נית המרצדס השחורה. הם היו משוכנעים כי זהו אידי אמין המגיע לביקור לילה נוסף אצל החטופים ושומריהם. הם הצדיעו בפניו כאשר מתוך המכונית גורו צרורות ירי שקטלו אותם.

עד כאן הסיפור המקורי של הבילד צייטונג. מאז הוא השתרבב שוב ושוב לתיאורים שונים על מיבצע־יונתן, שהתפר־סמו ברחבי העולם. אלה היו גדושים כל כך הרבה פרטים דימיוניים ומצוצים מה־אצבע, עד שניתן היה בקלות ליחס גם את סיפור המרצדס השחורה לנטייה לראות במיבצע משהו הלקוח מאחד מסרטי ג'יימס בונד.

השבוע, כחודש אחדי המיבצע, שוב חזר סיפור המרצדס השחורה לרתק את דימיונם של מיליוני קוראים באירופה. היה זה כאשר השבועון המערב־גרמני שטרן פירסם את מה שנראה בעיניו כגירסה האמיתית והמלאה של פרטי הפשיטה על אוגנדה, שלפי טענת השבועון היה שם־הצופן ה־צה"לי שלה כדור־הרעם, כשמו של אחד מסרטי ג'יימס בונד. לעומת זאת בחר ה־שטרן עצמו להדביק למיבצע את הכינוי כדור האש.

■ ■ ■

תוך חתיאור הנרחב, שנכתב בידי אחד הכתבים הבכירים של השטרן, שנשלח במיוחד מגרמניה לישראל כדי לאסוף פרטים ונתונים־שטרם־פורסמו על המיבצע, חוזרת ומופיעה שוב, כמו אלוהים מתוך המכונה, מכונית המרצדס השחורה.

כותב השטרן: „ראש השירותים החש־איים של ישראל, האלוף יצחק חופי, טס במטוס אל־על עם שמונה מאנשיו לבירה הקנייתית ניירובי. בן־השיח היחיד שלו שם הוא נשיא קניה ג'ומו קנייטה. זה אומנם אינו שומע מפי חופי פרטים על המיבצע המתוכנן, אבל הוא מבטיח את כל ה־תמיכה. מה עוד שחופי רומז לו שחיל־האוויר של אוגנדה לא יעבור את המיבצע מבלי שיגרמו לו נזקים. זהו מסוג הדברים שאוהבים לשמוע בקניה.

„האנשים הצעירים שהגיעו מישראל מג־לים בניירובי ענין בלתי רגיל במטוסי ספורט. כמו כן הם רוכשים מכונית מדגם מרצדס 300 S.L. בצבע שחור, שיהיה עליה למלא תפקיד חשוב בעת נחיתת ההרקולס הראשון באנטבה."

מהו התפקיד שנועד למרצדס השחורה? על כך משיב השטרן בהמשך תיאור ה־פשיטה: בשעה 23.01, באיחור של דקה אחת מכפי שתוכנן, מבחינים שני מטוסי ההרקולס בגמל־התעופה של אנטבה. אז מתחיל מיבצע הטעייה בשלושה שלבים. מטוס ההרקולס הראשון מודיע על בואו למיגדל־הפיקוח. הוא מזדהה כמטוס אייר פראנס ומכריז כי נמצאים בו החבלנים ששיחררה ישראל כתביעת המחבלים חוט־פי־המטוס.

„כמצופה מגיב מיגדל־הפיקוח בתדהמה והפתעה. לא ידוע לאנשים שם על הטסה מעין זו שנועדה לשעה זו. אז מודיע קברניט ההרקולס למיגדל־הפיקוח כי ה־נשיא אידי אמין צריך לדעת על כך כיוון שדווח לו. ברגע זה, כאילו לאשר את חשבו על הפרט הקטן ביותר במיבצע. ה־כפיל הישראלי של אמין, בעל שיעור־קומה הדומה לגופו דמוי הפר של הנשיא ה־אוגנדי, לובש מדים ועונד את סימני הדרגה של אמין."

כך הצליח השטרן לפתור שתי תעלומות המרחפות עדיין מעל מיבצע־יונתן: כיצד הצליח מטוס ההרקולס הראשון לנחות ללא הפרעה בנמל־התעופה של אנטבה, ומה עשתה במקום מכונית המרצדס השחורה ששימשה את החוקפים?

■ ■ ■

תיאור החדש של השטרן מופיעים בי מיספר פרטים בלתי־ידועים נוספים על המסלול. זהו הגנרל דן שומרון המתרגל את פרטי מיבצע כדור האש, את הבסיס האווירי הזה הפכו למודל של נמל־התעופה אנטבה. הכוח המתרגל מורכב מ־106 חיי־לים, צנחנים, טייסים ואנשי חיל־רגלים. אלה הם אותם אנשים שב־1972 הסתערו על מטוס סבנה החטוף בלוד במדי סכנאים, ושיחררו את החטופים שהוחזקו בו."

אבל מלבד פרט זה וסיפור המרצדס השחורה, כולל הסיפור בשטרן סיפורים נוספים הנראים כאילו נלקחו לא מסיפור המיבצע, אלא מהתסריט שכבר נכתב אר־דותיו.

„עשרים וארבע שעות לפני שעת האפס של המיבצע," מספר השטרן, „נוצר מצב

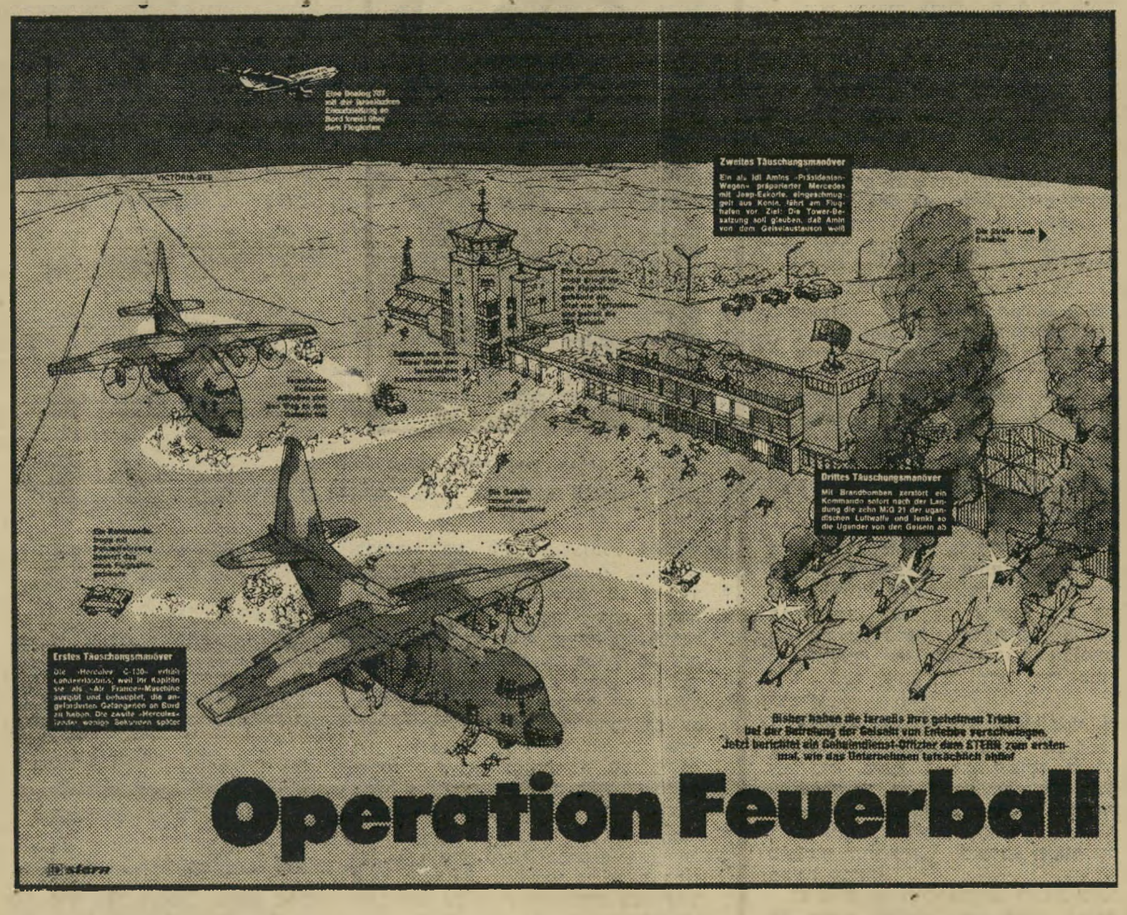

המרצדס באה מקניה

זהו תרשים פשי־טת צה"ל של שדה־התעופה באנטבה, כפי שניראה בעיני צירי השבועון הגרמני שטרן. לטענת העיתון השתתפו במיבצע רק שני מטוסי הרקולס, שפלטו מתוכם ארבעה ג'יפים חמושים ושתי שיריוניות, בעוד שמטוס בואינג, ששימש כעמדת־פיקוד קדמית, ריחף כל העת מעל שדה־התעופה. לטענת השטרן כונה המיבצע בשם „מיבצע כדור־האש." הציור מדגים את כל שלבי המיבצע, כפי שהוא נחזה בדימיונם של כתבי השבועון. משמאל: חיילי צה"ל נוחתים משני ההרקולסים, מסתערים לעבר בית־הנתיבות הישן לשיחרור החטו־פים, ולעבר מטוסי המיג של חיל־האוויר האוגנדי. באותה שעה, מאחרי בית־הנתיבות, מופיעה מכונית מרצדס שחורה, מלווה בשני ג'יפים, שנועדה ליצור את הרושם בעיני החיילים האוגאנדיים, כאילו אידי אמין מגיע לנמל־התעופה. לדיברי השבועון הגיעה המרצדס מקניה, והתקרבה לנמל־התעופה מכיוון העיירה אנטבה בנסיעה מהירה, כשהיא מצויידת במיספר הרישוי ובדגל הנשיא.

דברי הקברניט, מבחינים אנשי מיגדל־הפיקוח בשני ג'יפים המלווים מכונית מרצדס שחורה המצויידת במיספר הרישוי ובדגל הנשיא. המכוניות מתקרבות לנמל־התעופה מכיוון העיירה אנטבה. השיירה מתקרבת בנסיעה מהירה. למראה השיירה ומכונית הנשיא, נותנים אנשי מיגדל ה־פיקוח את היתר הנחיתה המבוקש למטוס ההרקולס של צה"ל.

„אולם מיגדל־הפיקוח לא נראתה מכו־ניתו של אמין, אלא מכונית המרצדס ש־נרכשה על־ידי המוסד בקניה. אנשי המוסד המיבצע. חלקם קרובים לאמת. אחרים הם דימיוניים וחסרי־שחר.

כך, למשל, טוען השטרן: „ביום חמישי, חמש שעות לפני תום האולטימטום, אומרת ישראל שהיא מוכנה לנהל מו"מ עם החוטפים. אלה מחליטים להאריך את האולטימטום בשלושה ימים נוספים.

„זה נותן די זמן כדי לתכנן את פרטי המיבצע. ביום הזה, ניצב בשדה־התעופה בריטי לשעבר ליד פתח־תיקווה, במרחק של 20 קילומטר מתל־אביב, אדם עם שעון־עצר בידו ומריץ שוב ושוב חיילים על פני עדין. אחד מאנשיו של יצחק חופי נתקל בניירובי בעמית ידוע, איש הסי.אי.איי.

„,הלו, מה אתה עושה פה?' שואל ה־אמריקאי, שתרגיש מיד שפה הופיעה מח־לקת־המיבצעים של המוסד ולא רק סוחרי מידע סודי. המצב היה בלתי נעים כי המוסד לא הודיע מראש לשירותי־הביון ה־אמריקאי על מיבצע הקומנדו המתוכנן. חששו כי אם יותר מדי אזניים תשמענה עליו תהיינה הדלפות. אם איש הסי.אי.איי. ידווח על הפגישה בניירובי יוכל הסי.אי.איי לנחש מה העניין.

(המשך מעמוד 33)

„אבל הישראלים ידעו מה לעשות. איש־הביון הישראלי הזמין את עמיתו האמריקאי לדרינק במלון מקומי. יותר מזה לא יכול היה איש הסי.אי.איי. לזכור, כאשר התעורר כעבור 30 שעות עם מיחושי־ראש נוראים. הישראלי הצליח להוציא אותו מפעולה ב־אמצעות טבלת הרדמה. כתוצאה מכך הגישו אנשי הסי.אי.איי. לישראלים כבר שתי מח־אות נזעמות."

נראה כי מידת הדיוק של סיפור זה היא כמידת נכונות הטענה שמטוסי ה־הרקולס של צה"ל הצליחו לנחות באנטבה, אחרי שתוליכו שולל את מיגדל־הפיקוח המקומי בטענה כי הם מביאים עמם את האסירים הבטחוניים מישראל, שאת שיח־רורם דרשו חוטפי המטוס.

טענה זו, שאומצה על־ידי עיתונים רבים בעולם, מעידה על חוסר האמון של הכתבים הזרים בגירסה הרשמית והנכונה של צה"ל, לפיה היתה הנחיתה באנטבה „נחיתה תמימה".

כפי שהתרחשו במציאות היו הדברים פשוטים מדי מכדי שניתן יהיה להאמין כי כך אומנם ארעו. הגירסה שפירסם ב־שבוע שעבר הסאנדי טיימס הלונדוני, לפיה הצליחו שנים מתוך ארבעת מטוסי ה־הרקולס של צה"ל לנחות בנמל־התעופה של אנטבה שאורות מסלוליו היו מוארים ופקחי־הטייס שלו רדומים מבלי שירגישו בהם כלל, היא הגירסה הקרובה ביותר ל־אמת.

■ ■ ■

סיפור אחר של השטרן, נראה כאילו נלקח מתידרוך אישי של שר־הביטחון שמ־עון פרס. הוא מתייחס לדיונים ולהכנות ש־קדמו למיבצע. טוען השטרן, מבלי שיהיה לדבר כל יסוד במציאות: „את הפקודה להכנות למיבצע נתן שר־הביטחון שמעון פרס, חבר מטה־החירום של הממשלה ש־הוקם לצורך זה. לשלושת החברים האחרים של המטה, ראש־הממשלה יצחק רבין, שר־החוץ יגאל אלון והרמטכ"ל לשעבר חיים בר־לב לא היה על כך מושג כלל...

„שר־הביטחון שמעון פרס תוקף באופן עצמאי לגמרי. הוא נותן את הפקודה למוסד (הכפוף לראש־הממשלה) להכין תוכניות מיבצע לפשיטה באוגנדה... כאשר נודע הדבר לרבין הוא קיבל התקפת־זעם. מי לכל הרוחות נותן פקודות לשירות־החשאי, אני או אתה?' צעק על פרס.

„פרס ניסה להרגיעו: עדיין לא התקבלה החלטה על המיבצע. ורבין נותן שירמו אותו בטענה זו."

במדינה

אמנים

תימני ויפה

אורחת־הכבוד במסיבה עד טהרת התימנים תהיה גאולה נוני — הישראלית שכבשה את וינה

„גם תימני זה יפה!" תחת סיסמה זו תיערך, בשבוע הבא, בגן הווילה של גאו־לה לוי ברמת־השרון, מסיבה על טהרת התימניות.

למסיבה יוזמנו כל האמנים, שחקנים, זמרים ובעלי מיקצועות חופשיים, תימנים כמובן, שיוכיחו כי אין הם נופלים מאח־רים.

אורחת־הכבוד במסיבה תהיה גאולה נו־ני, השחקנית הישראלית ממוצא תימני, הזכורה לטוב מתפקידה הפופולארי ביותר, באמי הגנרלית. גאולה הגיעה ארצה לבי־קור מאוסטריה, שם היא מתגוררת כיום ונשואה ליהודי הנרי לידר, שהוא מומחה לאבני־חן. היא באה לבדה, ומת־ארחת בבית הוריה ברמת־גן. את הצעות־העבודה שנכספה לקבל בארץ היא לא קיבלה, אך לעומת זאת קסץ על המציאה המפיק מנחם גולן, שהזמינה להשתתף

שחקנית נוני
אמי בגרמנית

בסירטו הבא, מישפחת צנעני, בתפקיד החתיכה של השכונה.

קאריירה וחיים אישיים. בתפקיד זה תגלם גאולה את מה שהיתה בעצמה בצעירותה ובתחילת הקאריירה שלה, שהח־לה לפני כ־15 שנה בתיאטרון סמבטיון ונמשכה בתיאטרון זירה. היא התגייסה לצה"ל, הוצבה ללהקת־הנח"ל, שם הופיעה עם פופיק ארנון, עם פולי מהגששים, עם חנן גולדבלט, גבי אלדור ואחרים. אחרי שיחרורה נישאה לפנטומימאי סמי מולכו, נסעה איתו למסע־הופעות באירופה וחזרה כגרושה.

אז קיבלה את תפקידה הקולנועי הרא־שון, לצד חיים טופול, בסרט סלאח שבתי, שבו גילמה את דמות בתו של סלאח, המג־הלת רומן עם אריק איינשטיין, אשר איתו עשתה לאחר־מכן, את תפקידה הבימתי הראשון, במחזמר אירמה לה־דוס שהועלה בתיאטרון הבימה. תפקיד זה הביא לה מיספר הצעות נוספות, ואז שיחקה את התפקיד הנשי הראשי בהצגות קומדיה של טעויות, סוף המירוץ ובעונה הבוערת של אהרון מגד, לצידו של השחקן אהרון מסקין ז"ל.

סירטה האחרון — של גאולה בארץ היה צ'ארלי וחצי, שם הופיעה בתפקיד משותף עם בתה, שרון. בד־בבד עם בניית הקאריירה, ניסתה לשקם את חייה האי־שיים, ואחרי גירושיה מסמי מולכו נישאה לאמרגן יוסקה זינגר, שהיה גם אהבתה הגדולה, עד שהוא נפטר באורח פיתאומי. אחר־כך חיתה שנים אחדות עם מלך־הבארים ציגלה, ובתקופה זו נולדה בתה, שרון, שהיא כיום בת שבע.

לאחר ההופעות המוצלחות בהצגת־הנצח אמי הגנרלית בארץ, הוזמנה להופיע בה־צגה זו באוסטריה. את התפקיד, בגרמנית, הצליחה ללמוד בארבעה ימים, והיא מד־ברת היום גרמנית שוטפת במיבטא תימני, הנשמע מצחיק מאד אבל משגע.

המעריץ היה מעניין. את בעלה, הנרי, הכירה כבר לפני 15 שנה, בעת ששהתה בווינה כדי לשמוע הרצאות על תיאטרון וללמוד ריקוד. כשנפגשו כעבור שנים, הסתבר לגאולה שמעריצה הוותיק עדיין מעוניין. אחרי עשרות שיחות־חוץ טלפוניות, אמרה גאולה „כן!" והם נשו־אים באושר עד עצם היום הזה.

אומרת גאולה: „הנרי הוא הגבר היחידי בחיי, שאני רואה את עצמי מזדקנת לצידו. ברת היום גרמנית שוטפת במיבטא תימני, הנשמע מצחיק מאד אבל משגע.

המעריץ היה מעניין. את בעלה, הנרי, הכירה כבר לפני 15 שנה, בעת ששהתה בווינה כדי לשמוע הרצאות על תיאטרון וללמוד ריקוד. כשנפגשו כעבור שנים, הסתבר לגאולה שמעריצה הוותיק עדיין מעוניין. אחרי עשרות שיחות־חוץ טלפוניות, אמרה גאולה „כן!" והם נשו־אים באושר עד עצם היום הזה.

אומרת גאולה: „הנרי הוא הגבר היחידי בחיי, שאני רואה את עצמי מזדקנת לצידו. הבעיה אצלי, בכל נישואי, היתה שכל מי שהתאהבתי בו — מייד נישאתי לו. בחו־רות אחרות מנהלות רומנים עם עשרות בחורים ונישאות בסוף לאחד — לי היו בסך־הכל ארבעה."

גאולה שחומת־העור, המתקרבת לשנתה ה־35, היא כיום אשה יפה מאוד. אומנם, היא כבר אינה החתיכה שהיתה פעם, אך היא אשה בשלה, למצוא את מקומה בתי־אטרון בארץ. היא התדפקה כבר על דל־תות כל התיאטראות, אך הם „הראו לי

משה מגונה

ך **דיו של יומנאי** מישטרת בית־שאן עמוסות עבודה במשך כל שעות היום והלילה. העיירה הצפונית ידועה כ־מקום בעייתי, שבו לא עובר אף יום אחד ללא מיקרי פריצה, שוד, גניבה, תקיפה או אונס.

אולם היומנאי, המחוסן כביכול מפני הפתעות, לא יכול היה למחות את ארשת התדהמה מפניו, כאשר התייצבה מולו חווה אלקיים הצעירה, והתעקשה להגיש תלונה נגד אחד האנשים הנכבדים ביותר בעיירה, הרב האשכנזי הראשי של בית־שאן, הרב שמואל הבלין בן ה־35.

תלונתה של חווה יכולה היתה, אולי, להישמע כתלונות רבות אחרות על מע־שים מגונים, לולא הדמות האחרת המעו־רבת בפרשה, ומקום האירוע. לדיב־רי חווה עשה בה הרב הבלין מעשה מגו־נה, בתוך מישרדי הרבנות בבית־שאן, לשם באה כדי להירשם לנישואין.

סיפרה חווה לחוקר, שגבה ממנה עדות: „באתי לרבנות כדי להירשם לנישואין. נכנסתי לחדר של הרב הבלין, הוא חייך לעומתי חיוך ביישני והזמין אותי לשבת מולו, מהעבר השני של השולחן. הוא התחיל לרשום את הפרטים שלי בטופס. לפתע הוא קם ממקומו, עבר לצד השני של השולחן, התקרב אלי והתחיל ללטף לי את השדיים. העיניים שלו נצצו מאחרי המישקפיים. יכול להיות שזה היה רק ביגלל הזכוכית של המישקפיים. הוא התח־חיל להתיר את הכפתורים מהמיכנסיים שלי, ומשך אותם עד שהם ירדו ממני לגמרי.

„אחר־כך הוא עבר לתחתונים שלי, ו־הצליח להפשיט אותם גם כן." את המע־שה כולו סיכם, בשמה, השוטר החוקר שגבה ממנה את העדות, במישפט קצר אחד: „בהיותם לבד במישרד החשוך, ליטף אותה בחזה ובביטנה, הוריד לה את מיכנסיה ותחתונית..." (כאן בא תיאור של מעשה מגונה).

בסיפורה של חווה אלקיים קיימים מיס־פר פרטים בלתי־מובנים. אפילו צעירה רגילה מבית־שאן היתה מקימה קול־צעקה, אם וכאשר היו מנסים לעשות בה מעשה מגונה בניגוד רצונה. אולם איש מיושבי החדרים האחרים במישרדי הרבנות של בית־שאן לא שמע צעקות, וגם חווה מודה כי היא לא הוציאה הגה מפיה במשך כל פרשת ההפשטות והמעשה המגונה שעליו התלוננה.

אפילו צעירה העומדת להינשא והחוש־

הבחורה טוענת: „הרב הפשיט אותי ועשה בי מעשה מגונה כשבאתי להירשם לנישואין!"

מקורבי הרב: „זוהי עלילה שפלה שאורגנה על־ידי קבוצה דתית יריבה!"

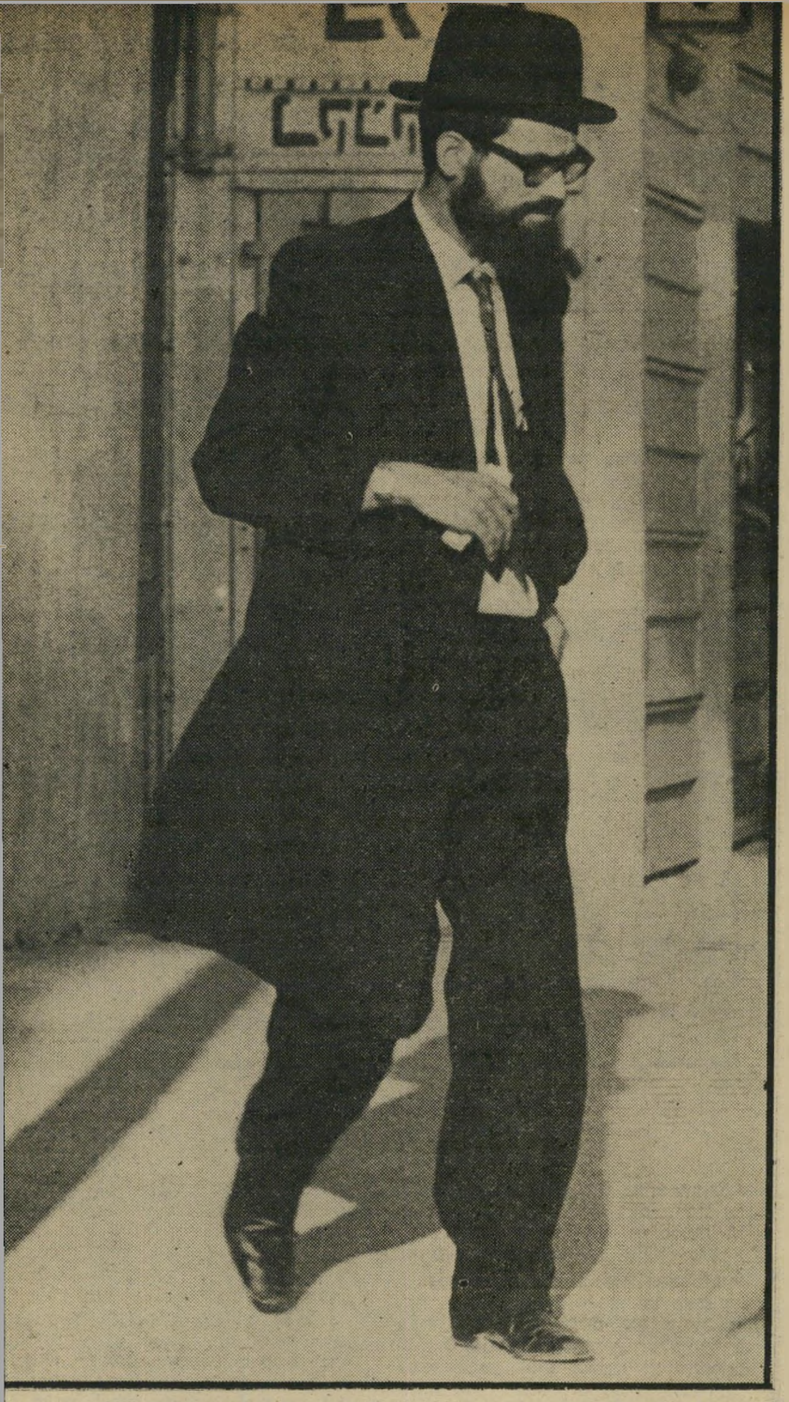

או מדומה?

בת שכבודה ניגזל ממנה על־ידי הרב, אינה ממתינה ימים אחדים עד שהיא ניגשת למישטרה ומגישה תלונה כנגד מחלל כבודה.

בפי רב הבלין עצמו, ולרעייתו ה־עומדת לצידו, בפרשה המסעירה את בית־שאן, יש הסבר פשוט לפרשה כולה.

לדיברי הרב, הסיפור כולו שתול, מתחילתו ועד סופו. מקוריבו של הבלין אף יודעים להסביר מהו הרקע, ומי יזם את המזימה להשחיר את פניו בעיני צאן־מרעיתו.

למרות שהרב הבלין הוא אחד הרבנים הצעירים בארץ, הוא ידוע כסוס־קרבות ותיק במילחמות־היהודים הפנימיות של החוגים הדתיים בארץ. לפני שעבר עם מישפחתו לבית־שאן, התגורר הבלין ב־עיר הדתית בני־ברק. „שם למד להכיר את סיגנון המילחמה הפוליטית בקרב החוגים הדתיים. דווקא הדתיים מכשירים כל כלי־נשק, ויהיה הניבזי ביותר, כדי לנגח בו את יריביהם.

גם בבני־ברק הסתבך הבלין במילחמות פנימיות. הוצאו נגדו כרוזים ו„קול קורא," אשר הטילו ספק במידותיו המוסריות. אחד הנושאים המקובלים להשמצות בקרב החוגים הדתיים הוא דווקא הפגיעה במו־סר, בעיקר במוסרם המיני, של המושמצים.

דוגמה לניבזות המאפיינת מילחמות אלה ניתן למצוא בסיפור המשעשע שסיפר הבלין עוד בתקופת בני־ברק שלו. „פעם חלה אחד מילדינו באמצע הלילה, ונתקף בחום גבוה. אני ואשתי לא ידענו להחליט אם כדאי להטריח רופא בשעה כזו או לא. עוד אנו דנים, ונשמעת נקישה בדלת. כשפתחנו את הדלת, עמד שם רופא ממגן־דויד־אדום, ואמר: הזמינו אותי לכאן דחוף, ואמרו שהרב הבלין גוסס. זו היתה, כמובן, המצאה של אחד מהיריבים שלי שכוונתה היתה להטריד ולהפחיד. אבל הרופא בא, במיקרה, בזמן טוב. אמרנו לו שאני כמובן בריא לגמרי, אבל בהזדמנות שהוא כאן, אולי הוא יבדוק את הבן שלנו, שהיה חולה באמת."

מילחמות מאותו סוג מתרחשות עתה גם בבית־שאן. אולם שם, המילחמות הן בקנה־מידה רציני יותר, ומשעשע קצת פחות. המועצה הדתית בעיר מורכבת משני מחנות דתיים, כאשר כלשון־המאזניים מסעם הרבנות. שר־הדתות מעוניין במועמד הממולץ על־ידי הרב הספרדי הקשיש של העיירה. הרב הספרדי ידוע כנאמנו של שר הדתות, ובחירת המועמד שלו כלשון־המאזניים של המועצה הדתית, חבטיח שהמועצה תהיה נתונה בכיסו של שר הדתות.

אולם הבלין עשה את שגיאת חייו, כאשר הציע עצמו כמועמד נגדי למועמד של הרב הספרדי. באותו רגע הוא הכניס עצמו למאורה של ציפעונים שההכשה האחרונה שלהם, בינתיים, היתה — לדברי ידידיו — העלילה של חווה אלקיים.

בעוד המישטרה ניסתה לשמור את הפרשה בסוד, נפוץ הסיפור בבית־שאן והפך שיחת־היום בבתי־הקפה של העיירה, המלאים הולכי בטל ורכיל במשך כל היום כולו. היה מי שדאג להפיץ את הסיפור גם בחוגי הרבנות הראשית בירושלים ובמישרד־הדתות, ושם עטו עליו כמוצאי שלל רב.

המישטרה עצמה לא ששה לטפל בתלונה. „לא קראו לי לחקירה ורק במיקרה, כאשר באתי למישטרה כדי לטפל באקדח שיש לי בתוקף תפקידי כאיש המישמר האזרחי, סיפרו לי על כך. אבל גם המישטרה לא מתייחסת לזה ברצינות," טען השבוע הרב הבלין. דובר המישטרה, ניצב־מישנה שמואל צחי, אישר השבוע כי התיק מונח במישטרת מרחב העמקים כבר חודשיים ימים ועדיין לא הועבר לפרקליטות.

הרב הבלין, מצידו, מוסיף לכהן כרבה של בית־שאן, כאשר בנות העיירה עומדות להינשא ממשיכות לבוא אליו. בתמיכה גדולה הוא זכה מצד רעייתו, רבנית ציפורה, אשר אינה מאמינה לעלילה על בעלה ותומכת בגירסתו בכל־פה.

הבלין, יליד ירושלים ובן למישפחת רבנים, שימש כרבה של אילת במשך כחמש שנים, וזכה בהוקרת החוגים הדתיים והחילוניים של העיר. אחר־כך עבר לבני־ברק, שם התוודע לראשונה לתככים הדתיים.

כדי להימלט מתככים אלה עקר הבלין לעיירה המרוחקת בית־שאן, ומונה כרב האשכנזי הראשי של העיירה. מיעוט האשכנזים בעיר הביא לכך שהבלין מוכר גם כרב־הקיבוצים בסביבה, והוא מספק שירותי דת לכל קיבוצי עמק בית־שאן.

עד להתפוצצות הפרשה האחרונה היה הרב הבלין אחת הדמויות המקובלות והאהודות בעיר. בין השאר גרמה לכך גם העזר־כנגדו, הרבנית ציפורה, המנהלת מעון לילדים בבית־שאן. למרות סיגנונה של הפרשה, אשר הבלין טוען כי היא עלילה שפלה, אין הוא מתכוון לזנוח את מישרתו בעיר והוא ממשיך להילחם, בין השאר בעזרת בית־הדין־הגבוה־לצדק, על מינויו כחבר המועצה־הדתית של העיר.

גם נגד המתלוננת נגדו, זו שלדעתו העלילה עליו את העלילה, אין להבלין טענות: „היא לא אשמה כלל. היו כאלה שהשתמשו בה, והסיתו אותה נגדי. אין לי שום דבר נגד הצעירה הזאת," הוא אומר.

לדברי הרב, ביטלה המתלוננת את תלונתה. על כך דובר המטה הארצי של המישטרה, שמואל צחי: „זה לא מדוייק!" עכשיו תצטרך פרקליטות המדינה לקבל או לדחות את בקשת הביטול של המתלוננת, אחרי שהיא גילתה לחוקריה שהופעלו עליה לחצים, כדי שתבטל את גירסתה הראשונה. השבוע הועבר התיק לפרקליטות מחוז הצפון.

אם אכן יועמד הבלין לדין, אין ספק כי הפרשה תמשיך להעסיק את בית־שאן עוד זמן רב, וספיחיה העסיסיים יוסיפו להוות נושא־השיחה המרכזי, הכמעט־בילעדי, בעיירה.

המקום

לישכת הרבנות הראשית בבית־שאן (המועצה הדתית), שבה שוכן מישרדו של הרב שנגדו הוגשה תלונה למישטרת בית־שאן.

ישראלים בחו"ל

השופר הנלעג

משה גוטמן קונה כסף ישראלי, ורבי־אזוף (מיק.) זקוק מטיף לטרור־ינגדי

עד עתה ידעו אזרחי ישראל כי האוצר מסייע באופן פעיל לשוק השחור במטבע זר ברחוב ליליינבלום, ובמרכזים אחרים של המיסחר הבלתי־חוקי. בשבועות האחרונים פתחה הממשלה, כנראה, שוק מקביל, מעבר לים.

תחנת־חשידור הישראלית בניו־יורק, הפותחת את שידורי־הערב שלה בהודעה כי שידוריה מתקיימים בשיתוף פעולה עם „רשות־השידור בישראל," חוזרת מדי פעם על ההודעה: „משה גוטמן, טלפון 9648377, ניו־יורק, קונה כסף ישראלי בכל כמות שהיא — קטנה או גדולה, בדולרים או בכל מטבע אחר..."

הברחת לירות ישראליות לחו"ל, שהיא עבירה חמורה על תקנות חירום הסוסקות במטבע חוץ, אינה השטח היחיד לפעולות בלתי־חוקיות שתחנת כאן ישראל מעודדת. בראיון ארוך עם רב־אלוף במילואים חיים לסקוב, ובדיברי ההקדמה לראיון, קראה התחנה להקמת אירגון טרור ישראלי שיפעל מעבר לגבולות ישראל, כ„טרור נגדי" לטרור הערבי.

ממשלת ישראל, בכספי משלם המיסים, מחזיקה כך שופר־תעמולה נלעג, המטיף לפעולות בלתי־חוקיות של אזרחי המדינה בכל העולם.

(המשך מעמוד 29)

מסתובב בלי גרוש, אבל זה מעולם לא הדאיג אותו. גם הדיבורים על כסף, מכוניות ונסיעות לחו"ל, היו מעוררים בו כעס. הוא היה היפי אמיתי, שחי את הרגע במלואו. הוא היה מזמין חברים ל־סעודות ומבזבז עליהם כסף, ואחר כך נשאר כל החודש בלי גרוש על הנשמה. זה פשוט לא היה איכפת לו.

דמות הישראלי היפה

איתן היה מיוחד מאד עם הערבים, אף שבהשקפותיו הפוליטיות הזדהה עם בן־גוריון ועם רפ"י. את יחידותו עם הערבים החל דרך האלוף (מיל.) יפה בעת ששימש כנהגו.

מספר עליו אברהם יפה: „איתן היה טיפוס חם ואוהב־חיים בצורה יוצאת־מן־הכלל. שימחת־החיים שלו הדביקה אחרים, והוא היה מקובל על כולם. אם, למשל, השתתפנו בחתונה ערבית, מי לקח את החתן על הכתפיים אם לא איתן? הערבים אהבו אותו, והוא הרגיש כבן־בית אצלם. הוא אהב מאד את מאכליהם, ולא פעם היינו עורכים תחרויות־אכילה באיהלי הבדואים.

כשחגג איתן את בר־המיצווה של בנו הבכור, צחי, הוא עשה זאת בנוסח הערבי. על דשא ביתו המטופח הקים מאהל בדו־אי ענק, עם שמיכות פרושות על הדשא, כשאת כל הכיבוד והמאכלים הכינו ידידיו הבדואים כמקובל עליהם.

האדם שאיתן העריץ ביותר היה אביו, שאותו נהג לצטט בכל הזדמנות. אביו של איתן, הדוקטור לפילוסופיה וראש־החשבון בפנסיה, ד"ר יוסף ירושלמי, היה לאיתן יותר מאב — הם היו כשני חברים, וחלקו יחדיו בחוויותיו של איתן. כאשר שמע האב, לפני שנה, שאיתן חלה, עבר מדירתו שברחוב פינסקר בתל־אביב לגור בשכנות עם הבן. שם טיפח את הגינה — כי איתן אהב יופי וצמחים.

אומר ד"ר ירושלמי: „כשאני אמות, אני יכול לספור על אצבעות־ידי כמה אנשים ילוו אותי לקיברי. אבל איתן, אי־אפשר פשוט לתפוס כמה חברים היו לו, וכולם — חברים ממש. איתן היה טיפוס של הישראלי היפה שהיה פעם, עם כל הטהור והשלמות וההוד הישראלי כפי שהיינו רוצים שיהיה. למושגים חברתיים לא היה ערך בעיניו. כל האנשים היו שווים לגביו, והוא אהב אנשים והם אהבו אותו.

„הוא היה כל־כך טיבעי, היתה בו עוצמה פיסית בלתי־רגילה. הוא שפע כוח, ובמחיצתו היית יכול להיות בטוח שלא יקרה לך שום דבר. גוע זה הולך ונכחד. יש עוד כמה טיפוסים כמותה, אבל אפשר לספור אותם על אצבעות הידיים. אני איני יחידי בדיעה זו. הוא היה באמת משהו מיוחד — ובמיקרה היה גם בני."

על הביטחון שהרגישו בחברתו אפשר ללמוד מן הסיפור הבא, אחד מרבים הקשורים בו. במלחמת ששת־הימים שירת איתן בפיקוד הדרום. יום אחד הגיע לפתע דן יפה, בנו של אלוף הפיקוד דאז. אביו, אברהם יפה, לא הסכים שהוא יישאר בשטח וציווה עליו להסתלק. דן סירב, ולאחר רגע הוסיף האב: „רק אם תישאר צמוד לאיתן, אני מסכים שתישאר כאן."

לאיתן היה כישרון בלתי־רגיל לשמור על קישרי־ידידות ישנים. ילדים שגדלו איתו בשכונה אחת המשיכו להיפגש איתו עד יומו האחרון. הוא ידע מה נעשה אצל כולם, והיה מבקר אצלם ומתעניין בהם.

חבריו אומרים שהמילחמה האחרונה השפיעה עליו מאד. אחרי המילחמה הוא הפך אדם אחר, והם אינם יכולים להסביר מדוע. איתן, שרגיל היה במצבים ובשעות מסוכנות, לא יכול לעכל את שקרה במילחמה האחרונה, והיה חוזר ואומר: „אני לא יודע מה היה קורה, אם מה שאני רואה, היה עובר על אדם אחר." הוא, שהיה כה גאה בצה"ל ובפעולותיו — גאוותו נפגעה.

רעייתו של איתן, שלומית, מאשרת גם היא שהוא לא היה עוד אותו איתן של פעם. הוא שירת חמישה חודשים בקווים הקידמיים, כמפקד־פלוגה של גדוד־קשר. כשחזר לביתו, במושב מישגב־דוב, השתדל לבלות קצת יותר בבית ועם המישפחה. פחה, דבר שלא היה מקובל עליו קודם. יום אחד צילצל אליו אביו, ד"ר יוסף ירושלמי, וביקש מאיתן שיבוא לחלץ את מכוניתו שנתקעה בכביש.

איתן נסע לחלץ את המכונית. כאשר התכופף מעל המנוע, נפל לפתע והתעלף. לקחו אותו לבית־החולים, ושם ש"ערו ש־ההתעלפות היתה תוצאה של פליטת הגאזים מהמנוע.

כעבור כמה ימים התעלף שוב, בבית, והוחש לבית־החולים — אך הרופאים לא מצאו דבר. רופא־עיניים הוא שגילה במיקרה, בבדיקה שיגרתית, שלאיתן יש גידול בראש. הוא הועבר לבית־החולים הדסה בירושלים, ונותח על־ידי סובי רופאי־העצבים בארץ, ד"ר בלר וד"ר סהר.

איתן עם האזוף אברהם יפה
בכך מקום — בן־מישפחה

סירטאקי במועדון־לילה

איתן, שמימיו לא שכב חולה יום אחד, קיצר את שהותו בבית־החולים, וכבר שבוע לאחר־מכן היה כמקודם. גיסו, מייק פינחסי, איש יחסי־ציבור בחברת אל־על, לקח את איתן איתו לטיול באי רודוס. „שם," מספר מייק, הוא שתה והשתולל כמו נער צעיר. הוא רקד במועדון־לילה אחד סירטאקי, כשארבעה־מאות תיירים עומדים מסביב ומוחאים לו כף."

הוא גם חזר למקום־עבודתו כצייד ופקח ראשי ברשות שמורות־הטבע.

לאחר־מכן החל שוב חש ברע, והתעלף לעיתים מזומנות. הסתבר שהגידול גדל מחדש. הוא נותח שנית לפני חודשים מיספר — ואז הפך אדם אחר. שימחת־החיים המפורסמת שלו כבתה. הוא ידע שאין לו סיכוי, אך לא דיבר על כך עם איש.

חבריו הרבים, שהיו באים לבקרו בבית־החולים, לא יכלו לראות בסיבלו. האילן החזק נשבר. חברו, ישי עוזיאל, מספר: „כל יום הייתי נוסע אליו. היינו יושבים יחד. הוא לא מדבר איתי, אבל היה בוכה. איתן, בוכה? זה לא היה דבר שאפשר לתפוס. בכבי שלו הוא כמו רצה לומר לי מה שחשב. לאבד חבר כמו איתן, זה כמו לאבד את כל החברים יחד. הוא היה חבר בדם."

הגבר שמעולם לא הצדיע לאף מפקד שלו, אלא רק למצבת הצנחנים שליד תל־נוף, נאלץ להצדיע לבסוף למוות.

תמרורים

נולד • בוושינגטון, בן בכור לסופר דבר, **נחום גרינג**, ולרעייתו **תמי**, ה־עובדת בשגרירות ישראל בוושינגטון. נחום הכיר את תמי במקום עבודתו, בעת ששימשה כמזכירתה של עורכת־העיתון, חנה זמר.

נולד • בן שני להסריטאית ומבקרת־הטלוויזיה של העיתון מעריב, **נעמי גל**, ולבעלה **יופי**.

נולד • בן ל**גדי קורן**, איש־פירסום ושותף בשבועון להיטון, ולאשתו **מרי**.

נולדה • בת בכורה למיזרחנית ו־הפרשנית לענייני ערבים, **סמדר פרי** ולבעלה ד"ר **חיים**.

נולד • בן, ילדם הרביעי של **זיווה ודוד וינשל**, המנהל הכללי של מישרד־השיכון, שעבר לתפקידו זה אחרי שימש במשך שנים רבות פקיד במישרד־האוצר בירושלים.

נהוג • יום־הולדתו ה־70 של חבר־הכנסת **יצחק בן־אהרון**. חבריו לסיעה בכנסת אספו סכום של 1100 לירות, ונטעו עצים על שמו. „את המתנה היקרה ביותר," אומר בן־אהרון, „קיבלתי מנכדי," שאיתם חגג את יום־הולדתו ב־מישקו, גיבעת־חיים־מאוחד, ציורים של הסבא בכל מיני מצבים.

מונה • כמנהל לישכת־העיתונות ה־ממשלתית, דוקטור **מירון מרזיני**, (44), ששירת בעבר במחלקת־ההסברה בשגרירות ישראל בוושינגטון, לאחר־מכן כמנהל לישכת־העיתונות בירושלים, ובתוקף תפקידו זה כדובר מישרד־ראש־הממשלה. סיים את האוניברסיטה העיברית, בוגר אוניברסיטת הוארד, מרצה ליחסים בינלאומיים וקומוניקאציה, נשוי לעורכת־הדין **ירמה נדיני**, שהיא יוצאת מישפטית של חברת־החשמל במחוז ירושלים. לזוג ארבעה ילדים. אביו הוא העיתונאי והסופר **משה מרזיני**, שהיה בזמנו מזכיר מדיני של הסוכנות היהודית עד שתפקיד זה עבר לידי משה שרת, היה ממונה על השידורים העיבריים באו"ם, כתב ביוגראפיות מדיניות על בלפור ווייצמן.

נבחרה • בתחרות־יופי לילדים שנערכה בארצות־הברית **אנדריאה ברי־**

אמא בנדיקט
סגנית מלכה

צבי, בת השלוש וחצי, במקום הראשון. אנדריאה היא בתה של **בתיה בנדיקט**, מי שהיתה סגנית מלכת־הימים של ישראל ושיחקה במחזמר אין להצליח בעסקים.

מונה • לתפקיד המדען הראשי של בית־החרושת לתרופות טבע, וכראש חטיבת המחקר במיפעל, הפרופסור **אנדרה דה־פרס**, הפורש מתפקידו כמנהל המרכז הרפואי בילינסון. עלה ארצה בשנת 1940 מהולנד, שם סיים את לימודיו ברפואה והיה אסיסטנט ראשי של בנקרופט של הצלב האדום ההולנדי. המשיך ללמוד באוניברסיטת הרווארד, שימש כרופא ראשי במחלקות פנימיות בבית־החולים הדסה בירושלים ובבית־החולים ביילינסון, חבר האקדמיה למדעים בניו־יורק, חבר האגודה הבינלאומית למאטולוגיה, והיה נשיא האגודה הבינלאומית לטוקסיקולוגיה — תורת הרעלים. רופא פנימי נודע המתמחה בתורת מחלות הדם. מכהיש שפרש ביגלל סיכסוכי־העבודה החריפים שנתגלעו השנה בבית־החוליים, שבעיקבותיהם איים לא אחת לפרוש מתפקידו.

פרש • לאחר שירות ממושך בחיל־האוויר, הרס"ר הידוע של בית־הספר לטיסה **שי** („שיקל") **ניב** (42), ששירת בצה"ל כ־25 שנים, ומתוכן 20 בחיל־האוויר. היה האיש שהנהיג את מסורת תרגילי־הסדר המדוייקים להפליא בביצועם של פירחי־הטיס, והוא גם זה שקיבל את המגויסים החדשים בתחילת כל קורס, והצעיד את הטייסים בסיום הקורסים.

נפטר • **רוז'ה ויטווינסקי** (48), רווק, שנחשב כביטניק מיליונר, לקה ב־התקף־לב בעת שהותו במחנה קאמפינג בלוזאן שבשוויץ. אביו, **מוריס ויטווינסקי**, היה ממייסדי תל־אביב ותל־ליטווינסקי, הנקראת על שמו, היא השכונה הקרוייה כיום תל־השומר, שהיתה

מלכה בנדיקט
מלכה

בשעתו מרוחקת מהעיר ובעלת קו־אוטובוסים פרטי לקיום הקשר עימה.

נפטר • סגן־אלוף ד"ר **יונתן מאיר**, (49), הפאתולוג הראשי של צה"ל, שניפצע לפני שבעה חודשים בעת ניסיון חילוץ קורבנות מטוס ההרקולס שהתרסק בסיני.

נפטר • **ניר פדהאצ'**, (58), מ־מייסדי קיבוץ גשר, לאחר מחלה. נולד בזיכרון־יעקב, שירת בפלוגות הלילה של ויינגייט, במילחמת ההתשה טיפל במתנדבים בקיבוצו ונודע בכינוי „אבי המתנדבים".

נפטר • רואה־החשבון **חיים ניסים** (68) כתוצאה מתאונת־דרכים שבה התנגשה מכוניתו ברכבת שנסעה מנהריה. במקום התאונה אין מחסום־דרכים אלא רק שילוט והיבהוב אזהרה. משערים שניסיס, שהפעיל את המזגן במכוניתו, לא שמע את צפירת הקטר. עלה מבולגריה, שימש רואה־חשבון של העולם הזה במשך עשרים שנה, לאחר־מכן עבד במערב, ולפני שנתיים פתח מישרד יחד עם בנו.

נפטר • **אריה רייזמן** (81), ממייסדי תל־חרוצות, היה האיש שנטע את העץ הראשון במושבה שהפכה עיר, פעיל באגודות צדקה ועמד בראש האגודה למען־החייל בעיר. בנו, **שלמה רייזמן**, הוא סגן־המנהל־הכללי של התאחדות האיכרים.

מיכתבים לציפי

ושוב אני מרגישה את עצמי כמו קוסמת, או אם תרצו מכשפה, השולפת יונים מתוך כובע ורוקחת מירקחות במיסתרים, קושרת קשרים, מולידה אהבות גדולות או סתם הרפתקות לשעה.

רק שאף פעם אינני יודעת איך כל זה מתפתח אחרי שאני נותנת את הדחיפה הראשונה. ולמרות שעל פי כל הכללים אסור לי להיות מעורבת, אני מתה לפע־מים מסקרנות.

יש לי מספיק צרות גם בלי זה. אז כדי לחסוך ממני מעט מהמתחים, אנא, בטוב־מקווה שנותרו עוד מספיק בריאים ש־יוכיחו לה שהיא ראויה לא רק לחולים.

* * *

נכתב בהורוסקופ

(2/30) בא אלי עם הצעה, כמעט מיסה־ריה הייתי אומרת: „מה דעתך לפרסם את כל המיכתבים שהגיעו עד היום אלייך, כלשונם, מקובצים בספר, בלי פרטים מזהים כמובן. אני בטוח שהוא יגרום ל־הנאה וחיוכים בקרב קוראיו והם עתידים להיות רבים. אם תאמצי את הרעיון אני צעד „גורלי" זה," מסבירה (4/30) את פרשת הופעתה הפתאומית במדורי, בלי אזהרה מוקדמת.

„באמת שנמאס לי ונשבר לי מכולם, ומכל מיני תאלטורות. וזה מפחיד ומר־תיע. מה!? הבחרץ גורלי לסיים את ה־חיים בודדה? בלי בעל אוהב ומבין? וללא ילדים צווחים וצורחים?"

רגע, אתם לא מוכרחים לחפש את ה־תשובה. היא עושה זאת בשבילכם:

„לא! אבל מה לעשות? — לא הולך לי! למה? — כי אני מכוערת? נו, טוב, איננני חטובת־גו, אבל אולי חסרת מזל.

„מי מתנדב לגאול אותי מעממוני? הפי־קח, הרגיש והמבין — היכן אתה?

„מעבר לקו מצפה בתמורה המבינה, ה־רגישה והחמימה — מורה, גרושה־בלי־ילדים, 27/170."

מציעה להזדרז, לפני שנגמר לה החו־פש־הגדול.

* * *

שמנת חאפ־לאפ

מה הייתן עושות במקומי לו היו מצי־עים לכן לקחת לטיפולכן „מאוכיסט אמי־תי המסרב בעקשנות זה 33 שנים להת־פשר על פחות מחתיכה תמירה ובעלת חוש־הומור מובהק?" אני הייתי מפגה את (5/30) לכתובת אחרת. לפחות הייתי שוא־לת אותו קודם אם גם בגיל חמש לא ירד מהנורמה הזאת. אבל שיהיה.

„ספרות ענפה נכתבה על ספקנותי ה־מפורסמת. אך המיתקפות הידידותיות ה־בלתי־פוסקות על האקדמאי הנאה והגבוה ממישפחה טובה הממשיך להתרוצץ ואוכל לפעמים חאפ־לאפ שמנת בעמידה ליד ה־פריג'ידר', קיבלו לאחרונה תנופה כה רצי־נית עד כי אינני בוחל עתה אפילו לנבור במדור זה."

בהערת־שוליים הוא מוסיף, שלדעתו ה־פוטנציאל הנישי הגלום במדור הוא פחות ממלהיב. וזה רק מראה לכם באיזה מצב נואש הוא נמצא שלמרות דעתו זו הוא מוכן לעשות לכן טובה ולהרשות לי ל־העביר לכן את מיספר הטלפון הפרטי שלו.

* * *

מצבא הקבע

חיילת, בת 22, בצבא־הקבע. אבל מרגי־שה רע מפני שהיא כבר בסיכסוך עם הבוס שלה. מי לא?

מיספרתי אותה ב־(6/30) לפני שהענקתי לה את רשות־הדיבור: „אני כל כך בודד־דה ועצובה ואין לי בפני מי לשפוך את ליבי ולספר עד כמה כואב לי."

חשבתי שבשביל מקרים כאלה מינו את לסקוב כנציב־התלונות בצה"ל, אבל מסת־בר שגם הוא לא יכול לפתור את כל ה־בעיות. אני ויצה לראות את לסקוב עוזר לה בבעיה הבאה: „אני רוצה בחור ש־עבר כבר את גיל ק־22 ומרגיש את עצמו מבוגר כדי לעזור לי בשעת משבר. רוצה אחד שיאהב אותי בעדינות ויהיה חמים ונחמד. האמת היא שאני רוצה כל כך הרבה מאותו בחור, עד שאני בעצמי לא יודעת מה אני יכולה להציע לו בתמורה. אבל מי, יודע, אולי בעזרתך..."

את לא חושבת (6/30), יקירתי, שהרבה יותר פשוט להשלים עם הבוס?

* * *

מאחרי הסורגים

הנה אחד שבטח לא תוכלי לפגוש אותו בעקבות ההתכתבות ביניכם. לפחות לא בזמן הקרוב. כי (7/30) שהוא בן 19 בילבד, שפוט לתקופה ממושכת אותה הוא מבלה עתה מאחורי הסורגים של כלא רמלה. על מה הוא שפוט, זה הוא לא סיפר. לעומת זאת הוא גילה לי שגובהו 170 ס"מ, צבע שערו בלונדי ועיניו חומות. תחביביו ה־עיקריים הם ציור ועבודות־יד.

„אני בחור שאוהב מאוד את הבריות ואוהב לשוחח עמם על כל נושא שבעולם. מה שאני אוהב אצל בחורה מילבד היופי זה שיהיה לה אופי טוב. כלומר, שתהיה בעלת נשמה זכה ואישיות קורנת ושתהיה מוכנה לדבר איתי ולתת לי הרגשה טובה. לא שחסרה לי ההרגשה הזאת, אבל אני מאוד אוהב לשוחח עם בחורה בעלת־אישיות, כי אני אדם שאוהב להיות מאושר יותר מאשר להיות מעושר."

הוא עומד בפני ערעור על גזר־דינו ב־בית־המישפט העליון. הוא מקווה שאם יאיר לו מזלו פנים הוא יוכל להיעזר ב־נערה שתסכים לסייע לו לשקם את חייו ולהינשא. „זה הדבר הראשון שאני רוצה לעשות כשאשתחרר: להתחתן וללדת לי־דים. להורי יש את כל האמצעים לסייע לנו. לא שאני מפונק אלא שזה המצב."

* * *

כדאי לנסות

הוא היה רוצה לקוות, (8/30), כי בין קוראות המדור הזה תימצא גם אחת, „בעלת נפש רגישה, פיקחית וחמודה, שתהיה מס־פיק סקרנית ואמיצה כדי לכתוב לו מיכ־תב."

עכשיו תשאלו: הכל טוב ויפה, אבל למה צריך אומץ דווקא?

או, זה מפני שהוא „אקדמאי, בגיל 28, חייכני ורציני, שנמאס לו לצאת עם בחו־רות מכל הסוגים למטרות בילוי בילבד. אני מחפש מישהי כדי לפתח יחסים למט־רות רציניות. חשוב לציין (כדי לא להפ־תיע) שאני גבה צה"ל, ומישהי שהבילי כם: מי שיש לו סיפור מעניין או פיקאנטי על מה שאירע לו בעקבות פירסום מיכתבו במדור, שישלח.

זה יכול לשחרר אותי מההרגשה שאני עובדת רק עם ניירות ולא עם אנשים.

* * *

לא רק לחולים

„כתבתי אלייך ככה סתם. מצאתי פורקן בכתיבה וכעת טוב לי." מתוודה בכנות (1/30) ואני מאושרת שאני יכולה לעשות טוב לאנשים אפילו בלהיות רק כותבת.

היא אחות רחמנייה, בת 20, בעצם, עוד לא אחות, אלא רק תלמידת בית־ספר ל־אחיות, שרק בחלק מזמנה מטפלת בחולים. השאר מוקדש ללימודים. אבל עברה עליה טראומה קשה.

„תמיד אהבתי את החיים ואני מקווה להמשיך לאהוב אותם. תמיד אמשיך ל־אהוב את הדברים שנותרו לי, את המזג־רות המהולות בכאב עמוק־עמוק שנשארו ממי שהיה אהובי במשך שלוש שנים. אני ממשיכה בלעדיו. הוא נקטף ממני במלאות לו 20 אביבים בלבד.

„הוא היה גבר לעניין: אוהב, עדין, רגיש. בלעדיו החיים זורמים ללא תוכן. אני ממשיכה בלעדיו. את כל האהבה שבי אני מקדישה לחולים. לידם אני מוצאת את הנחמה. אני מאלצת את עצמי לחיות וכמה שאפשר להינות. הוא תמיד רצה שאהיה עליזה, שאחייך..."

מבקש ספר עם הקדשה ממך בשמך ה־מלא."

ציטטתי את ההצעה הפרטית שלו, ש־לכשעצמה היא די קוסמת, רק כדי שתראי שלבחור אין ביכלל חושים מסחריים. הוא מסת־פק בהקדשה. זה אולי מפני שהוא רומנטי־קן־ללא־תקנה, כפי שתוכלי ללמד מהקטע הבא במיכתבו:

„שקט מאוד. ירח עגל משתלשל מ־השמיים כמו גיברשת. תה עם טעם וריח עזים של נענה וחג'גת־קיץ של אלתרמן (מומלץ). כל אלה יצרו אווירה ונתנו לי השראה למיכתב זה. אך מאחוריו מסתתרות עוד כמה סיבות טובות: השתחררתי לפני זמן קצר מצה"ל, יש לי יום־הולדת בקרוב מאוד ובהורוסקופ מובטח לי כל הטוב והיפה ביחס לקשרי החברתיים בחודש זה."

אז מי את שתלכי להילחם בכוכבים?

הוא חושב שהיה רוצה למצוא בבחורה („לא בטוח שאני יודע כל מה שאני רוצה, בגושא זה לפחות") אשה. לגבין זה מושג הכולל בתוכו יופי ואופי כאחת. הופעה מיוחדת לא שיגרתית ולא המונית, טאקט שמנחה מתי לדבר ומתי לשתוק, מתי להסתפק בחיוך דק ממסויים ומתי לצחוק בקול — יכולים לעזור.

* * *

נשבר לה מכולם

„סוף סוף אזרתי אומץ והחלטתי לעשות העיקרי שלה הוא ריקודים, מוטב שתדלג עלי ותעבור לסדר־היום. בחורות שניפג־שות איתי טוענות שאני סימפאטי, מעניין ומקסים. כך שכדאי לנסות."

הוא התעקש על כך שלא אעז לסגנן את המיכתב שלו. מי הפסיד?

* * *

מיכתבים לפירסום במדור זה יש לשלוח לפי הכתובת: **מיכתבים לציפי**, ת.ד. 136 תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור יש לשלוח לכתובת הנ"ל במעטפה כפולה, על המעטפה הפנימית — מבויילת בבול של 45 אגורות — יש לציין את מיספרו ה־סידורי של המכותב בילבד. רצוי בספרות קטנות בצד.

שעיר הוא יפה!

אם יש דבר אחד שטרם נרגעתי ממנו, מאז סיימתי את חופשתי הקצרה בחו"ל, זה הזעזוע שאני תיכף הולכת להתחלק בו עימכם. אני לא יודעת למה דווקא אני צריכה לעשות את זה, אבל מישהו הרי צריך להזהיר.

ובכן, הסכנה המתקרבת ממערב היא הסכנה השעירה. זוהי האופנה היום. וזה מה שבטח יגיע גם לכאן בזמן הקרוב, אם לא יעשו משהו נגד.

אחרי שנמאס לנשים לכבס, לגהץ ולבשל, נמאס להן גם לסלק את השע־רות מהרגליים. הן הגיעו למסקנה כי שיחרור האשה כולל גם שיחרור מגי־לוח. מה שיצא מזה, זה שכיום אפשר לראות במישפחות הטובות ביותר, אצל נשות החברה המטופחות והאלגנ־טיות ביותר, רגליים שעירות לתיפ־ארת. וכל המרבה הרי זה משובח.

יכול להיות שהתכסיס הזה מחזיר שוב את מבטי הגברים אל הרגליים הנשיות. אבל אני לא בטוחה שהתגו־בה מעודדת ביותר. אבל זה לא משנה, כנראה, כי העסק הזה תפס. תפס כל־כך חזק, שהיום כבר אפשר לקנות ב־אירופה גרבי ניילון עם שיער, עבור אלו שהטבע לא חנן אותן ברגליים שעירות. עוד מעט הם יפתחו, כמו שאני מכירה אותם, תעשייה שלמה ש־תפקידה לזרז ולטפח את צמיחת השי־ער על רגלי האשה.

ואחר־כך, אתם תראו, עוד יהיו כאלה שיבואו בטענות למה הגברים מעדיפים שימפאנזות וגוריל ות!

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאחנו- אבא
תכשירי יופי לזוכים במדור

מיכתב פרס

אורגיה של רחמים, שיאה ואהבה

בין שאר הדברים שלא־לפירסום, שהיו כלולים במיכתבה האישי של (3/30) אלי היה גם הקטע הבא: „... אני לא מנסחת ומייפה, לעולם לא, וזה כן לפרסום אם את רוצה להיות לא־נחמדה וציונית."

אז נניח אפילו שאני רוצה נורא להיות לא־נחמדה. איך אפשר להיות כזאת מול מיכתב כמו שלה, שהוא הרבה יותר ממיכתב, ואולי גם יותר מסיפרות. מה שבשבילי — נשאר בשבילי. ומה שבשבילכם, זה נתח־החיים הבא:

„הלילה הזה נופל עלי כמפל־מים גועש. כן! הלילה הזה כולו כמסכת חיי ומותי.

„המוסיקה רועמת, דורסת. תנודות הדממה הפנימית קיצביות ואחידות. הת־אמת הרקע והתיפאורה מושלמת, בהתייחס למצב־רוחי העכשווי.

„פותחת שערי לרווחה. שוכחת (לפחות מנסה) פרטים מדוייקים. סתם צוללת, דשה, נובחת, מחטטת במין מאזוכיזם בלתי מוכר.

„יופי, אורגיה של רחמים, שיגאה ואהבה. אוניה רוחנית.

„זו לא הבדידות, להיפך, זו הרווייה ונקודת־השבירה. הכל מאבד משמעות. מנסה להיות תמציתית ומרוכזת. אך רוצה להתפזר לכל העברים בלי מעורבותם של אנשי הרבים שלי, אלא עם אחרים, זרים, רחוקים...

„אין קריטריונים מילבד ההפוגות, זמן, סבלנות, חוש־הומור, פתיחות, מיוחדות, מודעות ואהבה אוניברסלית. עצם היכולת לקבלני אני כפי שאני, היא בעצם המיבחן לכל הבלה־בלה הנ"ל והמשמעותי יותר.

„טוב. זהו. גמרתי. הולכת לישון."

ואחרי שהמיכתב הזה יתפרסם, אני בטוחה שגם לא לבד.

* * *

מיכתב־פרס השבוע — ובכל שבוע — מזכה את שולחו בפרס: חבילת תמרוקים ומוצרי־יופי מתוצרת חברת הדס בשווי של 200 ל"י. הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

הטמפון שלך הוא הטמפון שבו תוכלי לתת אמון מלא!

נשים בכל רחבי העולם, נותנות - מזה שנים רבות - אמון בלתי מוגבל בטמפונים של "טמפקס". זוהי הבחירה שלהן, בהאי הידיעה. למעשה - יותר נשים משתמשות ב"טמפקס" - מכל יתר הטמפונים יחד ו סיבה חשובה לבחירה זו - היא ההגנה, שהטמפונים של "טמפקס" מעניקים. הגנה שהיא, למעשה, מעל ומעבר לדרוש. הרי מספר שאלות ותשובות בענין ההגנה שנותנים טמפוני "טמפקס". התשובות יעזרו לך להבין מדוע המלים "א מ ו ן" וטמפוני "טמפקס", מתקשרות בצורה כה הדוקה, של נשים במאה ארצות ויותר.

האם "כושר ספיגה" פירושה "הגנה"?

לא בהכרחו טמפון יכול להיות סופגני וזה עדיין אינו עשוי למנוע תקלות.

על מנת להעניק לך הגנה מלאה, חייב הטמפון לחדור בעדינות ולספוג את ההפרשות של המחזור החדשי ביעילות, להתאים עצמו בקלות למידות גופך הפנימיות, ובן הרחקה פשוטה ונוחה.

הטמפונים של "טמפקס", עונים על כל הדרישות הללו. הטמפון בנוי משכבות לחוצות ברכות של צמר גפן סופגני ביותר. הוא קבוע במיכל דקיק וחלק, המאפשר החדרת הטמפון למקומו המדוייק - להענקת נוחות והגנה מירביות. לאחר החדרתו מתפשט טמפון "טמפקס" לכל שלושת המימדים - אורך, רוחב, עובי - בדי להתאים עצמו למידות הפנימיות של תעלת הנרתיק (וגינה)-כך שכל דליפה או תזוזה הם כמעט בלתי אפשריים. לקראת הרחקתו, מצמצם טמפון "טמפקס" את מידותיו, ושליפתו קלה, ממש כמו החדרתו. חוט המשיכה תפור היטב לכל אורכו של הטמפון.

עד כמה קטן הוא טמפון "טמפקס"?

לפני השימוש טמפון "טמפקס" הוא זעיר ביותר - (אורכו $4\frac{1}{2}$ ס"מ וקוטרו סנטימטר ורבע בלבד) - ושמור ומוגן באופן היגייני בתוך מיכל ההחדרה. מיכל זה מוביל את הטמפון למקומו הנכון. אצבעותיך אינן נוגעות בטמפון, כאשר הטמפון נמצא במקומו המדוייק, לא תרגישי כלל בקיומו.

מה בדבר הרחקת הטמפון?

פשוט הניחי לטמפון לגלוש לאסלה, גם את הטמפון וגם את מיכל ההחדרה ניתן לשטוף בבית שימוש כי שניהם מתפרקים מעצמם. המיכל עשוי רצועות נייר ספירליות, דבוקות בדבק הנמס במים. בזמן הקצרצר שבו את נוטלת את ידייך יתפרקו רצועות הנייר ושטיפתן באסלה מקבילה לשטיפת שני מגבוני נייר (טישיוס).

עד כמה חסכונים הם טמפוני "טמפקס"?

על כל מעלותיהם של טמפוני "טמפקס" - הם עדיין יותר חסכוניים ממרבית טמפונים אחרים. הם נמכרים באריזה רגילה, של 10 יחידות ובאריזה "סופר" של 40 יחידות, עושה את הטמפונים של "טמפקס" לקניה חסכונית ביותר.

ועכשיו כראי לך לשאול את עצמך: "האם הטמפון שלך הוא הטמפון שבו תוכלי לתת אמון מלא"?

TAMPAX
tampons

ההגנה הפנימית שיותר נשים בוטחות בה.

מיוצרים רק על ידי חברת טמפקס בע"מ הוונט, אנגליה.
היבואנים: אינווסט אימפקס בע"מ, רח' ירמיהו 38 ת"א.

טלוויזיה

צל"ג

שידור חוזר - לא בכוונה

● למפיק־בפועל של התשדיר השבועי עלי כותרת, **יוסי משולם**, אשר בגלל חוסר תשומת־לב חשף לפני צופיה הרבים של התוכנית את אחד הסודות הגדולים שלה. התוכנית אינה משודרת בשידור חי, אלא מוקלטת קודם־לכן. בעת הראיון עם מפיק־סרטים צעיר ואלמוני (יום ה' 22.7) אירעה תקלה, וקטע שלם, ולא מן המעניינים בתוכנית, הוקרן פעמיים. למשולם כמפיק־בפועל, היתה אפשרות לבדוק את הסרט במשך יממה תמימה, מאחר שעלי כותרת מצולם ביום ה־רביעי בשבוע ומוקרן רק ביום החמישי.

מאחרי המסך

האיום הבא

לשידור המישחק

הדרמה של היום השישי האחרון תיזכר היטב בהנהלת הטלוויזיה ואצל אוהדי הכדורגל בארץ.

משך שבועות ארוכים ידעו אוהדי הכדורגל כי מובטח להם שידור־ישיר של מישחק הכדורגל בין ניבחרות ישראל וצרפת, שהתחרו באולימפיאדת מונטריאול. רשות־השידור פירסמה מודעות־ענק בעיתונים, הודיעה כי המישחק ישודר, אם יהיה גורלי לגבי המשך השתתפות ניבחרת ישראל בטורניר האולימפי.

אחרי מישחקי־התיקו הכושלים נגד גואטמאלה ומכסיקו, ידע כל ילד בישראל

מועמדת סרנת
הממליץ: לונדון

כי המישחק נגד צרפת יקבע אם **דוד שווייצר** וישחקניו יישארו במונטריאול, או יקבלו "כרטיס־טיסה הביתה."

מנהל הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, אינו, כפי הניראה, אוהד־כדורגל מושבע. כאשר התברר, ביום החמישי האחרון, כי המישחק יתנהל למחרת בשעה שלוש לפנות בוקר, לפי שעון ישראל, שיער צוקרמן שרק מעט ישראלים יישארו ערים עד שעה זו והורה לבטל את השידור. לא עזרו תחנוניו הטלפוניים של **אלכס גיל־עדי** ממונטריאול, וצוקרמן נשאר איתן בהחלטתו.

ביום השישי בבוקר נידהמו אוהדי־הכדורגל לשמוע ברדיו, ולקרוא בצהרון ידיעות אחרונות, כי השידור בוטל.

באותו רגע החל הישראלי מבלומפילד ללחוץ על הנהלת הרשות. מאות טלפונים הגיעו לצוקרמן ולמנכ"ל הרשות **יצחק ליבני**, בדרישה לבטל את הביטול. קווי־הטלפון של הרשות היו משותקים. כאשר טילפן גם **חיים ברעם** ואיים להגיש צו־על־תנאי נגד הרשות, הבין ליבני כי הציבור רוצה במישחק.

ברעם ידוע לאוהדי הספורט כמי שהגיש את הצו־על־תנאי המפורסם נגד ההתאחדות לכדורגל, שבעיקבותיו בוטלו, לפני כשנה, כל מישחקי השבת. אז זכה ברעם לגידופים מאוהדי הכדורגל. השבוע הוא זכה לברכות מכל עבר.

היועץ המישפטי של הרשות, **נתן כהן**, חיווה את דעתו שלברעם יש סיכוי לזכות בצו־על־תנאי. לדברי כהן, התחייבותה של הרשות במודעות לשדר את המישחק עשוייה לשכנע את השופטים העליונים. בעיקבות חוות־דעת זו, והצפת קווי־הטלפונים, הכריע ליבני נגד דעתו של צוקרמן, הורה לשדר בכל זאת את המישחק.

שניים אוחזים בכותרת

הבעייה של מציאת נערת־מחקר לתוכנית עלי כותרת, במקומה של **אלה בר־קת**, מעסיקה את מיזנון הטלוויזיה אפילו יותר מפרשת כל־בו־טק. **יצחק רועה**, איש הביקורת על העיתונות של עלי כותרת, הבטיח את המישרה לעוזרת־ההפקה **מירי הלוי**, וטען שהוא מכיר את כישוריה. לצידו של רועה עומד אף מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן**, לעומתם הב־

מועמדת הלוי
הממליץ: רועה

טיח מפיק ומגיש התוכנית, **ירון לונדון**, את המישרה **לרונית סרנת**, אחת מעוזרות־ההפקה הוותיקות בטלוויזיה, הנחשבת גם כאחת מבעלות־המיקצוע הטובות ביותר.

הנושא קיבל בבניין הטלוויזיה גוון רכילותי, מאחר שהשתתיים — סרנת, הנשואה לרופא־שיניים, והלוי, שיש לה חבר־קבוע בבניין הטלוויזיה — ידועות כנשים יפות מאד.

מבט שני לבית־המישפט

פרשת שידור מבט שני, על מצב התיאטרון בארץ, ממשיכה להכות גלים בחוגי הטלוויזיה והתיאטרון, ועומדת לקבל גוון מישפטי, מאחר ששודרו בתוכנית זו, של **שמעון טסלר**, דברים אשר המפיק **יעקוב** ("יענקלה") **אגמון** טוען כי היו שקרים זדוניים.

אחרי שפנו שר־החינוך **אהרון ידלין** ואגמון למנהל־הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, הבטיח זה לערוך עבורם הקרנה פרטית, כדי שיוכלו לצפות בשידור בשנית ולהעיר הערותיהם (העולם הזה 2029).

בינתיים שלח צוקרמן לאגמון את טכסט הדברים שנאמרו בשידור, ולאגמון התברר כי יש בהם מישפטים וקטעים שלמים המהווים, לדעתו, הוצאת לשון־הרע. כאשר קרא צוקרמן בהעולם הזה על הפרשה, הוא הודיע לאגמון שהוא מבטל את הזמנתו להקרנה הפרטית, משום שלדבריו: "אתה פנית לעיתונות."

אגמון פנה אל מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני** וביקש ממנו להתערב בפרשה. הוא טען לפני ליבני, כי אם לא יינתן לו אותו זמן־שידור, באותה מתכונת, כדי להזים את דיבריהם של טסלר ועורכי התוכנית האחרים, הוא יגיש תביעה משפטית. ליבני שוכנע על־ידי אגמון, והחליט להיכנס בעצמו לעובי הקורה, כדי למנוע הגשת תביעה.

פרשת כל־בו־טק

אין חנינה לחנינא

את הגפרור שהצית את האש סיפק מפיק התוכנית, חנינא אמוץ, בשיחת־חולין תמימה סיפר לאחת מעובדות רשות־השידור כי סוכן של חברת שטיחי כרמל, המייצרת שטיחים בארץ, נתן לו את הכסף הדרוש לקניית השטיחים המיועדים, שהיו מוצגי־הפאר ב־הצגת תליית החרטים" המפורסמת בתוכנית כל־בו־טק.

האשה ששמעה את ההערה נרעשה. היא מיהרה אל מנהלי רשות־השידור, דיווחה להם על כך.

כך החלה הפרשה, שנסתיימה השבוע בתלישת השערות של כל־בו־טק — העברת המפיק מתפקידו זה, והרחקת כמה עובדים בלתי־קבועים.

זוהי הגרסה הרשמית של רשות השידור ושל מנהליה.

הגרסה האחרת, שהיא מרתקת הרבה יותר, מגוללת את החשתלשלות הבאה:

לפני שבועות מיספר נקראו שניים ל־עימות בכל־בו־טק. היו אלה חבר־הכנסת משה שחל, יושב־ראש המועצה הישראלית לצרכנות ונושא דגל המילחמה בשחיתות בשוק הסיטונאי ומעללי מישרד־החקלאות בו, ומנכ"ל מישרד־החקלאות, ראובן אייר־לנד. איילנד סירב להופיע, וחנינא אמוץ ראה עצמו חופשי לשדר את האשמותיו של שחל בילבד.

מייד אחרי ההקרנה, פנה איילנד אל אמוץ, וטען שהוא מוכן להופיע בתוכנית הבאה של כל־בו־טק. אמוץ הסכים, אך איילנד דרש כי יוקצו לו 30 דקות תמי־מות. לכך לא יכול שום עורך־תוכנית ל־הסכים. 30 דקות בטלוויזיה הן פרק־זמן כביר, ואפילו איילנד אינו מסוגל לרתק את ציבור הצופים למשך זמן כה רב.

אחרי סירובו של אמוץ, החליט איילנד לפתוח במילחמה בכל־בו־טק, בסיגנון ה־שוק הסיטונאי. הוא טילפן לכתב־עיתון ה־מקורב אליו, העוסק בענייני רדיו וטלווי־זיה, וסיפר לו על מיקרים שבהם שיחדו, לדבריו, חברות מיסחריות ואישי־ציבור את עורכי התוכנית בכסף מלא.

בין השאר ציין איילנד, כי שידור־השטיחים המפורסם הוא תוצאה של תשלום שוחד לעורכי כל־בו־טק ולמפיקיו.

העיתונאי מיהר לדווח על האשמותיו של איילנד לדובר רשות השידור, משה עמירב. עמירב העביר מידע זה לארנון צוקרמן, מנהל הטלוויזיה, וזה מצידו קרא לאמוץ.

אמוץ נדהם מן ההאשמות. הוא הסביר את טכניקת רכישת המוצרים המוצגים ב־תוכנית, ואז הגיע תורו של צוקרמן להיות נדהם. התברר לו כי עורכי התוכנית קיבלו פעמים רבות כספים מחברות מיסחריות, כדי לממן רכישת מוצרים פגומים של חברות המתחרות בהן.

מנכ"ל רשות השידור, יצחק ליבני, שו־תף מייד בפרשה. ליבני וצוקרמן שיתפו בסודם עוד שניים: האחראית הישירה של אמוץ, מנהלת־מחלקת התוכניות הדוקומנ־טריות בטלוויזיה, יהודית ("ג'ודי") לוין, ו־מנהל התוכניות בעברית, מרדכי ("מוטי") קירשנבאום.

צוות זה, יחד עם אמוץ, החליט לפרסם הודעה קצרה לעיתונות על החלפת מפיק כל־בו־טק והשעיית התוכנית למיספר שבו־עות. המנהלים ואמוץ קיוו כי ההודעה לא תשדר שערורייה ציבורית, וביגלל סיבה זו אף הסכים, לדבריו, אמוץ לנוסח הרישמי של: "בשיחת־חולין תמימה סיפר אמוץ כי קניית השטיחים נעשתה בכספי חברה מתחרה."

האם זה הוגן?

לך מן הרגע הראשון של התוכנית היה ברור שהיא תשובה מאד, וגם מסוכנת מאד.

התועלת גלוייה לעין. בחברה הצרכנית המודרנית, חשוב להעמיד את הכלים ה־חזקים ביותר לרשות ביקורת־המיצרכים. מאות אלפי צופי כל־בו־טק יכלו ללמוד לקח, לסגל לעצמם הרגלי־קנייה סבירים יותר. חשוב מזה: עצם קיומה של תוכנית אדירת־השפעה כמו כל־בו־טק משמש גו־רם מהרתיע רמאים, גנבים, הוגי פירסומת כוזבת ומוכרי סחורה פגומה. כמו האימ־רה: "אני אודיע על זה להעולם הזה!", שימש האיום "אני אכתוב על זה לכל־בו־טק!" כוח־מרתיע.

אולם דווקא לרגלי תוכנית כזאת טמונות מלכודות לרוב. וכפי שאמר השבוע יצחק ליבני, מנכ"ל רשות־השידור: "תוכנית ה־מתיימרת לעמוד על מישמר האתיקה, צרי־כה לשמש בעצמה דוגמה לאתיקה!"

איך עושים זאת?

אחת הטענות החוזרות ונישנות נגד "כל־בו־טק" היתה, במשך זמן רב, שאין היא נותנת לחברה מזי־אשמת את ההזדמנות הנאותה ל־השיב על הטענות. עורכי התוכנית התנגדו עקרונית למתן התשובות כצד ההאשמות, הנחיגו שהחברה

קאריקטורה של זאב ב"הארץ"

המואשמת תקבל את זכות־התשו־בה רק בתוכנית הבאה.

נוהל זה היה בלתי־הוגן בעליל. בתוכנית אחת הוטחו בפני חברה פלונית האשמות נוראות. היא הוצגה כרמאית לעיני מאות אלפי צרכנים. כעבור שבוע הוכיחה החברה כי הטענות נגדה היו מופרכות מעיקרן, ונבעו מחיסר־ידיעה או ממחקר בלתי־רציני. אולם הנזק כבר נעשה, במשך שבוע ירדו המכירות, ולא כל מי ששמע את ההאשמות המקוריות שמע גם את התשו־בות.

דוגמה בולטת: עורכי כל־בו־טק שידרו תוכנית קטלנית על פעולת חברת־הגרר שמגר, האכיחו באמצעות מיבצע יזום כי כל הבטחות שמגר הן ערבא־פרח. רק ב־אמצעות מודעות בעיתונים יכלה שמגר להוכיח, כי העורכים פשוט העלימו את המידע החיוני, שהפריך את הטענות.

עורכי כל־בו־טק התנגדו לשינוי הנוהג הפסול. לדעתם, שידור התשובות לצד ה־טענות היה פוגע במתח, יוצר בכל פעם מצב של תיקו.

אולם אחרי ויכוח ממושך נאלצו העור־כים להיכנע לתביעה, ובתוכניות האחרו־נות שודרו, ברוב המיקרים, תשובות ה־חברות מייד עם השמעת הטענות נגדן.

גם זה לא פתר, כמובן, את כל ה־בעיות. כי הטלוויזיה אינה דומה לעיתון. גם עיתון יכול להפלות בין טענה ו־תשובה, על־ידי עריכת הכותרות ואמצ־עים דומים. אבל בטלוויזיה ניתן להגדיל עשות, בעיות דברים.

מנחה או קריין, שיש לך דיעה על משהו, יכול להביע אותה מבלי לומר אף מילה אחת. הרמת גבות־עיניים, חיוך קל בקצה הפה, תנו־עת־יד מבטלת — כל אלה יכולים להביע בצורה יעילה יותר ממאה מילים שלדעת הקריין טענתו של פלוני היא מגוחכת, וכי תשובתו של אלמוני היא עילבון לשכל הישר.

גבות־עיניים מורמות

ומנם דניאל פאר, מנחה התוכנית, לא השפיע על תוכנה במישרין. למרות שבתוודעת הצופים הצטייר פאר כשליט הכל־יכול של התוכנית, לא היתה ידו בהכנת החומר. הוא היה המגיש בילבד.

אך גם כמגיש, ודווקא בשל הצטייגותו בתפקיד זה, היתה לפאר לא־פעם השפעה מכרעת על הפרת האיזון בין טענה לתשו־בה. על פי הבעת־פניו ונימי־קולו יכול היה הצופה להבין, שפאר מקבל טענה מסו־יימת או דוחה אותה — מבלי שהדבר נאמר בבירור, ומבלי שפאר עצמו השתתף ב־חקירת הדברים.

אלה הן סכנות האורבות לכל תוכנית כזאת בטלוויזיה, שהיא גוף מונופוליסטי. הן קיימות גם במחלקת החדשות. שם מבי־עים חיים יבין ועמיתיו לא־פעם את דעתם על ידיעות ואנשים באמצעות הבעות־פנים, גוני־ביטוי ותנועות, בצורה העלו־לה להיות קטלנית לקורבן.

מניין באו הסחורות?

אך הבעייה שפוצצה את כל־בו־טק היתה מסוג אחר לגמרי.

היא סבבה סביב השאלה: האם מותר לחיעזר בשירותיה של חברה אחת, כדי "לדפוק" את החברה המתחרה?

הדבר נראה בלתי־הוגן, אך הוא מקובל בכל פעולה חקירתית ועיתונאית. עובדה מצערת היא שרוב המידע החושף שחיתות בגוף פלוני, בא מצד גוף מתחרה, או מפי עובד שסרח ופוטר, או מידי מנהל המבקש להיבנות על חורבות עמיתו.

האתיקה העיתונאית המקובלת אינה פוס־לת מידע כזה. היא מתחשבת במציאות האנושית, וקובעת שטובת הציבור מחייבת את חשיפת העובדות — גם כשהחשיפה עצמה נעזרת באנשים בעלי מגיעים בלתי־טהורים.

פעולת המישטרה מבוססת על עקרון דו־מה. רוב המידע המביא לגילוי פושעים בא מפי פושעים אחרים, מלשינים המוכרים את חבריהם בכסף, וממקורות מפוקפקים דומים.

משום כך לא נגרם כל זעזוע כאשר הת־ברר, כי כל־בו־טק נעזר לעיתים קרובות בחברות מיסחריות מתחרות, כדי לחשוף את המעשים הפסולים של חברות מסויי־מות. הספק התעורר לגבי טיב העזרה.

ברור שמותר לקבל מחברה אחת מידע על פעולת חברה מתחרה. אך האם מותר להיעזר בה גם מי־בחינה כלכלית?

כאשר רוצים לגלות שהמקרר של חברה א' הוא פגום, האם מתר לקבל מידי חברה ב' עזרה בצורת רכישת מקרר של חברה א'?

בתוכניות כל־בו־טק הוצגו סחורות רבות, מהן זולות ופשוטות — כמו קופסות אבק־כביסה — ומהן יקרות הרבה יותר. מניין באו הסחורות האלה?

צופי־התוכניות הניחו, כמובן, שהן ניקנו או נשאלו על־ידי הטלוויזיה עצמה. רשות־השידור אינה משופעת בכסף, אבל הסכו־מים הדרושים לרכישת סחורות מסוג זה הם כאין־וכאפס לעומת התקציב השוטף של הרשות, ואף לעומת ההוצאות על התוכנית כל־בו־טק.

השבוע, כאשר התעוררה הבעייה בכל חריפותה, תמהו כמה מראשי הרשות בקול רם: "בעצם, למה לא? למה לא יכולנו לקנות בעצמנו את הדברים?"

המותר לקחת כסף?

אך עד השבוע לא נשאלה השאלה, ובעלי התוכנית נאלצו לעזור לעצמם. מסתבר כי במיקרים רבים נקנו הסחו־רות, שהוצגו בתוכנית, על־ידי פירמות מתחרות. האם היה זה בתחום האתיקה העיתונאית?

יש בכך ספק. ברור כי הנוהל עצמו אינו תקין. מתעוררת מאליה השאלה: האם נבדקו הסחורות של הפירמה התורמת באותה קפדנות כמו אלה של הפירמה שסחורתה נפסלה בתוכנית?

שאלה שגייה: מה קרה לסחורות אלה אחרי השימוש בתוכנית? תשובת המפי־קים: התנהל רישום סדיר, והסחורות אוחסנו.

אך הגילוי שהגדיש את הסאה, ושהמ־ריץ את ראשי הרשות לנקוט צעדים דראס־טיים, היה טמון בעובדה אחת שהדהימה אותם.

נסתבר להם כי במיקרים קודמים — חים — וגם במיקרים קודמים — לא הסתפקו החברות המתחרות ברכישת המוצגים לתוכנית, אלא הן מסרו למפיקי־התוכנית כסף במזומנים, כדי שאלה ירכשו את הסחורות בעצמם.

גם עובדה זו באה מפי המפיק, חנינא אמוץ עצמו. הוא לא ראה בכך פסול. ואכן, חקירה מהירה גילתה שאין מקום לחשד פלילי, כגון קבלת שוחד או העב־רת כספים לכיסים פרטיים.

אולם עצם הגילוי, כי חלק מן העזרה בא בצורת כסף מזומן, הגביר את כל הספקות לגבי הנוהל של קבלת סיוע מפירמות מיסחריות מתחרות. כשנעשה הדבר על־ידי רשות ממלכתית מונופוליס־טית, במיסגרת תוכנית אדירת־השפעה, ו־

(המשך בעמוד 42)

רק 22.50 ל"י

Mascara
מסקרה
מובחרת
עמידה במגע
עם מים.

Outdoor Girl

Outdoor Girl מווחרת על אריזות
מפוארות ויקרות ומגישה לך מבחר אופנתי
של מוצרי טיפוח ואיפור מעולים
במחיר נמוך בכ- 50%
מחברות קוסמטיקה מעולות אחרות.

מכסימום יופי
במינימום הוצאה

מפיצים: הלטים בע"מ טל' 03-255763; 04-665505

קולנוע

סרטים

רובין הוד מזדקן

ההבדל בין חשבון לאמנות הוא ש־בחשבון, חיבור מיספר מרכיבים יחד נותן תמיד אותה התוצאה, ואילו באמנות, אותו חיבור יכול לתת כל תוצאה שהיא. זה קיסמה של האמנות, וזו גם הסכנה הטמונה בה. ראייה לכך, סירטו האחרון של ריצ'רד לסטר, רובין ומאריאן.

המרכיבים של הסרט ממש מעוררים קינאה. הבמאי, ריצ'רד לסטר, הוא יוצר קולנוע אמיתי, בעל סיגנון אישי, למרות

אודרי הפבורן כמאריאן
האהבה הנשית —

כמה מכישלונותיו בזמן האחרון. שון קונרי, אודרי הפבורן, ניקול וויליאמסון, רוברט שו, דנהולם אליוט, יאן הולם (אם להזכיר רק כמה מן השחקנים), הם צוות שכל מפיק היה מוכן לחתום עליו בעיניים עצומות. הצלם דויד ואטקין הוא, לדעת הכל, אחד (מאמני־המצלמה של התקופה. והמחזאי ג'יימס גולדמן, שחיבר את אריה בחורף, הוכיח כבר בעבר הן את כישרונותיו ה־דרמטיים והן את התמצאותו בימי־הביניים באנגליה.

כל זה חשוב במיוחד לסרט זה, שהוא כאילו המשך עלילותיו של רובין הוד, או שמא צריך לומר, סיפור סופו של מי שהיה השודד העליז, שלקח מעשירים ונתן ל־עניים, למלך על פני כל יער שרווד.

עם חומר־גלם כזה, התוצאה חייבת להיות מעניינת. ואכן, למי שאוהב קולנוע, היא עשויה להיות אפילו מעניינת מאד. וזאת, למרות שמה שחסר בה, רב מן ה־נמצא.

רוח אנרכיסטית. לסטר, שהחל את דרכו כאמן המצחיקון המטורף, חדשן ב־שיטות בימוי וצילום (הוא עד היום אחד המעטים המצלמים כל מעמד במיספר מצל־מות על־מנת לחסוך זמן) ובעל רוח־תזזית אנארכיסטית אשר הקסימה את כולם ב־סירטי החיפושיות הראשונים ובפאנט עוסק לאחרונה, בעיקביות רבה, בהיסטוריה. אלא שהיסטוריה גוסח לסטר (כמו, למשל, ב־סירטי המוסקטרים), מוותרות על הממד הרומנטי הסוחף שהיה לה פעם על בד הקולנוע, למען גשמיות עממית, כאשר מראות הפאר של ארמונות צחורים, מאוו־נים בזוהמה, בבוץ ובטיגופת שבהם שוכנת דלת העם, המאפשרים לארמנות להיראות יפים כל־כך. הגיבורים של לסטר הם לא־פעם גיבורים בעל־כורחם, ומעשי־הגבורה שלהם מעוררים חיוכים יותר מאשר התפ־עלות. סירטו החדש נפתח בצילום של שלושה תפוחים מבריקים באור השמש, הנרקבים מול עיני הצופה. וההמשך, סיפורם של רובין הוד (שון קונרי), ג'ון הקטן (ניקול וויליאמסון), ומאריאן (אודרי הפבורן), בשנות הארבעים לחייהם, מבהיר למה מתכוונים דיברי לסטר. היפים של האגדה, שיבה זרקה בשערם וקמטים נחר־שו בפניהם, מרץ הנעורים פינה מקומו לעייפות הבאה עם הגיל. התיקוות ו־האידיאלים של בני ה־20, הופכים כבר בסצינה הראשונה לאכזבות של בני ה־40. כבר למן ההתחלה, ניטל הקסם מן ה־היסטוריה. ריצ'רד לב־הארי, מי שהיה גיבור ואידיאל בימי רובין הצעיר, כובש מיבצר הרוס שבו נותרו רק נשים, ילדים וזקן שתום־עין. הוא שורף את המיבצר, הורג את כל הנמצאים בו, ורק הזקן נמלט, לאחר שהוא זורק בידו חץ הפוגע במלך הברברי. וכך בא הקץ לסמל הנעורים של רובין הוד.

עם מותו של ריצ'רד, שב רובין יחד עם ידידו, ג'ון הקטן, ליער שרווד, הוא מחפש שיב את מאריאן שלו, אשר בינתיים הפכה לאם־מיוגר, נאלץ שוב להתמודד עם השריף מנוטינגהם, ועם אצילי ג'ון־בלי־ארץ, אחיו של ריצ'רד שחזר למולך, ובסופו של דבר חייב, ככל שאר המשתת־פים בטרגדיה זו, למלא את צפונות הגורל שהוטל עליו, לפי כל מוסכמות יוון ה־עתיקה.

סחבות אמיתיות. במה שנוגע ל־שיחזור ההיסטורי, לסטר נוהג כרגיל. הוא טרח לשחזר בקפדנות את ביגדי ה־תקופה, למן העליונים עד התחתונים. עם זאת דאג לטוות ולזהם אותם כך שיראו כסחבות האמיתיות של בני העם במאה ה־12. החלכאים והנדכאים שמאכלסים את שוק נוטינגהם והנרדפים על־ידי קלנסי השריף, נראים עלובים במלוא מובן המי־לה, ולא מסוג האומללים הזוהרים של ה־

שון קונרי כרובין
— או הידידות הגברית?

מיתולוגיה הקולנועית. והסירבול של שיר־ין וחרבות כבדות, מזכיר לעיתים את הריאליזם של מילחמות האבירים בפאלס־טאף של אורסין וולס.

מאידך, לסטר עצמו אינו יכול לעמוד בפני הפיתוי של הרומנטיקה. או שמא תלוייה האשמה בצלם שלו, דויד ואטקין ההופך לרגעים את יער שרווד למקום קסום של אגדות, כאשר עיפי העצים הגבוהים, וקרני האור החודרות בעדם, יוצרים אווי־רת קתדרלה טבעית. אפילו ביב השופכין שלתוכו מרוקנת אודרי הפבורן כמה דליים, באחת הסצינות, אינו יכול להסיר את הממד הבלתי־מציאותי שבו שרוי היער, בעיקר בסצינות אהבה רומנטיות בין רובין למאריאן.

הנימה המחפכנית. וניגוד זה, בין המרכיבים שבסרט, מאפיין את כל הסרט כולו. כי למען האמת, החלק ההיסטורי שבו אינו העיקרי. יש כאן משל חברתי מודרני בהחלט, שאותו ניתן למצוא בהרבה סר־טים פוליטיים מן התקופה האחרונה. הצרה היא שהמשל אינו טורח אף פעם ללכת עד הסוף.

למשל, בהתחלה: אידיאל של איש בגיל הביניים מתנפץ. סרטים מהפכניים רבים עוסקים בנושא זה. אלא שהם מסבירים מה היה האידיאל ומה גרם לו להתנפץ. כאן, יש רק גיפוף, ומי שקרא ספרי היסטו־ריה, יודע כי ריצ'רד לב־הארי יכול לשמש אידיאל שיטחי בלבד, כגיבור־חיל בקר־בות, אך לא כהומניסט גדול ביותר.

העניים אוכלים בררה. הסרט ממשיך לנגן על נימה מהפכנית, כאשר בני נוטינגהם מזהים את רובין ורואים בו את מנהיג המרד האפשרי שלהם נגד ה־מישטר הרקוב השולט בהם. רובין עצמו מכריז שלעולם לא תהיה שפה משותפת

החנות
לה ציפית
2000 שנה!

לונדון מיניסטור
אבן גבירול 30 ת־א

לידיעתך
אצלנו

באוריום

א. מבחר עשיר ביותר
של תקליטי חוץ
ב. תוכל להזמין כל תקליט
ג. פתוח עד חצות רצוף
יום יום (14 שעות)

ד. המכירה גם בסיטונות
(10.00—18.00 בלבד)
ה. האווירה צעירה, עליזה
ומשוגעת
בוא והווכח

רישומים לרובין הוד

הקפיד הבמאי ריצ'רד לסטר על תלבושות תקופה ריאליסטיות עד כדי להדגיש את ביטול האגדה מן התחתונים עד העליונים, הן בשביל הופעותיו כלוחם בשירות כבד, והן לשעות הפנאי ביער שרווד, אותן מבלה בחברת מאריאן.

בין האצילים, זוללי הבשר, לעגיים שאוכלים רק בררה. אבל כאשר הוא צריך לנהוג מהפיכה זו, הוא נוהג כאינדיווידואליסט מושבע, מזמין את יריבו לדו־קרב אישי, אשר או שאינו מוטרד מגורל אלה הרואים בו מנהיג, או שהוא תמים עד־כדי־כך שהוא מסוגל להאמין כי אויביו יכבדו את דיבתם.

הדו־קרב עצמו, הוא דוגמה לריאליזם: החרבות הכבדות, הזריזה הגיגרת, התנועות המגושמות, השמש היוקדת, הדם הניתז מן הפצעים, כל אלה מסירים כל הילת זוהר מן ההתגוששות הברברית בין השניים. אבל כיצד מתיישב ריאליזם זה עם הווירטואוזיות של הקשתים שכל חיציהם פוגעים במטרה?

פרשנות אחרת שאפשר לתת לסרט, היא זו שטוענת כי מדובר כאן בגיבור אגדתי, שהאגדה גדולה ממנו. רובין עצמו אומר זאת כשהוא שומע את הבלדות שחיברו אודותיו, במשך השנים שבהן בילה במסעי־הצלב. אלא שהוא עצמו מתפתה, מייד לאחר־מכן, להאמין באגדות אלה, כשהוא יוצא להציל את מאריאן מידי השריף, וקרב גדול על חומות טירת נוטינגהם (הממוקמת, ככל שאר אתרי הסרט, בספרד) רומז שלסטר עצמו דווקא די מצדד באגדות.

מיתולוגיה של גברים. ואולי הסיפור כולו אינו אלא זה של אדם החייב לעשות את המוטל עליו, בערך כמו השריף בצהרי היום, משום שהוא גבר וזו המיתולוגיה של הגברים? ואולי זהו סיפור־אהבה נפלא, לפי מיטב המסורת של האכספרסיוניזם הגרמני, עם מוות עייף שהיה מעדיף לחדול ממלאכתו (כך בכל אופן מגלם רוברט שו את השריף מנוטינגהם) אבל אין לו ברירה אלא להמשיך בה, ועם זוג האוהבים שאושרם אינו יכול להתממש בעולם הזה? ושמא זהו סיפור־אהבה מודרני, שבו צריך לבחור רובין בין הידידות הגברית של ג'ון הקטן לאהבה הנשית של מאריאן, ומכאן שלישיית התפוחים שבתחילת ובסוף הסרט?

בקצרה, כשעשוע אינטלקטואלי, יכול לסטר לספק תעסוקה מלאה לכמה שעות של ויכוחים מכל הסוגים. הסרט עצמו אינו הולך עד הסוף אף באחד מן הכיוונים הללו, ואי־אפשר אלא להתפעל מן ההתזה של חברת־הסרטים ושל כל הגוגעים במבצע זה, אשר היו מוכנים להסתכן בהפקת סרט שהוא בחזקת ניסיון מעניין יותר מאשר יצירה משובחת.

בשירות המחזאי

הווארד והילר — יותר אנושי

פיגמליון (תכלת, תל־אביב, אגליה) — זהו אולי המפורסם במחזותיו של ג'ורג' ברנרד שו, שהוא אולי הידוע במחזאי המאה־העשרים. כלומר, שהמדובר במעשה המוכר כמעט לכל אדם, אם לא מן המקור הביתי, או מגירסה קולנועית זו (שהוצגה לראשונה ב־1938), אזי מן הגירסה המוסיקלית של לרנר ולווה, גבירתי הנאווה, שמכרה מיליוני כרטיסים בכל רחבי העולם בצורתה הבימתית, עוד לפני שהפכה לסרט שובר־קופות.

מכאן, שאין צורך להרחיב שוב את הדיבור על הכוונות שבמחזה זה, החל מהתקפת־האופי של השפה האנגלית, דרך הסאטירה החברתית ועד להדגשת המיזנאתרופיות הגברית. אפשר אולי רק לשוב להתפעל מן השנינות המופלאה של שו, מן הכישרון הבלתי־רגיל שלו לנצל את גוני השפה האנגלית, וזאת תוך כדי כך שהוא מלגלג על חוסר־אחידותה וחוסר־ההיגיון השולטים בה.

כל זה נוגע, כמובן, למחזה המקורי. ושו, שנזהר במשך שנים ארוכות מן האמנות השביעית, ידע כנראה היטב מפני מה חש. כי גם כאשר סרטיו הוסרטו בהתאם לדרישותיו הספציפיות ביותר, ועל־ידי המפיק האחד־והיחידי שהוא הירשה לו, בחייו, לעשות אותם, גבריאל פאסקל, התוצאה עדיין רחוקה מלהיות סרט, אם כי חדלה בינתיים להיות מחזה.

מה שקורה כאן, תחת הבימוי המשותף של אנתוני אסקווית ולסלי הווארד, הוא שהמצלמה הופכת עבד נרצע של המלל, אין לה כל תפקיד יוצר משלה, ובמשך סרט שכם היא מתאמצת שלא להחמיץ את השורות המבריקות, ברגע שהן יוצאות מפי השחקנים. הנשכרים מן השיטה הם, כמובן, השחקנים, ליתר דיוק שניים מהם, לסלי הווארד עצמו, המעצב פרופסור היגינס פחות ציני ויותר אנושי מזה של רקס האריסון, וונדי הילר, שהיא לייזה דוליטל הרבה יותר גשמית ומגובשת מזו של אודרי הפבורן (אם להשוות עם הגירסה המוסיקלית).

חבל רק שהתיפאורות הזועקות במלאכותיותן, הבימוי חסר־המקוריות שאינו מצליח להפתיע או להוסיף כמלוא הנימה למילה המדוברת, וצוות שחקני־משנה שמשחקים כאילו לפני קהל מרוחק מן הבמה ולא נוכח מצלמה הנצמדת לאפם, מונעים מסרט זה להיות יותר מאשר אתר היסטורי גרידא.

השודד המחייך

דאגלס — עם רגל של עץ

הנבל החביב (דרייב אין, תל־אביב, ארצות־הברית) — זהו הסרט הראשון שביים קירק דאגלס בעצמו. הוא צולם לפני כשלוש שנים ביוגוסלביה, ומהווה מעין שילוב בין הרפתקה של שודדי־ים, למערבון מכסיקאי.

דאגלס, שרצה בנראה לשרת את עצמו כמיטב יכולתו, מגלם שודד בעל רגל של עץ, מחייך כל הזמן מאוזן לאוזן, ומוביל את כנופיית־הפושעים שלו בדרך אל אוצר שנקבר במיכרה עזוב על־ידי אחד מאנשיו־שלו. עוד חושקים באוצר: בחור טוב אחד, בחורה כחולת־עין אחת, ואחיה הקטן והחמוד (מארק לסטר מאוליבר), ודאגלס מעמיד פנים שהוא עוזר להם, כדי להקל על עצמו את הדרך למיכרה הנעלם.

אם זה נשמע קצת מסובך, אין ברירה, כזה הוא גם הסרט. כי למעשה, קצת קשה למצוא המשכיות בסיפור זה, המדדה אנה־ואנה בהיעדר־משמעות מוחלט, כאשר הדבר היחידי שמעניין את הבמאי הוא הבדיחות שניתן לסחוט מכל מעמד ומעמד. אולם מאחר שדאגלס, באותו זמן, לא היה אפילו מנוסה כבמאי, גם בדיחות אלה מבויימות בכבדות, ורחוקות למשל מן השנינות הקלילה של סרטים כמו הלפיד והחץ או הפיראט האדום שהוא מנסה לחקות.

בין השאר, מוזר למצוא בכותרות הסרט את שמו של אלברט מאלץ, מן הקורבנות הראשונים של מקקארתי

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — קן הקוקיה, התפשטות, להיות או לא להיות, שליסה בארץ־הפלאות.
ירושלים — קן הקוקיה, חליל הקסם.
חיפה — קן הקוקיה.

תל־אביב

★★★★ **קן הקוקיה** (פאר, ארצות־הברית) — עימות בין מתחזה למטורף לבין אהות ראשית בבית־משוגעים, כסמל למילחמתו של פרט רודף חרות במימסד כולו. סרט מרתק, מבויים ומבוצע להפליא. במאי, מילוש פורמן, בתפקיד הראשי: ג'ק ניקולסון.

★★★★ **התפשטות** (רויאל, ארצות־הברית) — סירטו הקודם של פורמן, יצירת־מופת על מאבק־הדורות באמריקה, מלאה הומור, אהבת אדם ורגישות, ומוגשת בסיגנון קולנועי רענן ושופע המצאות.

★★★★ **להיות או לא להיות** (גת, ארצות־הברית) — גם אחרי 35 שנים, שומרת קומדיה שנונה זו על כיבוש פרין בידי הנאצים, על חינה וחידודיה, תודות לבימויו המבריק של ארנסט לוביטש ולמישחק מלוטש של קארול לומבארד וג'ק בני.

ירושלים

★★★★ **חליל הקסם** (חן, שוודיה) — האופרה האחרונה של אינגמר ברגמן, מצולמת בחן וכישרון על־ידי אינגמר ברגמן, עם זמרים ותיזמורת האופרה בשטוקהולם. חובה לאוהבי המוסיקה.

חיפה

★★ **ימי שיקאגו העזיזים** (בית אבא חושי, ארצות־הברית) — פארודיה על סירטי־הגאנגסטרים, בהשתתפות כל כנרית סינטרה לשעבר, ובראשם סינטרה עצמו וסאמי דייויס ג'וניור.

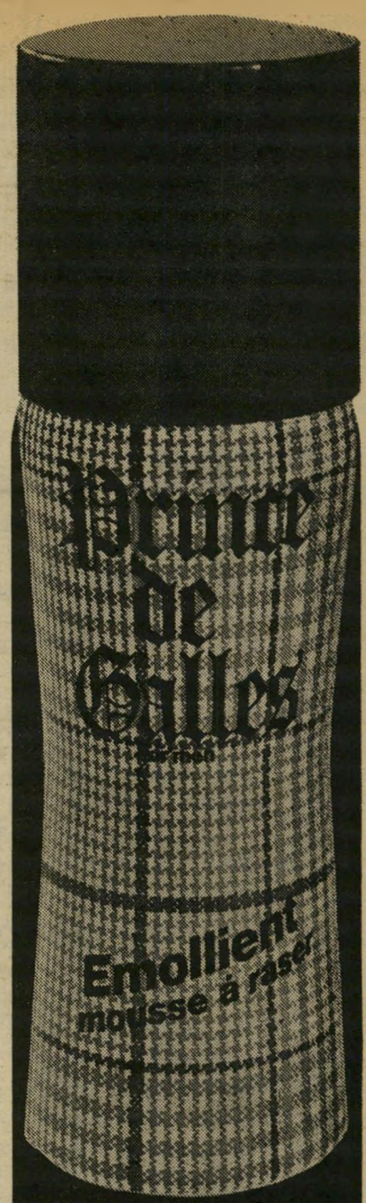

prince de galles
קלאסי לגבר
זמיר בע"מ ת"א
המפיצים: חברת נורית בע"מ

בכל בית "עץ הזית"

אין חנינה

(המשך מעמוד 39)

בעלת השלכות מיסחריות מובהקות, בוודאי אין להשלים עימו.

חנינא אמוץ הוקרב על מיזבח השערורייה ונבחר כשעיר־לעזאזל של הפרשה כולה.

אולם איש לא שאל היכן היו כל האחראים על חנינא אמוץ במשך שלוש שנים תמימות.

תקציב קניית המוצגים לכל אחת מ־תוכניות כל־בו־טק עמד על 100 לירות. יצחק ליבני, ארנון צוקרמן, מוטי קירשנבאום, קודמו בתפקיד, יצחק („צחי") שימעוני, וג'ודי לוץ, צפו בתוכנית כימעט מדי שבוע, ולעיתים אף נמצאו על בימת־הצילומים.

הם ראו מקררים ומכונות־כביסה,

מגיש פאר
הצליל של הקול

מנועי מכוניות, מזגני־אוויר; הם ראו טלוויזיות, מערכות סטריאופוניות ושאר אביזרי־חשמל יקרים. לא צריך להיות נושא תפקיד בכיר בטלוויזיה כדי לדעת, שכל אחד מ־פריטים אלה מחירו הרבה יותר ממאה לירות.

הם לא טרחו אף פעם אחת לשאול: מניין נלקח הכסף לרכישת מוצרים אלה? הציבור הרחב סבר, בוודאי, כי המוצגים נקנו בכספי רשות־השידור. יצחק ליבני טען בשבוע, כי חשב שהכספים באו מ־המועצה הישראלית לצרכנות. כל אחד מחברי המועצה או מעורכי התוכנית כל־בו־טק, היה אומר לליבני, אילו טרח ה־מנכ"ל לשאול, שכל תקציב המועצה, על מישרדיה, המשכורות שהיא משלמת, ה־ניירת, הביטאון שלה והמחקרים שהיא עושה, אינו מכסה את קניית המוצגים ש־הוצגו בכל־בו־טק.

אך איש מהם לא שאל את השאלה, ו־כולם כאחד מתחמקים מאחריותם לפרשה, כשהם מסתתרים מאחרי גבו של חנינא אמוץ. אין הם מפקפקים בטוהר־כפיו וב־תמימותו הכנה, שביגללם לא נדלקה אצלו נורה אדומה, כאשר קיבל את הכספים לשם רכישת מוצגים לתוכניתו.

לגמרי לא ברור מדוע פוטרו ורד ברמן ושלמה לקר. שניהם לא היו קשורים בשום צורה שהיא בפרשת השטיחים, והחוזה ה־מיוחד שלפיו עבדו, הופסק עתה בעיקבות ההתרגשות הכללית שאחזה בבית־הטלוויזיה.

הטלוויזיה צריכה לקנות

אם התוכנית עצמה חשובה מדי ל־חברה הצרכנית המודרנית, מכדי ש־תרד מן המסך. הבטיח השבוע מנכ"ל ה־רשות: היא תחודש תוך שבועיים־שלושה, עם צוות אחר.

המסקנה העיקרית שתופק, בי־וודאי, מן הנפיון: כל המחלוקת בתוכנית יירכשו, להבא, על־ידי ה־רשות עצמה, מכספי תקציבה, או על־ידי אירגוני־צרכנים מוזכרים.

האם ניצל הפסל גרשון קניספל את סמכויותיו לטובת עצמו - או האם נפל קורבן לחעלוליהם של מחברים אכולי־קינאה?

מה מסעיר

קניספל בעבודה

גרשון קניספל מעניק עיצוב אחרון לאחת התבניות, שהרכיבו את „יצירת־הקיר המדוברת ביותר בחיפה." למרות שנעזר בצוות של עובדים, לא ויתר האמן על „התענוג שבעבודה בסדנה." לדבריו בילה שעות ארוכות מדי יום, מחוץ לשעות עבודתו, ליד הקיר.

מאות האנשים שצבאו בשבת ה־אחרונה על פיתחי היכל־הספורט, ל־רגל פתיחת פסטיבל להקות הפולקלור הבינלאומי, לא יכלו שלא להתרשם מקיר־הכניסה המפואר בפתח ההיכל החדש, ב־שכונת רוממה בחיפה. קיר זה, ששיטחו 200 מטרים מרובעים, תוכנן ועוצב על־ידי גרשון קניספל (43), היועץ האמנותי של עיריית חיפה, אדריכל ופסל בקנה־מידה בינלאומי.

מאחרי טכס הסרת־הלוט, בשלושת חודשי העבודה על היצירה המונומנטלית ובשנים האחרונות, מאז קיבל קניספל את מינוי היועץ, מתנהלים ויכוחים, עימותים וסיכסוכים רבים בינו לבין אמנים חיפאיים אחרים. סיכסוכים אלה חרגו כבר מזמן מן החוג הסגור והמצומצם של אמנים, עברו אל דפי־העיתונים והגיעו גם לבית־המישפט־העליון.

סיכסוכים־לא־סיכסוכים

„קניספל מנצל את עובדת היותו היועץ האמנותי של ראש־העירייה ומשתלט על עבודות אמנותיות בעיר," טענו מתנגדיו, מחברי אגודת הציירים והפסלים. „הוא תופס מונופול על עבודות שהיו צריכות להתחלק שווה בשווה בין כל אמני חיפה והצפון."

האובייקט להתקפות אינו מתרגש. הוא מוכן לשחזר את תולדות „הסיכסוכים־לא־סיכסוכים שלי עם הוועד החיפאי של אגו־

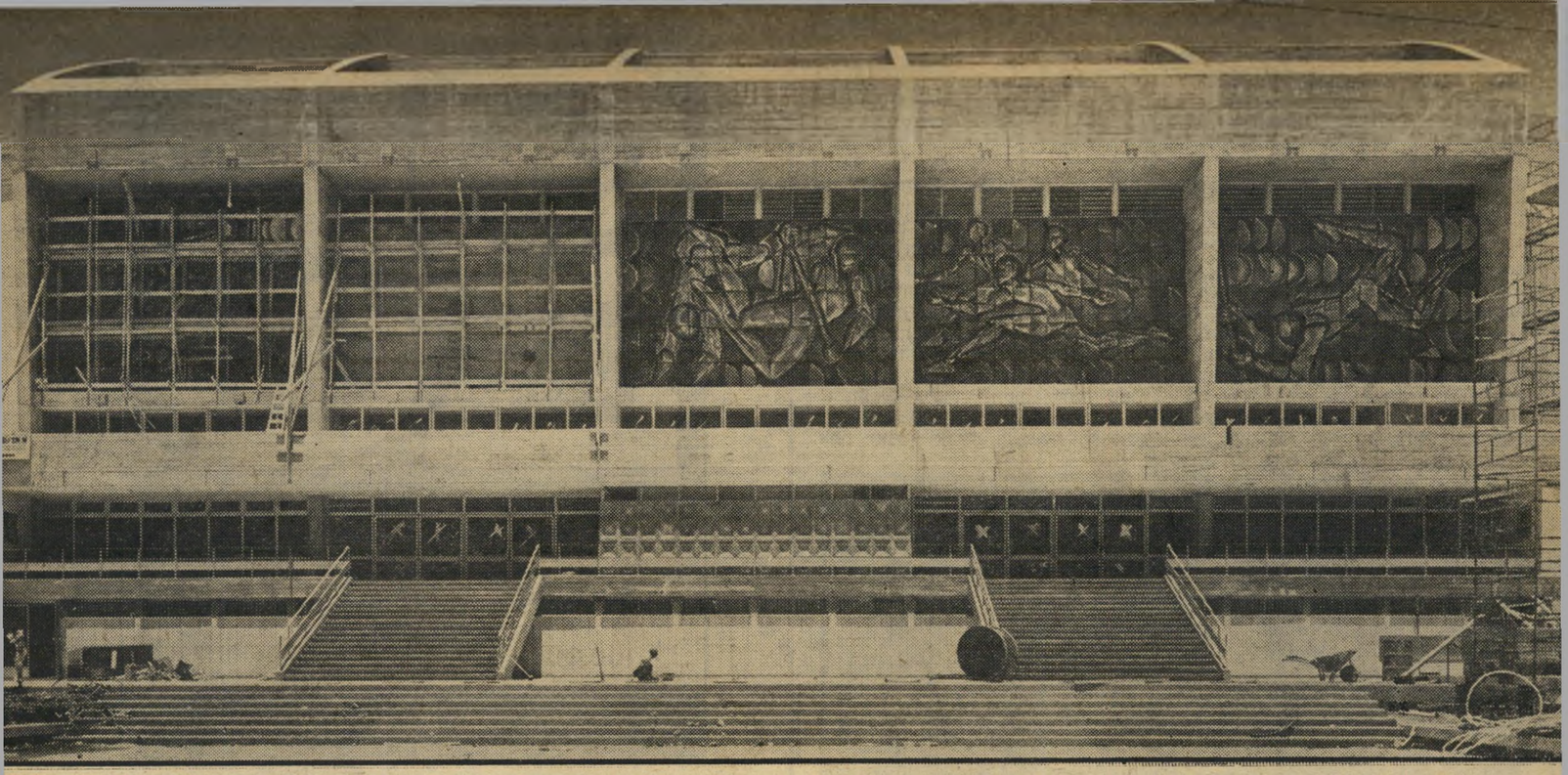

היכל הספורט בחיפה: 3 ריבועי יצירתו של קניספל מוכנים, 2 עדיין חסרים

את האיש על הקיר

דת הציירים והפסלים," והוא עדיין גאה, "למרות כל ההשמצות," על כל עבודה מעבודותיו.

סיפר גרשון: "אינני רוצה להשוויץ, אבל הייתי הראשון שלחץ על עירייה כל־שהי שתבצע את הפרוייקטים האמנותיים שבשיטתה על־פי מיכרזים. כשיוסף אלמוגי, ראש־העירייה הקודם, ביקש שאעבור למישרה מלאה בעירייה, גם כיועץ אמנותי וגם כראש המחלקה לשיפור פני העיר, החלו מגיעים מיכתבים רבים מאמנים חיפאיים שונים שטענו כי אני מנצל את תפקידי בעירייה כדי להשתלט על עבודות. לא רציתי שהכביסה המלוכלכת של האמנים תתכבס בחוץ.

"ביוזמתי פנינו, מתנגדי העיקריים, אנה אביתר, שרה סופר, דויד לביא, ואני, אל בית־הדין המישמעתי הפנימי של אגודת הציירים והפסלים בתל־אביב. בית־דין זה פסק באופן חד־משמעי וברור, שכל העבודות שקיבלתי את ביצוען היו חוקיות, לא עברתי על שום חוק פנימי וגם לא על התקשי"ר.

"חוק התקשי"ר קובע במפורש, שאסור לי לבצע עבודות פרטיות תוך כדי עבודתי בעירייה, אלא־אם־כן קיבלתי את אישור הנהלת העירייה ולכל עבודותי קיבלתי את אישור הנהלת העירייה."

המיכרז הגורלי, כנראה גם האחרון לאחר השערוריות הרבות שבאו בעיקבותיו בתולדות עיריות במדינת ישראל, הוצג ב־נובמבר 1975. היה זה המיכרז על ביצוע קיר היכל־הספורט החדש בחיפה. "סימבולים ותנועה בספורט" היה נושא העבודה האמנותית. כחבר־השופטים נתמנו שלושה נציגים של אגודת הציירים והפסלים, שני ארכיטקטים וחברי מועצת־העירייה בחיפה.

"אני, מצידי, דרשתי לפרסם מיכרז פומבי. בעירייה הסתייגו מדעתי. ידוע שאמנים מונומנטאליים רבים ובולטים אינם ששים להשתתף במיכרזים. דני קרוון אומר תמיד: 'מי שרוצה בעבודות שלי, שיפנה אלי.' הנהלת העירייה, כך סיפרתי גם למתנגדי הרבים בוועד הציירים והפסלים החיפאי, חששה שאם ייצא המיכרז עלולים להשתתף בו רק אמנים בינוניים. אז יהיה הפסד זמן, ולא תהיה אלטרנטיבה להשלמת ההיכל, שהושקעו בו מיליונים רבים של לירות, בזמן.

"לבסוף הוחלט בישיבת הנהלת העירייה, שבאופן חד־פעמי יוצג מיכרז פומבי. אז הוחלט גם, על פי בקשתי, לאפשר לי לקחת חלק בתחרות. הוגשו חמש־עשרה הצעות לביצוע העבודה, ועבודתי נבחרה פה־אחד. ימים אחדים לאחר שנתפרסם כי אני זכיתי במיכרז, פנו חברי אגודת הציירים והפסלים לבית־המישפט העליון, והוציאו צו־על־תנאי לעיכוב העבודה. אני לא הבנתי אותם כלכך.

"נציגיהם בוועדת־השופטים של המיכרז בחרו בעבודתי. למרות שהמיכרז היה בעילום־שם, יכול היה כל אחד להבחין

(המשך בעמוד 44)

שיטה מהפכנית

כדי לעמוד בלחץ הזמנים, שהוכתב לו על־ידי עיריית חיפה, נאלץ קניספל לקצר ככל האפשר את זמן יצירת התבניות. הוא החליט לנקוט שיטה מהפכנית תוך שימוש בחומרים פלאסטיים, אלומיניום וחול. "אם הייתי יוצר תבניות בשיטה הרגילה, היתה העבודה אורכת שנה וחצי. אני סיימתי את הפרוייקט הגדול בארבעה וחצי חודשים בלבד."

הבנות יוצקות

אחדות מתלמידותיו של גרשון קניספל עזרו לו ביציקת התבניות. "כעת אני עומד לפתוח מכון ללימוד ציור ופיסול, שישים את הדגש על אימוץ חומרים שיאפשרו לאמנים לעמוד בלחץ הזמנים של המאה הנוכחית. בשביל התלמידות שלי היתה העבודה אצלי הכנה מצויינת."

מה מסעיר

(המשך מעמוד 43)

בסיגנון שלי. הם גם ידעו מראש שאני עומד להשתתף במיכרז. כאמן, לא יכולתי לוותר על עבודה כזאת.

„אז חלה גם התפתחות רצינית ברועד החיפאי של האמנים. גדליה גונן, שהיה חבר ועדת־השופטים ובחר בעבודתי, ומשה נובק, פרשו מאגודת הציירים והפסלים. בעתירה הם הופיעו לצידי. בבית־המישפט טענו אנשי אגודת־הציירים־והפסלים כי לא ידעו שאני עומד לגשת למיכרז. הם הכחישו את השיחות שהיו לי איתם, ואת העובדה שהודעתי לכל אמן חיפאי שאני משתתף במיכרז. בינתיים, מינואר השנה ועד מארס, התנהלו מילחמות תצהירים. כל צד נלחם בצד השני. מילחמות של אמנים.“

השופטים אלפרד ויתקון, שלמה שמגר ואליהו מני קבעו, בתשובתם לעתירה, כי „אתם (אנשי אגודת הציירים־והפסלים), ליצירה המונומנטאלית את מימד העומק.

אולם גם עכשיו, אחרי השלמת הקיר האמנותי, שהכל מודים כי הוא בבחינת „יצירה גדולה“, לא תמו הוויכוחים בין האמנים החיפאיים, המנצלים כל הזדמנות כדי להביע דעתם על קניספל ועל „ניצול סמכויותיו לרעה.“

גרשון קניספל אומר, כי נתקל בחייו כבר במצבים קשים יותר. „כשברחתי מ־בראזיל אחרי ההפיכה ב־1964, עצרה אותי המישטרה החשאית ושמה אותי בבית־הסוהר,“ נזכר גרשון, ששימש שנים רבות איש־צוות של האדריכל הידוע אוסקר נימייר, חתן פרס לנין לשלום, שתיכנן ובנה את בראזיליה, בירת בראזיל, ובין השאר גם את אוניברסיטת חיפה. „שימשתי אז כמזכיר אגודת הציירים והפסלים בסאו־פאולו, כך שאני יודע מה זה איגוד מיקצועי ומהו מאבק מיקצועי. אבל כמו

שחייה

מירון־מיכשולים, קפיצה בעזרת מוט, עמידה על הראש, כדורסל, זריקת דיסקוס והטלת כידון, הם נושאי יצירתו של קניספל על קיר־החזית של היכל־הספורט החדש בחיפה. השם שניתן ליצירה כולה הוא: „סימבולים ותנועה בספורט.“ בכל אחד מריבועי היצירה השתמש האמן בשמונים ריבועים קטנים.

ויכוח

גרשון קניספל, המשמש בין השאר כיועץ אמנותי ל־ראש־עיריית חיפה וכמנהל המחלקה לשיפור פני העיר, בוויכוח עם יוסף אלמוג.

כרתתם את ענף העתירה עליו ביקשתם להישען.“

גרשון קניספל מיהר להתחיל בעבודה במרץ רב. מדי יום השכים בחמש בבוקר, ותידרך את עובדיו. בשעה שמונה כבר ישב במישרדו שבבניין עיריית חיפה. אחרי שעות העבודה חזר לאתר־הבנייה, ובילה שם שעות רבות. בביתו ישב לילות ארוכים כדי לתכנן, לשפר ולהגיע למהירות ביצוע שתאפשר השלמת הקיר האמנותי עד למועד הפתיחה הרישמי של ההיכל, ביולי. „לא רציתי לתת למקטרגי את האפשרות למצוא פגמים בעבודתי ב־עת־ובעונה־אחת בעירייה ובביצוע העבודה הפרטית.“ מסביר גרשון, שהמיקטרת הניצחית אינה משה מפיו.

במהלך העבודה פיתח קניספל שיטת־עבודה מהירה לביצוע התבניות. „במקום השיטה הקלאסית של ייצור תבניות, שעלולה היתה להאריך את משך העבודה עד שנה וחצי ויותר, השתמשתי בשיטה מהפכנית קצת. שיטה זו חסכה לי הרבה מזמן העבודה.“ גם בעיות של תקציב לא חסרו לו, לדבריו. הוא קיבל מהנהלת העירייה סכום של מאה וחמישים אלף לירות לביצוע הפרוייקט ולטענתו, לא הרוויח „אף אגורה שחוקה“ על העבודה הקשה, שהשקיע בה חמישה חודשים מחייו. „העבודה הזאת היתה יותר בשביל האתגר והיוקרה. כמוה, מבחינת הגודל לפחות, קיימות רק שתי יצירות בכל העולם: במכסיקו ובמזרח־גרמניה. אני חושב שמבחינת מהירות הביצוע קבעתי שיא עולמי.“

להוציא את הפסולת החוצה!

ה קיר האמנותי מחיזק לחמישה ריבועים שווים, המייצגים ענפי ספורט שונים: שחייה, ריצת־מיכשולים, קפיצה במוט, עמידה על הראש, כדורסל, זריקת דיסקוס והטלת כידון. כל ריבוע, המהווה מישטח מורכב משמונים יחידות שוות בעלות עובי שונה, דבר המעניק

שקורה כאן, בחיפה, שהאיגוד המיקצועי שלי נלחם בי — דבר כזה עוד לא שמעתי.“

עתה מקווה גרשון ש„העסק ייגמר, הרוחות יירגעו. כולם יחזרו לעבודה והלוואי שלכולם תהיה עבודה עד מעל לראש.“ הוא מצהיר בפני כל כי כל רצונו הוא: „שילד חיפאי שייצא מביתו לגן־הילדים, או לבית־הספר, יעבור לפחות ליד שלוש יצירות אמנותיות גדולות! אז אני אפרוש!

„ואין שום טעם, וגם שום סיבה, שאמן יתנכר לאמן. יכולים להיות ויכוחים, אבל למה לא להוציא את הפסולת החוצה?“

פרס ראשון עשוי להצטבר ל:	600.000 ל"י
פרס ראשי:	500,000 ל"י
פרס כדור הזהב:	100.000 ל"י

25 שנות פעילות לקידום החינוך והבריאות

לישראלי בחו"ל שלום.

הידעת כי בין ערי הפיתוח נכללות ערד, טבריה, עכו, כרמיאל, צפת...? בערים אלו תמצא דיור מתאים, אפשרויות תעסוקה וחברה צעירה.

בדבר פרטים פנה אל שליח העליה הקרוב למקום מגוריך או אל הוועדה לתושבים חוזרים ת"ד 7384, ירושלים.
או לנציגות משרד העבודה בניו־יורק:
G.B.I.P., 800 Second Avenue, N.Y. N.Y., 10017

מחירים מדהימים!!!
מקרר ג'נרל אלקטריק
ישר מהיבואן
בי. אנד ג'י. אינטרנשיונל בע"מ
רח' ה' באייר 42, כיכר המדינה, תל-אביב,
טל. 262950 ,259559

תן טרמפ לחייל

במדינה

חקירות

מי רצח את סיבני?

פעולה משובחת של צה"ם ומצ"ח — לפיתרון תעלומת רצח ניסים כהן

שיחת־היום בבסיס צה"ל ליד אשקלון דנה בשאלה: מי גנב את ה„טן"? שאלה זו שאל עצמו גם חוקר־מצ"ח (מישטרה צבאית חוקרת) הצעיר, אשר ערך ב־שבועות האחרונים, על־פי בקשתו של מפקד הבסיס, חקירה בקשר לגניבת כ־חמישה קילוגרמים של חומר־נפץ מסוג „טן" מאותו בסיס.

בבסיס צבאי זה משרתים בדרך־כלל חיילי־מילואים, והחוקר החל בודק את זהותם של האנשים ששהו בו בתקופה שבה נגנב חומר־הנפץ.

בין השאר גילה, כי אחדים מחיילי־המי־לואים ששירתו בבסיס זה באותה תקופה, היו „טיפוסים מפוקפקים". הוא העלה לפ־ני מפקדו, סגן־אלוף מ., את ההשערה כי שלושה מילואימניקים מאיזור ראשון־לציון, הידועים בקישריהם עם אנשי העו־לם־התחתון באיזור תל־אביב, הם ש־„סחבו" את חומר־הנפץ, שמחירו בשוק האזרחי גבוה והוא מבוקש ביותר.

בריחה ליבשת. ואילו שיחת־היום בבתי־הקפה של יפו ובת־ים בימים אלה, עוסקת בשאלה אחרת: מי רצח את ניסים („סיבני") כהן?

ניסים כהן (32) נהרג ב־1 ביולי השנה, כאשר התפוצץ פח־אשפה ממולכד מול פתח דירתה של אחותו, בבת־ים. היה זה, כנראה, האחרון בשורת ניסיונות ל־רוצחו, שתחילתם בתקופה בה שימש עד־המדינה במישפט שוד בנק דיסקונט ברחוב קפלן בתל־אביב, לפני שמונה שנים. מאז נרדף ניסים כהן ללא־הרף על־ידי שליחי בית־הדין הפנימי של העולם־התחתון.

בתקופת המישפט, שנערך לפני כשבע שנים, הונחה ליבנת־חבלה בפתח דירתה של אחותו, אותה דירה. הלבנה התפוצצה, ורק בנס לא נפגע איש. אחרי המישפט עזב סיבני את הארץ, ניסה להשיג אשרת־כניסה לארצות־הברית, אך ללא הצלחה. הוא נסע לאירופה, והחל משוטט ברחבי היבשת בשמות בדויים, כשהוא נמלט מ־רודפיו. אלה ניסו לרוצחו נפש לפחות פעמיים, בהיותו בפאריס.

נסיון־הרצח האחרון אירע בתחילת חו־דש מארס השנה. זמן קצר לפני שובו ארצה, כאשר טייל על חוף הים בקופ־הגן, נורה ניסים כהן ונפצע קשה. הוא אושפז בבית־חולים דני, שכב שם שבוע, סירב להישאר עד תום הטיפול בו, והח־ליט לחזור לארץ.

לבני־משפחתו בארץ כתב, מבית־החו־לים בדנמרק: „אני יודע שלא אחיה יותר מחודש. אולי בארץ אזכה בהגנה מישטר־תית." הוא לא זכה בה.

פעולה משולבת של הזרועות המיש־טרתיות — הצבאית והאזרחית — היא שהפגישה את חוקרי פרשת רצח ניסים כהן, עם חוקרי מצ"ח שעסקו בפרשת גניבת חומר־הנפץ מן הבסיס הצבאי.

המודיע דיווח על חומר. צוות־החקירה המיוחד (צה"ם), בראשות סגן־ניצב שמואל בראשי, שמונה לפתור את התעלומה, חקר בכל הכיוונים האפשריים. אך גם כעבור שבועיים של חקירות מאו־מצות לא הצליח להגיע לתוצאות כל־שהן. בין השאר בדק כיצד הגיע חומר־הנפץ לפח־האשפה הממולכד שהתפוצץ, ומי סיפק אותו.

בדיקות מעבדתיות העלו, כי בפח המ־מולכד היתה כמות של כקילוגרם אחד חומר־נפץ מסוג „טן". מודיע מישטרתי דיווח למישטרה, כי בשוק של העולם התחתון מוצעות עתה למכירה אצבעות של „טן", שנמכרות על־ידי אנשים אחדים שחזרו לא מזמן משירות־מילואים בדרום.

חוקרי המישטרה פנו למצ"ח, ואז הס־תבר להם שאכן נגנב חומר־נפץ מסוג זהה מבסיס צבאי — שלושה ימים בלבד לפני ההתפוצצות שקטלה את ניסים כהן. בפגישה שנערכה בתחילת השבוע, הע־בירו אנשי מצ"ח לידי מישטרת ישראל את כל המידע וחומר־הראיות שברשותם, והשוטרים החלו מייד בחקירת החשודים העיקריים, תושבי איזור ראשון־לציון.

חקירות אלה עדיין לא הניבו תוצאות, אך המיפנה המפתיע שחל בחקירה הכו־ללת טומן בחובו סיכויים מחודשים לפ־תור את התעלומה: מי רצח את סיבני?

תשבץ העולם הזה 2030

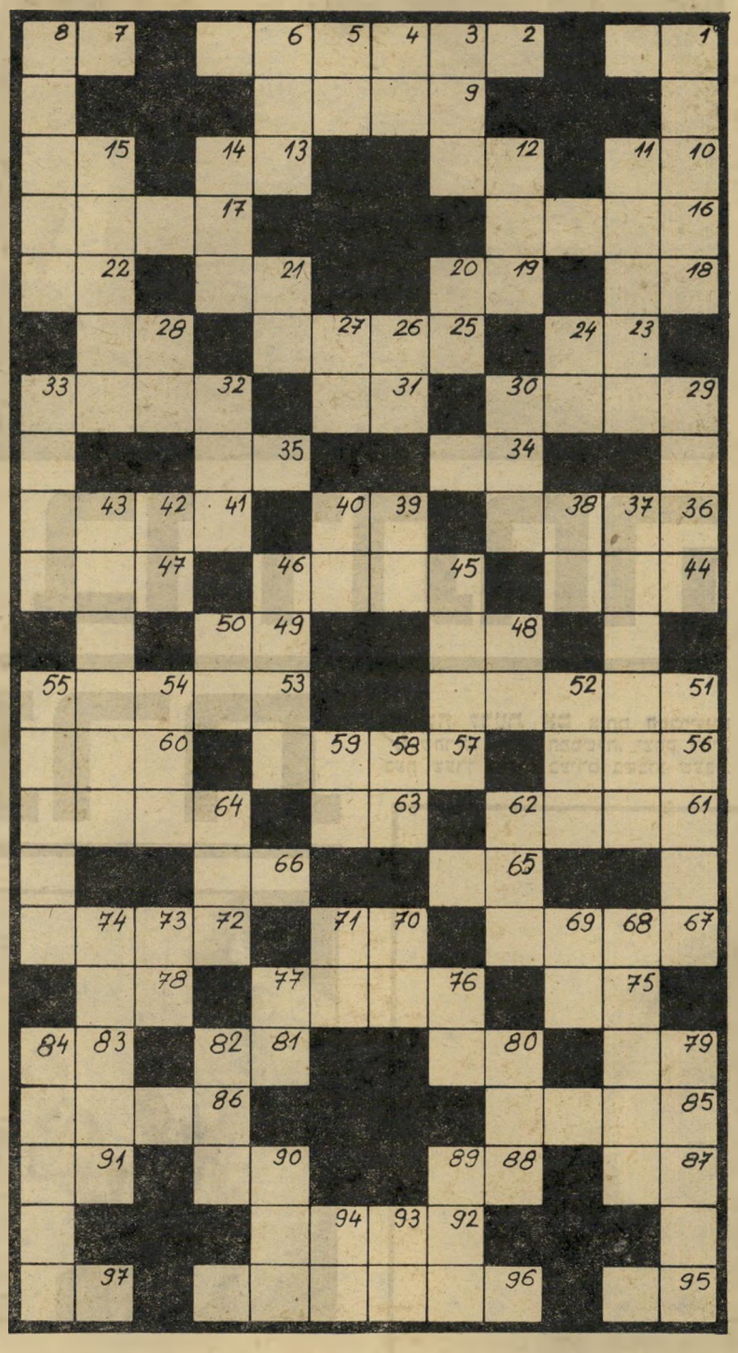

מאוזן:

1. מספיק; 2. פורד צועד בצעליו; 7. שים יד! 9. אחת המכות; 10. בתוכם; 12. חברת־נפט ביגלאומית; 13. סופו של פרח; 15. חסיחלילה (ר"ת); 16. חברה ישראלית לתעשיית מיצים; 17. תנובה; 18. מילת־שאלה לזיהוי; 19. נולד קודם זמנו; 21. מכלי השחמת; 22. סופו של בלם; 23. תווית; 25. חריץ, שבר; 26. ריסף; 29. בלוי מזוקן; 31. גיבעה קטנה; 32. אין; 34. מזמר; 35. מידת־שטח; 36. שאין ברור ממנו; 39. בתוכה; 41. בהש־אלה: דליל; 44. נוכח; 45. כמוס, טמיר; 47. חור; 48. מתווי־הנגינה; 49. ישפריץ; 51. בעל־חיים דוקרני; 53. כלל הסחורות המייוצרות; 56. יוציא ניצנים; 57. משמ־שת למגורים; 60. נהרה; 61. מוכרח; 63. כינוי; 64. קליע מאיר; 65. קידומת הולנדית; 66. בקיע בסלע, משמש לאצירת מי־גשמים; 67. קץ; 70. נועם, רכות; 72. בגד עליון לשעת התפילה; 75. מילת־שאלה; 76. כשפים נוסח אפ־ריקה; 78. מן הנודעים באלופי צה"ל (ש"מ); 79. בעל־גאווה; 80. שן־פיל; 81. חומר־ציפוי שקוף; 83. אוייב; 85. המוציא את לחמו מן היין; 86. בעל־רחמים; 87. צאצאה; 88. פרוסה; 90. גוף שני יחידה; 81. תאריך בחודש שבט; 92. חביב ונעים; 95. בלבד; 96. סופר ופילוסוף אמריקאי (1883־1803); 97. קי־דומת צרפתית.

מאוזן:

1. כלי־נשק; 3. הרגה את סיסרא; 4. אחו; 5. מטבע צרפתית; 6. מלחין גרמני; 8. חבל בארץ; 11. שבר־חרס; 12. וגיל; 14. מחיצה; 15. מין שן ברובה; 20. אחור; 21. ידיד; 24. גוף; 26. ידית; 27. מנעול פטנטי; 28. תגובה בים; 29. מקום שלם בגוף; 30. מילת זירוז ורמז; 32. אבל; 33. היה שר בממשלה הנוכחית (ש"מ); 35. מיפעל־עילית לסריגים בארץ; 36. אלוהות; 39. מילת־שלילה; 40. קריאה לעדר; 42. מטבע יפאני; 43. מיפעל המים לישראל; 45. גלמוד; 46. חידלון; 48. שניים; 50. זאת; 51. גם הוא ארטישוק; 52. הפרד דבר שלם לחלקים קטנים; 54. לכו החוצה! 55. ציוויליזציה; 58. הווה; 59. נישא; 62. תענית; 64. שתיל רך; 68. מלח ממין נקבה; 69. קריאת־יגון; 70. חוח ללא סוף; 71. חומת־מים; 73. מכשף; 74. תיק לנשיאת ספרים; 76. יחידת הספק; 77. נהר באפריקה; 79. מיפעל לגרבונים בקריית־שמונה; 80. מחדפס; 82. עיר גדולה; 84. פיל ענקי קדום; 89. מענית; 90. אני, באיטלקית; 93. סרי־בטן; 94. מן הקולות הגבריים.

קשקשת 2030

הפעל את דימיונך ונסח למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. ההג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

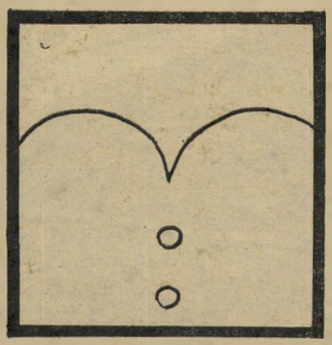

קשקשת 2028

● „כשאמרתי לו: ‚מויישה, שים לב!' התכוונתי רק שייזהר!"
דדי תבליו, רח' גזר 6, תל־אביב

● לב חסר אדם.
שרון גל, קיבוץ החותרים

● המצאת המאה: קיט לב להרי־כבה־עצמית.
ישראל הסינגר, רח' אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

● עיסקת חבילה.
חגית ועירית זלישניק, רח' דליה 18, קריית־ביאליק

● חצי עוף מחפש את החצי השני.
שאול יהישוום, רח' אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

השבוע בדרייב־אין
בשעות 7.15 — 9.30
קירק דוגלס
„הנבר החביב"

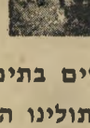

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב סלמה 30, יפו, טל. 827621.

היום בו רתחה הכינרת

קשה לדעת אם אותם הטבריינים שהריעו לראש־הממשלה, יצחק רבין, בעת שערך ביקור בעירם בשבוע שעבר, הם אותם אלה שיום קודם לכן הריעו בהתלהבות לא פחותה למלכות־הימים. אבל מה שברור הוא שביקור המלכות בטבריה היה עליז וספונטני יותר מזה של רבין.

תוך שיתוף־פעולה מלא עם עיריית טבריה ומוסדותיה, כשראש־העיר, משה צחר, נוטל את המופע תחת חסותו הי־אישית, קדמה לנשף בחירת נסיכת־הכינ־רת, שנערך השבוע בטבריה, חגיגה עממית.

היה זה כאשר היפהפיות, שהתחרו על תואר הנסיכה, הגיעו בסירות־מירוץ אל ספינת־השייט סוסיתא, שעגנה מול ה־טיילת הטבריינית. על הטיילת כבר נאסף קהל רב, מקומיים, תיירים ואורחים. הם קידמו בתשואות את פני הנערות שנסחפו באווירה הלבבית שקיבלה את פניהן.

הטבריינים, המורגלים כבר במסורת בחירת נסיכת־הכינרת, יצאו הפעם מ־עורם. שניים מהם אפילו קפצו למים לפי הזמנתו של המנחה, דודו דותן, שהב־טיח להם נשיקה מהנסיכה שתיבחר.

נשף הבחירה עצמו נערך בלילה בחוף השקט בטבריה. קהל עליז במיוחד בא לא רק כדי לצפות בתוכנית שתוצג ל־עיניו, אלא כדי לחגוג יחד עם המועמדות לתואר, חגיגה של יופי ונעורים. בלטו בין מאות האורחים חיילי יחידות־שיריון מהוללות, שהגיעו לנשף יחד עם קציניהם.

הבנות היו אותן אלה שהתמודדו בנש־פים קודמים על תוארי נסיכות ים־סוף והכרמל, ושיתמודדו גם על תואר מלכת־המים לשנת 76'. גם טכס הבחירה היה דומה. המועמדות הציגו את עצמן לעיני הקהל כשהן לבושות בביקינים קצרצרים ובבגדי־ים של גוטקס. הן רואיינו אחת אחת בידי המנחה והבדרן דודו דותן.

החברות שנטלו את מיבצע הבחירה תחת חסותן, כמו מיפעלי הבירה הישר־אלים, עץ הדית, חברת תכשירי היופי אאוטדור גירל, חילקו מתנות לקהל ול־מועמדות. אבל הנבחרות היו אחרות.

כנראה שלקהל הטברייני, מתוכו נבחר חבר השופטים, יש טעם שונה מאשר ב־מקומות אחרים. הוא בחר בחיפאית אביבה שפר בת ה־18 כסגנית שנייה לנסיכת־ה־

בחינה אישית נוסף לראיון הפומבי בחר חבר־השופטים הטברייני את המועמדות באופן אישי. בתמונה: סימונה בלומנפלד מול השופטים. מימין לשמאל: משה אוחנה, בעל **החוף השקט**; עודד בן־דורי (מוסתר) **מטיולי־הגליל**; רחל כהן, נציגת טבריה; צבי ברד, **מעץ־הזית**; ושוש ארזי, **מאאוטדור גירל**.

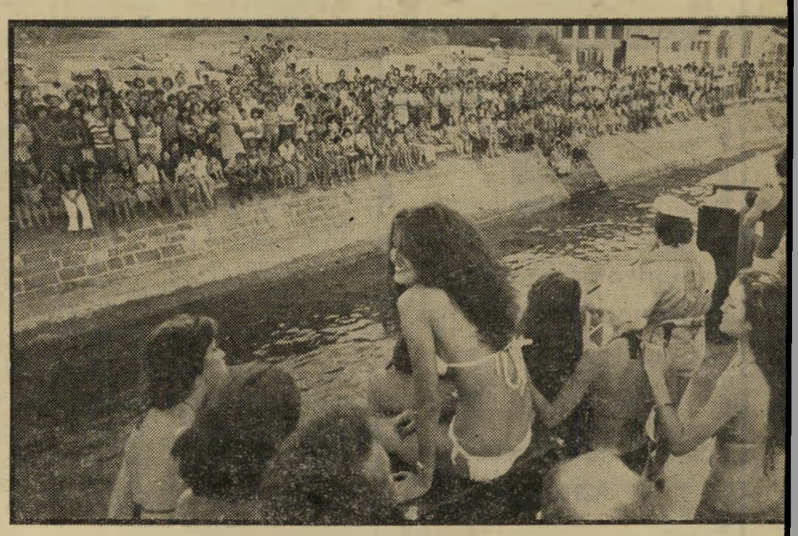

נסיכת הכינרת אורלי גופר בת ה־17, מנווה־מגן, זכתה בטבריה בתואר נסיכת־הכינרת, בתום מופע שכלל קרנבל על הטיילת של טבריה ונשף ב**חוף־השקט**. בתמונה מימין: מול קהל האלפים הטברייני שהתקבץ לאורך הטיילת, מוצגות המועמדות מקרוב מעל סיפון ספינת־הכינרת **סוסיתא**. מעל הספינה נערכו גם מופעי בידור שהפכו את המאורע לקרנבל זוטא.

בקפטר"ה של טבריה

דודו דותן, מנוזה נשפי מלכות־המים, מראיין את המועמדת מיכל דובי, בנשף שנערך בחוף השקט בטבריה. בתמונה מימין: צופה קופץ למים כדי לזכות בנשיקה.

כינרת. מרינה כץ בת ה־15 וחצי, תלמידת תיכון מתל־אביב, צעירת המתחרות, זכתה בתואר הסגנית הראשונה לנסיכה. ואילו בכתר נסיכת־הכינרת הוכתרה אורלי גופר בת ה־17, תושבת נוה־מגן, תלמידה במכון לגראפיקה ודוגמנית מתחילה.

אביה של אורלי, בא לראות אותה ב־מופע שנערך לפני שבוע בחיפה. הוא הגיע גם לטבריה כדי לעודד אותה ולחזק את ידיה. כאשר התמשך טכס הבחירה עמוק לתוך השעות הקטנות של הלילה, החליט אביה של אורלי לפרוש. „ממילא אין לך סיכוי להיבחר," אמר לבתו.

כמה דקות אחר־כך יכלה אורלי להפתיע אותו טלפונית כשדמעות עומדות בעיניה: „חבל שלא נשארת... אני היא שנבחרתי."

המועמדות האחרות היו לא פחות מאו־שרות. שלוש מהן, חיילות צה"ל, זכו במתנת מלונאי טבריה — סוף־שבוע חינם באחד מבתי־המלון המפוארים של טבריה — גינתון. האחרות, שכמה מהן כבר נושאות תארים, גילו רוח ספורטיבית בהתאם למסורת האולימפית. „העיקר זה לא הניצחון," אמרה אחת מהן, „העיקר היא ההשתתפות."

סרט הכתרה עונד לצווארה של הסגנית השנייה אביבה שפר, אלכס רבינו, נציג חברת **אולימפיק**.

החלמידה

מוכתרת כסגנית ראשונה על־ידי הפירסומאי של **מיפעלי הבירה**, דויד תמיר.

כמו באולימפיאדה

על גבי מדרגה משולשת, כמו בטכס הכתרה אולימפי, ניצבות שלוש הנבחרות שזכו בתואריהכינרת: נסיכת־הכינרת אורלי גופר; סגניתה הראשונה מרינה כ"ץ (משמאל) וסגניתה השנייה אביבה שפר (מימין). הנבחרות זכו בתשורות מיוחדות, מתנת חברות **עץ־הזית** ו**אאוטדור גירל**.

ההכתרה

יעקב ריפמן, יו"ר המרכז לתיירות ומרפא בטבריה, מכתיר את אורלי גופר.

יצחק גיזרי — מירי זכרוני — רפי זכרוני, עורכים

בבאר־שבע

את טקס בחירת

נסיכת הדרום

ביום שישי, 30.7.76, בשעה 9.00 בערב,

באולם קולנוע „קרן"

12 הפתיעות * תוכנית אמנותית מפוארת * תזמורת * תצוגת בגד־ים וחוף של „גוטקס" * מתנה לכל

אשה ונערה בקהל: איפור עיניים של „אאוטדור גירל" * שעשועונים * הגרלות של מערכות איפור

משלחות של „אאוטדור גירל" בשווי אלפי ל"י חינם

ינחה - יצחיק - יבדר - ישעשע

אורי זוהר

צביקה פיק * ג'קי אלקיים

מכירת כרטיסים מוקדמת בקופת „מרקור", פסג' רסקו, ובערב המופע ב„קרן"

מלכת המים 1976

מטעם העולם הזה בחסות בירה גולדסטאר

תיבחר על־ידי הקהל בטקס שייערך ביום רביעי 11.8.76 בשעה 9.00 בערב

ב„היכל התרבות" בתל־אביב

בהשתתפות

הגשש החיוור

ינחה: דודו דותן **ישיר: ג'קי אלקיים**

מכירת כרטיסים מוקדמת במשרד „יוקי", כיכר דיזנגוף, טל. 03-222445 ובמשרדים כרטיסי הנחה למוסדות ולקבוצות במשרד „יוקי"

* * *

הקהל יחזה במועמדות המשתמשות במיבחר מוצרי „אוליביה" של „עץ הזית" ● טיפול בשיער המועמדות על־ידי מוצרי „וולה" ● המשתתפות תצוגה סנדלי „אל־גה" ● הכנת הכתרים: רחל גרא ● הסעת המועמדות: חברת „טיולי הגליל" ● מלכת המים 1967 תטוס לאירופה וחזרה במטוסי „אולימפיק"

משרדי הפקה: „י. גיזרי — מופעים", טל. 03-227063

זה היה העולם הזה שלפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שיצא לפני 25 שנה בדיוק, הכיל כתבת־ענק מצולמת (5 עמודים) תחת הכותרת „בחירות העולם הזה". בבחירות היו 25 שאלות, שמטרתן להקל על הבוחר בהצבעתו.

השבוע לפני 25 שנה נרצח עבדאללה מלך ירדן, רצח שהביא לכמה תגובות בשבועון ולקריקטורה של דוש. המילחמה בהודו־סין וקיצוב־המזון בצרפת באו לידי ביטוי בכתבות שעסקו בעולם הרחב.

השבוע לפני 25 שנה התחולל „משבר־הקרח (מיספר המקררים החשמליים באותה עת היה מצומצם). השמועות על הגופים הפוליטיים, שנצבו מאחרי המחסור בקרח, הביאו את המערכת לחקור את הגורמים למחסור. במהלך החקירה נתקל צוות־המערכת בעוויתות, שעליה נכתב במדור „קורא יקר": „היו גם גילויים אחרים. אנשי מיפלגות מסויימות, שסברו כי גילוי המצב עלול להזיק למיפלגתם לקראת הבחירות, ניסו למנוע בכוח בעד חברי־המערכת מלמלא את תפקידם הציבורי. ליד „בית־ארלוזורוב" בתל־אביב התנפלו אנשי מיפלגת־פועלי־א"י על הצלם, דחפוהו, אימו לשבור את מצלמתו. בריכוז של עולים חדשים ביפו הפיצו תועמלן מיפלגתי (דובר אידיש), את הקהל (דובר רוסית, בולגרית, רומנית) נגד חברי המערכת, שנאלצו להגן באגרופיהם על זכותם לרשום ולצלם. כמה שוטרים שנכחו במקום (בהנהגת סמל מס' 1572) עמדו מן הצד, אפרו על חברי־המערכת למלא את תפקידם, במקום להגן עליהם . . ."

שער־הגיליון הוקדש לנושא „בער מי עליך להצביע", לתצ־לום היד האלמונית שתטיל את הקוביות הגורליות, ועליהן התצ־לומים של דויד בן־גוריון, משה סנה, ראש הרשימה הערבית ג'רג'ורה, ישראל רוקח, משה שפירא ותופיק טובי. מכל אלה עדיין חי כיום רק טובי.

„העולם הזה" 717
התאריך: 26.7.51

מחסור־הקרח עמד להפיל את מפא"י ✱ חיזור על כיסא חשמלי ✱ שר־המישפטים ויתר על מכונית־השרד

העם

„מיבצע אמבטיה"

מאז ימי המישטר הצבאי של „מיבצע פיל" לא זכרה תל־אביב מחנה כזה של התרגשות והיסטריה המונית: נשים מי־ררו בבכי ליד עגלת־הקרח, מחלקי־קרח הופלו וגדרסו על־ידי המון זועם, קטטות־ידיים של גברים נרגזים.

ביום השישי הגיע הריקוד מסביב לעגל־הקרח הגמס, לשיאו. כשירדה, לפנות ערב, הידיעה על רצח עבדאללה על ראש התור, התפלאו הגברים והנשים שמישהו יכול לייחס חשיבות כלשהי למעשה כה בלתי־חשוב. אילו הגיעה אותה שעה הי־דיעה שהמאדים עומד להתנגש עם כדור־הארץ, לא היתה התגובה, מן הסתם, לו־הת יותר.

לא היה ספק שעניין הקרח, שבא ברגע הבלתי־נכון, יעלה למפא"י בכמה מקומות בכנסת. הציונים־הכלליים קפצו על המצי־אה, החלו לעבוד על התורים („אם אין לך קרח, שים את מפא"י במקרר!"). מפא"י ניסתה להפוך את הרוח, הפיצה, בדבר ובג'רוסלם־פוסט, את הטענה (הכוזבת) כי אילו לא היתה כאן אלא מזימה זדונית של האופוזיציה, שישלמה כסף לבעלי בתי־החרושת למען יצמצמו את התפוקה. התו־צאה: המצב הוחמר עוד יותר. האוכלו־סיה, ששמעה על המזימה הנוראה, החלה אוגרת בלוקים של קרח באמבטיה.

פשעים

ניקמת החשמלאים

עוד בילדותו אהב יזהר מגון את החשמ־לאות. הוא היה מרכיב מנורות חשמל, מפעיל סוללות, בונה מקלטי־רדיו. כש־סיים (השנה) את הגימנסיה, נרשם לטכ־ניון.

בינתיים יצא יזהר בערבים עם בחו־רות, ביניהן כאלה שהוא העריך וגם טיפוסים מרגיזים. יום אחד החליט להפ־עיל את ידיעותיו בחשמל כדי ללמדן לקח.

הרכיב מערכת מייוחדת של חוטים בלתי־נראים, וחיכה לרגע המתאים.

חדרו של יזהר מזכיר מעבדה מיסתורית. חוטים שונים, אנטנות, סוללות ממלאים את המקום.

כפא המתכת. רחל, אחת החברות של יזהר, רגילה להתהלך במכנסיים קצ־רים. גם אותו ערב, כשבאה לחדרו, לבשה אותם. היא התיישבה על אחד הכיסאות העשויים מתכת. לכיסא היה חיבור. יזהר ישב בפינה אחרת של החדר, פתח בשיי־חה איתה. היא היתה אחת הבלתי־סימ־פטיות. אופן הוויכוח שלה הרגיז, היא התעקשה על כל פרט, וכאילו להכעיס התווכחה על כל דבר. כשבא רגע מתאים, ורחל הוציאה שוב את יזהר מכליו, הפעיל הטכנאי כפתור. זרם־חשמל עבר בגופה של רחל.

„משהו דוקר כאן," אמרה, „משהו לא בסדר!" בו־ברגע נפסק הזרם, כדי לחזור בפעם נוספת, ביתר כוח. אולם ברגע מסו־יים עבר את הגבול. הזרם היה חזק, הב־חורה השמיעה צעקה, נפלה מהכסא כש־הכרתה מעורפלת.

„זה הכל בגלל שאת מתווכחת יותר מדי," אמר יזהר, „וזהי עצבנות כזאת ש־תוקפת אותך."

למחרת הלכה רחל לרופא, לשאול עצה. הרופא אמר כי היא בריאה. אין זה מת־קבל על הדעת שביגיל ויכוחים דוקר הגוף. החשד עלה בלבה של רחל, והיא סיפרה עליו לאחיה.

כעבור כמה ימים גזדמנה רחל שנית לחדרו של יזהר. היא ישבה בכיסא־המתכת, לא חסר גם ויכוח. בחוץ חיכה אחיה. היא השמיעה צעקה, האח חדר לחדר, ערך חיפוש וגילה את התחבולה.

הוא תפס מייד את העניין, חיבר את החוטים והושיב את יזהר על הכיסא. לקול הצעקות באו השכנים. הם לא הביגו מאו־מה, רק שמעו מילים מובעות בפחד: „עזוב, אתה לא מכיר את הטרנספורמטור! זה לא צחוק, אתה לא מכיר את החיבורים שלי!" מייד החל האח משמיד את חיבו־רי־החשמל. תוך כדי כך אירע קצר חש־מלי, ואש פרצה במקום.

בסופו של דבר ניכווה יזהר, הבחורה קיבלה זעזוע, ועתה יצטרכו שני החשמל־אים לעמוד לדין, על הגזק שגרמו למקום ועל השתמשם באמצעים בלתי־חוקיים.

מכחבים

נרדי נגד וילנסקי

בהעולם הזה (711), בשיחה עם סופר העיתון, דובר על מכת השלאגרים הזולים המציפים כיום את הארץ. זה פגע באחד מנושאי־כליו של ה„פיזמון הקל", מר וי־לנסקי, אשר היה ידוע לי בזמנו מתוך פריטה בבתי־קפה תל־אביביים. יש להו־דות שבזמנגז, שלאגר זול זהו עסק מכניס, ובפרט בסיוע של הרדיו ותקליטים. ול־דוגמה — השמעת צרויחות בלתי־אסתטיות, עם תערובת של ארוטיקה זולה, בשירתה של שושנה דמארי, אשר מצאה את המ־קום המתאים לה במועדון־לילה בניו־יורק.

לדעתי ולדעת רבים, יש להילחם בנגע זה עד חרמה. כי הציפיה לסחורה הנ"ל גוברת, ובפרט אם השוגד של הזמר הנ"ל נעזר על־ידי אלה שרוצים בכיליון או מחנק סיסטמתי של הניגון העברי המקורי.

בעקיצות של וילנסקי וחבריו, אשר הוד־פסו בשגי גיליונות העולם הזה, רצופים זה לזה, נדפסה גם עלילה משונה של מר וילנסקי, כאילו נמלטתי אל מעבר לים למען נגן את שופן. רעיון יפה, ובפרט ששופן אהוב עלי. אך לאמיתו של דבר ניגנתי אותו בפאריס ובארץ (בפרט בזמ־נים של אימפורט של אמנות הזימרה הנ־רועה ביותר, המוצפת בארצנו. הן אורחים מבחוץ והן מקומיים).

ברצוני לספר, לשם האמת, כי בספטמבר 1947 טסתי, לפי הזמנה מיוחדת, לפאריס, כציר לקונגרס עולמי למוסיקה ולפולקלור־עמים. לייצג את הזמר הארצישראלי. מ־צרפת הוזמנתי לשורת קונצרטים לארצות־הברית. על עצם פעולתי המוסיקאלית המ־סועפת עוד אכתוב, אך עובדה אחת יש לציין, כי בשנת 1949, בנשף הגדול ש־נערך בניו־יורק ביום־העצמאות במדיסון־סקוור־גארדן, ובמעמד של 20,000 איש, בוצעה במרכז התוכנית סוויטה תזמורתית שלי לבאלט על נושאים ישראליים. להקה של כוחות מפורסמים ביצעו את היצירה הגדולה משיעבוד לניצחון.

ניגנתי וגם ניצחתי על הכל, אך הס־פקתי לראות באותו ערב, בין העומדים ליד הבמה, גם את וילנסקי, אשר נראה די מיסכן, והמום במקצת. האין זו אחת ההוכחות לסיפוריו על גניבת שופן?

נחום נרדי, תל־אביב

אנשים

✱ כאשר **ד"ר פינחס רוזן**, שר־המישפטים ומנהיג המיפלגה הפרוגרסיבית, יצא למסע־הבחירות בין יישובי העולים (בעיקר: רומנים, מבני העובד הציוני הפרוגרסיבי), נקט שיטה שונה מזו של בי.ג.י.: כאיש־מיפלגה ויתר על מכוניתו הרשמית, שבה הוא נוסע כשר בממשלה, ויצא לסיור במכונית פרטית.

✱ למרות **שיעקב** (ארוכה הדרך 2־חרות) **מרידור**, מפקד־אצ"ל לשעבר, פעיל ביותר בתעמולת־הבחירות של חרות; יטוש אחר הבחירות את פעילותו המדי־נית ויפנה לעסקי־ייבוא. בין תוכניותיו: בית־קירור באילת, שבו יאוחסנו בשר ומ־זונות שיובאו בדרך ים־סוף, מאפריקה המיזרחית ומחבש **.

✱ מועמד מק"י לכנסת, עורך־הדין **חנה נאקאראה**, ערבי נוצרי, איבד את זכות מועמדותו. ההנמקה (של מישרד־הפנים): שיבתו לישראל ב־1948 (במטוס ששכר בקפריסין), היתה בלתי־חוקית.

✱ לפני היכנסו לבית־החולים, לעריכת ניתוח בשלפוחית־השתן, מיהר **פרנצ'יס־קו פרנקן**, רודן ספרד, לטכס רב־פאר, שבו העניק לו ציר מצריים במאדריד את אות־הכבוד המצרי על־שם פואד ה־ראשון ***.

✱ שעה ש**ד"ר מוחמד מוצדק** הל־אים את הנפט (באיראן), שכב השאה ה־איראני, **מוחמד ראזה פהלאווי**, ב־משובה שבבתי־החולים בטהראן ונותח ב־הצלחה במעי־העיוור על־ידי מנתח אמרי־קאי שהוטס (יחד עם מנתח נוסף, מומחה להרדמה, ושלוש אחיות) מארצות־הברית. הסבר הצלחת הניתוח (לדעת האיראנים): כריתת שני ראשי־כבשים, והטלתם מתחת לגלגלי מכונית השאה, בהיכנסו לבית־החולים.

• כיום ל"ע.

•• מרידור הקים אז את חברת אינקודה, שנכשלה כעבור זמן, ופנה לאחר־מכן ל־הקמת החברה הימית להובלת פרי, השי־רויה עתה בקשיים.

••• אביו של המלך פארוק.

לרותי נודע שאין לה זכות־בחירה לכנסת השנייה: ההמשך השבועי בסידרה של הקאריקטוריסט דוש

רחל מרחלת על כל העולם

השי של מונה

בסוף חודש אוגוסט הקרוב, בנשימה עצורה, נלווה את אחת השחקניות־דוגמניות היותר יפות שלנו לחופה וקידושין.

מונה זילברשטיין (29), החתיכה, התפרסמה לא מעט בזכות הרומנים הסוערים שהיו לה עם כל מיני כוכבים סוערים לא פחות, שהגיעו לארץ הקודש לסיבוב־הופעות לפני מעריציהם הים־תיכוניים. וכמו כל חתיכה בעלת עבר גברי עשיר, החליטה גם מונה בסופו של דבר, שהגיע הזמן לסיים את התקופה המרתקת הזאת עוד לפני תום העשור השלישי שלה.

החתן המאושר, שיענוד את הטבעת על אצבעה הענוגה של מונה, הוא **רמי שי** בן ה־26, שלפי הגדרתה של כלתו ה־אחבת הוא איש רב־מעללים ורב־מעשים, שעוסק בכל, החל מטכנאות־במה ועד להדבקת־טפטים.

הצעיר הזה, כך מסתבר, ידע את מונה, ולא במובן התנ"כי של המילה, עוד מ־ימים ששניהם היו ילדים וגרו פשוט ב־אותו רחוב. ראו זה את זה בתחנת־האוטובוס, או בפגישות חטופות במכולת, אבל לא יותר מזה. אז הם היו עסוקים מדי בלגדול, ולא שמו לב איש לרעהו. אך נפלאות דרכי הגורל הצוחק, הן שהפגישום בהצגה אמי הגנרלית (בשפלת העמקים), שבה מונה שיחקה ורמי היה הטכנאי.

לאחר סיבוב הופעות נדלק ביניהם הניצוץ, והיה ללהבה. עובדת היותם גרים שוב בשכנות רק עזרה ללבות את האש, ואת ההחלטה שנפלה אצלם לפני חודשיים, להקים בית בישראל.

הכלה היפה הזאת מחלימה היום ממחלת הצהבת שבה חלתה, אשר גרמה לה לרזות כהוגן. אבל לא זה מה שהפריע לה. כבר השבוע היא כיכבה בסירטון־פירסומת חדש, והיא מצפה שוב להצעות־עבודה.

החלטת הנישואין באה אצלה בעיקבות שאיפתה לחיות לאם, כמו שסיפרה לי: „אני מתחתנת כי אני רוצה ילד, וילד הרי זקוק להורים ולבית מסודר, לפחות בשנתיים הראשונות, לא?" נאום הכלה, שמתכננת לא יותר משני ילדים במישפחתה העתידה לקום.

לגבי הרגשתה כיצד יתנהלו חייה כאשה נשואה, היא לא חושבת שעצם הנישואין חייבים לגרום לשינוי דראסטי. היא מקווה שחייה ימשיכו להתנהל כרגיל, חוץ מאולי דבר אחד, שהיא יוצאת עם רמי שלה לסיבוב פרטי באירופה ובארצות־הברית, במיסגרת ירח־הדבש שלהם.

ולא להופעות, כי־אם לסתם טיול עם ראש פתוח. ומונה מאחלת לעצמה שיקרו לה רק דברים טובים, ובזה אני מצטרפת אליה, ומוסיפה לה גם מאיחולי שלי. ברכת כל טוב ומשכנתא נעימה.

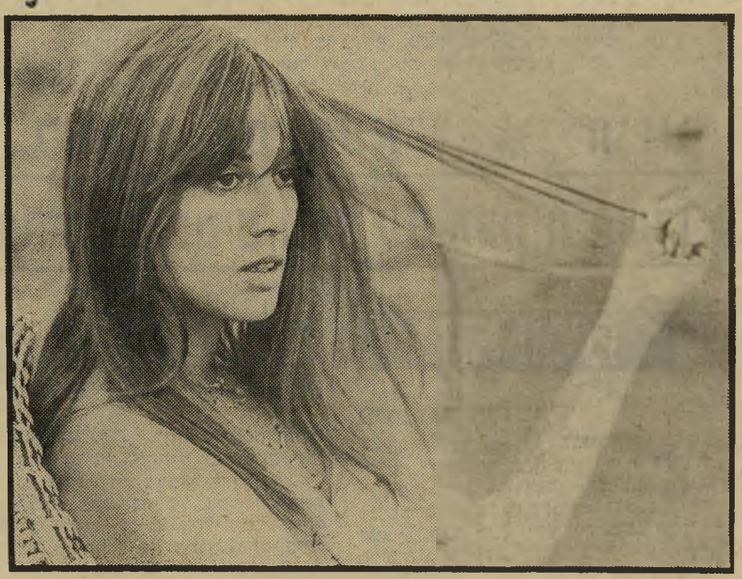

מונה זילברשטיין
מסע־הופעות פרטי

הסוד השׂמור ביותר

עבור כל אותם שכססו ציפרניים מרוב עצבנות וסקרנות, לדעת מיהי אותה דיילת מיסתורית שתת־אלוף **דן שומרון** נישבה זמנית בקסמיה, ועליה דיווחתי לכם לפני שלושה שבועות — ובכן, עבור כל אלה הצליחה ידידתי הטובה מהמודיעין הפרטי שלי, לגלות מה שהיה הסוד השמור ביותר של שומרון אחרי סוד מיבצע אנטבה.

הדיילת היא בראש־וראשונה יפהפייה אמיתית, ושמה **ברברה מזר** (מבטאים כמו שמו של המלאך). ברברה, ילידת בלגיה, הגיעה לארצנו הקטנטונת אחרי ששירתה כדיילת בנתיבי־האוויר האוסטריים, והיתה דוגמנית מצליחה בלונדון. אלה מביניכם שייקלעו לוויקטוריה סטיישן בבירה האנגלית, יוכלו לראות את פניה היפות מעטרות את תמונות־הפירסומת הגדולות שבתחנה.

נוסף לציוד האישי שלה מלידה, הכולל שיער שחור כעורב, וזוג עיניים סגולות־חצליות משגעות, היא גם מסודרת טוב בחיים. היא בעלת מניות בחברת־קוסמטיקה, ובעלת מכונית פונטיאק ירוקה מודל 76, שכמוה לא רואים בארץ כל יום. שכניו של שומרון בחולון מתפעלים, בכל פעם מחדש, מן המכונית המפוארת וה־חתיכה הזוהרת שבתוכה, החונים מדי פעם מול ביתו של הנ"ל.

דן שומרון
בחורה מצויידת

ברברה מסתובבת עדויה בשרשרת־זהב כבדה עם המיספר 23, המציין את תאריך הולדתה ההיסטורי שאגב נחגג השבוע, ונוסף לשרשרת זו מעטרת את צווארה שרשרת־זהב כבדה עוד יותר, ועליה תלויה האות D, הלא היא האות הראשונה בשמו של הידיד, דני שומרון שכבר נכנס אצלנו להיסטוריה.

ובכן, היפהפייה הזאת ידעה לא רק את ליבו של מי לשבות, אלא גם לאיזה הורים להיוולד. ומה טוב יותר מזוג הורים עשירים, שהם בעליהם של שני בתי־חרושת בבריסל? אני יודעת שרבים וטובים לא היו חושבים פעמיים אילו נפלה להם לידיים חתיכה כמו ברברה, המצויידת בכל הפריטים שעושים את החיים יפים ומפיגים את המתח לאחר עבודה מאומצת.

אבל למרות זה מעדיף שומרון, בשלב זה, להישאר עצמאי בשטח עוד שנה לפחות, עד לסיום תפקידו. בינתיים טוב לו איתה. הם לא נראים ביחד, כי למקומות פומביים ולאירועים ציבוריים הוא מעדיף לבוא לבד, והשניים נפגשים לסירוגין בביתו שבחולון או בדירתה שבהרצליה.

עכשיו רק מקווים כולם, שלאור התיאורים המפורטים שלי, יגלה דן רוחב־לב, ויוציא אותה לסיבוב־הופעות שהחברה יוכלו קצת לשטוף את העיניים. מה שהם שואלים את עצמם זה, איך ברברה מוכנה להסתגר בבית ולשמור יופי כזה כמו שלה בין ארבע הקירות?

נראה שזהו כוחו של דבר המפקד.

סחרחורת האהבות

כשאני שומעת מה קורה לאחד הצייר־רים המצליחים שלנו, **אריה הרפז**, ב־ימים חמים אלה, אני ממש מקבלת כאב־ראש, ואין פלא. כשתשמעו מה שיש לי לספר לכם, גם אתם תחטפו סחרחורת מכל התיסבוכת שנפלה בחלקו.

ובכן, לפני זמן לא רב התגרש ציירנו מאשתו היפה **דורית**, תמורת סכום של 1000 לירות. וזה לא נעים, כי אלה גירושין השניים, מה גם שמנישואיו הראשונים יש לו בת קטנה.

אז ככה הולך לו ציירנו שפוף, אחרי הפרידה מיספר שניים, ופתאום פוגש בחורה בשם **יעל תם**, הגרה בלונדון, ולומדת התעמלות בשיטת אלכסנדר. ולזה היה הוא זקוק ביותר — מישהי שתיישר לו את מצב־הרוח.

ושוב צרה. רק מצא אותה, ומסתבר שהיא חייבת לשוב ללונדון. אבל לא איש כאריה יוותר על חילוץ עצמות, ועוד בשיטת אלכסנדר. הוא לא חשב פעמיים, שלח לה כרטיס־טיסה. היא קיבלה את הכרטיס, לא חשבה פעמיים ונחתה פה, אבל רק ליומיים. במשך היומיים האלה היו שניהם סגורים ומסוגרים בחדר, והתעמלו נון־סטופ בשיטת אלכסנדר. אחרי הכל, זה היה כלול במחיר הכרטיס שהוא שלח לה.

כשחזרה יעל ללונדון, שוב תקפו הגעגועים את ליבו של אריה וגרמו לו לקסגשוס קטן, מה שהביא אותו להחלטה לנסוע אחריה, כדי שתרשום לו את הרצפט המתאים לבעיות המיוחדות שלו. אבל דווקא שם התברר לו שהמירשם שלו הוא זקוק עכשיו יותר מכל, לא נמצא במקום. הוא שם קץ מהיר לרומן הטראנס־אטלנטי עם גברת תם, שכלל לא היתה תמימה, ועם קרע בלב החליט ציירנו לנסוע לניו־יורק ולפתוח דף חדש בקאריירה הציורית שלו.

עוד הוא פותח ונועל תערוכות בארצות־הברית, הרי ללא שום קשר שהוא, כמו שרק גורל עיוור יודע לארגן, נסעה הזמרת **עליזה עזיקרי** אף היא לניו־יורק, למסע־התפייסות עם ידידה מזה שנים, האמרגן **ששון רג'ואן**, שממנו נפרדה אך ללא־הועיל.

את הנעשה אי־אפשר היה להשיב, ובשלב זה ניכנס לתמונת השמן המוזרה וה־ציבעונית הזאת, מי אם לא מיודענו הרפז, שבדרך־פלא הצליח לאחות את ליבה הקרוע של עליזה. וכך, כששני הלבבות השבורים האלה נידבקו יחד, פרחה להאהבה ממש כמו בסרטים ההוליוודיים הישנים והטובים. הסוף היה שאריה ויתר על הציורים שלו לטובת זימרתה של עליזה, ונסע בעיקבותיה ללוס־אנג'לס, שם היא חתומה על חוזה־הופעות. וגם אם כל זה לא סחרחורת, זה בטח לא אוטוסטרדה.

עליזה עזיקרי **אריה הרפז**
הלבבות השבורים התאחו

בוגרי י"ב מתכוננים עכשיו לגיוסם.

אתם, ההורים, התכוננו עכשיו לשחרורם.

בנכם או בתכם עומדים להתגייס לצה"ל.
הם יזדקקו לעזרתכם במשך שנות השירות הצבאי,
ובמיוחד לאחר מכן, עת יפשטו מדיהם.

כדי לעזור להם בצעדיהם הראשונים כאזרחים צעירים
אתם יכולים להתחיל לחסוך עבורם מעכשיו,
בתכנית "חסן לחייל".

הסכומים שתפקידו עבורם מדי חודש ב"חסן לחייל" יצטברו
בחוספת הפרשי הצמדה, ריבית ומענק מיוחד – כולם
פטורים ממס – לסכום נאה שיעמוד לרשות ילדיכם
עם שחרורם.

סכום זה, אותו יוכל לנצל כרצונו – ללימודים, לנסיעה לחו"ל,
לרכישת רכב או לכל מטרה אחרת – הוא העזרה
המועילה ביותר שביכולתכם להגיש לילדכם
בצעדיו הראשונים בחיים האזרחיים.

"חסן לחייל"

**תכנית החסכון הבלעדית של בנק הפועלים
למען החייל או החיילת שלכם.**

אל: ת.ד. 27 ת"א
נא שלחו לי עלון הספרט
את תנאי התכנית "חסן לחייל"
השם .....
הכתובת .....

בנק הפועלים מעמ

המהפכה השקטה
בבנק הפועלים

לעולם אינך יודע איפה
תמצא את 'מכבי' בפעם הבאה.

maccabee
בירה בינלאומית.

ניו-יורק. מלבורן. יוהנסברג. אתונה... וגם בישראל

פופיק והציציות

למי מכם שזוכרים את השחקן המצחיקן הקטן, **מרדכי** („פופיק") **ארנון**, הרי ש־אשת בשורות ונצורות אני לכם היום הזה. מוטב שתחדלו לחפש אחריו במושב־הלצים שבו אתם יושבים, כי ידידנו עזב את עיר־החטאים הלזו לפני כחמישה חודשים, ושם פעמיו למישכנה של תורה והרי הוא חובש את ספסל המתמידים בישיבת חכמים.

הבחור פשוט נעשה אברך, דתי אדוק למהדרין, ואף אם רק עתה החל לדקדק בתרי"ג מצוות, תראו שהוא עוד ידקדק אותה בעזרת השם גם בשס"ה גידים. ו־מאחר שלא טו היות האדם מדקדק לבדו, הפתיע השבוע פופיק החסיד את כל ידי־דיו הכופרים, בהזמינו אותם לחתונתו עם בתולתא שפירתא, חסידה צנועה.

כן, כן, הבחור חזר למוטב ולדרך הישר, ולא ירחק היום והשניים יקיימו גם את מצוות פרו ורבו ומלאו את הארץ. השניים האלה יעשו חתונה כזאת, שהחתונה של הבן של האדמו"ר מויז'ניץ עוד תהיה לידה כר־מיצוה. כי תארו לכם מה יקרה בישי־

מרדכי („פופיק") ארנון
אכספרס אל הדת

בה, כשיגיעו לשם כל החברים הכופרים של פופיק, לראות איך החבר שלהם הידר־דר.

ועכשיו שואלים כולם רק כמה זמן יחזיק הבחור מעמד בישיבה, שפתחה לו את ה־עיניים ועשתה ממנו אדם חדש. ובעוד כמה שנים, אם ירצה השם, אולי נזכה עוד לראות את הרב **מרדכי ארנון** שליט"א מתאיין אצל **ירון לונדון**, כמו הרב **איקא ישראלי** בשעתו, ומחזיר את עם ישראל למיצות ולמעשים טובים.

רוצים לשמוע משהו? אולי זה הפיתרון. ונראה בביאת המשיח אמן.

חובבת התארים

אני לא יכולה להתאפק, ופשוט מוכרחה לספר לכם את הסיפור הבא. מי לא מכיר את הסיפור על הרומן בין **רעיית העסקן המיפלגתי** לבין **חברי־הכנסת**? ובכן, אתם רק חושבים שאתם מכירים אותו.

מסתבר כי הרעייה השובבת גמרה סופית עם החבר־כנסת שלה, ויש אפילו כאלה הטוענים כי אף פעם לא היה לה איתו, בעצם, שום דבר. מי שמכיר אותה מוכן להישבע, כי היא־עצמה המציאה את הסי־פור כדי להרגיז את בעלה, וכדי לתקוע טריז בינו לבין החבר־כנסת, שהיה פעם ידידו הטוב.

אבל עכשיו היא דווקא כן מצאה את ה־רומן של חייה. מסתבר שהאשה הזאת לא מסוגלת לאהוב, ואפילו לא לבגוד, עם אנשים שאין להם תואר. הקורבן הנוכחי שלה הוא ראש עיירה קטנה במרכז הארץ, **חבר־מיפלגה** נאמן ומסור, שגם הוא חבר טוב של הבעל שלה.

הרעייה העסקנית יודעת להפיק מכל אחד מהמאהבים שלה את מלוא התועלת, ואצלה — תתועלת זה חוצלארץ. הרומן בין השניים התגלה, כאשר שניהם היו במישל־חת תנועתית באירופה, הרחק מעינו ה־פקוחה של הבעל. מי שראה אותם אז היה בטוח, שהם גילו את הסכס רק כשהם נפג־שו. הם הסתובבו שלובי ידיים ונרועות משך כל הטיול של המרשלחת, ולא היה איכפת להם כלל שהיו שם עוד ישראלים טובים, חברי המיפלגה של הבעל, שיכלו אחר־כך לרוץ ולהלשין.

„מה איכפת לי שהוא יידע?" טענה אחר־כך האשה, כשנתבקשה לספק הסברים ל־התנהגותה החופשית והמשוחררת. „בין כה וכה אין לבעל היקר שלי כוח־גברא, אז מה הוא יכול לעשות לי?"

יכול להיות שהיא צודקת בקשר לבעל שלה, אבל ראש־העיירה שלה אינו צודק בקשר ל**אשה** הפרטית שלו. הרעייה מהצד הזה נפגעה מאד כאשר הגיע אליה הסיפור, והרגישה עצמה מרומה. והיה לה גם על מה להתבסס. הבעל היקר שלה הסתבך, לפני חודשים אחדים, בפרשה עגומה מאד בתוך המיפלגה שלו, פרשה שהיכתה גלים בעיתונות. באותה עת היא עמדה לצידו באומץ רב, מול פני כל המשמיצים ו־המלעיזים, ועכשיו הוא מודה לה על כך בבגידה עם אשת העסקן?

לי, מכל מקום, אין ספק בדבר אחד: כאשר היא תסיים עם ראש־העיירה, יישאר לחובבת־התארים שלנו רק עוד סקטור אחד שהיא לא עברה אותו: שרי־הממשלה.

אני רק יכולה להזהיר את נשות השרים: היזהרנה, אשת העסקן בדרך אל הבעל שלכן!

רחל מרחלת על כל השולם

ההפקה הפרטית של אבי

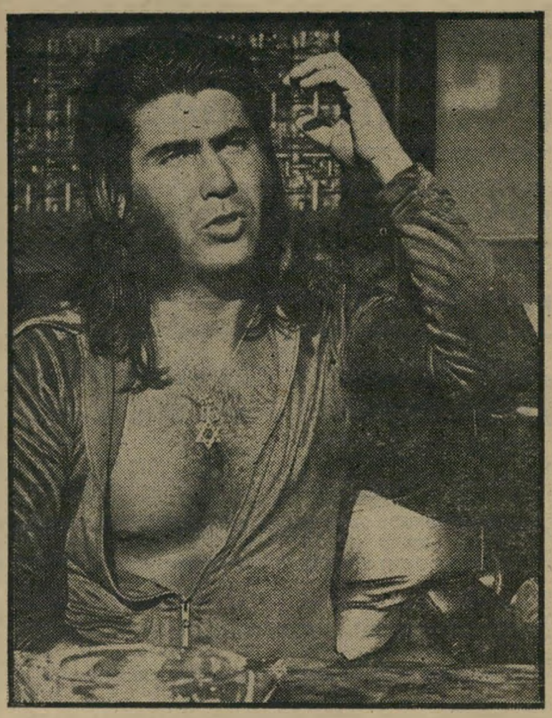

אבי עופרים
טכסי אל האושר

אחד האורחים הציבעוניים הפוקדים עכשיו את ארצנו הקטנה, בעיקבות החום, הוא הזמר **אבי עופרים**, שנחת בלב החמסינים היישר מגרמניה, מצוייד קומפלט. הציוד שלו כולל הפעם חתיכה צמודה שהיא, לא במיקרה, גם יפהפייה מטרפת, גם בלונדית וגם מסתובבת לה בחוצות העיר בחולצה שקופה־שקופה, המכסה טפח ומגלה זוג טפחיים בריאים, ובקיצור — מוציאה לזאבים המקומיים את העיניים.

אבי, בן ה־38, הכיר את הפצצה הזאת, בת ה־21, העונה לשם **טכסי** (או, בעברית: מונית) כשיצאו לבלות, כל אחד לחוד, בדיסקוטק. הם הגיעו לבד, וחזרו בטכסי (מונית), ומזה שנתיים וחצי הם נוסעים יחד, עם מונה פתוח בלי חשבון, בדירתו המפוארת של אבי שבמינכן.

למי שלא זוכר, אני מזכירה בזה לו שלאבי יש היום חברה פרטית להפקת תקליטים בשם ארבע העונות, ובימים אלה הוא מפיק את תקליטה של אחת הזמרות המצליחות בגרמניה, **מרגוט ורנר**. אך לא רק להצלחה של אחרים הוא דואג. בקרוב מאד נתבשר על הופעת אריך־נגן נוסף משל עצמו.

אבי, שחיבר **בזמנו את הלהיט** סינדרלה רוקפלה, **הביא את** הסינדרלה שלו אלינו לביקורה הראשון בארץ הסינדרלית הקדו־שה שלנו, כדי להראות לכולם שהפעם אצלו זה רציני. אני לא יודעת איך אבי בתור מדריך־תיירים לחתיכות, אבל מרוב ההיכרויות שהוא עושה לידידתו העופרית הקטנה, היא פשוט לא זוכרת אף אחד, כי רק אבי בראש שלה. וכך מסתובבים להם השניים בארץ־הקודש, היא בבלונד ארוך והוא בשחור ארוך, ושניהם יחד שרים את שיר העלייה: „אנו באנו ארצה להראות את הבנות בה."

והנה, לגמרי במיקרה, ואני בטוחה שללא תיאום, נמצאת עכשיו בארץ העופרית הראשונה של אבי, העופרית הגדולה על באמת, אשתו־לשעבר הזמרת **אסתר עופרים**, אשר גם היא באה לפוש עימנו. אסתר מתארחת עכשיו אצל אחיה, **נועם זייר**, בביתו שבעין־כרם בירושלים. וככה אבי, המרבה לבקר אצל בני־מישפחתו על כל סניפיהם, עוד עלול לבקר גם אצל גרושתו.

לתעסוקה הפרטית שלו הוא מעדיף בינתיים דוגמנית, ועוד אחת עם שם כמו טכסי. **והאמינו לי, שעם טכסי כזה הייתם גם אתם** מוכנים לנסוע לכל מקום, אפילו לישראל.

שרה בארץ הפלאות

מאז שהדוגמנית־רקדנית **שרה מור** חזרה, לפני זמן קצר, מארצות־הברית, ה־גוף שלה אומנם פה, אבל האמינו לי ש־הראש שלה עדיין שם, ותשמעו סיפור מ־הסרטים. ולמה מהסרטים? כי חוץ מזה ש־העלילה כמו לקוחה מסרט, היא גם התרח־שה בלוס־אנג'לס.

מה שקרה שם היה דבר כזה. שרהל'ה ש־התארחה אצל כזה ידידים בלוס־אנג'לס. הכירה באמצעותם זוג נורא נחמד. האשה היתה שחקנית די מצליחה בקליפורניה, והבעל רופא מנתח, חתיך צעיר, וכמו ש־אומרים מיליונר אפילו בקנה־מידה די אמריקאי. היא התיידדה איתם במהירות, והם הזמינו אותה להתארח אצלם בקלי־פורניה.

שרה היא הרי בחורה אדיבה, ולא תסרב כשמזמינים אותה כל־כך יפה להתארח, או היא באה והתארחה, והיתה מוכנה לעשות כל מה שהמארחים האדיבים שלה הציעו לה. היא התחברה עם האשה השחקנית,

שרה מור
מצפון אל האהבה

והיתה גם נחמדה מאד אל בעלה. אלא שכמה זמן, לדעתכם, יכול היה הבעל ה־מנתח להישאר אדיש לישראלית החתיכה שנפלה לו הביתה מהשמיים? ניחשתם. הדוקטור שלנו עשה מהר־מהר דיאגנוזה אישית, וגילה שזה לא יהיה לו בריא ל־עצבים וללב, אם הוא יישאר אדיש לגברת תתיירת. אז הוא עשה חושבים צ'יק־צ'אק, והחליט שעדיף לגלות לנערה את ליבו ואת אהבתו, ויהי־מה, ובלבד שלא יחסוף איזה אולקוס צעיר.

טוב, מיותר לציין ששרהל'ה הופתעה מאד. בוא לא נהיה נאיבים, ונאמר ש־**הפתעתה לא היתה מושלמת לחלוטין. אבל** שהוא כל־כך מהר יהיה מוכן להקריב ל־מענה גם את חיי־המישפחה שלו? את זה היא לא ראתה אפילו בחלומותיה הפרו־עים ביותר. הדוקטור פשוט שם לה וידוי מהפטרה, עם כל הטכסט המוכר, שהוא מוכן לעזוב את הבית למענה, ולוותר על אשתו ועל כל השנים שהוא השקיע בה, ורק שהישראלית הקטנה תהיה מוכנה להיות שלו.

אבל לא בחורה מנוסה כמו שרה תסתפק בהבטחות ובמילים יפות בלי כיסוי. היא רצתה לראות מעשים. וגם אלה לא איחרו לבוא.

בלי שום הקדמות אמר הרופא לאשתו שלום יפה, הסביר לה שהוא צריך להסביר פנים לתיירת מארץ ידידותית כמו ישר־אל, לקח את שרה ועשה לה עליסה־בארץ־הפלאות כמו באגדות. הוא לקח אותה לכל המקומות שהיא ראתה בסרטים וקראה עליהם בספרים, לכל המיסעדות הכי־הכי ועם כל השחקנים הכי הכי, בקיצור, היה לה כזה גודטיים שזה התחיל להפחיד או־תה.

הבחור כל־כך עזב את אשתו בשבילה, עזב את הבית בשבילה, הסתובב באמרי־קה בשבילה, עד שהיא ראתה שהוא בעצם בכלל לא בשבילה. פיתאום גילתה הקטנה, שהיא עוד לא מוכנה לקחת על עצמה אחריות כזו. וכך, גם כן כמו בסרטים, היא ישבה וכתבה לו מיכתב־הסבר ארוך־ארוך, ובלי להגיד ג'ק עלתה על מטוס, וברחה מכל הסוג שהיה לה היישר לניו־יורק.

בינתיים היא חזרה לארץ, ותארו לכם שהיא צריכה לשמוע אותו כל יום בטלפון, מודיע לה כמה שהוא אוהב ומתגעגע, ושהוא חוזר הביתה ומנסה לתקן את ה־יחסים עם אשתו. אבל כל הבכיות שלו לא מזיזות לשרה, הרגילה כבר בשערוריות יותר מרתקות מזו, כי הבחורה הזאת פשוט נולדה במזל הרפתקני. כזה שאפילו עכשיו, בארץ, היא מתנחמת ברומן זמני חדש. עם מי? עם גבר נשוי כמובן, אחרת זה פשוט לא מעניין. מה לעשות?

הסאטיריקן שאמר להרצל: „אינני מאמין כי היהודים ייכנסו לארץ־המובטחת בכפות־רגליים יבשות" ✶ שמו היה מוקצה בעיתונות מחמת מיאוס, והוא האשים אותה כמוליכה את החברה לקראת ברבריות ✶ למרות שהתנצר, אמר: „איני די יהודי כדי להיות נוצרי"

קארל קראוס: דון־קישוט מודרני

א. „למחוק את הקלישאות"

בחודש שעבר מלאו ארבעים שנה למותו של קארל קראוס, שפיתח אחת הדמיונות המופלאות ויוצאות־הדופן שהוציאה מתוכה יהדות מרכז־אירופה. קראוס, שהיה משורר, עיתונאי וסאטיריקן, זכה בפירסומו הראשון כאשר אסר מילחמה על סאטיריקן יהודי אחר של אותה עת, חוזה מדינת־היהודים, ד"ר תיאודור הרצל. במהלך חייו נתפרסם קארל קראוס כפאציפיסט, וכלחם בנאציזם הגרמני.

מספרי־הסיפרות בעיתונות העברית, אשר מצמיסים על עצמם רשל קראויהם, מדי שבוע, נקרולוגים, או חוגגים אוריגיה פתפידית של ימי־זיכרון, התעלמו בחודש האחרון ממלאות 40 שנה למותו של קארל קראוס. ייתכן שההתעלמות מקורה ברישעות, או בשיכחה, וייתכן שהיא באה ביגעל עמדותיו יוצאות־הדופן ביחס לעיתונות שר־טפת־סות.

קארל קראוס נולד בעיירה, צפונית לפראג ב־1874, ועבר בנעוריו לוינה, מקום שם החל מפרסם סאטירות וביקורות־ספרים בנויה פרייה פרסה ובעיתונים אחרים. במיסדרונות הנויה פרייה פרסה פגש קראוס הצעיר בהרצל, שהיה בעל־טור סאטירי בעיתון. הרצל, שמכר לקראוס „שקל ציוני" לקונגרס הראשון, ודאג להכניסו לרשימת הצירים, הביא את קראוס לשלילת הציונות נוסח הרצל, שאותה ראה כתנועה מייסוד הבורגנות של מרכז־אירופה, המקיפה את עצמה על גבו של הפרולטריון־היהודי במיזרח־אירופה. קראוס חיבר את הסאטירה ה־לגלגנית שלו על הרצל, בכותרת כתר לציון (1898) ש־הביאה לכינוי העוקצני שבו כונה הרצל בטרקליני וינה ובתיאטראותיה כ„מלך היהודים", ובין השאר כתב קראוס: „הציונות אינה ריפורמה־חברתית, אלא משאת־שקר..." והוסיף כי אינו מאמין שהיהודים ייכנסו לארץ המובטחת בכפות־רגליים יבשות. קראוס ביקש בקונטרסו שהיהודים לא ייתפסו להבטחותיו של הרצל על עתיד טוב יותר.

בשעה שהרצל, שהיה מעורכי מדור־הסאטירה של ה־נויה פרייה פרסה החל מתפסר יותר ויותר לפוליטיקה, והביא להחלטת מעמדו בעיתון, הוצעה לקארל קראוס עריכת מדור הסאטירה והסיפרות של העיתון, והוא סירב. סירובו של קראוס היה קולני, וכלל הכרזת מילחמה על הנויה פרייה פרסה. הוא פשוט השדיף לייסד עיתון משל עצמו, ביסאון שישטור על עצמאות דיעותיו והשקפת־עולמו. לעיתונו קרא קראוס בשם די פאקל („הלפיד"). הגיליון הראשון ראה אור ב־1 באפריל 1899, כאשר הסיסמה היא: „למחוק את הקלישאות העיתונאיות". במאמר־המערכת של הגיליון הראשון, שנקרא „את מה להחים?" כתב קראוס: „במשל עליהו לספק אור לארץ, אשר בניגוד לאימפריה של קארל ה־5, השמש מעולם לא זרחה בה."

בשנים הראשונות שימש די פאקל כדי־שבושן, ועם משתתפיו נמנו יוצרים כמטר אלטנברג, ריכארד דהאמל, אוסקר קוקושקה, פרנץ ורפל, אלזה לסקר־שילר, אדולף לוס, פרנק ודקינד, וילהלם ליבקנכט, היינריך מאן, ארנולד שנברג, אוסקר ויילד ואחרים, שהיו מקורבים לאווירה התרבותית שאותה ניסה לייצג קראוס. למרות זאת היה קראוס המחבר של מרבית החומר בעיתונו, כשהוא מתמקד בעיקר כתיבתו בסאטירה מחד, ובגילוי־שחיתות של החברה האוסטרית מאידך.

די פאקל הפך, מייד עם הופעתו, סוקד החיים התרבותיים של האימפריה האוסטרו־הונגרית השוקעת, והביא לתגובות שונות, תגובות של אלימות או הערצה, שעליהן הגיב קראוס באחד הגיליונות: „אנשים רבים חפצים להרוג אותי. רבים אחרים מקריעים לשחוה אתי, אלא שהחרב מבן עלי מפני הראשונים כלכד."

בפירסום די פאקל חגשים קראוס את עמדותיו ה־ביקורתיות על העיתונות בכלל, ועל חנויה פרייה פרסה בפרט, עמדות שגובשו אצלו למיכתם הבא: „יש שני דברים נהדרים בעולם: להשתייך ל„נויה פרייה פרסה", או לפרוץ לו..." וקראוס הקדיש את חייו לבוזו העמוק לעיתון זה, לעיתונים האחרים, ולכל מה שהם מייצגים.

שמו של קראוס זיה מוקצה מחמת מיאוס אצל יריביו, והנויה פרייה פרסה, למשל, לא תיאר את הלוויתו של פיטר אלטנברג, כיוון שלא חפץ להזכיר את קראוס אשר ספד לו. אך באחת הפעמים, כאשר ביקש קראוס להעמיד את יריביו באור מגוחך, הוא שלח מאמר, שבו התחזה כגיאולוג וטען מטיעוניו. המאמר התפרסם, ואז כתב קראוס בעיתונו כי הנויה פרייה פרסה מתעלם מקארל קראוס הסאטיריקן, אך מפרסם אותו כ„גיאולוג".

ב. על בריקאדת העיתונות

הנויה פרייה פרסה שימש, עבור קראוס, אך־ורק סמל למישטר מנוון אשר העיתונות, במסווה של ליברליות, תומכת בניוונו שלו. בעיתונו, דומה שקראוס נתן ביטוי

קארל קראוס

רחב לאימרה שהיתה נפוצה באוסטריה עד למילחמת־העולם הראשונה „כי בלעדי ה„נויה פרייה פרסה", שם ממשלה אינה יכולה לשלוט באימפריה." פירושו של קראוס, היה כי העיתונים אשר פחדו מפני הצנזורה הממלכתית, פיתחו צנזורה פנימית, אשר בהדרגה הפכה את העיתונאים שפירות־של־השילטון בדרגות שונות. לדעתו, כך גדלה לה העיתונות ותפחה תוך שהצמיחה על עצמה תלות מוחלטת באינטרסים כלכליים, וגידלה סוג של עיתונאים שהולילן את החברה לקראת ברבריות, בלא הכרה כלשהי. לדעת קראוס, את העיתונות הזאת ניהל המוסד היהודי־נוצרי, שייצג את הצביעות המרכז־אירופאית, אשר שימשה מטרה עיקרית למילחמותיו.

שוד בראשית דרכו העיתונאית הבחין קראוס בכך, שהעיתונות נוהגת להציג את דיווחיה כחשובים יותר מן האירועים עצמם. טענת־היסוד שלו היתה, כי ה־עיתונות מקעקעת כל מחשבה על־ידי עיוות השיבות, ומהווה סמל לאותו טימטום תיקשורתי המשתלט על השולם. קראוס נהג להדגיש כי העיתונאים רוצחים את הלשון בהכרה מלאה.

כאשר נשאל פעם קארל קראוס בדבר אורח־החיים הבוהמי שלו, ובעיקר מדוע הוא נוהג לישון ביום וליצור בלילה, השיב: „השכוח האפיקטיבית זוכרת על הצדק ועל העוולות גם יחד. לכן היא הסכה בלתי־נפסלת עבורי, כך שבשעות־לילי, כאשר הטיפשות כמה את שנתה, אני הולך לעבוד ושוורן תוך כדי שכדחתי למכבשי־חדפוס, שתם נחרות הטיפשות. אני הולך לישון כאשר עם שחר מתעוררים העיתונים בואפק הכרזה של התרבות. וכאשר אני מתעורר לפנות־ערב, זפורש לנגד עיני את ירישת העיתון העכשווי כמלוא כליעת אנוש, אני לוקח מהם את כל אשר הספרתי, וחש עצמי מלא התרוממות־רוח ואושר." תיאור זה של קראוס מציג את השקפת־עולמו, ואת עיסוקו בהגדרות תהליך השמדת תרבות העולם. עיתונו די פאקל היה, למעשה, מעין „אנטי־עיתון" אשר כפר בעיתונות שאנו תלויים בה עד עצם היום.

עמדותיו הביקורתיות והסאטיריות הביאו את קראוס להיראות בעיני מרבית בני־תקופתו כתערובת של הוגה נבואי מהתנ"ך עם פאציפיסט ברוח הנצחית. במקביל למאבק נגד העיתונות, הבריז קראוס מילחמה על חזי־הפסיכואנליטיקנים שהתרכז סביב ד"ר זיגמונד פרויד. קראוס טען, כי הפסיכואנליטיקה נועדה לשמש תחליף מתוחכם לבורגנות היהודית־נוצרית המסורתית.

קראוס היה מודע לארסיות הרבה של לשונו, והוא כתב: „לשוני היא פרוצה אשר אני הוסף אותה לבתולה." הארסיות שלו הקימה לו אוייבים רבים. הנוצרים התעלמו מהתנצרותו וקראו לו יהודי, והיהודים היו מזכירים השכם והערב את התנצרותו, והיו מטיחים בו את הטענה שהוא אנטי־שמי. ואילו קראוס השיב לכולם: „איני די יהודי כדי להיות נוצרי."

הוא עסק פחות בפוליטיקה ויותר בתרבות. תוך חיטוט מתמיד בעיתונים, חיפש אחר מטבעות־לשון, בדרגות־פגימה שונות, אשר מהן היה מפיק לקחים על מיסר־חברתי. ואם לתרגם את עיסוקי־הלשון שלו למונחים של היום, הרי שקראוס עסק במסתתר והמדויל בין מונחים כמו: „הגדה־המערבית", „השטחים־המוחזקים" ו„השטחים־הכבושים".

כלל לא מפליא ש„החוג הווינאי" של הפילוסופיה־הפרויטיביסטית מצא, במגעיו ומחקריו של קראוס בלשון העיתונות, את הבסיס לרעיונותיו של לודוויג ויטגנשטיין, כפי שאלה מגיעים לביטויים ב„טרקטאט הלוגי־פילוסופי" שלו (שראה אור בעיברית, לפני כשנתיים, בתרגומו של ד"ר משה קרוי).

ג. „אלה החושבים — מתים מהר"

בגיליונות די פאקל ניתן לבחון את התהליך ההדרגתי שבו עבר קארל קראוס מביקורת של חברה לביקורת של תרבות. ודומה שבמונחים של ביקורת התרבות ניתוח קראוס בבהירות את תזאורי־החברה. הוא עשה זאת תוך כדי קביעת כמו „שפתי המפר מאפשרים לעקרבים להימלט עם שללם, כשהם מתחרים את היונים ליפול שלידם את האשמה." קראוס לא חסך את שיבטו גם מהליברליות המדומה, ובז בפומבי לאלה שהתמסרו לעיסוק בצד החברתי של הבעיות, תוך הזנחת הקידום־התרבותי של החברה. הוא כינה ליברלים כאלה „בעלי ראשים שטוחים המרשרשים כמו־התרבות."

טענת־יסוד של קראוס היתה, כי בעייתה העיקרית של החברה היא מיבני־על תרבותיים. משום כך גם תלה את הקולר בליבריליזם המדומה, ששמר במתכוון על מאזן תרבותי יהודי־נוצרי ובורגני. הוא כתב גם, באחד מגיליונות די פאקל כי מאזן תרבותי זה יצר „שלום אשר שרות־קרח עקיים מכסיפים עליו, שלום אשר אלח החושבים בו — מתים מהר."

לקראוס היתה טענת־יסוד, כי התפוררות התרבות

המרכז־אירופאית מהווה רק תחנת־ניסויים להשמדת ה־תרבות כולה, ועל כן הזהיר מפני העולם המיפלצתי אשר עומד להיווצר. עולם שהתרבות מהווה עבורו אך־ורק גלם ענק, שעליו מוטל למלא פונקציות ייצו־גיות, שעה שבינו לבין תרבות־אמת כל דימיון הוא מיקרי בהחלט.

לכן לא חסך קראוס את חיצי ליגלוגו מכל הנסיונות התרבותיים שנעשו בחינה בראשית המאה, ומיקד את ליגלוגו בתיאור התפעות שליוו את ניווונה וכיליונה של התרבות המרכז־אירופאית.

קראוס בחר, בסוף 1911, למנגד השתתפות ארוחים בעיתונו, ושב וציין את גאוותו על כך שדי פאקל הוא בערבי קריאה־פומבית של הסאטירות והשירה שלו, ו־הגביר את השפעתו בחוגים הנאורים של אותה תקופה. אלא שטרם גולד הסאטיריקן שיש בכוחו למגנע את פרוץ המילחמה הבאה, וכך, למרות הצלחתו, פרצה לה המילחמה העולמית הראשונה.

כמה תדשים אחרי שפרצה, פירסם קראוס את מאמרו „בשעה הגדולה הזאת"..., מאמר שהוא משא סאטירי על גדלתה ועוצמתה הרוחנית של המילחמה (פרט מעניין הוא כי ב־1924, במלאות 10 שנים לפרוץ המילחמה, כתב קראוס מאמר אחר, תחת הכותרת „בשעה עלובה זאת..." ובו הספיד את השעות הגדולות, תוך שהוא מאחל, בסארקאזם, לשעות הגדולות שתשובנה).

את מרבית תקופת מילחמת־העולם בילה קראוס ב־כתיבת מחזה ענק (אולי המחזה רב־הכמות ביותר ש־נכתב אי־פעם), „הימים האחרונים של האנושות", מחזה שקראוס האמין כי הוא מהווה את „הארון המאוינה לתרדמת הקץ של התבל." במחזהו התאמץ קראוס להוקיע את הברית־הקדושה שנרקמה בין כוחות־השחור של הפוליטיקאים, העיתונות והתעשיה.

„הימים האחרונים של האנושות" הוא דראמה מאסו־תית בת 800 (!) עמודים, כאשר רק רשימת המשתתפים מה מקיפה 13 עמודים. כאשר נתבקש קראוס להסביר את מטרת מחזהו, הוא נטל מישפט משל פון־קלאוזוביץ, ואמר בפאראפראזה: „...המחזה מהווה המשך לכתיבה הסאטירית שלי באמצעים אחרים..." ואכן, במחזה 209 תמונות, ביניהן מאמרי־מערכת רבים, נאומי־מילחמה, וקטלוג קפדני של כל פישעי האנושות, כפי שאלה מצטיירים בעיניו של קראוס.

כותרת־המישנה של המחזה היא „חלום בלהות", והוא מתבסס בקולותיהם של מכתבי־עיתונים הצורחים מאמרי־שיכה, ומסתיים בקולו של האלהים. המחזה מתמסר כולו כחל ושרק לתפקידה של העיתונות בליבוי המל־חמות, והוא כותב באחת התמונות: „איזה סיכוי יש לשלום, מול מאמר־מערכת המציף למילחמה?..." קראוס, שהבין גם את המרכיב הכלכלי שקיים במילחמה הוסיף,

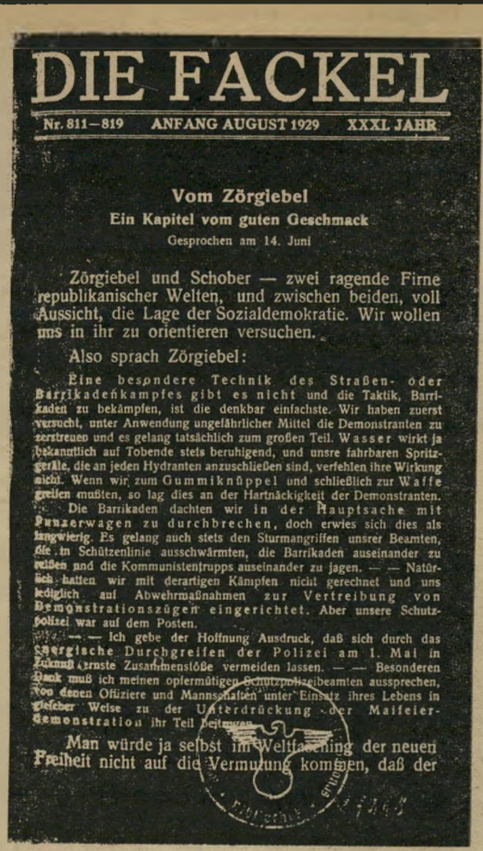
DIE FACKEL

Nr. 811—819 ANFANG AUGUST 1929 XXXI. JAHR

Vom Zörgiebel

Ein Kapitel vom guten Geschmack

Gesprochen am 14. Juni

Zörgiebel und Schober — zwei ragende Firne republikanischer Welten, und zwischen beiden, voll Aussicht, die Lage der Sozialdemokratie. Wir wollen uns in ihr zu orientieren versuchen.

Also sprach Zörgiebel:

Eine besondere Technik des Straßen- oder Barrikadenkampfes gibt es nicht und die Taktik, Barrikaden zu bekämpfen, ist die denkbar einfachste. Wir haben zuerst versucht, unter Anwendung ungefährlicher Mittel die Demonstranten zu zerstreuen und es gelang tatsächlich zum großen Teil. Wasser wirkt ja bekanntlich auf Tobende stets beruhigend, und unsre fahrbaren Spritzgeräte, die an jeden Hydranten anzuschließen sind, verfehlen ihre Wirkung nicht. Wenn wir zum Gummiknüppel und schließlich zur Waffe greifen mußten, so lag dies an der Hartnäckigkeit der Demonstranten.

Die Barrikaden dachten wir in der Hauptsache mit Panzerwagen zu durchbrechen, doch erwies sich dies als langwierig. Es gelang auch stets den Sturmangriffen unsrer Beamten, die in Schützenlinie ausschwärmten, die Barrikaden auseinander zu reißen und die Kommunistentrupps auseinander zu jagen. — — Natürlich hatten wir mit derartigen Kämpfen nicht gerechnet und uns lediglich auf Abwehrmaßnahmen zur Vertreibung von Demonstrationszügen eingerichtet. Aber unsere Schutzpolizei war auf dem Posten.

— — Ich gebe der Hoffnung Ausdruck, daß sich durch das energische Durchgreifen der Polizei am 1. Mai in Zukunft ernste Zusammenstöße vermeiden lassen. — — Besonderen Dank muß ich meinen opfermütigen Schutzpolizeibeamten aussprechen, von denen Offiziere und Mannschaften unter Einsatz ihres Lebens in tapferer Weise zu der Unterdrückung der Maifeier-Demonstration ihr Teil beitrugen.

Man würde ja selbst im Weltfasching der neuen Freiheit nicht auf die Vermutung kommen, daß der

חותמת נאצית (לימטה) של מאמר קראוס

במקום אחר: „העיר בית־לחם שבארצות־הברית מתקנת היום את המישגה שנעשה לפני 1900 שנה. בבית־לחם זו מצויה תעשיית קני־התותחים של ארצות־הברית..." ובמקום אחר במחזה ממציא קראוס את הסיסמה שהופיעה בסיפורת המילחמות פעמים אין־ספור: „ברך את ה־אלהים — והעבר את התחמשת!"

הדמות המרכזית שבמחזה היא סאטיריקן, אשר טרגן באחת התמונות כי „הפטריוטים שלי שונה מזה של ה„פטריוטים" בכך, שאני איני מכין להתיר למאויריקנים של ארצות־הברית לבצע את מלאכתי, ועל כן אני מציע למאויריקנים הברייטים להתרכז בריקבון של ארצם ולא להתערב בריקבון של ארצי..."

ה. „ליל ולפורגיס השלישי"

במחצית שנות העשרים הגיע קארל קראוס לשיא תהילתו. הוא היה בווינה מרכז החיים הרוחניים. ובימי המישטר הסוציאל־דמוקראטי זכה להילחם את מילח־מותיו בעיתונות, ואפילו לנצח בכמה מילחמות. אותה עת היה קראוס מעמד, מיספר פעמים, לקבלת פרס נובל לסיפרות.

בשל צרבי הסאטירה והשירה שלו היה קראוס לדמות משמעותית בתיאטרון האירופאי באותה עת, ערך רסי־טאלים של יצירותיו ברחבי אירופה, ותרם מרעיונות התיאטרון שלו למחזאי צעיר בשם ברטולד ברכט. קראוס לא חסך שיבחו מתיאטרונו של ריינהארדט, וכתב עליו: „התיפארות הזו אמיתית ומעל לכל ספק, ואילו השתקנים עשויים מקרטון."

למרות היותו, באותה עת מעין אפיפיור של תרבות, שב והזהיר קראוס במהלכן של שנות העשרים את העיתונות, האשים אותה בגידולו של אדולף היטלר, וחזה את התפוררות אושיות האנושות.

כל שהוא חשש מפניי, התגשם בראשית שנות ה־30'. לכן מיעט קראוס לפרסם את גיליונות די פאקל, ואפילו בערבי קריאה־פומבית של הסאטירות והשירה שלו, ו־הגביר את השפעתו בחוגים הנאורים של אותה תקופה. אלא שטרם גולד הסאטיריקן שיש בכוחו למגנע את פרוץ המילחמה הבאה, וכך, למרות הצלחתו, פרצה לה המילחמה העולמית הראשונה.

כמה תדשים אחרי שפרצה, פירסם קראוס את מאמרו „בשעה הגדולה הזאת"..., מאמר שהוא משא סאטירי על גדלתה ועוצמתה הרוחנית של המילחמה (פרט מעניין הוא כי ב־1924, במלאות 10 שנים לפרוץ המילחמה, כתב קראוס מאמר אחר, תחת הכותרת „בשעה עלובה זאת..." ובו הספיד את השעות הגדולות, תוך שהוא מאחל, בסארקאזם, לשעות הגדולות שתשובנה).

את מרבית תקופת מילחמת־העולם בילה קראוס ב־כתיבת מחזה ענק (אולי המחזה רב־הכמות ביותר ש־נכתב אי־פעם), „הימים האחרונים של האנושות", מחזה שקראוס האמין כי הוא מהווה את „הארון המאוינה לתרדמת הקץ של התבל." במחזהו התאמץ קראוס להוקיע את הברית־הקדושה שנרקמה בין כוחות־השחור של הפוליטיקאים, העיתונות והתעשיה.

„הימים האחרונים של האנושות" הוא דראמה מאסו־תית בת 800 (!) עמודים, כאשר רק רשימת המשתתפים מה מקיפה 13 עמודים. כאשר נתבקש קראוס להסביר את מטרת מחזהו, הוא נטל מישפט משל פון־קלאוזוביץ, ואמר בפאראפראזה: „...המחזה מהווה המשך לכתיבה הסאטירית שלי באמצעים אחרים..." ואכן, במחזה 209 תמונות, ביניהן מאמרי־מערכת רבים, נאומי־מילחמה, וקטלוג קפדני של כל פישעי האנושות, כפי שאלה מצטיירים בעיניו של קראוס.

כותרת־המישנה של המחזה היא „חלום בלהות", והוא מתבסס בקולותיהם של מכתבי־עיתונים הצורחים מאמרי־שיכה, ומסתיים בקולו של האלהים. המחזה מתמסר כולו כחל ושרק לתפקידה של העיתונות בליבוי המל־חמות, והוא כותב באחת התמונות: „איזה סיכוי יש לשלום, מול מאמר־מערכת המציף למילחמה?..." קראוס, שהבין גם את המרכיב הכלכלי שקיים במילחמה הוסיף,

אפוריזמים

קארל קראוס כתב אלפי אפוריזמים (מיכתמים), שזיכו אותו במתיטין רב. על האפוריזמים שלו הוא כתב: „אפוריזם אינו חייב להיות אמת, עליו לכבוש את האמת...".

● אסור לכתוב סאטירה שהצנזור מסוגל להבין אותה.

● אלוהים, סלח להם, הם יודעים בדיוק מה שהם עושים.

● רפואה: כספך וחייך!

● משמעות הדמוקרטיה היא הזכות הבלעדית השמורה לך להיות עבד של זה שבחרת בו.

● דת, מוסר ופטריוטיזם הם תחושות אשר מת־גלות רק בשעת כעס גדול.

● תופתעו לדעת עד כמה קשה לעיתים לתרגם פעולה למחשבה.

● הם אדוני העיתונות, בעלי־הבורסה, ועכשיו הם רכשו את תת־ההכרה.

● משימתה של העיתונות היא להפיץ את האינ־טלקט, ובה־בשעה להשמיד את יכולת הקליטה שלך.

● בראשית היה עותק־לביקורת, והאדם קיבלו מהמוציא־לאור, ואז הוא חיבר את הביקורת וכתב ספר שהמוציא־לאור קיבלו ושלחו לביקורת אצל אדם אחר כעותק־לביקורת, וכך באה לעולם הסיפרות־המודרנית.

● כאשר אני מסתפר, אני חושש שהספר יקצץ גם כמה ממחשבותי.

● חלמתי שאני מת עבור מולדתי. גם הקברן היה שם, כשהוא מושיט את ידו לנדבה לעברי.

● לאומנות היא עבותות של אהבה שאני כבול בהם למטומטמים של ארצי.

● אם אני מברך מישהו — הרי אני עושה זאת רק על מנת להחזיר לו מייד את בירכתו.

המחיר: 6.50 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2030 56 עמודים שנה 40 א' אב תשל"ו, 28.7.76

העולם הזה

"עלילה פוליטית!"

טוען הרב הבלין

הרב הראשי של בית-שאן חשוד במעשה מגונה